

Rosa Navarro Hammer

Fra: A J S <angelajuhlin@gmail.com>
Sendt: 9. juni 2024 16:44
Til: DEP - AAR JK; Rosa Navarro Hammer
Emne: Høringsvar- Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-87
DocumentIsArchived: -1

At afskaffe billedkunst i 1.klasse er at skyde sig selv i foden som samfund

Vi trænger til flere kreative hjerner. Det får vi ikke ved at afskaffe billedkunst.

De små hjerner har brug for adspredelse i deres skoledag - billedkunst er en tid væk fra at lære at læse og skrive og en tid væk fra skærm.

En tid til at fordybe sig kreativt.

Skærm fylder idag alt for meget blandt børn og unge.
I børnehaverne er skærmene ved at gøre deres indtog og de kreative idéer forsvinder.

Det nytter ikke noget så OGSÅ at fjerne billedkunst fra 1.klasse.
Tværtimod skulle der indføres dobbeltlektion af billedkunst.
Man kunne fx droppe 1 eller 2 ud af de 11 dansk timer som er.

Og det er IKKE det samme "at sidde og tegne" i en dansktime, som det er at udfolde sig kreativt i en (gerne flere) billedkunst time(r).

Folkeskolen skal være et sted for alle - også de kreative.
Gør plads til det - stop ikke udviklingen af kreativitet.

Med venlig hilsen
Angela Juhlin
2300 Kbh S
Tlf 60205665

Børne- og Undervisnings-
ministeriet (BUVM)
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

**Høring: Lovforslag, som udmønter dele af aftale om folkeskolens
kvalitetsprogram mv.**

Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger har ingen
bemærkninger.

Venlig hilsen

Ankenævnet for Statens Uddannelsesstøtteordninger

12. juni 2024

J.nr. 24-54618
Cpr.nr.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Autismeforeningens høringsvar til udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Vi har bemærket, at regeringens udspil tilsyneladende udelukkende omhandler almenskolen – og dermed synes der altså ikke at være samme ambitioner om kvalitet for alle børnene i hele folkets skole.

Vi vil gerne minde om, at folkeskolen ikke kun er almenskolen. Den er også specialklasser og specialskoler. Det kan være en fejl, når denne begrebsforvirring har sneget sig ind i forslaget, men vi kan frygte, det er et udtryk for, at forligskredsen ikke har de samme ambitioner om trivsel og læring for elever med særlige behov, som for alle andre elever.

Vi ser desværre, at alt for mange autistiske børn ikke kan gå i skole, fordi rammerne i folkeskolen fortsat ikke matcher deres behov. Blandt andet fordi der er akut mangel på viden om autisme i skolen. Der mangler ganske enkelt forståelse for autistiske børns behov, og det resulterer for mange børn i en oplevelse af misforståelser og nederlag.

Vi har alle lettere ved at tage imod læring, når der er fokus på forberedelse, struktur, ro og overskuelighed. I Autismeforeningen gentager vi derfor igen og igen, at de rammer for læring, der matcher autistiske børn og unge, kommer alle børn og unge til gode og vil øge trivslen hos os alle.

Derfor glæder det os, at budskabet ”Ro og rammer - nødvendigt for nogle, godt for alle” er en del af forslaget om folkeskolens kvalitetsprogram.

Fordybelse frem for forfladigelse

I Autismeforeningen er vi meget optaget af, at børn og unges interesser og kompetencer forfølges. At man får mulighed for at bruge den stærke motivation og energi på at fordybe sig i noget, man har en særlig interesse for, og hvor potentialet ligger. Vi opfordrer til, at man i langt højere grad har blik for den enkelte elev frem for at stræbe efter, at alle forlader folkeskolen med samme viden og kompetencer. Der skal skabes mulighed for at dygtiggøre sig inden for de områder, man har interesse og dermed motivation.

Trængte kommunalbudgetter

Vi mener, det er fatalt, at man kan have en tro på, at man løser folkeskolens udfordringer uden et reelt økonomisk løft, når vi i over et årti har kunnet konstatere, at de kommunale budgetter har udhulet skoleområdet.

Resultatet ser vi hver eneste dag i form af børn og unge i mistrivsel, fordi de ikke mødes på deres behov, og fordi der er en udtalt mangel på viden og kompetencer.

Lovforslag nr. 1:

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne

Vi har nogle bekymringer om frisættelsen af folkeskolen. Med frihed kommer øget ansvar til den enkelte skolebestyrelse. Det kræver viden om behov hos en mangfoldig elevgruppe, og forældre til børn med handicap har sjældent overskud til at deltage i skolebestyrelsesarbejdet og vil derfor sjældent være repræsenteret.

Mere frihed kan på mange måder være en fordel, men det skaber også en større usikkerhed. For hvad bliver resultatet af den øgede frihed?

Afskaffelse af understøttende undervisning

Vi hilser afskaffelsen af den understøttende undervisning velkommen, men finder det bekymrende, at de frigjorte ressourcer, der bindes til en såkaldt timebank, *kan* og dermed tænkes anvendt til så forskellige ting som kvalitetsløft i undervisningen og/eller fritidstilbud, trivselsrettede aktiviteter, kompetenceudvikling eller indkøb af materialer.

Midler kan kun bruges én gang. Mange skoler er i underskud på samtlige poster og vil have brug for flere ressourcer end dem, der frigøres fra afskaffelsen af den understøttende undervisning. Endnu en gang er der tale om en underfinansiering af folkeskolen, der italesættes som lokale muligheder. Det er et stort ansvar for den enkelte skoleleder at prioritere midlerne, og vi frygter, man underlægges flertallets pres. Særlige behov er ikke i flertal, og børns særlige behov i mindretal risikerer at tabe til flertallets behov.

To-voksen-ordninger er gode muligheder, hvis begge voksne kan tilbyde de nødvendige kompetencer. Der er brug for viden om autisme og kompetencer inden for relationsarbejde på folkeskolerne. Uden den rette, specialfaglige viden oplever børn sig ikke mødt og forstået, og så står man med samme udfordring som hidtil.

Frem for holddelinger ser vi hellere, at man laver klasser med betydeligt færre elever. På nuværende tidspunkt matcher klassestørrelserne ikke autistiske børns behov for ro og overskuelighed. En klassestørrelse på maksimum 20 elever vil skabe optimale rammer for alle børn og unge. En klasse med færre elever vil på bedre vis imødekomme de sansemæssige udfordringer, som optræder hos flertallet af autister.

Juniormesterlære i udskolingen

Vi er positive over for varierede skoleforløb med forskellige valgmuligheder. I forhold til den foreslåede ordning med juniormesterlære har vi to bekymringer.

- 1) Det må aldrig blive et påtvunget valg til de elever (og deres forældre), som af mange forskellige grunde ikke trives i de almene rammer. Ufrivilligt skolefravær ses blandt mange autistiske børn og unge og kræver en nysgerrig tilgang for at få afdækket årsagen til mistrivlsen.

Det er ofte forhold i forbindelse med de skolemæssige rammer, og dermed ikke nødvendigvis indholdet i undervisningen, der er årsagen. Det kan eks. skyldes sansemæssigt overload, udfordringer i det kommunikative samspil, der leder til gensidige misforståelser mellem elev-

lærer-klassekammerater, udmattelse pga. krav, som ikke er afstemt den enkeltes ressourcer mv. Et miljøskifte er derfor sjældent løsningen på ufrivilligt skolefravær.

- 2) Den anden bekymring vi har, handler om de specialpædagogiske kompetencer og ansvaret herfor ifm. et forløb i juniormesterlære, som foregår på en arbejdsplads. Autister er generelt sent mentalt modnede, hvorfor et tidligt møde med voksenlivet på en arbejdsplads kan få alvorlige konsekvenser og bevirke til nederlag og følelsen af utilstrækkelighed, idet man ikke lykkes i skolerammen og møder endnu et nederlag på arbejdspladsen. Det kræver håndholdte forløb for den enkelte for at juniormesterlæren bliver en succesoplevelse.

Derudover er det vigtigt at være opmærksom på, at autister ikke trives med mange skift. En uge, der deles mellem skolen og en arbejdsplads i en tidlig alder, vil for de fleste være et uoverstigeligt krav.

Vi opfordrer til, at man lytter til de erfaringer, erhvervsskolerne har ifm. elever med særlige behov. Det kræver særlig viden og en særlig indsats at få elever med handicap til at trives – også på arbejdspladsen. Vi er bekymrede for, at de fem års prøvetid igen bliver dyrt for en gruppe elever. Børn skal ikke sendes ud af folkeskolen, fordi de ikke kan tilpasse sig den gængse ramme.

I stedet skal folkeskolen tilpasses, så den passer til mangfoldigheden af børn og unge.

Mere bog, mindre skærm

Autismeforeningen bakker op om flere midler til undervisningsmaterialer generelt. Fremfor mål om mindre skærmbrug opfordrer vi til mere opmærksomhed og kvalitativ brug af skærme. Vi opfordrer til en undersøgelse af, hvornår og hvordan læring gennem skærme er en fordel. Skærmbrug skal være et bevidst valg – skærme giver samtidig mulighed for at differentiere og tilpasse undervisningen til den enkelte og anvende opdateret og specifikt undervisningsmateriale. Afstemt efter niveau og interesse hos den enkelte elev.

Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle

I Autismeforeningen har vi med tilfredshed noteret os, at forligskredsen sonderer mellem den styrkede indsats til fagligt udfordrede elever i dansk og matematik (de 10% fagligt mest udfordrede elever) og specialpædagogisk støtte – og dermed ikke forveksler de to indsatser i forsøget på at skabe stærkere, inkluderende læringsmiljøer.

Vi understreger for god ordens skyld, at læring forudsættes af trivsel. Uden trivsel, ingen læring. Uagtet potentialet for at mestre det faglige stof.

Den specialpædagogiske indsats er undervurderet, og alt for mange steder mangelfuld i form af utilstrækkelig viden og manglende praksisnære kompetencer. Specialisering er ikke et niveau, der opnås på et kursus, eller ved at hente sparring ved en resourceperson centralt placeret. Specialisering kræver særlig viden, dybdefokus og praksisnære erfaringer over tid.

PPR's mulighed for at samarbejde med psykiatrien

Hvis skolen henvender sig til en mere mangfoldig gruppe af børn, vil færre børn mistrives, og presset på psykiatrien vil dermed lettes.

Pædagogisk indsatsplan

Vi er bekymrede for, at en pædagogisk indsatsplan vil blive endnu en barriere for autister og dermed en forlænget vej til udredning i psykiatrien. Hvis man er autist, har man brug for afstemte rammer, der tilbyder struktur og forudsigelighed samt et fokus på sansemæssige forhold. Det tager i forvejen i gennemsnit mellem 5-7 år, fra forældre første gang henvender sig med en bekymring, til man får en diagnose. Den vej må ikke forlænges.

Afskaffelse af krav om intelligenstag

Vi ser, at autister med høj begavelse ofte maskerer sig, hvilket kan udskyde en tidlig indsats tilrettet autistiske behov. Det er vigtigt, at barnet mødes og forstås korrekt og ikke overvurderes på baggrund af faglig intelligens, der kan ledsages af nedsat sociale kompetencer. Autismeforeningen byder gerne ind til efterårets seminar om emnet.

Online undervisning som forsøg ifm. ufrivilligt skolefravær

Vi hilser tiltaget velkomment og anbefaler, at man i vid udstrækning indhenter allerede høstede erfaringer fra aktører på området. Autismeforeningens medlemmer har gode erfaringer med onlineundervisning som et alternativ og eller supplement til ordinær undervisning, idet undervisningsformen adskiller de sociale og faglige krav. Der er dermed mulighed for at fokusere mere ensidigt og øge chancen for succes.

Lovforslag nr. 2:

Karakterer på 6. og 7. klassetrin

Vi advarer kraftigt imod muligheden for karakterer på 6. og 7. skoletrin, som er i direkte modstrid med fokus på at lette prøvetrykket. Mange børn og unge oplever i forvejen et stort forventningspres, og at der hersker en præstationskultur i vores samfund. Vi mener, det er nødvendigt at søge at mindske det pres så meget som muligt, så folkeskolen bliver mere rummelig. Fokus bør være på det enkelte barns trivsel og potentiale og ikke på karakterer.

Venlig hilsen

Karina Bundgaard

Formand for Autismeforeningen

Hørings svar fra Billedkunstnernes Forbund til:

*Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love.
(Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)*

Vedr. Ny timefordelingsplan 2.2.4.3 - fjernelse af billedkunst i 1.klasse.

Drop ikke undervisningen i billedkunst i 1. klasse: Den nye aftale for Folkeskolen, der blev indgået af et bredt flertal i Folketinget før påske, vil afskaffe undervisning i billedkunst i 1. klasse. Det er en helt forkert vej at gå.

Folkeskolen skal sættes fri, så det åbenlyst vigtigste kommer i fokus – nemlig elevernes faglige udvikling, dannelse og trivsel. Således hedder det i den nye folkeskoleaftale, der blandt andet har til hensigt at holde eleverne væk fra skærmene.

Desværre har forligspartierne samtidig valgt at afskaffe billedkunstundervisningen i 1. klasse. Det rimer meget dårligt med at ville styrke børns dannelse og sænke deres skærmforbrug,

Vi ser billedkunst som et helt centralt dannelsesfag med mange muligheder for fordybelse, for dybere erfaring med at koble sanser og sind, og for tværfaglige samarbejder, og derfor mener vi, at faget skal styrkes både kvalitativt og timemæssigt ikke bare i folkeskolen, men også i læreruddannelsen.

For os er det vigtigt at prioritere og opretholde billedkunstundervisning som en integreret del af børns uddannelse; billedkunst giver børn mulighed for at udforske deres kreativitet og udtrykke sig selv, og dertil ved vi også fra forskningen, at undervisning i billedkunst har positive indvirkninger på læringen i andre fag: Fratager man 1. klasse-eleverne et års billedkunstundervisning og bryder den kontinuerlige læring i faget fra børnehave, børnehaveklassen og videre i skolen, risikerer man, at det vil få en negativ indvirkning på både børnenes kreative udvikling og deres generelle engagement i skolen – ikke bare i 1. klasse, men også senere.

Vi vil dog samtidig rose forliget for, at elever i udskoling nu får mulighed for at tage billedkunst som valgfag: Billedkunst har en vigtig rolle at spille i den danske folkeskole, og vi påskønner, at de ældste elever nu selv kan vælge det til, og at kunstens alsidige udtryk kan foldes ud i udskoling.

Billedkunstnernes Forbund udgav i 2019 'Handlingsplan for billedkunst', hvori der blev fremsat en række konkrete forslag til, hvordan man styrker børns og unges møde med billedkunsten. Blandt andet: 1) styrk billedkunstskolerne, 2) lad alle børn møde en professionel billedkunstner i løbet af deres skolegang, og 3) styrk billedkunstoffaget både i folkeskolen og på læreruddannelsen.

Billedkunstnernes Forbund, 27. juni 2024

Odense, 14. juni 2024

Høringssvar: Folkeskoleaftale "*Frihed og fordybelse*"

I Biologiforbundets bestyrelse har vi med stor interesse læst folkeskoleaftalen "*Frihed og fordybelse*" og bakker op om intentionerne om mere frihed, fordybelse samt en lettelse af prøvepresset. Vi har dog nogle bekymringer om, at disse intentioner ikke bliver indfriet, men snarere det modsatte, når det kommer til biologi- og natur/teknologifaget.

- 1: I Biologiforbundet udtrykker vi bekymring over, at en lektion flyttes fra 8. til 9. klassetrin. I praksis vil det betyde, at en større del af undervisningstiden bruges på prøveforberedelse samt afgangsprøven og ikke på reel undervisning. Ved naturfagsprøven arbejder eleverne med selve prøven allerede fra 1. april. Derudover bliver der også brugt en del uger, især i 9. klassetrin, på at gennemføre de forløb, som eleverne skal trække imellem. At flytte en del af undervisningen over i prøve og prøveforberedelse vil ikke være i overensstemmelse med intentionen om at lette prøvepresset for folkeskolen, tværtimod.

Mange lærere bruger netop 8. klassetrin til arbejdet med fysiologi, herunder krop, sundhed, køn, seksualitet, generel forståelse af elevernes egen krop og forståelse af dem selv som mennesker. Alle områder, som vi ved, at mange af vores elever er presset på, og som har stor betydning for elevernes selvforståelse og trivsel.

- 2: Omkring fjernelsen af onlineprøven ser Biologiforbundet det positivt, at man letter prøvepresset. Dog ser vi den bekymrende udfordring, at der er en betydelig washback-effekt: den måde, man tester på, vil være styrende for undervisningen.

Ved at fjerne onlineprøven, der hovedsageligt tester, om eleverne har et solidt vidensgrundlag, forstår grundlæggende processer og har indsigt i sammenhænge, kan man uforvarende komme til at fjerne fundamentet for, at eleverne kan udvikle naturfaglige kompetencer – at de kan agere på et reflekteret vidensgrundlag. Samtidig sikrer onlineprøven, at hele faget kommer i fokus i undervisningen og ikke kun den lille del, som er fællesfagligt med fysik/kemi og geografi.

Gennemføres dette, vil det kræve, at der bliver kigget på den nuværende kompetencebaserede fællesfaglige prøve, hvor man sikrer, at den fremadrettet ikke kun tester de dele af de tre naturfag, som er fællesfaglige, men også kommer ud i de monofaglige områder samt de områder, der er fællesfaglige med andre af grundskolens fag.

Derfor anbefaler Biologiforbundet, at den fællesfaglige prøve ændres, så eleverne i stedet for at trække et fokusområde trækker et af de tre naturfag. Vi ønsker stadig de samme praktiske rammer som den nuværende prøve, men der skal sikres en større sammenhæng mellem viden, færdigheder og kompetencer. En del af denne foreslåede prøveform vil naturligvis være at perspektivere til andre fag. Mange biologiske problemstillinger belyses mere retfærdigt sammen med fx madkundskab, idræt, matematik og samfundsfag end med kun fysik/kemi og geografi.

- 3: Faget natur/teknologi er grundlaget for at skabe interesse og kærlighed for naturfagene. Det er her, eleverne skal ud at stifte de første erfaringer med naturen sammen med en fagprofessionel, og det er her, de kan eksperimentere med teknologier og få ikke bare erfaringer, men også forståelse. Natur/teknologi er et af grundskolens mest praksisfaglige fag.

I Natur/teknologi er eleverne aktive i forhold til deres omverden. De handler, sanser, stiller spørgsmål og undersøger både ude i naturen, i de nære lokale omgivelser og i klasselokaler.

Det kræver tid at tage ud af huset - at besøge den "virkelige verden", og give eleverne de oplevelser, der findes uden for skolen og skærmen. Tid der på ingen måde kan skaffes, når der kun er 1 lektion om ugen.

Det kræver tid at stille frem, få idéer, bygge, konstruere og eksperimentere for derefter at rydde op og nå sprogligt at samle op på alt det nye eleverne opdager.

Både i indskolingen men især også i 4. klasse oplever vi at natur/teknologi er et fag, mange elever er glade for - det kan noget andet end de mere boglige fag og blandingen af praktisk arbejde både inde og i det fri, er noget, der tiltrækker og motiverer en bred skare af elever. De er naturligt nysgerrige, elsker at bevæge sig rundt og er optaget af den verden, der omgiver dem. Samtidig er anderledes oplevelser i naturen med til at gøre eleverne mere robuste.

Det undrer os derfor meget, at man foreslår at fjerne lektioner fra faget. Det vil være at modarbejde intentionerne om mere praksisfaglighed i skolen.

Fremtidens biologifag

Vi ser i dag et biologifag i rivende udvikling, og et fag, som fylder mere og mere i den offentlige debat, i den almindelige hverdag samt som et erhvervsfelt. Noget af det mest debatterede i den offentlige debat de seneste år har været forvaltningen af vores natur, produktion af fødevarer, klima- og miljøproblemer, folkesundhed og ikke mindst dyreetikken. For at styrke den demokratiske dannelse, jf. folkeskolens formålsparagraf, er det vigtigt, at vi klæder eleverne på til at deltage i debatten på et reflekteret vidensgrundlag.

Vi hører, at der kommer til at mangle mange unge, der vælger at uddanne sig inden for sundhedsfagene, Life Science, medicin og bioteknologiområdet, som man har kunnet læse i opråbet "*Vi kan leve af sundhed*" fra Dansk Erhverv. Det er vigtigt, at unge kender disse områder allerede for folkeskolen, så områderne er med i deres uddannelsesvalg.

Vi ser unge, der mistrives, bl.a. fordi de mangler forståelse og accept af, hvad der sker med og i deres krop i puberteten.

Samtidig er biologien den grundfaglighed, der ligger bag at forstå og forholde sig kritisk til, hvordan de digitale teknologier påvirker vores krop, mentalitet og valg. For slet ikke at tale om de store klima- og miljøproblemer, vi som menneskehed står overfor.

Forrige århundrede var fysikken. Vi lever nu i biologiens århundrede, og de biologiske landvindinger sker så hurtigt, at lærebøgerne ofte er forældede, inden de er trykt. Det ser vi fx med DNA-analyser, CRISPR-Cas9, RNA-vacciner, hologenomik og epigenetik.

I Biologiforbundet vil vi kraftigt anbefale, at man ser på timefordelingen i udskolingen og på nedjusteringen af timetallet i natur/teknologi, så vi sikrer biologifaget de nødvendige rammer, så eleverne bliver klædt på til at tage vare på deres eget liv, være ansvarsfulde borgere i et demokratisk samfund samt får åbnet øjnene op for, at et arbejdsliv med biologi – om det er sygeplejerske, feltbiolog eller vaccineforsker – bliver et fantastisk spændende og meningsfuldt liv.

På vegne af Biologiforbundet

Formand Brian Ravnborg

formand@biologiforbundet.dk

7269 0855

"Nothing in biology makes sense except in the light of evolution"

-Theodosius Dobzhansky

Dato: 7/6-2024

Åbent brev til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg

Dette hørings svar er formuleret af en række faglige foreninger, der repræsenterer grundskolens undervisningsfag og øvrige fagligheder. En liste over underskriverne forefindes i bunden.

Hensigten med hørings svaret er at udtrykke forundring over og kritik af, at projektopgaven i 9. klasse afskaffes som obligatorisk element i den danske folkeskole. Vi opfordrer til, at beslutningen tages op til genovervejelse, da vi mener, den modarbejder centrale hensigter med den nye folkeskoleaftale herunder øget frihed og en mere praksisorienteret undervisning.

Vi bifalder i det store hele ideen med mere frihed til den enkelte skole. Det er ikke vores indtryk, at den obligatoriske projektopgave opleves som en unødvendig og ubelejlig binding ude i folkeskolen. Vi er indforståede med, at den enkelte skole fortsat gerne må afvikle en projektopgave, men vi er bekymrede for, om projektarbejdet, når det ikke længere er obligatorisk, vil blive nedprioriteret på den enkelte skole både på mellemtrinnet og i udskoling.

Når vi ærgrer os over afskaffelsen af projektopgavens status som obligatorisk i 9. klasse, skyldes det, at projektopgaven i vores øjne er et afgørende element i at skabe et varieret og praktisk orienteret skoleforløb.

I en udskoling, hvor prøvetrykket er en udfordring, skaber netop projektopgaven tiltrængt variation. Her har undervisningen og læreprocesserne en anden form, hvilket giver mulighed for differentiering og tværfagligt arbejde. Derfor bør projektopgaven prioriteres.

I projektopgaven prøver eleverne kræfter med selv at tilrettelægge deres arbejdsproces, søge og kritisk udvælge information, samarbejde i en gruppe, ikke være begrænset af et bestemt fag, have mulighed for at kombinere fag og valgfag, som er passende for projektet, og til slut at formidle deres viden, både mundtligt og med en praktisk vinkel.

Disse kompetencer er afgørende både for videre uddannelse og det generelle arbejdsmarked. Projektopgaven understøtter folkeskolens formål, som beskrevet i formålsparagraffen §2. "*Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst ...*".

I den nye folkeskoleaftale er praksisfaglighed desuden en høj prioritet. Vi mener, at praktisk orienteret undervisning bør finde sted i alle fag. Projektopgaven er måske den del af udskoling, hvor den praktisk orienterede undervisning står stærkest på tværs af fagene og hvor eleverne kan kombinere deres viden og færdigheder fra forskellige fag til at skabe kreative og relevante produkter.

Vi vil gerne være med til at gentænke projektopgaven: Vi anerkender, at projektopgaven nogle steder er blevet for teoretisk og foreslår derfor, at fokus flyttes tilbage til arbejdsprocessen, fordybelsen og produktet. Vi ønsker en projektopgave, hvor eleverne formidler deres emner kreativt og nuanceret.

Disse 20 faglige foreninger er underskrivere af hørings svaret:

Biologiforbundet, Børnehaveklasseforeningen, Danmarks billedkunstlærer, Danmarks IT- og Medievejlederforening, Danmarks Matematiklærerforening, Danmarks Naturfagslærerforening, Danmarks Specialpædagogiske Forening, Dansklærerforeningen, Dansk Skoleidræts Idrætsfaglige udvalg, Den Faglige Forening Håndværk & Design, FALIHOS - Foreningen af lærere i historie og samfundsfag, Fransklærerforeningen, Landsforeningen af Læsepædagoger, Logopædisk Forum, Læsekonsulenternes Landsforening, Musiklærerforeningen, Pædagogisk LæringsCenterForening, Religionslærerforeningen, Sproglærerforeningen, Tysklærerforeningen for Grundskolen

Børne- og Undervisningsministeriet

Att.:

aarjk@uvm.dk

Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Dato: 27-06-2024

Vores ref.: ORG-2024-00300

Sagsbehandler: Karen Boldt Aagaard

Hørings svar – lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

BUPL takker for muligheden for at afgive bemærkninger til forslaget til *Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)* og forslaget til *Lov om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)*.

Generelle opmærksomheder

BUPL deler folkeskoleforligskredsens ambition om, at folkeskolen skal udvikles, så den i endnu højere grad end i dag bliver et rummeligt, dannende, udviklende og trivselsfremmende fællesskab for langt de fleste børn og unge uanset deres forudsætninger, interesser og behov.

BUPL anerkender, at en del af initiativerne i lovforslaget er rigtige skridt til at indfri ambitionen. Det drejer sig bl.a. om mere frihed til at kunne skabe en skole med mere varieret undervisning med afsæt i bl.a. børnenes og de unges interesser og motivation, slankere læreplaner, øget valgfrihed i udkolingen og et skridt på vejen mod færre prøver.

BUPL finder imidlertid også den politiske aftale og finansieringen heraf problematisk på en række punkter. Det vil blive svært at indfri de mange politiske ambitioner inden for de forudsatte økonomiske rammer. Det gælder især for ambitionerne inden for rammerne af timebanken, som trods sine mange formål, heraf flere nye om bl.a. kompetenceudvikling og undervisningsmidler, kun i begrænset omfang tilføres nye midler. Det vil medføre udfordringer ift. den konkrete finansiering af de samlede initiativer på den enkelte skole, herunder også i forhold til den nødvendige kompensation for længere åbningstid i SFO og brugen af tovoksenordninger med en lærer og en pædagog.

BUPL Forbund

Sundkrogskaj 20 - 2100 København Ø - Tlf. 3546 5000

bupl@bupl.dk – bupl.dk

Du kan også kontakte os fra

Mit BUPL på bupl.dk

Aftalens ambitioner om en inkluderende folkeskole underbygges ikke tilstrækkeligt af den afsatte økonomi. I en situation med høj segregering af børn og unge til specialtilbud, som binder mange ressourcer og derved giver svære betingelser for at prioritere stærke almentilbud og forebyggelse i almenrådet, er det problematisk, at der endnu ikke er fundet flere nye midler.

Der er en overgang behov for en dobbeltinvestering, der kan sikre de rette betingelser for en stærk folkeskole med højt til loftet og overskud til at møde børnenes og de unges behov, hvor de er, samtidig med at der er finansiering til specialområdet. Kun igennem en sådan dobbeltinvestering vil det reelt være muligt at udfordre retningen i den negative spiral og skabe det nødvendige overskud på almenområdet, der på sigt kan mindske behovet for specialtilbud.

I det følgende kommenteres særskilt på lovforslagets formuleringer og bemærkninger ift.:

- Skolens timebank
- Kommunalbestyrelsens fastlæggelse af serviceniveauet/beslutning ift. skoledagens længde
- Støtte
- Afskaffelse af krav om lektiehjælp
- Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin
- Juniormesterlære

Skolens timebank

BUPL ser positivt på, at det med etableringen af skolens timebank prioriteres, at de formål og opgaver, der hidtil har ligget i den understøttende undervisning, fortsat prioriteres. Det gælder bl.a. den fortsatte mulighed for at styrke kvaliteten i undervisningen gennem tovoksenordninger med f.eks. en lærer og en pædagog og den fortsatte mulighed for at bruge ressourcer på indsatser og aktiviteter i skolen, som ligger ud over undervisningen i fagene, f.eks. klases tid og andre trivselsrettede og pædagogiske aktiviteter. Det er vigtige fokusområder, ikke mindst i en tid, hvor trivslen og fællesskaberne er udfordret.

I samme forbindelse ser BUPL positivt på, at pædagogerne med lovforslaget fortsat vil kunne varetage en række afgrænsede opgaver i undervisningen, og at dette underbygges af opretholdelsen af de økonomiske forudsætninger fra understøttende undervisning om en 50/50-fordeling mellem lærere og pædagoger.

BUPL finder, at der – inden for de givne økonomiske rammer – er rimelige principper i lovforslagets formuleringer omkring timebanken (§§ 16a og 16b), herunder at

- timebankens ressourcer (økonomien i timebanken) ikke kan reduceres til mindre end økonomien i fuld årlig undervisningstid ud over minimumstimetallet, at
- økonomien i timebanken kan anvendes til øget åbningstid i de fritidsinstitutioner, som børnene går i, hvis skoledagen afkortes lokalt,
- mens skoleleder (og skolebestyrelse) kan bruge de resterende ressourcer fleksibelt.

BUPL er tilfreds med, at det med lovforslaget således bliver muligt at anvende frigjorte ressourcer (herefter 'timebanksressourcer') på øget åbningstid i fritidsinstitutionerne, hvis man forkorter skoledagen lokalt. Det er sund fornuft, at den øgede åbningstid skal finansieres. BUPL havde imidlertid gerne set, at man lokalt var forpligtet til at kompensere fritidsinstitutionerne for øget åbningstid ved forkortelse af skoledagen, hvilket også havde været rimeligt i lyset af folkeskolereformen fra 2014, hvor situationen var omvendt – og ressourcer fra fritidsinstitutionerne blev flyttet til brug for den længere undervisningsdag.

BUPL finder, at følgende ang. anvendelsen af timebanksressourcer er uklart formuleret i bemærkningerne til lovforslaget:

- Det fremgår ikke tydeligt af bemærkningerne, at skolelederen (og skolebestyrelsen) kan vælge at anvende timebanksressourcer på øget aktivitet/kvalitet i skolens SFO i henhold til folkeskolens formål. Det fremgår alene, at kommunalbestyrelsen kan vælge at anvende frigjorte ressourcer til øget åbningstid eller aktiviteter i fritidsordninger. Der er derfor behov for præcisering af, hvorvidt kommunalbestyrelsen skal give særskilt muligheden for at, skolelederen kan anvende timebanksressourcer til styrkede pædagogiske indsatser i SFO.
- Det fremgår af lovforslaget, at klassens tid skal have et omfang på 30 timer årligt pr. klasse, men disse timer medregnes ikke i det lovmæssige minimumstimetal. Det

fremgår samtidig, at en skoleleder vil kunne ansøge om at reducere skoledagen til det lovmæssige minimumstimetale. Herefter vil skolelederen så kunne udvide skoledagen igen med timer til klassens tid. BUPL finder, at denne procedure er uhensigtsmæssig. Det bør i stedet fastsættes i loven, at en skoleleder maksimalt kan ansøge om en forkortelse af undervisningstiden, der ligger i tråd med, at der skal anvendes 30 timebankstimer til klassens tid.

- Det fremgår af lovforslaget, at klassens tid skal tages af undervisningstiden efter § 16a. Det er imidlertid uklart, hvorvidt det også vil være muligt for kommunalbestyrelsen (eller den enkelte skoleleder) at erstatte nogle af fagtimerne i henhold til §16, stk 1, inden for rammen af minimumstimetallet med timer til klassens tid. Dette bør præciseres.

Kommunalbestyrelsens fastlæggelse af serviceniveauet/beslutning ift. skoledagens længde
BUPL anerkender intentionen i den politiske aftale om, at der skal sikres politisk stillingtagen til skoledagens længde og bevillinger til skolen og de fritidstilbud, eleverne bruger efter skoletid. Det har desværre mange steder været tilfældet, at økonomien i SFO er udhulet uden politisk stillingtagen.

Imidlertid mener BUPL, at der er store administrative udfordringer (bureaukrati) og uafklarede spørgsmål som følge af lovforslagets konkrete udformning. Det risikerer at stå i vejen for aftalens intention, og der er derfor brug for præciseringer i lovforslagets bemærkninger. Udfordringerne vedrører lovforslagets bemærkninger om, at

- at en skoleleder har mulighed for at ansøge om forkortelse af skoledagen for hele skolen, for enkelte klasser eller klassetrin,
- at kommunalbestyrelsen aldrig kan forkorte skoledagen mere end den enkelte skole ansøger om,
- at kommunalbestyrelsen kan fastsætte frister for, hvornår skolerne skal indmelde ønsker om forkortet skoledag med henblik på, at det kan indgå i budgetlægningen, og
- at kommunalbestyrelsen kan beslutte at anvende frigjorte ressourcer ved reduktion af undervisningstiden på bl.a. øget åbningstid i fritidsinstitutionerne.

De nævnte formuleringer tager ikke højde for, at hvis kommunalbestyrelsen vil sikre en fælles og ensartet linje for balancen mellem undervisningstid og fritid for børnene i kommunen, kan det kun ske ved at afvise skolernes ansøgninger om forkortelse af undervisningstiden. Hvis kommunalbestyrelsen ønsker at give skolerne mulighed for forkortelse af skoledagen, så kan der være ansøgninger fra f.eks. otte skoler med forskellige ønsker til længde på undervisningstiden, på forskellige klassetrin og i forskellige klasser – og heraf følgende forskellige ønsker til længde på fritidsinstitutionernes åbningstid. Hvis kommunalbestyrelsen skal træffe budgetbeslutninger på den baggrund, så bliver det tungt administrativt.

Hertil kommer det forhold, at aftalen forudsætter, at kommunalbestyrelsen skal kunne finde finansiering til den ekstra åbningstid i SFO ikke kun gennem timebanksressourcerne, men også gennem forældrebetaling. Alternativt vil der blive brugt flere af timebanksressourcerne til dette end forudsat i aftalen. I praksis vil dette dog kræve, at kommunalbestyrelsen vil bruge administration på at fastsætte en skoleafhængig forældretakst for SFO. Samtidig er det helt uklart, om der er lovmæssig hjemmel til en sådan fastsættelse af forældretakst for SFO på forskelligt niveau, der i princippet vil kunne være forskellig helt ned på klasseniveau.

BUPL vurderer derfor, at der er behov for en tydeliggørelse af, at kommunalbestyrelsen har mulighed for at fastsætte politiske retningslinjer for ansøgninger fra skolerne med henblik på, at kommunalbestyrelsen reelt og uden unødigt bureaukrati har mulighed for at tage politisk stilling til øgede bevillinger til fritidsinstitutionerne som følge af behov for øget åbningstid samt har mulighed for at fastlægge en ens forældretakst på tværs af alle SFO/skoler, som tager højde for de faktiske udgifter i SFO/fritid.

En sådan tydeliggørelse af kommunalbestyrelsens adgang til at sætte retningslinjer for ansøgningerne forhindrer ikke fleksibilitet for den enkelte skoleleder/skole, da skoleleder iht. lovens bemærkninger har adgang til at anvende timebanksressourcer, herunder også til ekstra undervisningstimer.

Støtte

BUPL deler intentionen bag den foreslåede præcisering af, at støtte fremover ikke alene kan gives rettet til den enkelte elev, men også kan gives i den almindelige klasse, f.eks. i form af co-teaching til hele klassen.

Imidlertid tager lovforslagets formuleringer og tilhørende bemærkninger fortsat alene afsæt i det enkelte barns støttebehov ("eleven"). Det vil være formålstjenligt, at formuleringerne udvides, så klasser og øvrige undervisningsfællesskaber ved behov kan modtage kollektiv støtte på en måde, hvor en enkelt elev ikke er udslagsgivende for støtten. Det kan f.eks. være relevant i forbindelse med negative sociale dynamikker i en klasse.

Herudover vil det være hensigtsmæssigt, at den foreslåede formulering udvides yderligere, så kollektiv støtte ikke kun kan bindes op på "klassen", men generelt til de sammenhænge og fællesskaber, som en elev med et givent støttebehov befinder sig i, eller hvor der generelt er behov for kollektiv støtte. På denne måde kan der bl.a. tages højde for bestemmelserne om holddannelse (§ 25 a), der muliggør, at undervisningen kan organiseres i hold inden for den enkelte klasse og "på tværs af klasser og klassetrin".

Det vil i samme forbindelse være relevant, at støttebestemmelsen udvides til også at kunne finde anvendelse i skolefritidsordninger (SFO) og øvrige fritidsinstitutioner. At dette ikke gælder i dag, er en stor udfordring for at kunne skabe gode og relevante fritidstilbud også til børn og unge med støttebehov. Således vurderer 70 pct. af pædagogerne, som arbejder på skole og/eller SFO/fritidshjem, i BUPL's vilkårsundersøgelse fra 2022, at der er børn, som modtager støtte i skolens undervisning, men ikke i SFO'en, selvom de har behov for det.

Afskaffelse af krav om lektiehjælp

Afskaffelsen af kravet om lektiehjælp et eksempel på et u hensigtsmæssigt skridt, når vi ønsker en inkluderende folkeskole, der bidrager til at skabe gode muligheder for alle børn og unge uanset baggrund m.v.

Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin

BUPL finder det problematisk, at der med aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram indføres mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin. Folkeskolen skal give børnene ro til at udvikle sig i eget tempo, til at fordybe sig og lære uden konstant at skulle præstere eller forholde sig til en fremtid efter skolen. Skolen skal være et trygt rum med plads til eksperimenter og til at turde at fejle. Dette udfordres af tidlig karaktergivning, der lægger op til sammenligning og konkurrence mellem børnene og bidrager til en uhensigtsmæssig præstationskultur, som udfordrer trivslsen og de positive fællesskaber i skolen.

Juniormesterlære

BUPL deler den politiske intention bag lovforslagets del om juniormesterlære: Folkeskolen skal udvikles og gøres mere rummelig, så den giver gode deltagelses- og udviklingsmuligheder for langt de fleste børn og unge uanset disses interesser og forudsætninger. Imidlertid er BUPL bekymret for, at der med etableringen af juniormesterlære i stedet skabes et parallelspor til den øvrige undervisning, der vil svække den enkelte unge i juniormesterlæres tilknytning til skolens fællesskaber. Det er derfor afgørende, at nogle af de ressourcer, der følger med juniormesterlæreordningen, går til at støtte elevernes tilknytning til bl.a. klassefællesskabet.

Med venlig hilsen

Karen Boldt Aagaard

Børne- og Undervisningsministeriet

Att.:

aarjk@uvm.dk

Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Dato: 26-06-2024
Vor ref.: ORG-2021-00995
Sagsbehandler: Aja Rosenquist

Høringsvar – lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Lederforeningen i BUPL takker for muligheden for at afgive bemærkninger til forslaget til *Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.) og forslaget til Lov om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).*

Lederforeningen i BUPL tilslutter sig BUPLs bemærkninger til loven indsendt d. 27. juni 2024.

Lederforeningen i BUPL vil derudover gerne rette opmærksomheden på, at den forventede øgede åbningstid i SFO og pædagogernes opgaver i den samlede skoledag forstærker behovet for pædagogfaglig ledelse.

Med venlig hilsen Aja Rosenquist

Hørings svar fra Børnehaveklasseforeningen i forbindelse med lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Fagplanen:

Fagplanen for børnehaveklassen er afgørende, da den ikke kun omhandler de specifikke områder for børnehaveklassen, men også er en introduktion til skolekulturen generelt.

Børnehaveklassens fagplan beskriver ikke kun de obligatoriske områder, men også børnehaveklasselederens opgaver og ansvar.

Vi vil fremhæve følgende punkter:

Skolestart: Hvordan skaber vi en god start på skolelivet for de nye skolestartere? Her spiller børnehaveklasselederen en vigtig rolle.

Forældresamarbejde: Det er afgørende at etablere et tæt samarbejde med forældrene for at sikre en tryk overgang fra børnehave til skole og et solidt fundament for børnenes fremtidige skolegang og læring.

Overgange: Vi skal være opmærksomme på og støtte børnenes overgange fra hjem og dagtilbud til skolen og SFO, samt mellem børnehaveklassen og de efterfølgende klassetrin.

På de skoler, der har forårs SFO skal vi være ekstra opmærksomme på ikke kun overgangen fra børnehave til forårsSFO, men også den ekstra overgang fra forårsSFO til sommerSFO, hvor arbejdsgangen selvfølgelig er meget anderledes end hverdagen - da det sjældent er de kendte voksne, der er på arbejdet.

Leg: Legen skal være et centralt element i undervisningen, da den ikke kun har egen værdi, men også er en vigtig kilde til læring og udvikling for børnene. Derudover skal vi være opmærksomme på at give plads til den frie leg, hvor børnene får øvet sig i både det de lærer, men selvfølgelig også samarbejde, kommunikation, opbygning og vedligeholdelse af kammeratskab og venskaber.

Engagement og fællesskab er et område, som også bør være en integreret del af hele indskoling, hvor skolens fagprofessionelle skal samarbejde omkring det."

Dialog i fagteamet:

Først og fremmest skal børnehaveklassen tænkes ind i de forskellige fagteams – Da børnehaveklasselederne skal undervise i faget "børnehaveklassen" med de 6 kompetenceområder, er det vigtigt at være bevidst om hvordan vi ønsker fagene skal påbegyndes i børnehaveklassen på de enkelte skoler.

Fagplanen skal være dynamisk og åben for justeringer i takt med, at vi samler erfaringer og observerer børnenes udvikling. Vi skal lægge vægt på legens betydning for læring samt skabe sammenhæng mellem børnehaveklassen og de efterfølgende klassetrin.

Skoleudvikling:

De nye fagplaner kan bidrage til skoleudviklingen ved at skabe en sammenhæng mellem børnenes oplevelse af skolen som en tryk og stabil ramme og deres videre skolegang. Igen i forhold til skolestart, forældresamarbejde, overgang og leg.

Det er afgørende, at fagplanerne er i tråd med skolens værdier og visioner samt støtter op om elevernes engagement og motivation for at deltage i skolens indhold og sociale fællesskaber.

Udviklingsinitiativ

I et udviklingsinitiativ for børnehaveklassen kan være at vi fokuserer på at udvikle og implementere differentierede undervisningsmetoder, der støtter børnenes alsidige udvikling. Derudover bør vi sætte fokus på at integrere legen som en central del af læringen samt skabe en sammenhængende overgang mellem dagtilbuddet og skolen.

Vores fællesmål for børnehaveklassen, synes vi, er meget brugbart og et godt udgangspunkt til at snakke fagfornyelse.

Til Børne- og Undervisningsministeriet

Hørings svar

Børne og Kulturchefforeningen (BKF) takker for muligheden for at afgive høring udkast til lovforslag, der udmønter de dele af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram, der handler om frihed og fordybelse. Børne- og Kulturchefforeningen har følgende kommentarer:

Element	Bemærkning
Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne	
Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner	Ingen bemærkninger.
Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning	<p>Hvilke indsigelsesmuligheder eller hvilket handlerum er der ifm. beslutning om afkortning af skoledagens længde, hvis der ikke stilles krav om en pædagogisk begrundelse? Og vil skolebestyrelsens udtalelse ikke automatisk omfatte en begrundelse?</p> <p>Bestemmelsen er i høj grad videreførelse af praksis fra bekendtgørelsen om udvidede frihedsrettigheder.</p> <p>Det er bemærkelsesværdigt, at en folkeskoleleder uden inddragelse kan ansøge kommunalbestyrelsen om muligheden for at allokere ressourcer til indsatser i et andet fritidstilbud ud over skolefritidsordningen.</p> <p>Kan ressourcer i denne henseende også forstås som personale fra skolen? Eller er det frigivne økonomiske ressourcer?</p>
Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse	Lovkravet ophæves og erstattes ikke. Ingen bemærkninger.
Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse	Lovkravet ophæves og erstattes ikke. Ingen bemærkninger.
Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen	Lovkravet ophæves og erstattes ikke. Ingen bemærkninger.

Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse	Lovkravet ophæves og erstattes ikke. Ingen bemærkninger. Der er dog en bemærkelsesværdig sammenhæng mellem ønsket om en mere praksisfaglig udskoling og afskaffelsen af projektopgaven.
Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen	Ophæves og erstattes ikke. Det er dog glædeligt, at Børne- og Undervisningsministeriet fortsat vil stille vejledende læseplaner til rådighed, som skolerne kan vælge at anvende lokalt til arbejdet med at fastlægge rammer for undervisningen.
Principper for brug af digital kommunikation	Hvordan harmonerer denne obligatoriske del med frisættelseselementet i aftalen?
Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen	Positivt at ordningen er valgfri.
Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen	Positivt at skolebestyrelsen nu får krav på deltagelse i skoleudviklingssamtalen.
Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever	
Juniorermesterlære i udskolingen	<p>Der pålægges et bemærkelsesværdigt ansvar, der påtænkes skolelederen, herunder ansvarlig for tilrettelæggelsen, bl.a. hvornår på skoleåret elever kan tilmeldes ordningen og på hvilke dage, praktikforløbet skal gennemføres samt godkende og sikre opsyn med praktikforløbet.</p> <p>Det er dog svært at genfinde intentionerne om skolelederens ansvar i ordningen i de foreslåede formuleringer i loven.</p> <p>Bestemmelserne ligger op til en relativ fri optagelse af elever efter ønske fra eleven selv samt forældre. Det er svært at læse sig til om skolens forpligtelse på at afsøge øvrige muligheder for motivationsfremme eller andre støttemuligheder, inden juniorermesterlære iværksættes. Vi er bekymrede for, at de lempelige optagelseskriterier kan betyde, at en skoles incitament til at fremme motivationen hos ikke-motiverede elever mindskes og desuden skaber en mulighed for juniorermesterlære som en segregeringsmulighed for umotiverede elever.</p> <p>I forbindelse med valg og vurdering af praktiksted er det positivt, at skolens ansvar er betonet tydeligere i forhold til aftaleteksten. Ellers er vi bekymrede for social skævvridning, hvis ansvaret for praktikpladsen påhviler elev og forældre.</p>
Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen	Ingen bemærkninger.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen	Det er ikke så tydeligt, hvilken praktisk betydning teknologiforståelse i udvalgte fag har.
Ny timetalsfordeling	Ingen bemærkninger.
Justering i antallet af prøver i folkeskolen	Ingen bemærkninger.
Erhvervspraktik til alle	Ingen bemærkninger.
Ro og rammer - nødvendigt for nogle, godt for alle	
Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik	Ingen bemærkninger.
Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen	Ingen bemærkninger.
Afskaffelse af krav om intelligenstest	Ingen bemærkninger.
Mulighed for karakterer på 6. og 7. klassetrin	
Mulighed for karakterer på 6. og 7. klassetrin	Skolens leder beslutter, skolebestyrelsen godkender. Det er uklart hvor mandatet til beslutningen ligger.

Med venlig hilsen

Rasmus Byskov-Nielsen

Vicekommunaldirektør, Ikast-Brande Kommune
Formand for Børne- og Kulturchefforeningen

Michael Gravesen

Direktør, Kalundborg Kommune
Formand for Børne- og Kulturchefforeningens Skolenetværk

28.06.2024
J.nr. 3.2.3/ALN

Fremtidens skole skal imødekomme børns ret til en god skole og styrke inddragelsen af eleverne

Børnerådets bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.) og lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

Børnerådet ser overordnet positivt på ambitionen om at give skolerne øget frihed til at lave god skole med mulighed for at tilgodese lokale forhold og elevgrupper samt ambitionen om at styrke praksisfagligheden i folkeskolen til gavn for elevernes trivsel og udvikling.

Der er dog også en række elementer, som vi ud fra et elev- og børnerettighedsperspektiv er skeptiske over for. Børnerådet vil derfor i dette høringssvar understrege, at:

- 1) alle børn har ret til en god skole – større frihed må ikke føre til A- og B-skoler
- 2) bevægelse og støtte til lektier bør fortsat være en del af skoledagen
- 3) børn skal tilbydes fritidstilbud af høj kvalitet, når skoledagen afkortes
- 4) elevernes inddragelse i eget skoleliv bør styrkes
- 5) praksisfaglighed skaber motivation og bidrager til en varieret undervisning
- 6) børn skal understøttes i kritisk og kontrolleret brug af teknologi og digitale redskaber
- 7) alle elever har ret til den nødvendige støtte og til at være en del af et fællesskab
- 8) der bør anvendes andre feedback- og evalueringsværktøjer end karakterer på 6. og 7. klassetrin

Punkterne uddybes herunder.

Alle børn har ret til en god skole – større frihed må ikke føre til A- og B-skoler

Forudsætningerne for at holde skole er forskellige fra skole til skole. Øget frihed giver dem, der er tættest på skolens hverdag, mulighed for at indrette og tilpasse skolelivet, så elevernes behov tilgodeses på den mest meningsfulde måde lokalt. Det er positivt.

Når det er sagt, kræver færre centrale krav og mål for skolen også, at der både er kompetencer og ressourcer til at udfylde de øgede frihedsgrader på en måde, der imødekommer elevernes behov og ret til

en god skole. På samme vis, som skolerne har haft forskellige forudsætninger for at implementere elementerne i folkeskolereformen fra 2013, vil skolerne også have forskellige forudsætninger for at udfylde de nye frihedsgrader. I Børnerådet har vi derfor en særlig opmærksomhed på, at de øgede frihedsgrader ikke resulterer i A-og B-skoler med store forskelle i elevernes trivsel og læring til følge.

Bevægelse og støtte til lektier bør fortsat være en del af skoledagen

Vi ved meget om, hvad der bidrager til en god skole. Det var også i det lys, at en række tiltag blev indført med folkeskolereformen af 2013, herunder bl.a. åben skole, bevægelse i løbet af skoledagen samt støtte til lektier og faglig fordybelse.

For Børnerådet er det væsentligt at holde fast i, at fx bevægelse har en positiv effekt på elevernes sundhed, læring og trivsel.

Bevægelseskravet har også været højt prioriteret blandt eleverne selv, bl.a. fordi det ifølge eleverne kan bidrage til mere ro i klassen, og fordi det styrker koncentration og indlæringssevne¹. Afskaffelse af kravet om 45 minutters bevægelse i løbet af en skoledag sammen med lovforslagets forslag til nedsættelse af timetallet for idrætsfaget i udskoling vil samlet betyde at eleverne risikerer at møde ind til en mindre aktiv skoledag. Det er selvsagt den forkerte vej at gå, når vi kender til alle de positive effekter af bevægelse.

Det er derfor Børnerådets anbefaling, at det i stedet gøres obligatorisk for skolebestyrelsen at fastlægge principper for motion og bevægelse, så eleverne sikres, at man i regi af skolebestyrelsen skal forholde sig til, hvordan bevægelse bliver en del af skolelivet.

Derudover støtter vi ministeriets hensigt til at udarbejde en strategi for bevægelse i skolen i samarbejde med professionshøjskolerne og andre relevante aktører, så bevægelsesdidaktik bliver en fast del af lærers værktøjskasse og dermed en integreret del af elevernes skoleliv. Det bør desuden også tænkes med i udviklingen af de nye fagplaner, hvordan bevægelse bidrager positivt til opfyldelsen af folkeskolens formål.

Med lovforslaget vil tid til lektiehjælp og faglig fordybelse ligeledes blive afskaffet.

Vi ved fra forskning, at lektier ikke som udgangspunkt resulterer i bedre læring, og at lektier er ulighedsskabende, fordi der er store forskelle i, hvor meget hjælp eleverne kan få i hjemmet². Intentionen med indførelsen af lektiehjælp og faglig fordybelse i skoletiden var derfor som udgangspunkt god, fordi det tydeliggjorde skolernes ansvar for, at eleverne får den nødvendige hjælp og støtte til at kunne færdiggøre skolearbejde inden for skolens rammer.

Når vi ved, at lektier ikke er lig med mere læring og samtidig har en socialslagside, er det Børnerådets anbefaling, at det fortsat står tydeligt frem, at skolerne har ansvaret for at give eleverne den støtte, de har brug for. Det indebærer bla. støtte til eventuelle lektier.

¹ En længere og mere varieret skoledag – Implementerings- og effektundersøgelse, KORA (2017)

² Lektier, Søndergaard Gregersen (2023)

Børn skal tilbydes fritidstilbud af høj kvalitet, når skoledagen afkortes

Med lovforslaget afskaffes den understøttende undervisning med en central afkortning af skoledagen til følge. Det vil bl.a. betyde, at mange børn kommer til at tilbringe mere tid i skolefritidsordninger og klubtilbud.

Vi ved, at skolefritidsordninger og klubtilbud har et stort potentiale ift. at styrke inkluderende fællesskaber og relationer. Men vi ved også, at de fysiske rammer, åbningstider og ikke mindst personale-ressourcer er helt afgørende for at kunne levere fritidstilbud af god kvalitet³.

Børn udvikler sig ikke kun i løbet af skoledagen, men i ligeså høj grad i løbet af deres fritid. Derfor er vi i Børnerådet ærgerlige over, at man fra politisk hold ikke har taget et politisk og lovgivningsmæssigt ansvar for at løfte kvaliteten af børnenes fritidstilbud generelt – men derimod kun har taget højde for ”et øget pasningsbehov”, som det fremgår af faktaark om økonomien bag aftalen⁴.

Elevernes inddragelse i eget skoleliv bør styrkes

Børnerådet mener, at det er helt afgørende, at eleverne involveres i at udfylde de nye og friere rammer, når centrale krav fjernes og veksles til større lokal frihed på skolerne.

Skolebestyrelserne vil fremadrettet få større indflydelse på indretningen af skoledagen og udviklingen af skolen i det hele taget, som led i deltagelse i skoleudviklingssamtaler.

Som det er i dag, har elevrådet en plads i skolebestyrelsen, men vi ved desværre også, at kvaliteten af elevinddragelsen i skolebestyrelsesarbejdet er svingende⁵. Børnerådet er derfor kritisk over for, at elevrådsarbejdet, herunder elevrådets deltagelse i skolebestyrelsesarbejdet, ikke berøres i lovforslaget. Rigtig mange af de beslutninger, der fremadrettet skal eller kan besluttes i skolebestyrelsen, er af stor betydning for elevernes hverdag. Derfor mener Børnerådet, at der bør afsættes ressourcer til et kompetenceløft af elevrådsansvarlige og af elevrådsrepræsentanter. Hvis elevernes deltagelse i skolebestyrelsesarbejdet skal være trygt og reelt, kræver det, at de elevrådsansvarlige bliver dygtige til at facilitere inddragelsen, og at eleverne bliver klædt godt på.

Elevrådets indflydelse via skolebestyrelsesarbejdet er én vej til inddragelse af eleverne. Skolen er grundlæggende til for eleverne, og eleverne bør overalt i skolen mødes af et tidssvarende børnesyn. Det betyder bl.a., at eleverne skal lyttes til, forstås og aktivt skal inddrages og engageres i deres skoleliv.

I Børnerådet havde vi håbet, at man med aftalen om kvalitetsprogram for folkeskolen havde styrket elevernes inddragelse i undervisningen. Desværre lægger lovforslaget i stedet op til at afskaffe den obligatoriske projektopgave i 9. klasse, som ellers for mange elever er det eneste tidspunkt, hvor de selv vælger, hvad de vil fordybe sig i.

Af den grund er det også Børnerådets anbefaling, at elevinddragelsen prioriteres og styrkes generelt. Dels ved at prioritere et løft af lærere og pædagogers kompetencer inden for elevinddragelse. Dels ved at vægte elevinddragelsen højt i udviklingen af de nye fagplaner, som er næste skridt i udmøntningen af aftalen om kvalitetsprogram for folkeskolen. Fagplanerne bør inkludere et stærkt fokus på

³ Indhold og kvalitet i klubtilbud, EVA (2023)

⁴ Faktaark: Investeringer i folkeskolen, BUV (2024)

⁵ Elevers rolle og indflydelse i skolebestyrelsen, UNICEF Danmark & Danske Skoleelever (2022)

inddragelsesdidaktik, så eleverne opnår større indflydelse på undervisning i fagene, og lærerne får tid og rammer til at følge elevernes iboende nysgerrighed og interesser og dermed kan leve op til folkeskolelovens § 18, stk. 4.

Praksisfaglighed skaber motivation og bidrager til en varieret undervisning

Børnerådet støtter ambitionen om en folkeskole med mere større fokus på praksisfaglighed og øget valgfrihed til de ældste elever.

Det er vores klare opfattelse, at folkeskolen grundlæggende bør være et lige så naturligt springbræt til erhvervsuddannelserne som til de gymnasiale uddannelser. Derfor er det problematisk, at juniormesterlærerordningen etableres som et svar på "skoletræthed", som det fremgår af lovforslagets bemærkninger. Præmissen bør vendes om, og ambitionen bør være at forebygge "skoletræthed" med mere praksisfaglighed, fordi vi ved, at det er en vigtig del af en motiverende og varieret undervisning.

Såfremt en del af elevens undervisning varetages i en juniormesterlærerordning, bliver det afgørende, at der stilles høje krav til procedurer og rammer for samarbejdet mellem fx virksomhed og skoleleder. Skolelederen skal ikke alene føre tilsyn med, at ordningen bidrager til opfyldelse af folkeskolens formål, men også at virksomheden er i stand til at sikre barnets tarv. Det betyder bl.a., at de fornødne pædagogiske kompetencer er tilstede, og at elevens ret til et godt undervisnings- og arbejdsmiljø efterleves.

Ud over juniormesterlærerordningen lægger lovforslaget også op at indføre obligatorisk erhvervspraktik for alle elever. I Børnerådet anser vi det for et godt bidrag til at eleverne opnår større indsigt i bredden af veje at gå ift. job og uddannelse.

Med lovforslaget vil der ligeledes blive indført større valgfrihed i udskoling. Det er grundlæggende positivt. Dels kan mere valgfrihed øge elevernes motivation, som det også adresseres i lovforslaget. Dels ved vi, at det betyder meget for unge, at de har indflydelse på deres eget skoleliv⁶.

Det virker dog paradoksalt, at man samtidig vil reducere antallet af timer i de praktisk-musiske fag, bl.a. idræt, billedkunst, håndværk og design samt natur og teknologi. Det er fag, som eleverne på tværs af klassetrin finder særligt motiverende og som bidrager til en varieret skoledag⁷.

Børn skal understøttes i kritisk og kontrolleret brug af teknologi og digitale redskaber

I lovforslaget indføres teknologiforståelse som et nyt valgfag, og det beskrives, hvordan teknologiforståelse som faglighed skal integreres i udvalgte eksisterende fag som led i arbejdet med de nye fagplaner. Det er godt.

I Børnerådet mener vi, at det er helt afgørende, at børn får redskaber og viden til at anvende og skabe med digitale teknologier. Derfor er det positivt, at teknologiforståelse integreres som en ny faglighed i skolen. Børn og unge skal bl.a. klædes på til at forstå digitalisering og dynamikker på digitale platforme, og børn skal dannes til at kunne navigere og tage aktive valg ift. teknologiens indflydelse på deres liv og hverdag. For at understøtte kritisk og kontrolleret brug af teknologi og digitale redskaber har børn brug for voksne, der er digitalt kompetente. Det skal skolen understøtte.

⁶ Ungeanalyse, Dansk Ungdoms Fællesråd (2023)

⁷ Kortlægning af folkeskolers arbejde med praksisfaglighed, EVA (2023)

Alle elever har ret til den nødvendige støtte og til at være en del af et fællesskab

Alle elever skal have den støtte, de har brug for, for at være en del af et skolefællesskab.

I Børnerådet er vi derfor positive over for forslaget om at styrke indsatsen i dansk og matematik for de mest udfordrede elever. Rådet bifalder desuden, at reglerne for støtte (folkeskolelovens § 3a) præciseres, så støtten kan gives som aktiviteter i klassen.

Vi hæfter os imidlertid ved, at det alene er en præcisering af reglerne. Rammebetingelser, der måske før har betydet at støtte i form af fx undervisningsdifferentiering, holddannelse, supplerende undervisning, anden faglig støtte eller anvendelse af tolærerordninger eller undervisningsassistenter ikke har været givet i klassen eller ikke har været tilstrækkeligt, fortsæt gør sig gældende.

Efter Børnerådets opfattelse er det derfor altafgørende, at der tilføres ressourcer, som kan bidrage til at få bremsset segregeringen og den udvikling, der aktuelt betyder, at ca. 25% af folkeskolens økonomi går til seks procent af folkeskolens elever. Det er vigtigt, at der opbygges og investeres mere i rummelige skole- og klasse miljøer. Fordi eleverne *både* har ret til støtte og ret til at være en del af fællesskabet.

Der bør anvendes andre feedback- og evalueringværktøjer end karakterer på 6. og 7. klassetrin

Prøver og karakterer er for mange elever forbundet med et pres. Børnerådets egen undersøgelse fra 2018⁸ viser en stærk sammenhæng mellem oplevelsen af pres og mistrivsel blandt de helt unge. De pressede unge lider under symptomer på fysisk, psykisk og social mistrivsel som fx hovedpine, søvnmangel, lav livstilfredshed og ensomhed. Undersøgelsen viser, at 61% af unge i 8. klasse peger på, at presset kommer fra skolen, hvor karakterer, prøver og fremlæggelser fylder meget.

Derfor er vi i Børnerådet positive over forslaget om at lette prøvetrykket, og at der lægges op til et videre arbejde med at konsolidere viden om, hvordan prøverne virker, og om prøvetrykket bør justeres yderligere. I Børnerådet hæfter vi os ved de negative konsekvenser, prøverne kan have - og den omstændighed, at man i 2016 indførte en decideret afgangseksamen, som kan påvirke undervisning og aktiviteter negativt langt ned i klassetrinene, og som lukker døren til både erhvervs- og studieforberedende uddannelser for mere end hver 10. ung⁹.

Rådet er tilmed stærkt bekymret for, at lovforslaget vil give mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin.

Vi ved, at særligt yngre børn kan have svært ved at skelne mellem, om en karakter gives som vurdering af dem selv som person, eller deres præstation i øjeblikket¹⁰. Karaktergivning kan desuden forde usunde præstationsstrategier¹¹ og have en direkte negativ effekt på elevernes selvtillid og selvopfattelse på den lange bane¹².

Børn og unge skal føle, at de har værdi, fordi de er mennesker - og ikke i kraft af hvad de præsterer i undervisningen. Det er derfor en vigtig del af underviserens værktøjskasse at have feedback- og evalueringsskemaer, der opbygger elevernes motivation, nysgerrighed og glæde ved at lære.

⁸ Pres på ungdomslivet, Børnerådet (2018)

⁹ Flere får under 02 i dansk og matematik i alle landsdele, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2024)

¹⁰ Effects of student characteristics on grades in compulsory school, Cliffordsen, C. (2009)

¹¹ Karakterbogen: Om karakterer, læring og elevstrategier i en præstationskultur, Katznelsen, N m.fl. (2018)

¹² Asterisk Nr. 76, DPU AU (December 2015)

I Børnerådet vil vi følge den fortsatte udmøntning af aftalen om kvalitetsprogram for folkeskolen og ikke mindst implementeringen heraf ude på skolerne. Fordi *alle* børn har ret til en god skole.

Med venlig hilsen

Bente Boserup
Forperson

Maja Olesen
Sekretariatschef

Børne – og Undervisningsministeriet
Att. Chefkonsulent, Rosa Navarro Hammer
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk
aarjk@uvm.dk

Børns Vilkår
Trekronergade 26
2500 Valby
Danmark

M +45 3555 5559
bv@bornsvilkar.dk

www.bornsvilkar.dk

28. Juni 2024

Side 1

Høringssvar fra Børns Vilkår om udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

Børns Vilkår takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. de to lovdkast:

1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram mv.).
2. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

Indledning

Overordnet støtter Børns Vilkår formålet om at frisætte folkeskolen, så skolerne fremover får frihed til at indrette sig og drive skole, så den passer til netop de elever, familier og omgivelser, der er til stede i nærområdet og skoledistriktet. Men det stiller også krav til de enkelte skoler og kommuner. Krav om at de enkelte skoler aktivt arbejder med at drive god skole ud fra, hvad vi ved, virker. Det betyder, at skolerne bl.a. skal arbejde systematisk med at understøtte:

- Trykke børnefællesskaber og en tryk hverdag for den enkelte elev
- Tydelig klasseledelse
- Meningsfuld og varieret undervisning, der understøtter elevernes faglige udvikling
- Inddragelse af eleverne i skolens udvikling

STOP
SVIGT

- Elevmedbestemmelse i undervisningen
- En høj grad af relationskompetence hos det pædagogiske personale
- Et tidssvarende og moderne børnesyn som afsæt for den pædagogiske praksis
- Et konstruktivt skole/hjemsamarbejde

Børns Vilkår anerkender forligskredsens indsats for at etablere rammer for folkeskolen, der tager højde for de mange strukturelle udfordringer, som folkeskolen er ramt af. Børns Vilkår støtter ligeledes ønsket om at styrke skolens fællesskaber og mere brug af to-lærerordninger. Vi ønsker nogle bæredygtige rammer og indsatser, så vi ikke om et årti igen må konkludere, at folkeskolens rammer ikke passede til de børn der er sat i verden for at udvikle og drage omsorg for.

Derfor vil vi gerne opfordre til, at lovændringernes implementering og virkning monitoreres og evalueres løbende.

Børns Vilkår arbejder overordnet for at stoppe svigt af børn, herunder også på skoleområdet. Derfor arbejder vi for, at alle børn trives og udvikler sig fagligt og socialt i skolen. Desværre er der alt for mange børn, der slår sig på folkeskolens rammer – og mange i en sådan grad, at børnenes løsning på et ubærligt problem bliver ikke at komme i skole.

Børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres kammerater, ligesom vi ved, at børn og unge med anbringelsesbaggrund i langt mindre grad end børn uden anbringelsesbaggrund gennemfører folkeskolens afgangsprøve.

Derfor er det vigtigt for Børns Vilkår, at der ved alle lovændringer, der vedrører folkeskolen, indgår indsatser, der har blik for udsatte børn og unge.

Bemærkninger til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram mv.):

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne:

Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

Børns Vilkår er som udgangspunkt positivt stemt overfor forslaget om at afskaffe kravet om motion og bevægelse, da dette vil kunne bidrage til at skabe bedre mulighed for at skoledagen kan tilrettelægges lokalt i overensstemmelse med lokale prioriteringer, ønsker og behov.

Motion og bevægelse er efter Børns Vilkårs opfattelse helt afgørende for børn og unges udvikling og trivsel. Vi ved både fra forskning og fra børnene selv (bl.a. Det gode skoleliv, Mandag Morgen og Lego Fonden 2024), at bevægelse, motion og en varieret skoledag motiverer og fremme læring og trivsel. Desuden kan bevægelse som didaktisk redskab bruges til at styrke elevernes bevægelse samtidig med, at det fremmer elevernes muligheder for at lære¹.

Børns Vilkår er vi derfor bekymrede for, at afskaffelse af det centrale krav om bevægelse kan betyde, at eleverne får mindre bevægelse i løbet af skoledagen. Denne bekymring bliver særlig forstærket i udskoling, hvor der også er lagt op at reducere idræt med 90 timer.

Med lovforslaget foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse, hvorefter "skolebestyrelsen kan fastsætte principper for motion og bevægelse i undervisningen. (vores understregning)".

Med henblik på at sikre, at motion og bevægelse fortsat er en integreret og central del af alle børn og unges skolegang, anbefaler Børns Vilkår, at skolebestyrelsen i medfør af den forslåede bestemmelse skal fastsætte principper for motion og bevægelse i undervisningen.

¹ Sundhedsstyrelsen (2005): "Fakta - Børn og bevægelse". VIA UC (2020): Bevægelsesdidaktik i skolen. Liv i skolen 4

Afskaffelse af krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Børns Vilkår er også positivt stemt overfor forslaget om at afskaffe kravet om lektiehjælp og faglig fordybelsestid i undervisningstiden, da dette i nogle tilfælde har været en hindring for f.eks. etablering lektiefrie skoler, hvor det faglige arbejde tilrettelægges på en måde, så det ikke rækker udover fagtimerne, og det kan være en hindring for at tilrettelægge en mere varieret skoledag.

Børns Vilkår mener ikke, at lektiehjælpen kan afskaffes uden at sætte noget andet i stedet. Hvis det sker, vil det fx få negative konsekvenser for de børn, der af forskellige årsager ikke kan få hjælp hjemme. Det kan fx være børn af forældre, der ikke selv har ressourcer og faglig viden til at støtte deres børns faglige udvikling. Vi ved, at anbragte børn og unge og andre børn og unge i udsatte positioner ofte mangler hjælp til netop lektier. De børn og unge vil blive overladt til sig selv, hvis der ikke længere er lektiehjælp i skolen, og det vil få konsekvenser for deres oplevelse af at kunne mestre de faglige krav. Det kan få fatale konsekvenser for børnenes trivsel og faglige udvikling og vil bidrage til øget social ulighed.

Derfor er det helt afgørende, at det også med den nye aftale omkring skolen bliver en garanti for, at alle elever får mulighed for at få støtte til det faglige arbejde, der rækker udover fagtimerne. Erfaringen fra os og andre organisationer på området er, at kravet om, at skolerne har skullet etablere lektiehjælp og faglig fordybelsestid har været en stor støtte for mange elever i udsatte positioner, der ikke har haft mulighed for at få hjælp derhjemmefra eller gennem frivillige lektiehjælpsorganisationer.

Det er på den baggrund Børns Vilkårs bekymring, at afskaffelse af krav om lektiehjælp og faglig fordybelse vil kunne medføre, at nogle elever vil kunne få mindre hjælp og støtte end efter de gældende regler.

Børns Vilkår anbefaler på den baggrund, at det fastsættes som et krav, at skolens leder i samarbejde med skolebestyrelsen skal fastsætte principper for i hvilket omfang, der skal tilbydes lektiehjælp og faglig fordybelse i undervisningstiden ud fra en lokal vurdering af, hvordan man bedst tilrettelægger skoledagen, så alle elever får den nødvendige faglig hjælp og støtte. For at sikre at elever oplever at få den faglige støtte, som de har brug for at lykkes og mestre de opgaver, skolen kræver, skal elevernes perspektiver løbende inddrages.

Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen

Børns Vilkår er positivt stemt overfor, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en forældrevalgt repræsentant for skolebestyrelsen at deltage i de årlige skoleudviklingssamtaler.

Børns Vilkår er imidlertid bekymret for, den foreslåede tilføjelse til § 40, stk. 1 kan medføre, at en elevrepræsentation i skolebestyrelsen i mindre omfang end i dag vil deltage skoleudviklingssamtalerne.

Børn og unges inddragelse i forhold der vedrører dem, herunder forhold på deres skole, er sikret i Børnekonventionens artikel 12.

Børns Vilkår foreslår på den baggrund, at elevrepræsentanter på lige fod med forældre skal have ret til at give deres perspektiver på skolens udvikling for at sikre, at elevernes perspektiv er med til at sætte retning for skolens udvikling.

Juniorermesterlære i udskolingen

Børns Vilkår anerkender formålet med at koble folkeskolens undervisning tættere på praksis, herunder også at give udskolingselever større valgfrihed.

Børns Vilkår ser imidlertid med bekymring på forslaget om at indføre juniorermesterlære i udskolingen, idet det kan bidrage til en yderligere opdeling af børnene i de "boglige" og de "mindre boglige", og derved

modvirke den almene, demokratiske dannelse, som fortsat skal være folkeskolens kerneopgave.

Børns Vilkår vurderer, at man i skolen skal opspore evt. mistrivsel mere systematisk end det sker i dag. Det skal naturligvis også ske langt tidligere. Man skal med andre ord ikke først i 7. klasse finde ud af, om en elev har brug for at lære på en anden måde eller for at have en ekstra eller tidligere praktikophold.

Derfor anbefaler Børns Vilkår, at muligheden for juniormesterlære bortfalder.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

I Børns Vilkår ser vi dagligt, hvor stor betydning den digitale udvikling har for børn og unges liv og trivsel. Børns Vilkår arbejder for bedre beskyttelse af børn og unges digitale trivsel gennem regulering af tech-industrien. Samtidig er det helt afgørende, at der satses massivt gennem hele uddannelsessystemet på at give alle børn og unge de bedst mulige forudsætninger for selv at forstå konsekvenser og træffe valg i mødet med de mange digitale muligheder.

Børns Vilkårs nyeste undersøgelse [Børns liv med sociale medier](#) viser fx behovet for, at børn og unge klædes på til kritisk refleksion og handlemuligheder i relation til udviklingen inden for sociale medier, videoindhold, influencere og generativ kunstig intelligens. Derfor ser Børns Vilkår overordnet positivt på indførelse af teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen.

I implementeringen af teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen lægger Børns Vilkår særligt vægt på følgende:

- At undervisningen i faglighed inden for teknologiforståelse og digital dannelse skal være *obligatorisk* for alle børn og unge, da vi ikke kan

- risikere en stor ulighed i, hvem der kan gennemskue og agere i det digitale, og hvem der ikke kan
- At undervisningen i faglighed inden for teknologiforståelse og digital dannelse får et tilstrækkeligt omfang og prioritering til, at der er tid til læring i dybden
 - At der sættes tidligt ind med undervisning i teknologiforståelse og digital dannelse dvs. allerede i indskolingen, da vi kan se, at børn debuterer tidligt på sociale medier (næsten halvdelen af børnene i Børns Vilkårs seneste analyse [Børns liv med sociale medier](#), har ifølge eget udsagn fået en profil på et socialt medie, inden de fyldte 10 år).

Med forslaget om at integrere teknologiforståelse i udvalgte eksisterende fag på udvalgte klassetrin samt som et nyt femte toårigt praktisk/musisk valgfag i udskolingen, er det Børns Vilkårs bekymring, at der bliver for stor forskel på, i hvilket omfang børn modtager undervisning i teknologiforståelse, og at fagligheden ikke bliver løftet tilstrækkeligt for alle børn.

Det er vigtigt, at der i den løbende fagudvikling i de eksisterende fag inddrages digital dannelse og teknologiforståelse, men Børns Vilkår er bekymrede for, at teknologiforståelse og digital dannelse som obligatorisk faglighed ikke får nok selvstændig vægt alene gennem integration i eksisterende fag. Der kan være stor forskel på lærernes motivation og kompetencer til at undervise i fagligheden i konkurrence med de øvrige vigtige formål i fagene.

Derfor mener Børns Vilkår, at forslaget om teknologiforståelse integreret i udvalgte fag, samt som et valgfag i udskolingen bør suppleres med teknologiforståelse som selvstændigt fag.

Endelig vil Børns Vilkår gerne understrege vigtigheden af, at der prioriteres ressourcer til et bredt kompetenceløft af det pædagogiske personale inden for teknologiforståelse og digital dannelse samt et mere omfattende

kompetenceløft af ressourcepersoner med særligt ansvar for fagligheden inden for teknologiforståelse og digital dannelse på skolerne. I den sammenhæng er det vigtigt at prioritere digital myndiggørelse som et kompetenceområde, hvor der er brug for kompetenceløft af lærerne.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Børns Vilkår bifalder, at antallet af prøver skal reduceres. Det lægger et stort pres på børn og unge, at de skal aflægge historisk mange prøver, som samtidig har stor betydning for deres muligheder for optagelse på ungdomsuddannelserne. Vi forstår, at der skal nedsættes en ekspertgruppe, der skal arbejde videre med at fastsætte prøvetrykket.

I den forbindelse vil vi opfordre til, at antallet af prøver reduceres betydeligt, og at der skeles til internationale erfaringer i ligesindede lande og selvfølgelig inddrages viden fra børn og unge.

Bemærkninger til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin):

Mulighed for karakterer på 6. og 7. klassetrin

Med lovforslaget vil standpunktskarakterer på 6. og 7. klassetrin skulle ledsages af anden feedback enten mundtlig eller skriftlig feedback. Det kan fx være en skriftlig udtalelse, hvor der sættes ord på karakteren, eller det kan være mundtligt i forbindelse med en skole-hjem-samtale. Det kan også være i form af beskrivelse af fokuspunkter i meddelelsesbogen, jf. folkeskolelovens § 13 b.

Børns Vilkår ser som det klare udgangspunkt ikke, at der skal gives mulighed for at elever på 6. og 7. klassetrin kan evalueres ved karakterer.

Såfremt denne mulighed vedtages, så er det efter Børns Vilkårs vurdering afgørende, at skolerne forpligtes til lokalt at forholde sig til *formålet* med karaktergivning på 6. og 7. klassetrin.

Børns Vilkår vil derfor gerne opfordre til, at man på skolerne overvejer om systematisk, grundig feedback og formative evalueringsformer fremfor karakter, er et bedre greb i forhold til at støtte den enkelte elevs faglige udvikling.

Derfor forslår Børns Vilkår ligeledes, at der i tillæg til den foreslåede § 13, stk. 3 indsættes et stk. i § 13 med flg.:

En beslutning i henhold til § 13, stk. 3 skal indeholde en beskrivelse af formålet med at indføre karakterer. Skolens leder og skolebestyrelsen skal løbende forholde sig til virkningen gennem inddragelse af elevernes perspektiver om og holdning til at få karakterer ledsaget af feedback på 6. og 7. klassetrin.

I lovforslaget nævnes endvidere, at feedback kan ske i forbindelse med skole-hjem-samtalen. Om end Børns Vilkår støtter, at feedback sker mundtligt snarere end skriftligt, er det samtidig vigtigt, at karakterer og feedback ikke skal afvente en skole-hjem-samtale og derfor skilles ad i tid.

Med udgangspunkt i Børns Vilkårs viden om børns trivsel og udvikling samt, hvordan man arbejder med meningsfuld feedback i børnehøjde, anbefaler Børns Vilkår, at tekststykket i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelse *ændres således, at*, at feedback i forbindelse med karaktergivning på 6. og 7. klassetrin, herunder ved standpunktskarakterer, bør gives i umiddelbar forlængelse af karaktergivningen. Derudover bør feedback så vidt muligt ske mundtligt, så eleven får mulighed for at forstå baggrunden og stille opklarende spørgsmål. Dette sker bedst i en dialog med eleven fremfor ved en skriftlig udtalelse i fx meddelelsesbogen.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl, direktør

Børne- og Undervisningsministeriet
Juridisk Kontor
Sagsnr.: 24/12472

Hørings svar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram (Teknologiforståelse som ny faglighed)

Center for Digital Pædagogik takker for muligheden for at kunne komme med vores synspunkter til høringen. I vores høringssvar forholder Center for Digital Pædagogik sig udelukkende til den pædagogiske faglighed relateret til teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen.

Overordnede bemærkninger

I Center for Digital Pædagogik anerkender vi, at der ligger et stort ansvar hos techindustrien for at minimere tilstedeværelsen af skadeligt indhold; men vi er også af den opfattelse, at der sideløbende bør tilbydes træningsbaner til og refleksion over teknologiernes design og hensigter.

Vi finder det derfor overordnet positivt, at teknologiforståelse præsenteres som faglighed i den danske grundskole. Vi er i den forbindelse opmærksomme på den komplekse opgave, som fagpersoner i praksis bliver stillet overfor, når der skal undervises i en ny faglighed, som de ikke nødvendigvis føler sig klædt på til. De senere års udvikling omkring kunstig intelligens og algoritmisk design alene kalder på en betydelig indsats hos eleverne samt et stort behov for opkvalificering af underviserne. Dette i en udstrækning, der ideelt set rækker ud over et valgfags rammer. Vi vurderer, at der i Danmark eksisterer en god tradition for at producere relevante og anvendelige undervisningsmaterialer af høj kvalitet, som kan bidrage til at løfte teknologiforståelsen ud til flere elever i grundskolen.

Vi ønsker i den forbindelse at påpege, at konsortiet "On - sammen om digital dannelse" har en igangværende indsats, der har til formål at styrke børn og unges digitale dannelse gennem uddannelsessystemet¹. On har udarbejdet syv principper for digital dannelse, der med et fælles sprog sætter en fælles retning for, hvad børn og unge bør lære i en hverdag med digitale medier. Konsortiet har desuden kortlagt eksisterende undervisningsmateriale af høj kvalitet, som fagpersoner i uddannelsessystemet har mulighed for at inddrage i den eksisterende undervisning. Herunder materialer, der kan styrke den digitale myndiggørelse.

I vores hørings svar ønsker vi at gøre opmærksom på en risiko for digitale A- og B-hold, man bør tage højde for i implementeringen af teknologiforståelse som faglighed.

Digitale A- og B-hold

Center for Digital Pædagogik vurderer, at der kan være en risiko for, at mange elever går glip af vigtig læring og relevante kompetencer, der er nødvendige i en hverdag, hvor digitale medier på godt og ondt indgår, når teknologiforståelse introduceres som et valgfag frem for et obligatorisk selvstændigt fag på alle årgange.

Danske børn og unge bruger meget tid på deres telefoner og computere, og mens meget ifølge børnene selv er godt og spændende, byder den digitale verden også på mange risici og skyggesider. Ligesom i andre dele af livet har børn og unge brug for voksne til at lære dem, hvordan de skal færdes på nettet.

Vi vurderer, at der er en risiko for, at teknologiforståelse som et valgfag vil tiltrække de børn og unge, der i forvejen har en interesse i digitale medier, f.eks. kodning, eller som i forvejen er bedst klædt på til at kunne færdes trygt og sikkert online. Når faget skal vælges til, risikerer vi, at de børn og unge, der har mest brug for at blive klædt på til den digitale verdens muligheder og skyggesider, vil gå glip af den læring, som faget faktisk tilbyder.

Gøres teknologiforståelse til et valgfag, risikerer vi på den måde en skævhed i, hvem der ender som digitalt udsatte. Vi er derfor bekymrede for, at teknologiforståelse som valgfag kan forstærke eksisterende udsathed i børnelivet. Hvis teknologiforståelse udelukkende tilbydes som et valgfag, risikerer vi med andre ord at ende med et digitalt A- og B-hold, der afhænger af, om man som barn eller ung kan få hjælp til teknologi hjemmefra, eller om man har en interesse i det digitale.

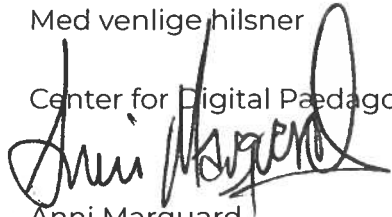
¹ <https://on-undervisning.dk/dannelsesprincipper>

Center for Digital Pædagogik håber, at nogle af ovenstående perspektiver kan bidrage til det fremadrettede arbejde med at sikre, at børn og unge får den nødvendige beskyttelse online.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående.

Med venlige hilsner

Center for Digital Pædagogik

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Anni Marquard', written over the printed name.

Anni Marquard
Adm. Direktør

Danmarks Billedkunstlæreres hørings svar til:

Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love.
(Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

Danmarks Billedkunstlærere vil som det første gerne kvittere for, at man har prioriteret et øget timetal til de praktiskmusiske fag i udskolingen, samt afsat økonomiske ressourcer til at få renoveret og udbygget disse fags faglokaler.

Derimod er vi ikke enige i følgende:

2.2.4.3 At afskaffe billedkunst i 1. klasse

Vi mener ikke, at billedkunst skal fjernes i 1.klasse, fordi de fagligheder som billedkunst repræsenterer og faget giver eleverne kompetencer i, er nødvendige at udvikle helt fra bh.kl. uden huller i progressionen. Man glemmer, at der allerede i bh.kl. bliver arbejdet med billedsproget. Det bevidste arbejde med børnenes billedsprog i børnehaven og i bh.kl. sættes på pause og man afbryder elevernes aktive billedsprog, et sprog som de allerede har, og det gør man, før de har udviklet et skriftsprog. Man fratager dem dermed muligheden for, at kunne kommunikere og videreudvikle det sprog de kender, før de har udviklet deres skriftsprog.

Vi lever i en billedkultur, hvor størstedelen af al kommunikation er visuel. Det betyder at børn både røres af billeder, manipuleres af billeder og væmmes ved billeder. At se på billeder, at forstå billeder og selv udtrykke sig i billeder er derfor af afgørende betydning helt fra 1.klasse, som en måde at deltage i og begribe verden på. Den der kan visualisere sine ideer og kan kommunikere med billeder, kan være med til at tegne fremtiden. Håndværkere skal kunne tegne. Skal man pitche en ide som iværksætter, er billedkommunikation en uundværlig kompetence. Derfor skal børn helt fra 1.klasse lære mere end det talte og skrevne sprog. Vil vi have robuste børn, som tør tænke selv, kan få ideer, tør være kreative og eksperimenterende, skal de have et solidt fundament og en bred palet at arbejde med. Billeder skal læres på linje med alfabetet og talrækken.

Vi mener, det lyder hult, når man taler om øget praksisfaglighed og booster de praktiskmusiske fag i udskolingen, hvis man samtidig fratager eleverne i 1.klasse, et af de få praktiske fag de har. Den billedfaglige værktøjskasse er vigtig og nyttig for at kunne arbejde praksisfagligt i andre fag. At argumentere for, at "det kan dansklæreren bare tage sig af", er en hån mod billedkunstoffaget og den kompetente billedkunstlærer. Det siger desværre kun noget om, hvor lidt man værdsætter børns lyst til at udtrykke sig visuelt og deres lyst til at udvikle deres billedsprog.

Ligeledes mener vi heller ikke, at man kan argumentere med "at det ikke kan betale sig at have billedkunst, når det kun er én time. Man kan jo ikke nå noget på en time." Desværre er det et argument, som blev udslagsgivende i forligskredsen for, at det blev billedkunst, som skulle fjernes. Det er rigtigt, at én lektion ikke er nok til et praktisk fag, og vi så helst, at faget havde mindst to lektioner hele vejen op. Men enhver skole ved, at man lægger billedkunst som dobbeltlektion i et halvt år på de årgange, hvor faget desværre kun har én lektion.

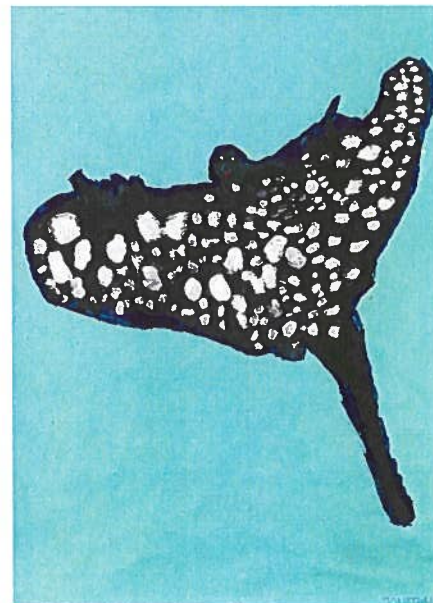
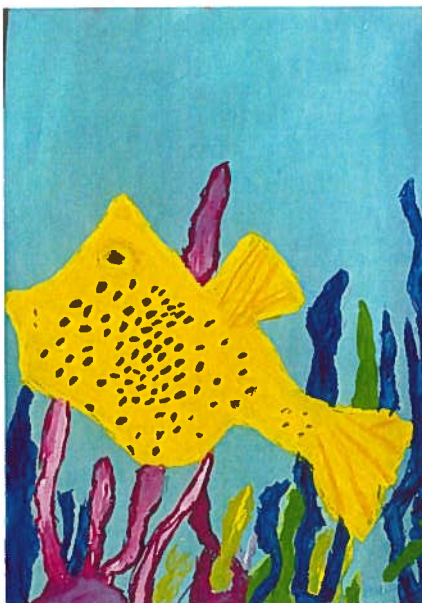
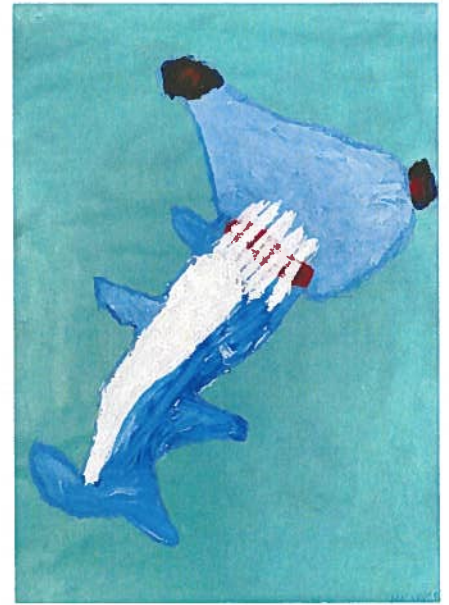
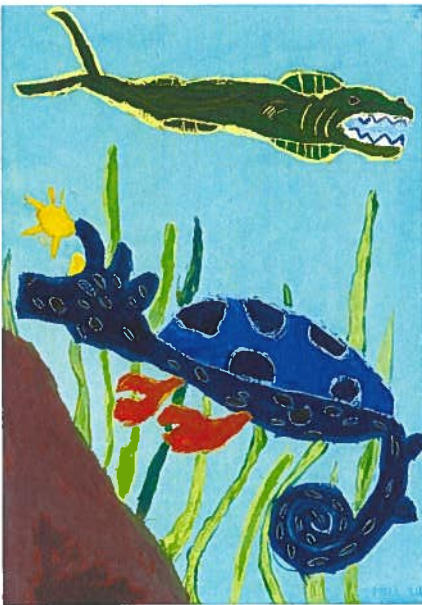
Vi vil derfor på det kraftigste anbefale, at forligskredsen genovervejer afskaffelsen af billedkunst i 1.klasse. Vi vil foreslå, at I kun fjerner én lektion i 1. klasse og bibeholder billedkunst. Det vil betyde, nu hvor de fleste skoler allerede har fjernet den understøttende undervisning, og forligskredsen selv ønsker at fjerne den permanent, at elever i 1. klasse vil have en skoledag fra kl. 8.00 - 13.00 hver dag. Forligskredsen har dermed stadig sørget for en kortere skoledag, men nu med én lektion i stedet for to.

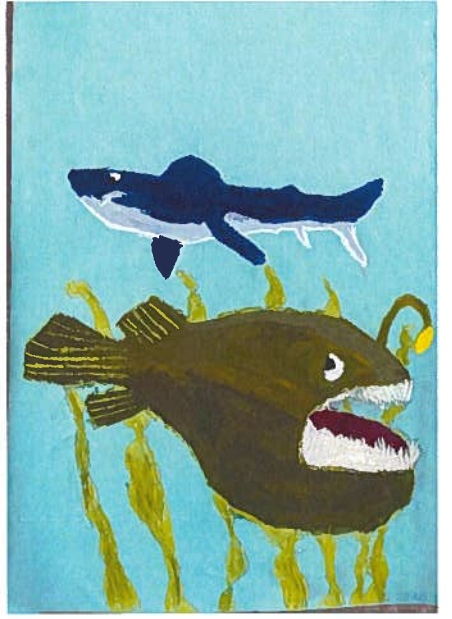
Alle vi har talt med på gader og stræder, er forundret over, at man kan finde på at fjerne billedkunst i 1.klasse. Billedkunst burde være et fag der blev fredet, på lige fod med de andre fag folkeskoleforligskredsen ikke ville røre ved. Billedkunstoffaget er et kultur og dannelsesfag, som har en historie på over 200 år. Hvordan kan det være, at forligskredsen er parate til at fjerne et billedfag, hvor billeder anno 2024 er det vigtigste kommunikationsmiddel og AI allerede er en realitet for børn i 2.klasse? Billedkunst bidrager til fordybelsen, virkelysten, trivsel og det gode skoleliv. Billedkunst giver børn i 1. klasse og i hele skoleforløbet andre muligheder for succesoplevelser.

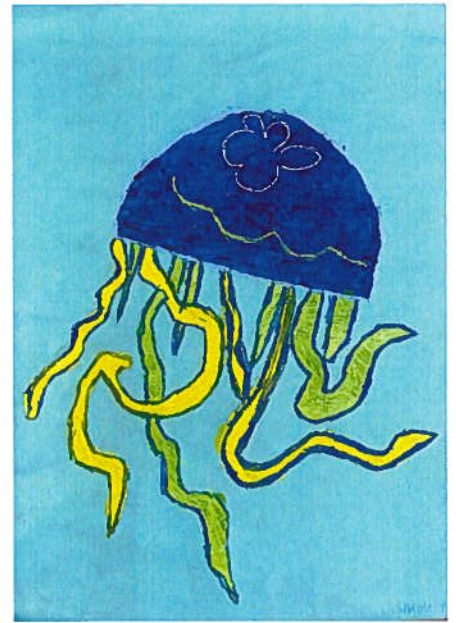
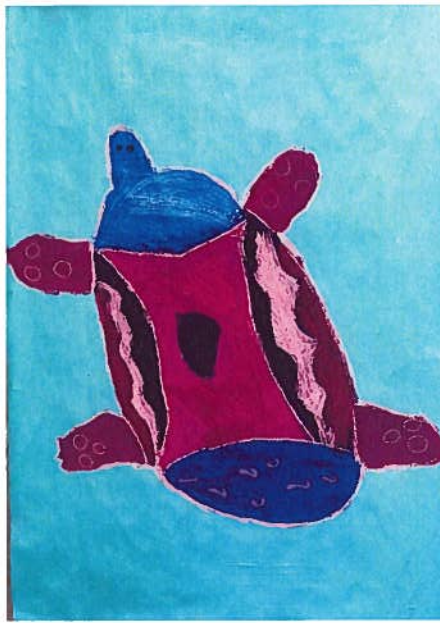
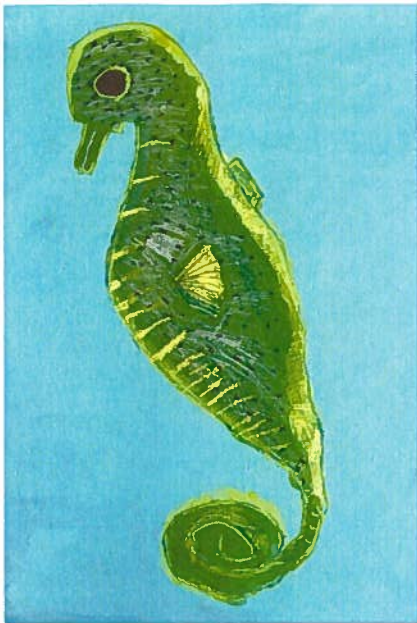
Behold billedkunst i 1. klasse. Børn har brug for billedkunst.

1.klasse Holbergskolen

Tema: Det gik helt i FISK

1. klasse Holbergskolen

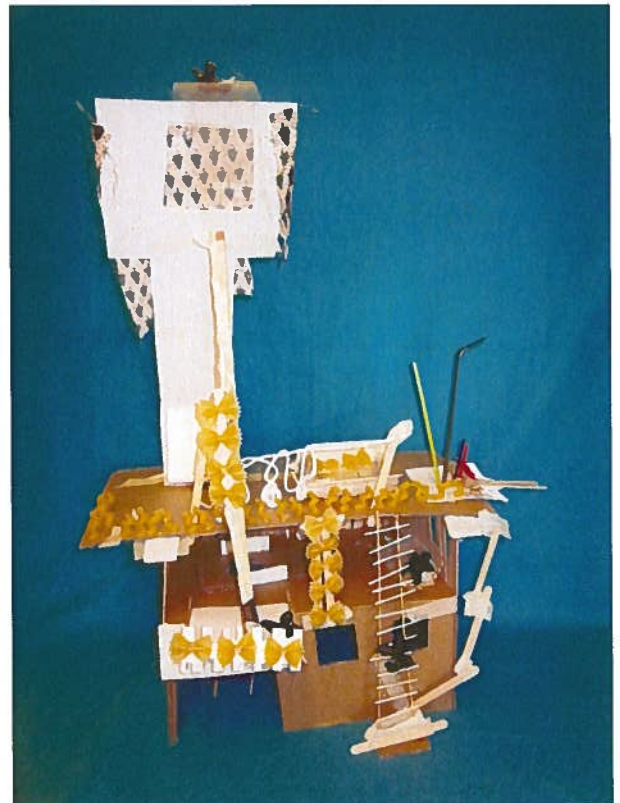
Tema: Det gik helt i FISK

Eleverne har arbejdet med iagttagelse – og fantasitegning af fisk. De kunne også vælge at udvikle en ny fisk med inspiration fra billeder af fisk. Tegningerne blev forstørret med en overheadprojektor. Herefter blev de malet og gennemarbejdet med oliekriddt ovenpå. Billederne er 70 x 100. De har lært, hvordan man kan gå fra A4 tegning til A1. Fantasi, fordybelse, grundighed, fremhævnning af detaljer, farveblanding, overlappning, forgrund og baggrund. Kommunikation gennem udstilling på skolens trappe og bagefter hjem på væggen i stuen.

Kan og vil man arbejde i så stort format i dansk i et klasseværelse? Har man redskaber og materialer til det i et klasseværelse? Den billedfaglige værktøjskasse kan kvalificere praksisfagligheden i andre fag og i tværfaglige projekter. Det skal opøves helt fra 1. klasse i et kontinuerligt forløb uden huller i progressionen.

1. klasse Holbergskolen

Tema: Mig og mit hus

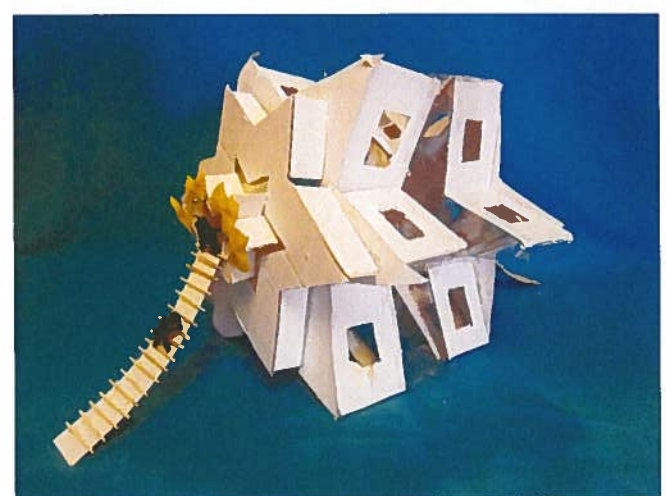
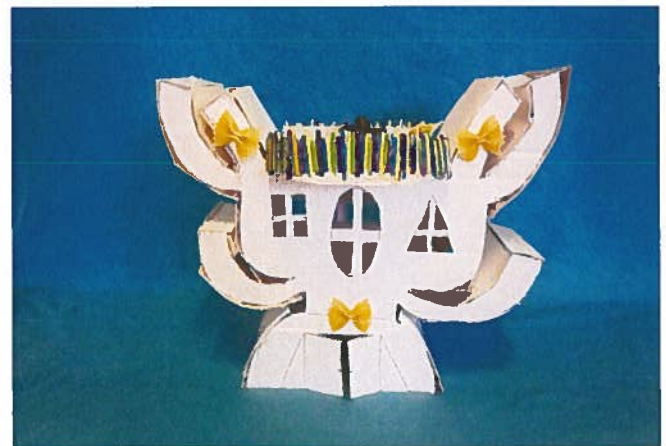
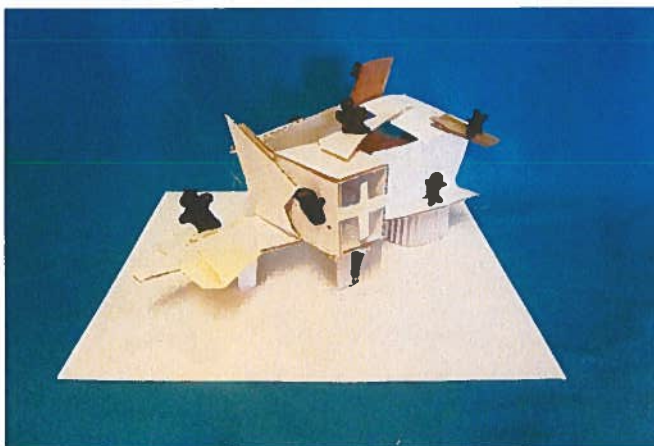
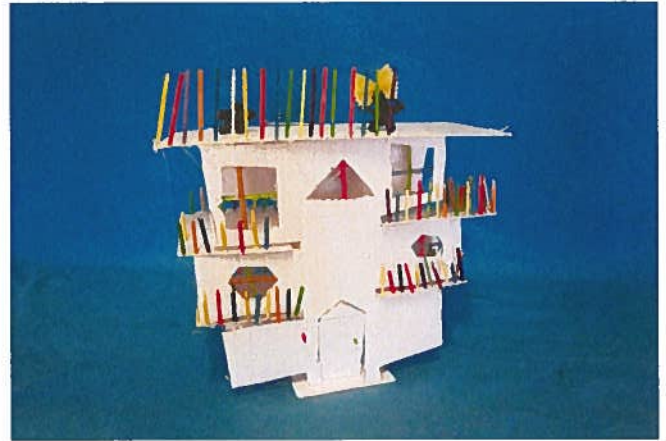
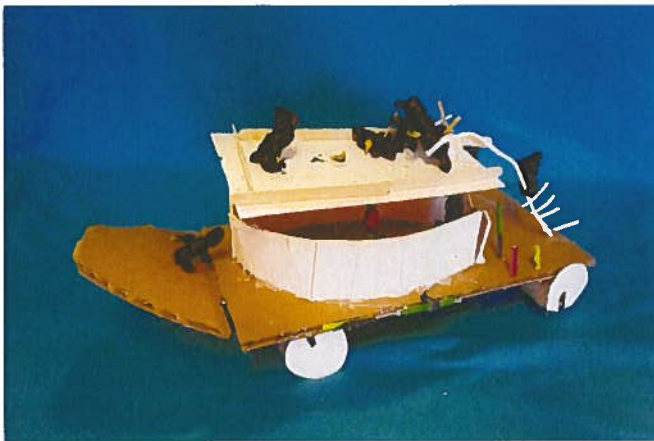

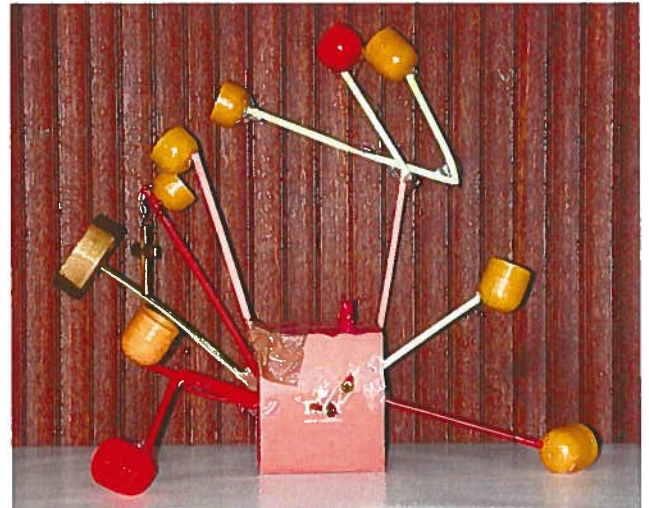
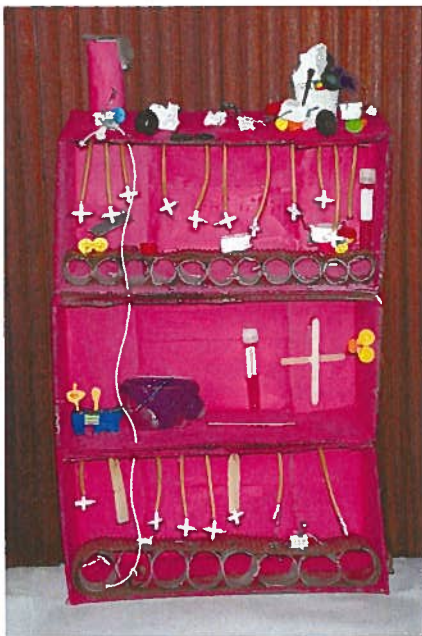
1.klasse Holbergskolen

Tema: Mig og mit hus

Hvordan skal mit hus se ud, så det viser noget om mig selv? Skitser og rentegning af deres ide, sammenføjningsteknikker, udskæringer og anvendelse af redskaber som fx hobbykniv, limpistol, saks. Indtænke vinduer, døråbninger, trappeløsninger, altaner. Få viden om arkitektur. Kendskab til materialernes muligheder. Formgivning af mennesker i ostevoks i forhold til skala. Vi arbejder med ideudvikling og problemløsninger, som fx hvordan kan man lave en trappe? Hvordan kan et skateboard blive til et hus? Det eksperimenterende og undersøgende er i fokus, samt anvendelse af nye redskaber.

Bevidst brug af materialer, skaber konkrete taktile og sanselige erfaringer med materialernes udtryksmuligheder. Materialer kan stimulere til forskellige udtryk, der beriger og nuancerer elevernes skelneevne.

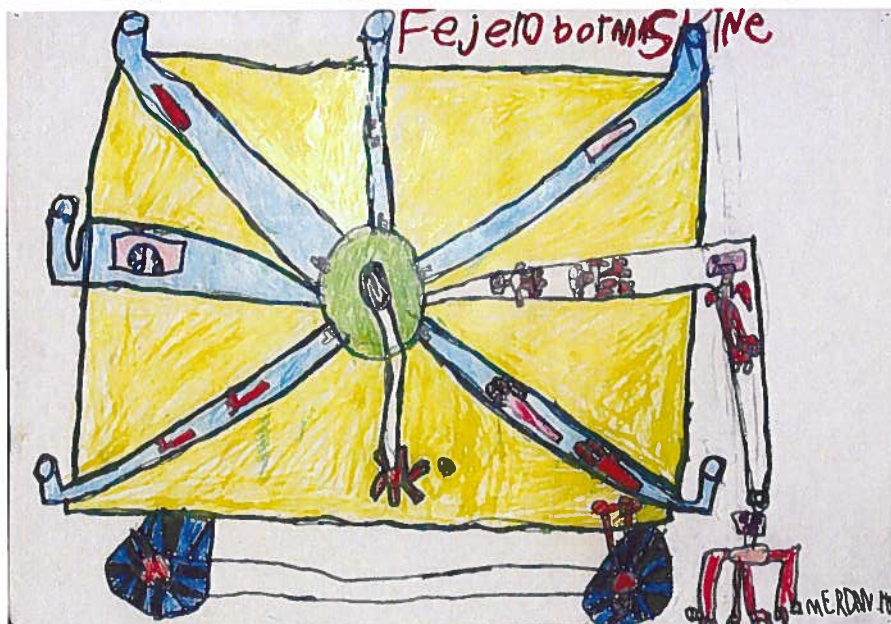

1.klasse Holbergskolen

Tema: Opfindelser til gavn for landet

Her arbejder 1.klasse med ideudvikling. Visualisering af deres opfindelse til gavn for landet. Først som små skitser, derefter tegnes de i stort format på A2 karton. De lærer at udnytte hele papiret og grundig farvelægning af deres A2 tegning. Herefter fremstilles maskinen i 3D med genbrugsmaterialer. De lærer at anvende limpistoler, forskellige sammenføjningsteknikker, de lærer at eksperimentere og finde på løsninger, så deres modelmaskine kommer så tæt på det, de har tegnet. De lærer at visualisere deres ide i 2D og derefter transformere til 3D. De arbejder med rumlig forståelse, øver hånden i at bruge forskellige redskaber. De får viden om Storm P's "opfindelser" og virkelige opfindelser.

Fordybelse, flow og virkelyst over længere tid. De elsker det. Det kræver et billedkunstværksted, hvor materialer og redskaber er til rådighed, en uddannet lærer i billedkunst, som kan undervise eleverne i billedkunsthagens særlige fagligheder. Øvelse i at billedeksperimentere og arbejde visuelt undersøgende skaber handlingsduelige og løsningsorienterede elever. Praktisk og teoretisk fordybelse, som er nødvendigt og godt for alle.

1. Klasse Holbergskolen

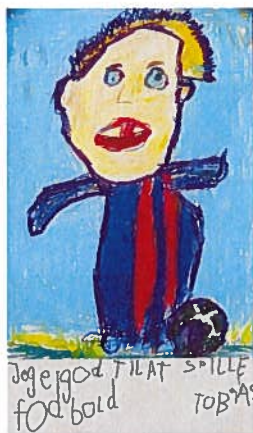
Tema: Hvad er jeg god til?

I begyndelsen af 1.klasse har de tegnet, hvad de var gode til. De lærer at tegne stort på A3 papir og udnytte hele papiret. De arbejder med at mætte farvelægning. At himlen går ned til jorden. Blanding af farver. Lære at anvende og udnytte Caran D'arches farvernes muligheder og at fremhæve deres motiv med konturstreger.

Skal eleverne i 1.klasse snydes for at udvikle deres visuelle billedsprog? Billedfremstilling er en proces - hvor forskellige erkendelser opstår undervejs, når man fortæller og kommunikerer med det sprog man magter at bruge. Pigen som har lagt tegning til vores plakat "Behold billedkunst i 1. klasse" hedder Vår.

Jeg er god til at stå på rollerskøjter
Maame-Ella

Jeg er god til at spille fodbold
TOBIA

Jeg er god til at være på rollerskøjter
Sibe Karoline

Jeg er god til at stå på M&I Mads

Jeg er god til at stå på rollerskøjter
Maame-Ella

Jeg er god til at tegne
Olivia

Jeg er god til at stå på rollerskøjter
Jacob

Jeg er god til at være på rollerskøjter
Henrik

Jeg er god til at danse
Søren

Jeg er god til at synge
Pernam

Jeg er god til at cykle
ASAP

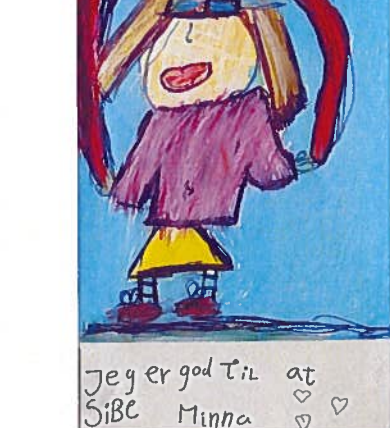
Jeg er god til at spille fodbold
Mert

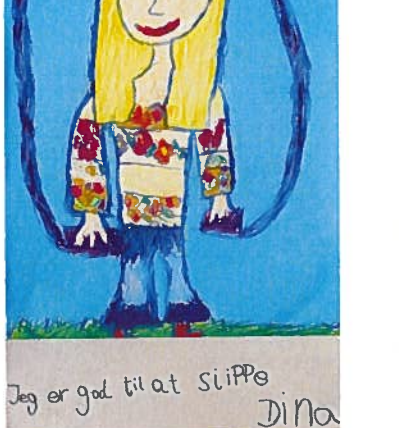
Jeg er god til at stå på hænder
Anders

Jeg er god til at stå på hovedet
ASAP

Jeg er god til at stå på hovedet
Sibe Minna

Jeg er god til at spille
Dina

Jeg er god til at spille
Gamebox

Danmarks Billedkunstlæreres underskriftindsamling

Vi har i skrivende stund indsamlet **2263** underskrifter via vores underskriftindsamling **"Behold billedkunst i 1.klasse"** [Behold billedkunst i 1.klasse - Skrivunder.net](#)

Nedenfor ses et lille udsnit af de mange kommentarer fra folk, som har skrevet under.

<p>#2232</p> <p>Jeg skriver under fordi det er utrolig vigtigt at understøtte børns kreativitet, da det er en kompetence, der bidrager og understøtter andre kompetencer. Derudover har kunst og det kreative værdi i sig selv.</p> <p>Sara Paasch Knudsen (København, 2024-06-26)</p>	<p>#2030</p> <p>Vigtigt at børn får lov til at være kreative og får lov til at arbejde m forskellige materialer og emner.</p> <p>Har selv barnebarn i 1 klasse som elsker billedkunst og altid glæder sig til at vise hvad hun nu har lært at lave</p> <p>Lolita Nielsen (Ry, 2024-06-17)</p>	<p>#2213</p> <p>Billedkunst var mit ynglingsfag, dengang det hed formning. Og bestemt et åndehul fra det faglige, også den retning mit liv tog i mit fremtidige arbejdsvalg.... at skabe noget.</p> <p>Pia Haaning (Randbøldal, 2024-06-25)</p>
<p>#2234</p> <p>Har fulgt alt det gode ved billedkunst i Esbjerg Fantastiske oplevelse har jeg seet gennem vores barnebarn</p> <p>Anna Høimark (Esbjerg, 2024-06-26)</p>	<p>#2048</p> <p>Det er så vigtigt at børnene i skoletiden har tid til praksisnær undervisning og at være kreative. Motorikken skal også styrkes og kendskabet til former og farver.</p> <p>Karin Freil (Århus, 2024-06-18)</p>	<p>#2216</p> <p>Det er vigtigt at styrke de kreative sider i børn, som de kan bruge på at gå igennem livet med et bredere syn på tilværelsen.</p> <p>Malthe Mortensen (Kbh Ø, 2024-06-25)</p>
<p>#2237</p> <p>Ar der skal være noget i skolen hvor børn kan udfolde sig og være gode til fra en tidlig alder. Min datter skal starte i o klasse efter sommer og hun skal da ha et fag på sigt hvor hun ved at det er den kreative side hvor hun brillier 😊</p> <p>Renate Dupont (Bramming, 2024-06-26)</p>	<p>#2110</p> <p>Billedkunst, musik, teater og andre kunstformer er med til udvikle hjernen og kognitiv tænkning. Det kan man ikke vente med at udvikle!</p> <p>Billedkunst er muligheden for et barn at udtrykke noget selvom barnet måske ikke helt har fanget det med bogstaver og ord endnu. Det er et sprog. Det er en del vores kultur.</p> <p>Sidsel Vadsholt Jønck (Sakskøbing, 2024-06-20)</p>	<p>#2222</p> <p>Jeg er pensioneret billedkunstlærer og kan ikke godkende, at et så vigtigt og dannende fag nedprioriteres!</p> <p>Solvej Mohr (Ribe, 2024-06-25)</p>
<p>#1975</p> <p>For di kunsten er hjertet som pumper sjæl og skønhed ind i systemet.</p> <p>Kasper Zederkof (København, 2024-06-16)</p>	<p>#2244</p> <p>For di børn i indskolingen er vant til at tegne, male, modellere mm. Hvorfor skal det tages fra dem i 1. klasse - helt uforståeligt. Dels er der en risiko for at den praktisk musiske del ikke bliver prioriteret, og dels giver det jo heller ikke mening når faget er blevet et eksamenfag. Lærer børn da ikke noget i 1. klasse i de andre fag 🙄 hvorfor har billedkunst så åbenbart ingen betydning i et år. Billedkunst er et fag i sig selv, og faget skal ikke bare være en lille tegning i ny og næ i et arbejdshæfte.</p> <p>Pia Hansen (Farum, 2024-06-26)</p>	<p>#2096</p> <p>Jeg er skolelærer, og har billedkunst på linje. Et fag jeg elsker at undervise i, og et fag alle børn elsker. Et frirum for mange børn, hvor man tænker anderledes. Nogle børn blomstre netop her fordi her ligger deres styrke.</p> <p>Cecilie Carlsen (Hundredsted, 2024-06-19)</p>
<p>#1977</p> <p>De kreative fag er med til at udvikle hjernen, til at forstå og se på verden, problematikker og opgaver mere helhedsorienteret. samtidig med at det giver glæde, og mulighed for at udtrykke sig frit og på sin helt egen måde.</p> <p>Joan Jahn (Ballerup, 2024-06-16)</p>	<p>#2260</p> <p>Det siger sig selv; vi skal absolut holde fast i det kreative, den farverige formidling og et stykke vigtig undervisning i folkeskolerne!</p> <p>Susi Dyrehauge (Kerteminde, 2024-06-27)</p>	<p>#2097</p> <p>Jeg skriver under, fordi de ikke skal tage det fag, hvor alle kan være med, væk fra 1.kasserne (byt det ud med kristendom).</p> <p>Anja Kongsfelt (Brønshøj, 2024-06-19)</p>
<p>#13</p> <p>Selvfolgelig skal der være billedkunst i 1. klasse. Billedkunst i 1. klasse skal ikke fjernes, men fordobles!</p> <p>Kom godt og tidlig i gang... I 1. klasse er eleverne umiddelbare og impulsive og har let ved at bringe deres kreative kompetencer i spil, deres tro på dem selv er stor og den ressource giver dem virkelyst og fantasi.</p> <p>Billedkunst = virkelyst og fantasi</p> <p>Husk: Folkeskolens formålsparagraf, stk. 2 "Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle."</p> <p>Tidlig start er vigtig, da billedforståelse og billedkommunikation er en integreret del af et moderne børneliv i dag.</p> <p>At fjerne billedkunst i 1. klasse vil være at begrænse den kreative vinkel og udvikling for vores små elever, på et tidspunkt i deres opvækst hvor virkelyst, kreativitet og fantasi styrker dem og deres personlighed, - på deres vej frem i livet.</p> <p>Hanne Bindsløv Gregersen (Viby S, 2024-03-27)</p>	<p>#4</p> <p>Er selv underviser i billedkunst, og har et barn i første klasse, der ikke er særlig boglig. Han er til gengæld mega kreativ, og nyder faget, og at han kan shine i noget andet i skolen.</p> <p>Morten Fosgaard (Viborg, 2024-03-27)</p>	<p>#2109</p> <p>Selvfolgelig skal de have billedkunst - og generelt bare kreative fag i 1. klasse. Det burde slet ikke være en overvejelse.</p> <p>Tak for at tage kampen på vegne af os alle.</p> <p>Sanne Nebbegaard (Galten, 2024-06-20)</p>
<p>#2015</p> <p>Billeder er et sprog på lige fod med skrift og tale. Uden billeder og arbejdet med streger, form, farve mister børn betydningsfulde udtryksmuligheder/poetiske kompetencer. Æstetiske læreprocesser er alfa og omega.</p> <p>Mette Jensen (7950 Erslev, 2024-06-17)</p>	<p>#2019</p> <p>Kunst og kreativitet er dannelse.</p> <p>Trine Christensen (Kolding, 2024-06-17)</p>	<p>#2072</p> <p>Børn har brug for mange måder at kunne udtrykke sig på og lykkes!</p> <p>Rikke Marie Holst (Risskov, 2024-06-18)</p>
<p>#2026</p> <p>Æstetik er også en kulturel dannelse og en udtryksform</p> <p>Pia Christensen (Randers, 2024-06-17)</p>	<p>#2074</p> <p>Det er vigtigt med nogle fag, som ikke er boglige. Vi har et stigende antal af børn med ADHD, og de har kæmpe gavn af at få lov til at bruge deres hænder og fantasi i skolen.</p> <p>Kat Illum (Dyssegård, 2024-06-18)</p>	<p>#2077</p> <p>Jeg skriver under, fordi de ikke skal tage det fag, hvor alle kan være med, væk fra 1.kasserne (byt det ud med kristendom).</p> <p>Anja Kongsfelt (Brønshøj, 2024-06-19)</p>
<p>#2072</p> <p>Børn har brug for mange måder at kunne udtrykke sig på og lykkes!</p> <p>Rikke Marie Holst (Risskov, 2024-06-18)</p>	<p>#2078</p> <p>At de æstetiske fag er helt essentielle for børns læring, forståelse og dannelse.</p> <p>At børn får et billedskabende sprog muliggør, at de kan udtrykke mere komplekse ting, som de ikke har ord for.</p> <p>At de kan blive spejlet og mødt i deres billedsprog, er med til at de føler sig anerkendt og øger deres trivsel.</p> <p>Rebecca Boye Bang (Glostrup, 2024-06-19)</p>	<p>#2109</p> <p>Selvfolgelig skal de have billedkunst - og generelt bare kreative fag i 1. klasse. Det burde slet ikke være en overvejelse.</p> <p>Tak for at tage kampen på vegne af os alle.</p> <p>Sanne Nebbegaard (Galten, 2024-06-20)</p>
<p>#2056</p> <p>Jeg skriver under fordi billedkunst er et enormt vigtigt fag. Jeg er 30 år, og jeg husker stadig det indtryk, billedkunst gjorde på mig dengang. Jeg mener også, at billedkunst er godt og inkluderende for de børn, som ikke nødvendigvis er stærke i andre fag. Generelt er kreativitet godt for alle børn! Man mister intet, men får en masse ud af det. Et frirum, en stemme, en ny side af dig. Konklusion: GIV 1. KLASSERNE BILLEDKUNST ❤️</p> <p>Mathilde Lundberg (København, 2024-06-18)</p>	<p>#2061</p> <p>Billedkunst er et vigtigt udviklings/dannelsesfag!</p> <p>Jette Banke (Vanløse, 2024-06-18)</p>	<p>#1952</p> <p>Det er helt afgørende, at børn møder forskellige måder at udtrykke sig på, selv får muligheden for at være medskabende, kan give udtryk for deres indtryk i en vild, vild verden, der bestormer os med viden, billeder og information, som vi ikke altid selv kan vælge imellem. Og så siger mange børn også selv, at 'billedkunst er mit åndehul'. Hvilket er nok så vigtigt for ethvert menneske at have og ikke mindst børn, hvis dage og liv er fyldt med alt muligt andet end åndehuler. Et barn i 1. klasse, dvs. på cirka 7 år, er så klar til at indtage billedkunstens verden. Lad ikke det ryge med ud med badevandet.</p> <p>Liv Vestbjerg (Fredericia, 2024-06-15)</p>

2.1.5 At afskaffe fuld kompetencedækning i indskolingen

Vi mener ikke, at man skal gå på kompromis med kompetencekravene for at kunne praktisere få-lærer-princippet i indskolingen. Børn i indskolingen har også krav på kvalificeret undervisning af lærere, som brænder for deres fag. Det er et spørgsmål om god ledelse, der sørger for at ansætte og sammensætte teams, som har deres fagligheder i orden. Vi mener, at elever i indskolingen godt kan rumme flere voksne. Med det mener vi fx et team på fire lærere om en årgang, som tilsammen har kompetencer til at dække samtlige fag på årgangen. Det er sundt for børn i indskolingen at møde forskellige faglige kompetente voksne, som har forskellige måder at tilgå undervisning på. Men vi medgiver, at syv til otte forskellige lærere i en klasse er for meget, hvis det er praksis ude på skolerne.

2.1.6 At afskaffe projektopgaven

Vi står som medunderskriver på det høringssvar om projektopgaven den faglige forening Falihos har indsendt.

2.2.5 Justering i antallet af prøver i folkeskolen

Derudover har vi nedenstående holdning og forslag til at lette prøvetrykket i udskolingen. Danmarks Billedkunstlærere mener ligesom forligskredsen, at vi skal fastholde prøverne i de praktiskmusiske valgfag i 8.klasse. Det er på tide, at vi får et særligt fokus på kvaliteterne i de praktiskmusiske fag, og giver eleverne mulighed for at shine til en prøve inden for andre fagområder og udtryksmåder end de sædvanlige prøver i 9. klasse. Dog vil der være brug for justeringer og præciseringer i prøvebekendtgørelserne og prøvevejledningerne i de praktiskmusiske valgfag. Prøverne i de praktiskmusiske valgfag i 8.klasse er elevernes første møde med at gå til prøve, og i den kontekst er prøverne i 8. klasse en blid indflyvning til prøverne i 9.klasse.

Der hvor prøvetrykket er størst, er i 9.klasse. I 9.klasse kunne man overveje at udtrække tre fag hvert år blandt alle fagene. På landsplan skulle alle elever op i de samme tre fag det pågældende år. Det ene fag kunne være skriftlig, et andet mundtligt, det tredje fag skulle være et projekt med afsæt i et eller flere fag a la projektopgaven. Derudover vil årskaracteren i de andre fag indgå i folkeskolens afgangsbævis.

Med venlig hilsen
Danmarks Billedkunstlærere
Landsformand
Lykke Østrup Andersen
Stjerneborg Alle 7, 2870 Dyssegård
Mobil: 2272 8946

DANMARKS
BILLED
KUNST
LÆRERE

Rosa Navarro Hammer

Fra: Lisbeth Fuglsang-Nielsen <lisbethfuglsangnielsen@gmail.com>
Sendt: 29. juni 2024 07:56
Til: Rosa Navarro Hammer; DEP - AAR JK
Emne: Høringssvar

Kategorier: Blå kategori
AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-182
DocumentIsArchived: -1

Hadsten den 28. juni 2024

Danmark Billedkunstlærerforeningens, kreds 3 Østjylland

Høringssvar ang. lovforslag om ændring af lov om folkeskolen m.fl. (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.) og ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

Nærmere bestemt om afskaffelsen af billedkunst på 1. årgang: Stk. 7. Det vejledende timetal for billedkunst, som affattet ved § 1, nr. 65, finder ikke anvendelse for elever, der har afsluttet undervisningen på 1. klassetrin ved lovens ikrafttræden, jf. § 10, stk. 1. For sådanne elever finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Billedkunstlærerforeningen takker for høringssvar ang. denne lovændring.

Foreningen har flg. kommentarer:

Foreningen mener, at det er uhensigtsmæssigt, at man afskaffer faget ud fra følgende begrundelser:

1. Billedkunst i 1. klasse tilbyder alle børn et billedsprog fremfor ensidigt fokus på skriftsproget i dansk. Det er ikke alle børn, som kan læse og skrive i 1. klasse, hvorfor billedsproget giver alle børn mulighed for at kunne udtrykke sig igennem et praktisk billedskabende arbejde.
2. Billedkunst har fået en større vægt i den praksisfaglighed, som vægtes i udskolingen i den nye lovgivning, hvorfor det virker uhensigtsmæssigt at fjerne praksisfagligheden fra børns skolestart.
3. Billedkunst bør have et kontinuerligt forløb i folkeskolen på linje med de øvrige praktisk musiske fag, som idræt og musik, der stadig bevarer deres timetal på 1. årgang
4. Billedkunst betyder meget for børns motivation for at lære, hvilket vi som erfarne billedkunstlærere har oplevet, at mange børn har for billedkunst i 1. klasse, hvorfor faget har en stor rolle i børns lyst til at lære og dermed for generel trivsel i skoledagen.
5. Billedkunst har en stor betydning for børn og unges mulighed for at kunne aflæse og forstå de sociale mediers brug af billedsprog både ved at billedskabende med fagets udtryksformer, såvel som at kunne arbejde med billedanalyse og billedkommunikation

Med venlig hilsen

Danmarks billedkunstlærere, Kreds 3 Østjylland

Skrevet af bestyrelsesmedlem Lisbeth Staack Fuglsang-Nielsen på vegne af hele bestyrelsen

Sendt fra min iPhone

Høringsvar fra Danmarks Idrætsforbund vedrørende udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Danmarks Idrætsforbund (DIF) vil gerne takke for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram. Vi har gennemgået forslaget grundigt og har flere bekymringer vedrørende de foreslåede ændringer, især afskaffelsen af det centrale krav om motion og bevægelse i skolen samt nedskæring i antallet af idrætstimer i udkolingen. Hos DIF mener vi, at idræt og bevægelse bør spille en stor rolle for alle elever, da folkeskolen derved sikre at også de mest udsatte og de, der er uvant for bevægelse og motion, får sikre en reel berøring med motion og bevægelse.

1. Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

DIF finder det dybt bekymrende, at det nu skal være op til den enkelte skolebestyrelse at beslutte, om og i hvilket omfang motion og bevægelse skal indgå i undervisningen. At fjerne det centrale krav øger risikoen for A- og B-skoler afhængig af den lokale bestyrelse. Ifølge lovforslaget kan skolebestyrelsen vælge at fastsætte principper for, om motion og bevægelse skal indgå i undervisningen, men dette er langt fra tilstrækkeligt til at sikre, at alle elever får den nødvendige daglige motion.

Lovforslaget nævner, at bevægelse i skoledagen fortsat er vigtigt og skal understøttes fra centralt hold, men på frivillig basis. Dette er en klar modsætning, da noget, der er frivilligt, sjældent bliver prioriteret tilstrækkeligt. Derudover er det svært at sikre, at alle skoler implementerer en frivillig strategi for bevægelse, når der ikke afsættes timer til det.

2. Reduktion af idrætstimer i udkolingen

DIF er stærkt imod reduktionen af idrætstimer i udkolingen. Elever i denne aldersgruppe er allerede blandt dem, der dyrker mindst idræt. Ifølge Sundhedsstyrelsen lever kun 6 % af piger i 9. klasse op til anbefalingerne for fysisk aktivitet, en markant nedgang fra 20 % i 2018. At skære ned på idrætstimerne i udkolingen vil yderligere forværre denne situation.

3. Betydning af bevægelse for læring og trivsel

Forskning viser, at bevægelse har en positiv effekt på elevernes kognitive præstationer og akademiske succes. For eksempel viser EDUFIT-studiet, at fysisk

aktivitet med høj intensitet forbedrer unges kognitive præstationer og akademiske resultater (Arday et al., 2013). Derudover viser undersøgelser, at 68,8 % af eleverne mener, at bevægelse gør dem mere klar til undervisningen, og 67,6 % siger, at bevægelse hjælper dem med at koncentrere sig bedre (Østergaard, 2016).

4. Idræt som eksamensfag

Hos DIF mener vi, at idræt skulle forblive som et muligt eksamensfag, da det er vigtigt for eleverne at vide, hvordan og hvorfor idræt og motion er vigtigt. Både for den enkelte og for samfundet. Vi frygter også, at afskaffelsen af Idræt som eksamensfag betyder, at idrætsfaget vil blive nedprioriteret i såvel engagement hos eleverne og hos prioriteten af undervisere. Niveauet er ellers løftet betragteligt siden indførelse af idræt som eksamensfag. Vi er dog glade for, at det fortsat er et karakterfag i folkeskolen.

5. Sundhedsmæssige fordele ved idrætsundervisning

Børn, der deltager i ekstra idrætsundervisning, har nedsat risiko for type II diabetes med 50 %, lavere risiko for hjertekarsygdomme, bedre kondition og balance samt stærkere fysik. De er også mere fysisk aktive i deres fritid (Svendborgprojektet). Dertil har bevægelse og motion både betydning for indlæring, trivsel og sundheden blandt børnene. Samtidig er idrætstimerne og de 45 minutters bevægelse om dagen den eneste tid i folkeskoleelevernes hverdag, hvor de med sikkerhed ikke har en skærm foran øjnene. Det mener vi også er et positivt element, der skal huskes.

Forslag til ændringer

1. **Bevar kravet om 45 minutters daglig bevægelse:** For at sikre at alle elever får tilstrækkelig motion og bevægelse, bør kravet om 45 minutters daglig bevægelse bevares.
2. **Fasthold idrætstimerne i udskolingen:** Undgå reduktion af idrætstimer i udskolingen for at sikre, at eleverne får den nødvendige fysiske aktivitet, som er afgørende for deres sundhed og trivsel.
3. **Udvikling af idrætsfaciliteter:** Investér i moderne idrætsfaciliteter, der fremmer spontan bevægelse og fysisk aktivitet i skolernes dagligdag.
4. **Udvid idrætsvalgfag:** Tilbyd idrætsvalgfag, der appellerer til elever, som ikke normalt dyrker idræt, for at øge deres engagement og deltagelse i fysisk aktivitet.

DIF opfordrer til, at disse forslag overvejes nøje for at sikre en sund og aktiv skolehverdag for alle elever.

Med venlig hilsen,

Danmarks Idrætsforbund

Litteratur:

Arday 2013: D. N., Fernández-Rodríguez, J. M., Jiménez-Pavón, D., Castillo, R., Ruiz, J. R., & Ortega, F. B. (2013). A Physical Education trial improves adolescents' cognitive performance and academic achievement: the EDUFIT study. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports* 2014: 24: e52-e61

Østergaard, 2016: Børns og unges motionsvaner og skole-forenings-samarbejder i otte kommuner – Oktober 2016 (Søren Østergaard / CUR for DIF, DGI og Nordea-fonden)

Skriv til jrs@dif.dk hvis du ønsker at modtage vores samlede videns overblik over, hvilke effekter idræt og bevægelse har for børn og unge indenfor indlæring, trivsel og sundhed.

27. juni 2024

Høringssvar fra Danmarks Lærereforening over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

S2023-012599
D2024-231801

Danmarks Lærereforening vil gerne takke for muligheden for at afgive høringssvar til udkastet til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

Med forligskredsens folkeskoleaftale 'Frihed og fordybelse' er det ambitionen at bane vejen for en endnu stærkere folkeskole. En folkeskole, hvor endnu flere elever trives, lærer og udvikler sig. Hvor fagplaner og prøver ikke spænder ben for fordybelse, variation og kreativitet i undervisningen. En folkeskole, hvor tilliden til lærerne styrkes og de pædagogiske og didaktiske beslutninger i langt højere grad træffes lokalt, på den enkelte skole, tættere på eleverne.

Ambitioner som Danmarks Lærereforening er enig i og ønsker at være med til at gøre til virkelighed.

Med frihed kommer ansvar. Et ansvar vi som profession er klar til at tage. Skal det være muligt at løfte ansvaret, skal det gå hånd i hånd med tiltag, der styrker og værner om lærerprofessionen og folkeskolen som en samfunds bærende institution.

Hvis intentionen om en endnu stærkere folkeskole skal realiseres, er det afgørende for Danmarks Lærereforening, at følgende elementer i lovforslaget ændres:

- I forbindelse med en styrket indsats i dansk og matematik er det uacceptabelt, at der ikke stilles krav om, at undervisningen målrettet de fagligt svageste elever, skal varetages af personer med en læreruddannelse.
- Det fremmer respekten for undervisningen, at forligskredsen har besluttet at fjerne begrebet understøttende undervisning. Denne respekt bliver imidlertid undermineret af at det i lovudkastet fremgår at understøttende undervisning blot omdøbes til "undervisningsopgaver". Skal den politiske intention og respekt for undervisning efterleves, så skal undervisning være undervisning og ikke opdeles i tekniske begreber, der ikke giver didaktisk mening.
- Lærernes fagprofessionelle stemme er central for skolens udvikling. Hvis tilliden til lærerne og deres autoritet skal styrkes, skal lærerne være repræsenteret i skoleudviklingssamtalen på lige fod med forældrene.

- Hvis juniormesterlære skal lykkes – og ikke blive endnu et segregerende tilbud - er det afgørende, at en betydelig del af de tilførte nye ressourcer bruges til at sikre, at elever i juniormesterlære bevarer deres tilknytning til folkeskolens almene undervisning og klassefællesskabet. Skal folkeskolen være en samfunds bærende institution forudsætter det, at der gives rammer og vises tillid til, at folkeskolen kan løfte opgaven. Eleverne har ret til undervisning i folkeskolen af uddannede lærere, derfor bør opgaven ikke flyttes til ungdoms- og erhvervsskoler.
- Det er urimeligt, at der med timebanken åbnes op for at de midler, der allerede er anvendt til konvertering af den understøttende undervisning på mange skoler, nu kan fjernes og anvendes til andre formål.

Nedenfor fremgår bemærkninger vedrørende de specifikke ændringer i lovforslaget.

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne

Fornyelse og slankning af folkeskolens fagplaner

Lovforslaget lægger op til at gøre færdigheds- og vidensområderne i Fælles Mål vejledende, men i praksis vil de fortsat være bindende, da færdigheds-/vidensområder og -mål er udgangspunkt for prøverne. Det er derfor prøvekravene, der skal lempes.

Foreningen er optaget af, at arbejdet med at udvikle nye fagplaner for folkeskolen skal have en tæt kobling til drøftelser om prøver. Eventuelle prøver skal være i overensstemmelse med fagets formål og indhold og vejledning om prøven skal integreres i fagplanen.

Det er afgørende, at de kommende fagplaner udvikles i tæt dialog med det størst mulige antal lærere og skoler med henblik på at fremme opbakning og bredt ejerskab.

Udviklingsprogrammet for fagfornyelsen skal derfor have en volumen, så alle kommuner kan deltage, og der skal være en gennemgående opmærksomhed på koblinger også til de skoler, som ikke direkte er en del af udviklingsprogrammet. Udviklingsprogrammet må ikke få karakter af, at det blot er en afprøvning af udkast til nye fagplaner. Der er behov for et program, hvor skolerne også kan udfordre faggrupperne i deres arbejde.

Det er hensigten, at de nye fagplaner for folkeskolen skal være gældende fra skoleåret 2027/2028. Det giver meget begrænset tid til udviklingsarbejdet, og det er stærkt bekymrende.

Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning

Danmarks Lærerforening ser positivt på, at kommunalbestyrelsen nu kan beslutte at forkorte skoledagen. Det er ligeledes godt, at det er skolens leder,

som kan beslutte, hvordan de frivogne ressourcer anvendes på den enkelte skole.

Det er vigtigt, at man fra centralt hold følger, hvor ressourcerne bliver brugt på den enkelte skole. Ressourcerne skal forblive i undervisningen. Ressourcerne i timebanken bør ikke kunne anvendes til SFO, undervisningsmaterialer og kompetenceudvikling, da dette vil betyde langt færre muligheder for skolen til at styrke almenundervisningen med to-lærere, co-teaching, tidlige specialpædagogiske indsatser mv.

Det fremgår videre, at i §30 og §30 b ændres understøttende undervisning til ”undervisningsopgaver efter § 16 a”. Loven bør formuleres, så den understøttende undervisning de facto bliver afskaffet – og at undervisning ikke defineres som andet end undervisning.

Afskaffelse af krav om motion og bevægelse

Foreningen bakker op om, at lovkravet om 45 minutters bevægelse og motion bortfalder.

Afskaffelse af krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Ligeledes tilslutter foreningens sig, at lovkravet om lektiehjælp og faglig fordybelse bortfalder.

Afskaffelse af krav om fuld kompetencedækning i de yngre klasser

Foreningen er enig i at tilgodese få-lærerprincippet i de yngste klasser. Det bør imidlertid præciseres, at uddannelseskravet til at forestå undervisning fastholdes på alle klassetrin.

Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Principielt set finder foreningen det rigtig at afskaffe det centrale krav om en projektopgave i 9. klasse, da det bør være et lokalt anliggende at beslutte, hvordan og hvornår der skal arbejdes projektorienteret i undervisningen. Foreningen vil dog opfordre til, at skolerne lokalt beslutter, hvordan der skal arbejdes projektorienteret i undervisningen.

Principper for digital kommunikation

Foreningen ser positivt på, at skolebestyrelsen skal fastsætte principper for den digitale kommunikation mellem skole og hjem.

Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen

Det er vigtigt at skabe ejerskab til skolens udvikling. Foreningen støtter derfor, at en forældrerepræsentant fra skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen. Dette krav skal imidlertid også omfatte lærernes repræsentant. Det styrker ikke tilliden til lærerne, hvis deres fagprofessionelle perspektiv bliver tilsidesat til fordel for øget forældreindflydelse.

Foreningen tilslutter sig, at forældre ikke skal deltage i drøftelser af personale og elevsager. Det er vigtigt at skelne mellem hvad, der er skoleledelsens opgave og ansvar, og hvad som ligger hos skolebestyrelsen.

Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever

Juniorlærere

Foreningen er bekymret for, at juniorlærere vil bidrage til yderligere segregering af eleverne og modvirke den almene dannelse, som undervisningen i folkeskolen sigter imod.

Indføres juniorlærere er det vigtigt, at forslaget lægger op til, at den samlede undervisning i juniorlærere skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen - og at praktikken og praktiske forløb skal tilrettelægges med henblik på at understøtte folkeskolens formålsparagraf.

Af praktiske og logistiske grunde vil løsningen nogle steder blive særlige klasser for elever i juniorlærere. Det er undergravende for enhedsskolen og klassefællesskabet, hvis eleverne bliver opdelt i et a-hold i klassefællesskabet - og et b-hold, der er segregeret i en juniorlærere, som er mere eller mindre afkoblet folkeskolen.

Lovforslaget bryder desværre med et bærende princip i folkeskolen om, at der ligger en vurdering fra både skole, forældre og elev til grund for særlige undervisningstilbud.

Det er vigtigt, at forslaget lægger op til, at eleverne kan vende tilbage til fuld fagrække. Det vil dog i praksis give store logistiske udfordringer i forhold til skemalægning og planlægning af undervisning. Ligesom det forudsætter, at der afsættes tilstrækkelige ressourcer i skolen til supplerende undervisning til disse elever.

En væsentlig del af de nye ressourcer, der følger med juniorlærereordningen, skal derfor gå til at støtte elevernes tilknytning til klassefællesskabet. Skolen har en central opgave i at få helheden i et juniorlærereforløb til at hænge sammen, herunder samarbejde, vejledning og opfølgning omkring elevens praktikforløb og sammenhængen til undervisningen. Denne opgave kræver selvsagt ressourcer.

Juniorlærere skal være en styrkelse af den fælles folkeskole og ikke en ramme for udlicitering af opgaver til ungdomsskolen eller erhvervsskolen. Det risikerer at blive endnu et tiltag, der svækker folkeskolen som samfunds bærende institution.

Muligheden for at tilrettelægge praktikforløb som halve skoledage bør tydeliggøres med henblik på at fremme fleksibilitet i ordningen og elevens tilknytning til klassefællesskabet.

Juniorlærere må ikke lukke døre i forhold til ungdomsuddannelserne. Med den foreslåede ordning med en særlig prøve målrettet elever i juniorlærere bliver det imidlertid unødigt kompliceret at gå videre til andet end erhvervsuddannelserne. Den særlige prøve omfatter som minimum alene dansk og matematik, hvilket ikke altid vil være tilstrækkeligt for optagelse på alle erhvervsuddannelser. Juniorlæreren kan potentielt stille elever med faglige,

sociale og personlige udfordringer overfor langt større uoverskuelighed og sværere valg end andre elever.

Skal juniormesterlære lykkes forudsætter det, at der er en stærk 10. klasse i folkeskolen til at samle op på de unge, der har behov for et fagligt løft for at komme videre med deres uddannelsesønsker.

Det er foreningens opfattelse, at juniormesterlære skal bygge på praktikforløb i virksomheder og ikke på skoleforløb på en erhvervsskole, FGU-institution eller ungdomsskole. Her er det vigtigt at kommunen etablerer et samarbejde med lokale virksomheder, fx gennem en praktikformidling forankret i den kommunale ungeindsats. Som led i implementeringen bør der etableres en udbredelse af gode erfaringer på tværs af kommunerne.

Hvis juniormesterlære delvist kan bestå af forløb på erhvervsskoler, bør Børne- og Undervisningsministeren bruge lovforslagets bemyndigelser aktivt til at sætte rammer for de priser som erhvervsskoler, må kræve af kommunen for betaling af undervisningsforløb og undervisningsmidler. Det skal ske for at sikre et ensartet og rimeligt prisniveau for juniormesterlære og for at undgå yderligere økonomisk udhuling af folkeskolens almenområde.

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen

Ambitionen om flere praktiske fag og større valgfrihed i skolen kan kun lykkes med et samtidigt fokus på forudsætningerne. Kvalitet i undervisningen kræver, at det er uddannede lærere, som står for tilrettelæggelsen og udførelsen af undervisningen. De involverede lærere skal tilbydes den fornødne kompetenceudvikling og efteruddannelse i de specifikke valgfag. Samtidig skal der være økonomi til at indkøbe undervisningsmidler. Dette bliver en udfordring for mange skoler.

Valgfag skal medvirke til at styrke folkeskolens samlede undervisning og ske i sammenhæng med elevernes øvrige undervisning. Valgfag skal derfor udbydes af folkeskolen og ikke udliciteres til ungdomsskolen eller erhvervsskolen.

Det bør være en lokal opgave at sammensætte udbuddet af valgfag i udskolingen, og hvordan valgfagstimerne kan indgå i den samlede skoledag. Det vil styrke skolernes mulighed for at udnytte de lokale muligheder og imødekomme elevernes interesser uden, at skoledagen bliver for lang.

Flere praktisk/musiske valgfag kan ikke alene styrke den praktisk og anvendelsesorienterede dimension i folkeskolen. Der bør ske en styrkelse af de praktisk/musiske elementer i alle fagene, på alle klassetrin, jf. kvalitetsprogrammets initiativ om fagfornyelse.

Teknologiforståelse

Teknologiforståelse bør blive et selvstændigt fag for alle elever. Det er et centralt element af den almene dannelse som folkeskolen bør give fremtidens medborgere i en verden, hvor digitale teknologier fylder mere og mere.

Indførelsen af teknologiforståelse som obligatorisk valgfag vil afstedkomme et stort behov for kompetenceudvikling og kapacitetsopbygning blandt lærerne. Foreningen er optaget af, at udvikling af fagligheden sker i og med praksis. I dag skal læreruddannelserne ansøge om at udbyde undervisning af kommende lærere i teknologiforståelse, dette bør selvsagt blive en fast del af læreruddannelsen.

Ministeriet bør ligeledes følge udviklingen af kompetencedækningen på samme måde, som man monitorerer kompetencedækningen i øvrige valgfag.

Ny timetalsfordeling

Det er godt med en styrkelse af de praktisk/musiske fag i udskolingen.

Det er foreningens ønske, at kravene til, hvor mange timer de enkelte fag skal fylde, erstattes af vejledende timetal for henholdsvis den humanistiske, naturfaglige og praktisk/musiske blok. I den forbindelse bør der tilstræbes en balance i timetallet til henholdsvis den humanistiske, naturfaglige og praktisk-musiske fagblok igennem hele skoleforløbet. Hermed kan det undgås, at enkeltfag fjernes fra klassetrin.

Den centrale styring af, hvor mange timer de enkelte fag skal fylde på de forskellige klassetrin, spænder ben for skolernes mulighed for at tilrettelægge skoledagen fleksibelt med afsæt i elevernes motivation, pædagogiske overvejelser og lokale forhold.

I forbindelse med realiseringen af aftalen, bør det tydeliggøres i kommunikationen til skolerne, at der er tale om vejledende timetal og hvilke muligheder dette giver lokalt.

Antallet af vejledende timer skal afhænge af, ambitionerne for, hvad eleverne skal nå igennem i løbet af deres skolegang. Derfor opfordres der til, at der sker en drøftelse af det samlede timetal igen i forbindelse med fagfornyelsen.

Justering i antallet af prøver

Foreningen bakker til fulde op om, at prøvetrykket skal reduceres.

Siden indførelsen af obligatoriske prøver i 2006 er kravene til både prøvernes indhold og form blevet stadig mere specifikke og omfattende. I samme periode, har prøverne fået afgørende betydning for elevernes optagelse på en ungdomsuddannelse. Det har betydet, at prøverne er blevet styrende for undervisningen, det har påvirket undervisningsmiljøet i en negativ retning og ressourcetrækket til prøveafholdelse er blevet for stort.

Når prøvernes indhold og form bliver styrende for undervisningen, risikerer vi at miste blikket for folkeskolens dannelsesopgave og bredere formål, og undervisningen bliver fattigere.

Folkeskolen skal være båret af et undervisningsmiljø, som giver eleverne ro til at udvikle sig i eget tempo, til at fordybe sig og tilegne sig viden uden konstant at skulle præstere eller forholde sig til en fremtid efter skolen. Der skal være rum til at turde fejle og lære af sine fejl i folkeskolen. Det er derfor positivt, at der nedsættes en ekspertgruppe, som skal arbejde videre med at justere prøvetrykket.

Det bærende princip, når der skal udvikles nationale rammer for vurdering og bedømmelse i folkeskolen, bør altid være, at det skal understøtte kvalitet i undervisningen og undgå at fremme en uhensigtsmæssig præstationskultur i folkeskolen. Folkeskolen skal ikke være en eksamensskole.

I forhold til den midlertidige justering i antallet af prøver er det derfor centralt at bemærke, at udtræksprøver ikke bidrager til at reducere prøvetrykket.

I praksis vil undervisningen i samtlige udtræksfag være prøveforberedende i tiden helt frem til offentliggørelse af udtræksprøven. Foreningen forslår derfor, at tidspunkt for offentliggørelse af udtræksprøver sker tidligere. Det vil bidrage til længere og mere meningsfulde undervisningsforløb, som ikke er rettet mod en evt. prøve i de fag, hvor der ikke skal være udtræk.

Fjernelsen af idrætsprøven illustrerer dilemmaet omkring prøverne. Når kun en enkelt prøve udgår, mister dette fag status blandt elever, forældre og ledere. Det er en skam at sende dette signal, når ønsket er en mere praksisfaglig skole. De samme balancer gælder prøver i forskellige dele af fagene. Der skal være balance mellem det skriftlige, det mundtlige og de praktisk/musiske indholdsdele i faget. Det vil med stor sandsynlighed rykke ved fagenes balancer, når de skriftlige prøver udgår og de mundtlige prøver bevares.

Erhvervspraktik til alle

Foreningen bakker op om obligatorisk erhvervspraktik til alle elever, der ikke er afhængig af deres forældres kontakter.

Hvis den obligatoriske erhvervspraktik skal blive en gevinst for eleverne og folkeskolen, er det vigtigt, at der er et minimum af ensartethed i kvalitet og organisering på tværs af kommuner. Det er derfor positivt at Den Kommunale Ungeindsats (KUI) er nævnt som en vigtig samarbejdspartner for skolen omkring erhvervspraktikken. KUI er en vigtig samarbejdspartner for skolen omkring både juniormesterlære, Uddannelse og Job og erhvervspraktik.

Det er foreningens vurdering, at lovforslaget ikke tydeligt nok afspejler aftalens intention om at folkeskolerne skal understøtte erhvervspraktikken før, under og efter praktikken igennem det obligatoriske emne Uddannelse og Job. Uddannelse og Job bør styrkes og opnå en mere ensartet kvalitet på tværs af skoler og kommuner.

Når anbefalingerne fra ekspertgruppen for fagfornyelsen er parat, bør sammenhængen mellem erhvervspraktikken, juniormesterlæren og Uddannelse og Job genbesøges.

Det er positivt, at eleven kan tage specialpædagogisk støtte med ud i erhvervspraktik. Det bør sikres, at ansvaret for sammenhængen mellem undervisning, erhvervspraktik og specialpædagogisk støtte stadig ligger på skolen og i Den Kommunale Ungeindsats.

Det er foreningens vurdering at indførelsen af obligatorisk erhvervspraktik uundgåeligt vil medføre flere administrative opgaver på den enkelte skole. Det

er i den forbindelse centralt, at det i lovteksten bemærkes, at de administrative opgaver ikke pålægges lærerne.

Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle

Danmarks Lærerforening ser positivt på, at der bliver taget nogle skridt imod et styrket almenområde, men lovforslaget tager ikke grundlæggende livtag med inklusionsudfordringerne i folkeskolen.

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

Det er positivt, at der kommer midler til de fagligt mest udfordrede elever. Skolerne skal have mulighed for at forvalte midlerne til en undervisning, der er tilpasset behovene blandt deres udfordrede elever.

Det er dog helt uacceptabelt, at der ved undervisning af de fagligt svageste elever ikke stilles krav om læreruddannelse og derved stilles de svageste elever dårligst. Uanset, hvordan man lokalt vælger at organisere undervisningen af de fagligt svageste elever, har særligt denne elevgruppe krav på en uddannet lærer.

Målgruppen for indsatsen er både børn med og uden diagnoser, der er fagligt svagest i dansk- og/eller matematik. For de elever fjerner man, hvis lovudkastet vedtages, den faktor, som forskningen viser, har størst betydning for deres udbytte af undervisningen. Nemlig en dygtig veluddannet lærer.

Lovudkastet er således på dette punkt i direkte i modstrid med bestræbelserne på at fremme en folkeskole med en styrket almenundervisning, der også kan rumme de svage elever.

FNs Verdensmål 4 handler om kvalitet i undervisningen og uddannede lærere (4c). Det er derfor forkert, når det af høringsmaterialet fremgår, at man med lovudkastet tekst fremmer delmål 4.6.1.

Den seneste PISA Etnisk rapport viser, at to ud af fem elever med indvandrerbaggrund præsterer lavt i læsning. Ministeren pegede i den forbindelse på lovforslagets styrkede indsats i dansk og matematik som en løsning på det problem. I den forbindelse vil Danmarks Lærerforening pege på, at elever med dansk som andetsprog i lovgivningen er sikret undervisning af lærere med dansk som andetsprog. Dette må også gælde for de tiltag, der nu bliver afsat midler til.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

Danmarks Lærerforening finder det positivt, at der med lovforslaget gives mulighed for at støtte også, kan gives til hele klassen - fx igennem indsatser som co-teaching. Det styrker elevernes deltagelsesmuligheder i klassens fællesskab.

Afskaffelse af krav om intelligenstag

Danmarks Lærereforening finder det positivt, at kravet om intelligenstag bortfalder. Redskabet til screening af høj begavelse kan risikere at øge segregeringen og derved ikke understøtter ønsket om et styrket almenområde.

Manglende finansiering

Danmarks Lærereforening har kritiseret finansieringen, som ligger til grund for aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram. Lovudkastets tekst giver ikke anledning til at dæmpe denne kritik.

Det er urimeligt, at de nye ambitioner i aftalen i vidt omfang finansieres inden for de eksisterende rammer. Den primære finansieringskilde er midler, som hidrører fra afskaffelsen af den understøttende undervisning - og der tilføres kun i begrænset omfang nye penge. Midlerne fra den understøttende undervisning er i en presset lokal økonomi gennem de senere år allerede disponeret til undervisning med hjemmel i aftaler om øgede frihedsgrader m.v. Det medfører, at den enkelte skole i realiteten vil mangle finansiering til at realisere lovens nye krav.

Med timebanken åbnes der for, at midler, der hidtil er anvendt til konvertering i undervisning, nu også kan anvendes til kompetenceudvikling, undervisningsmidler og SFO-tid. Danmarks Lærereforening finder, at timebanken er en god nyskabelse, men den skal bruges til at prioritere indsatsen i undervisningen. Der skal afsættes særskilte midler til de øvrige områder.

Mange skoler vil være nødsaget til at gennemføre besparelser på undervisningen for at indfri andre mål med aftalen. Det vil ikke mindst betyde, at eksisterende forebyggende indsats, der er sat i værk for at fastholde udsatte elever i almenundervisningen, kommer under pres. Den manglende finansiering af aftalen vil således medføre, at nogle elever vil opleve, at konsekvensen af lovændringerne er en forringelse af deres undervisning.

Som bilag er vedlagt selvstændige høringssvar fra de faglige foreninger.

Med venlig hilsen

Gordon Ørskov Madsen

Høringssvar fra Danmarks Lærerforening over udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

28. juni 2024

S2023-012599

D2024-232183

Danmarks Lærerforening vil gerne takke for muligheden for at afgive høringssvar vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

Principielt set er foreningen tilhænger af, at beslutninger om, hvordan eleverne skal evalueres og vurderes, træffes lokalt. Foreningen vil dog fraråde karakterer på 6. og 7. klassetrin.

Folkeskolen skal være båret af et undervisningsmiljø, som giver eleverne ro til at udvikle sig i eget tempo, til at fordybe sig og tilegne sig viden uden konstant at skulle præstere eller forholde sig til en fremtid efter skolen. Der skal være rum til at turde fejle og lære af sine fejl i folkeskolen.

Når elever modtager karakterer, har det tendens til at overskygge den formative feedback, hvorved eleverne ikke får det samme udbytte af undervisningen.

Karakterer lægger op til sammenligning og konkurrence mellem eleverne og dermed til en uhensigtsmæssig præstationskultur, der ikke fordrer tryghed, eksperimenter og fejl i læringsprocessen.

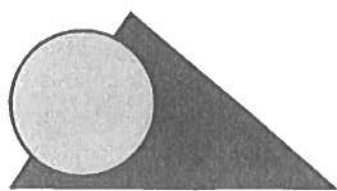
Det bærende princip, når der skal udvikles nationale rammer for vurdering og bedømmelse i folkeskolen bør altid være, at det skal understøtte kvalitet i undervisningen og undgå at fremme en uhensigtsmæssig præstationskultur i folkeskolen.

Hvis nogle skolebestyrelser vælger at indføre karakterer, skal de gøres opmærksom på, at det vil kræve, at lærernes vurderingskompetencer styrkes på mellemtrinnet. Karaktergivning kræver tydelige nationale kriterier for de faglige vurderinger i fagene samt gennemsigtighed i vurderingsgrundlaget, hvis de skal gives retfærdigt og på en fælles forståelse lærerne imellem lokalt og på tværs af landet.

Danmarks Lærerforening mener, at der er behov for et mere motiverende karaktersystem, og at karakterskalaen bør revideres i forlængelse af anbefalingerne fra karakterkommissionen.

Med venlig hilsen

Gordon Ørskov Madsen

Danmarks Matematiklærerforening

Formand: Jens Peter Christensen – Elmevej 28 – 9500 Hobro
Tlf. 4081 4027 – www.dkmat.dk – mail: jenspeter@dkmat.dk

Hobro, den 16. juni 2024

Vedrørende høring over udkast til lovforslag om kvalitetsprogram til folkeskolen mv.

Hermed bemærkninger fra Danmarks Matematiklærerforening

Vi finder det bekymrende, at fjerne kompetencedækningen i indskoling. Vi anerkender, at det er en god idé at have færre voksne omkring klasserne, men det må ikke blive på bekostning af det faglige niveau. Selvom matematik fagligt set er nemt på indskolingsniveau, er det nødvendigvis ikke nemt at undervise i og vigtige faglige pointer risikerer at gå tabt.

Projekt opgaven giver i dag eleverne mulighed for at prøve at arbejde projektorienteret, som den eneste afgangsprøve. Da afgangsprøverne i folkeskolen er meget styrende for skolernes praksis, er det vigtigt at sikre en stor variation i prøveformerne. Hvis den obligatoriske projekt opgave forsvinder, vil variationerne i arbejdsformer også blive reduceret.

Læseplanerne er et af folkeskolens vigtigste styredokumenter. I faghæftet for matematik står der: "Læseplanen beskriver grundlaget for undervisning i faget." Frihed er godt, men læseplanen er med til at sikre progressionen og at undervisningen er relevant, indholdet er opdateret og giver os et fælles hele. Uden dette risikerer vi at få en fragmenteret folkeskole og ikke folkets skole.

Det koster at indføre flere fag i folkeskolen – især hvis det er praktiske fag. Derfor er vi bekymrede over økonomien i ønsket om at indføre flere praktiske fag.

Vi beklager, at tanker om teknologiforståelse i folkeskolen kun har fokus på den digitale del. Teknologiforståelsen er vigtig for at forstå samfundet omkring os, men den er ikke kun digital – den er også analog. Selvom forsøgene med faget ikke gav en entydig konklusion, mener vi, at undervisningen i teknologiforståelse bedst klares ved at undervise i og med faget. Altså skal teknologiforståelsen integreres i alle fag, men skal også indføres som et særskilt fag.

Vi er bekymrede over reduktionen af timetallet i billedkunst i 1. klasse. Billedkunst er med til at give eleverne en mulighed for at udtrykke sig på en kreativ og engagerende måde i en ellers akademiseret folkeskole. Derfor er det vigtigt, at økonomien følger med et nyt fag.

En reduktion i antallet af afgangsprøver i folkeskolen ser vi positivt på. Vi ville bare ønske, at de to skriftlige prøver i matematik blev erstattet af en obligatorisk mundtlig prøve. De

kompetencer, der testes i de skriftlige prøver, testes der også for i den mundtlige prøve. Den mundtlige dimension af matematikken er vigtig. Elevernes engagement højnes og det er med til at sikre en mere varieret undervisning.

Det er helt fint, at der skal fokus på ro og rammer, men der skal ikke kun være fokus på regnekompetencer, men også på talmæssige og algebraiske kompetencer.

På vegne af Danmarks Matematiklærerforening
16. juni 2024

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jens Peter Christensen'.

Jens Peter Christensen
Formand for Danmarks Matematiklærerforening

Høringssvar 1: Høringssvar fra Danmarks Naturfagslærerforening til Undervisningsministeriet

Kære Undervisningsministerium

Danmarks Naturfagslærerforening vil gerne fremføre vores bekymringer over de foreslåede ændringer i timetallet for natur/teknologi i indskolingen samt andre relevante aspekter af naturfagsundervisningen. Vi ser en række problematiske konsekvenser, som disse ændringer kan medføre, og vi ønsker at komme med forslag til forbedringer.

Nedprioritering af Natur/teknologi

Hvis natur/teknologi nedprioriteres, risikerer vi at miste muligheden for at dyrke og udvikle elevernes naturlige interesse og undren omkring teknologi og naturen. Børn er naturligt nysgerrige og har en medfødt lyst til at udforske deres omgivelser. Natur/teknologi skal understøtte og stimulere denne nysgerrighed, hvilket kræver tilstrækkelig tid og ressourcer.

Hvis den effektive undervisningstid reduceres, går det ud over elevernes mulighed for faglig fordybelse. Dybere læring sker, når eleverne har tid til at stille spørgsmål, gennemføre eksperimenter, observere resultater, og reflektere over deres erfaringer. Uden tilstrækkelig tid bliver denne proces fragmenteret, og elevernes forståelse af de komplekse naturfaglige sammenhænge bliver overfladisk.

Praktisk arbejde i natur/teknologi er ikke blot supplement til teoretisk læring, men en essentiel del af at udvikle elevernes evne til at tænke kritisk og kreativt. Det hjælper eleverne med at forbinde teoretisk viden med virkelige situationer, hvilket gør læringen mere meningsfuld og engagerende. Dette kræver dog tid, som ikke kan komprimeres uden at kompromittere læringens kvalitet.

Projekt opgaven i 9. klasse

Vi mener, at projekt opgaven i 9. klasse skal prioriteres højt. Denne opgave er den eneste eksamen, der har fokus på praksisfaglighed og tværfaglighed, hvor eleverne kan arbejde selvstændigt med et projekt af eget valg. Det er en unik mulighed for eleverne at anvende deres viden i praksis og udvikle deres kompetencer på tværs af fagene. Vi er også med i det større skriv fra de 21 foreninger omkring dette emne.

Afvikling af Skriftlige Prøver i Naturfagene

Vi er meget glade for afskaffelsen af de skriftlige prøver i naturfagene, da de kun banede vej for et curriculum-baseret undervisning frem for en kompetenceorienteret og tværfaglig tilgang. Den nuværende fælles faglige naturfagsprøve, som går på tværs af fagene, er et stort skridt i den rigtige retning. Vi håber, at denne prøve ikke ændres til at være curriculum-båret i fremtiden, da den nuværende form styrker elevernes forståelse og anvendelse af naturvidenskabelige kompetencer.

Prøven i 10. klasse i Fysik/Kemi

Vi ønsker at opfordre til, at prøven i fysik/kemi i 10. klasse fjernes for at mindske prøvepresset. Dette vil gøre fysik/kemi til et fag, som eleverne tilvælger af nysgerrighed og interesse. Alle elever i Danmark har allerede været oppe til den fællesfaglige prøve i naturfagene og har generelt en rigtig god oplevelse med sig fra den. Som det er i dag, er prøven i 10. klasse ikke obligatorisk, hvorfor eleverne i teorien godt kan have faget uden at skulle til prøve. Nogle skoler forventer dog, at eleverne går til prøve i de fag, de har - og der ligger også et forholdsvist stort forældre pres på nogle elever om at gå op, selvom de egentlig ikke behøver.

På vegne af Danmarks Naturfagslærerforening håber vi, at vores bekymringer og forslag vil blive taget i betragtning, og at der vil blive arbejdet for at sikre en stærk og engagerende undervisning i natur/teknologi for alle elever i indskolingen.

Med venlig hilsen, Danmarks Naturfagslærerforening

Hørings svar vedrørende karaktergivning i 6.-7. klasse

Kære Børne- og Undervisningsministeriet

Danmarks Naturfagslærerforening skriver for at udtrykke vores bekymring over beslutningen om at indføre karaktergivning for elever i 6.-7. klasse. Forskningen peger på en lang række af negative konsekvenser for elevernes motivation, læring og trivsel. Her er nogle af de vigtigste argumenter mod karaktergivning i disse aldersgrupper:

1. Tab af motivation i ikke-karaktergivende fag

Når elever i 6.-7. klasse begynder at modtage karakterer, er der en risiko for, at deres motivation for fag, der ikke er karaktergivende, vil falde. Eleverne vil naturligt fokusere deres indsats på de fag, hvor de bliver bedømt med karakterer, og dermed nedprioritere andre vigtige fag. Dette kan føre til en ubalance i deres uddannelse og en reduktion i deres generelle interesse for læring.

2. Præstationsfokus frem for mestring

Karaktergivning i en tidlig alder kan føre til, at eleverne bliver mere målstyrede og fokuserede på at præstere frem for at mestre de færdigheder og kompetencer, de undervises i. Dette præstationsfokus kan hæmme en dybere forståelse af fagene og begrænse elevernes evne til at anvende deres viden i nye og komplekse sammenhænge. I stedet for at se læring som en proces, ser eleverne det som et middel til at opnå høje karakterer.

3. Mistrivsel blandt elever der ikke klarer sig godt

For elever, der har svært ved at opnå høje karakterer, kan karaktergivning føre til øget stress og mistrivsel. Disse elever kan miste selvtillid og motivation, hvilket kan påvirke deres læring negativt. Den konstante bedømmelse og sammenligning med deres jævnaldrende kan være demotiverende og føre til en følelse af utilstrækkelighed.

4. Øget konkurrence og dårligere gruppedynamik

I de pågældende aldersgrupper er eleverne særligt modtagelige over for social sammenligning. Indførelse af karakterer kan øge konkurrencefølelsen blandt eleverne, hvilket kan skade gruppedynamikken og reducere trivslen i klassen. Eleverne begynder at måle sig op mod hinanden i stedet for at samarbejde og støtte hinandens læring. Dette kan føre til klikedannelser og dårligere sociale relationer i klassen.

5. Øget pres på lærernes arbejdstid

Mange undervisningssituationer er også bedømmelsessituationer, men hvis vi virkelig vil øge elevernes lyst til og motivation for naturfagene, så skal vi have et helt andet fokus i undervisningen. Lærerne skal bruge deres tid i undervisningen på at undres og undersøge sammen med eleverne, og de skal bruge deres forberedelse på at finde muligheder til at udfordre hver enkelt elev på passende vis. Lærere skal ikke bruge deres tid på at sætte et tal på hver elev og ej heller på at indsamle dokumentation for det valgte tal, således at de til enhver tid kan give forældrene (og eleven) en længere redegørelse for, hvorfor en elev har fået en given karakter. Lige så snart der sættes et tal på en elev, så er der risiko for, at fokus flyttes fra, hvad eleven kan lære, til hvad eleven (ikke) har lært, hvilket i bedste fald er spild af lærerens dyrebare tid og i værste fald kan ødelægge både elevens selvbillede og elevens lyst til at lære.

Af ovenstående grunde mener vi i Danmarks Naturfagslærerforening, at det er u hensigtsmæssigt at indføre karaktergivning i 6.-7. klasse. Det er vigtigt, at vi understøtter en læringskultur, hvor eleverne er motiverede af nysgerrighed og lyst til at lære, frem for frygt for at få dårlige karakterer. Vi håber, at der vil blive taget hensyn til disse bekymringer i de videre overvejelser om karaktergivning i Folkeskolen.

Med venlig hilsen,

Danmarks Naturfagslærerforening

København d. 27. juni 2024

Til
Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Fremsendt som e-mail til aarjk@uvm.dk og Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk med følgende angivelse i emnefeltet: "Høringssvar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram. Skoleforeningerne for de frie grundskoler".

Vedr. høringssvar om lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Indledning

I høringsbrev af 31. maj 2024 anmoder Børne- og Undervisningsministeriet om eventuelle bemærkninger vedrørende ovenstående. Skoleforeningerne for de frie grundskoler; Friskolerne, Lilleskolernes Sammenslutning, Foreningen af Kristne Friskoler, DSSV - Deutscher Schul- und Sprachverein Nordschleswig og Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier takker for muligheden til at give vores synspunkter til kende. Høringssvaret adresserer og fremhæver de potentielle udfordringer og bekymringer, som vi ser i forbindelse med den politiske aftale og lovforslaget.

Vi er overordnet optimistiske på folkeskolens vegne, da den politiske aftale om folkeskolens kvalitetsprogram og det konkrete lovforslag har til hensigt at reformere folkeskolen med fokus på 'frihed'. Mere frihed til de frie grundskoler har desværre ikke i samme ombæring været på den politiske dagsorden. Vi anmoder derfor politikere og embedsværk om, i forbindelse med dette lovforslag og fremadrettet, at være opmærksomme på de mange punkter og hensigter i den politiske aftale om folkeskolens kvalitetsprogram, der har betydning for de frie grundskoler. Der er lige nu udsigt til, at der tilfalder folkeskolerne nogle håndgribelige frihedsgrader, som ikke automatisk får afsmittende effekt på de frie grundskoler, hvilket naturligvis er uacceptabelt.

Det er generelt blevet vigtigere, at forventninger til og undtagelser for de frie grundskoler eksplicit kan dokumenteres. De frie grundskoler oplever en udvikling med øget regulering og en fortolkningspraksis, der trækker de frie grundskoler mere i retningen af den offentlige skole og redefinerer de rammer, der traditionelt har understøttet de frie grundskolers handlefrihed og pædagogiske og ideologiske frihed. For at modstå denne tendens og beskytte de frie grundskolers særpræg, er det essentielt for de frie grundskoler at kunne underbygge og bevise deres frihedsrettigheder.

Der er altså behov for at sikre, at de frie grundskoler får mindst de samme frihedsgrader som folkeskolerne gør med dette lovforslag. Der er behov for at sikre, at man med lovændringerne for folkeskolerne ikke risikerer at mindske de frie grundskolers evne og mulighed til at operere som "frie" frie grundskoler. De frie grundskoler har brug for at sikre samme frihedsrettigheder, men også for at kunne henvise tydeligt til, at konkrete initiativer ikke gælder de frie grundskoler, så senere fortolkning af lovgrundlaget ikke utilsigtet svækker fundamentale principper; i den konkrete kontekst forståelsen af "stå mål med-kravet" samt de frie grundskolers pædagogiske frihed, friheden til at tilbyde et pædagogisk unikt eller anderledes undervisningstilbud.

Vores høringssvar indledes med en kort beskrivelse af vores overordnede pointer, hvorefter der gives uddybende kommentarer til lovforslaget og argumentation for vores position.

(Se indholdsfortegnelsen på næste side)

1

Indhold

Indledning	1
1. Opsummering af høringssvarets vigtigste budskaber (punktform)	3
2. Kommentarer til lovforslaget Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner samt afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen	4
2.1. Frie grundskolers nuværende binding til Fælles mål m.v.	5
2.1.1. Stå mål med-kravet	5
2.1.2. Strukturelle forpligtelser	5
2.1.3. Relationen mellem Fælles mål og frie grundskolers slutmål	5
2.1.4. Relationen mellem Fælles mål og frie grundskolers delmål	6
2.1.5. Relationen mellem Fælles mål og frie grundskolers undervisningsplaner	6
2.1.6. Mange måder at fastlægge undervisningsmål og planer	7
2.2. Kommentarer til lovforslaget Færdigheds- og vidensområder gøres vejledende	7
2.2.1. Formuleringen af § 1 a, stk. 4 har betydning for samtlige frie grundskoler	7
2.2.2. § 1 a, stk. 4 - "tilbagefaldsreglen" – rummer to situationer	8
2.2.3. Fra 'færdigheds- og vidensmål' til 'færdigheds- og vidensområder'	8
2.2.4. Enhver tvivl om koblingen til færdigheds- og vidensområderne må fjernes	9
2.3. Kommentarer til lovforslaget Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolerne	9
2.3.1. Folkeskolens "læseplaner" og frie grundskolers "undervisningsplaner" er det samme	9
2.3.2. Samme argumenter må gælde	9
2.4. Kommentarer til lovforslaget Erstatning af "Fælles mål" med nye "Folkeskolens fagplaner"	10
2.4.1. De politiske pejlemærker - bekymringspunkter	11
2.4.2. Ønske om regelforenkling	12
3. Kommentarer til lovforslaget Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen	12
3.1. Nyt obligatorisk valgfag i 7./8. klasse	12
3.2. Det 2. praktiske/musiske valgfag	13
4. Kommentarer til lovforslaget Justering af antallet af prøver i folkeskolen	13
4.1. Ønske om større fleksibilitet	13
4.2. Fokus på de frie grundskoler i prøvebekendtgørelsen	14
4.3. Standpunktarakterer i alle fag	14
4.4. De frie grundskoler vil gerne bidrage med erfaringer	14
5. Kommentarer til lovforslaget Erhvervspraktik til alle	15
6. Kommentarer til lovforslaget Juniormesterlære i udskolingen	15
6.1. Overvejelser om ordningen	15
6.2. De frie grundskoler i relation til ordningen	16
7. Kommentarer til lovforslaget Præcisering af regler med henblik på støtte kan gives til hele klassen	16
8. Afslutning og opsummering	17

1. Opsummering af høringssvarets vigtigste budskaber (punktform)

Færdigheds- og vidensområder gøres vejledende:

Det er vigtigt, at lovbemærkningerne klart angiver, at ændringen af § 1 a, stk. 4, i Lov om friskoler og private grundskoler gælder for *alle* frie grundskoler, også dem, der udnytter retten til selv at beskrive slutmål, delmål og undervisningsplaner og ikke kun dem, der følger Fælles mål fuldt ud.

Lempelsen af færdigheds- og vidensområderne og den medfølgende frihed skal tydeligt gælde alle frie grundskoler for bl.a. at sikre klarhed i relation til "stå mål med-kraver".

(For uddybning læs høringssvarets punkt 2.2.)

Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolerne:

Lovforslaget fjerner kravet om læseplaner for folkeskolerne, men adresserer ikke konsekvenserne for de frie grundskoler, som fortsat vil være bundet af de nuværende lovkrav om de tilsvarende 'undervisningsplaner'.

Hvis de frie grundskoler ikke fritages for kravet om undervisningsplaner, vil de fortsat være nødt til at bruge tid og ressourcer på en opgave, som, jf. lovbemærkningerne, anses for mindre væsentlig og begrænsende for folkeskolerne. Dette vil hindre de frie grundskoler i at kunne træffe lokale beslutninger og prioritere ud fra deres konkrete behov, hvilket folkeskolerne får mulighed for. Det vil også skabe en ulighed i friheden mellem de to skolesystemer, hvor de frie grundskoler fortsat vil opleve en unødvendig administrativ byrde og mindre lokalt råderum, sammenlignet med folkeskolerne, der får større fleksibilitet til at fokusere på det, de anser som væsentligt.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 2.3.)

Erstatning af "Fælles mål" med nye "Folkeskolens fagplaner":

Lovforslaget følger beslutningen om at erstatte "Fælles Mål" med "Folkeskolens Fagplaner". Historisk set har frie grundskoler aldrig været så bundet til folkeskolens mål som nu, hvilket begrænser skolernes pædagogiske frihed. Fokus bør være på elevernes udbytte af undervisningen, ikke på at gøre de frie grundskolers undervisning identisk med folkeskolens.

De nye fagplaner bør ikke binde de frie grundskoler til folkeskolens formålsparagraf, undervisningsprogression eller evaluering, hvilket der er risiko for på baggrund af de politiske pejlemærker for de nye fagplaner.

I forbindelse med overgangen fra "Fælles" mål til "Folkeskolens fagplaner" ønskes en regelforenkling – en opblødning af de strukturelle forpligtelser, som de frie grundskoler pt. er underlagt.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 2.4.)

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen:

Lovforslaget introducerer flere valgfag i folkeskolens udskoling. Det er vigtigt for de frie grundskoler at bevare friheden til at beslutte, om undervisningen skal udbydes som valgfag.

Der foreslås et femte obligatorisk valgfag (teknologiforståelse) i 7./8. – klasse i folkeskolen. Der foreslås, at der suppleres med et påkrævet "2. praktisk/musisk valgfag" i 8./9. – klasse i folkeskolen. De frie grundskoler forventer fortsat kun at skulle tilbyde undervisning, der står mål med ét af de praktiske/musiske valgfag.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 3)

Justering af antallet af prøver i folkeskolen:

Forligskredsen er enig om at reducere prøvetrykket i folkeskolen, hvilket medfører konsekvensændringer i Lov om friskoler og private grundskolers §8.a.

De frie grundskoler ønsker større frihed til at beslutte, hvilke fag de vil føre til prøve i.

Det bør sikres, at de frie grundskoler ikke mister deres pædagogiske frihed, når de vælger folkeskolens afgangsprøver som evalueringsform i kraft af manglende hensyntagen i formuleringen af prøvebekendtgørelsen.

Frie grundskoler skal ikke pålægges at give standpunktskarakterer, ej heller i fag, der ikke føres til prøve i.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 4)

Erhvervspraktik til alle:

Forligskredsen vil gøre erhvervspraktik obligatorisk for alle elever i folkeskolen. Det er vigtigt, at det tydeligt anføres, at dette ikke gælder de frie grundskoler, så deres pædagogiske frihed, herunder i relation til erhvervs- og vejledningsaktiviteter, respekteres.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 5)

Juniormesterlære i udskolingen

For de frie grundskoler er det vigtigt, at ordningen indtænker scenariet, hvor elever, der frafalder folkeskolens juniormesterlæreordning, kan fortsætte undervisningen på en fri grundskole. Ligeledes at ordningen indtænker scenariet, hvor eleven efterfølgende vil tage 10. klasse på en fri grundskole. Dette indebærer mulige undtagelser, såsom fritagelse for visse fag eller særlige støtteordninger.

Der skal tages stilling til de frie grundskolers position, når der etableres en afgangseksamen for elever i juniormesterlære. Der skal være særlig opmærksomhed på formuleringen i prøvebekendtgørelsen.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 6)

Støtte til hele klassen

Lovforslaget indebærer en ændring af reglerne, der muliggør, at støtte også kan gives gennem tiltag rettet mod hele klassen. Dette kan være faglige tiltag eller støtte til udvikling af sociale færdigheder. De frie grundskoler tager denne ændring til efterretning, da det kan bidrage til en mere helhedsorienteret tilgang til undervisning og elevstøtte.

(For uddybning læs høringssvarets punkt 7)

2. Kommentarer til lovforslaget | Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner samt afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen

Lovforslaget afspejler forligskredsens enighed om, at folkeskolens nuværende Fælles Mål skal erstattes af slankere og mere enkle læreplaner for folkeskolens fag. De nye læreplaner (Folkeskolens Fagplaner) skal understøtte, at folkeskolens formål og fagenes indhold er omdrejningspunktet for folkeskolens undervisning.

Lovforslaget afspejler tillige forligskredsens enighed om, at fagenes bindende færdigheds- og vidensområder gøres vejledende.

Lovforslaget afspejler desuden forligskredsens enighed om, at det skal være op til lokal vurdering på folkeskolerne, om der fremover er behov for at udarbejde læseplaner.

Der er lige nu udsigt til, at der tilfalder folkeskolerne nogle håndgribelige frihedsgrader. Der er ikke fuldt ud taget stilling til konsekvenserne af dette for de frie grundskoler. Frie grundskoler fastholdes hermed i "de tidligere krav til folkeskolen" bl.a. pga. af en række strukturelle forpligtelser designet til at sikre sammenhængen til folkeskolens undervisningsmål og planer.

Den krævede relationen mellem folkeskolens undervisningsmål og planer og den frie grundskoles undervisningsmål og planer er teknisk og kompleks – hvilket i sig selv taler for, at der bør løsnes op. For at sikre, at alle, der har interesse i dette høringssvar, har indsigt i den krævede relation, vælger vi her at uddybe sammenhængen og den krævede relation mellem folkeskolens undervisningsmål og planer og den frie grundskoles undervisningsmål og planer.

Det er centralt for de frie grundskoler, at der er opmærksomhed på denne forbundethed, så det minimum sikres, at frie grundskoler opnår samme niveau af frihed og lokal fleksibilitet som folkeskolerne.

2.1. Frie grundskolers nuværende binding til Fælles mål m.v.

2.1.1. Stå mål med-kravet

Stå mål med-kravet er centralt for frie grundskoler og kan findes i det betydningsfulde lovgrundlag for frie grundskoler; Grundlovens §76 og Lov om friskoler og private grundskoler. Der er ikke én, men mange forskellige muligheder for at organisere, planlægge, gennemføre og evaluere undervisningen på en fri grundskole og samtidig leve op til stå mål med-kravet. Stå mål med-kravet forstås således, at elever, der går på en fri grundskole, skal have mulighed for at nå til det samme niveau af viden, færdigheder og kompetencer efter endt skolegang, som hvis de havde gået i en folkeskole.

2.1.2. Strukturelle forpligtelser

Betydningen af stå mål med kravet har, historisk, været meget lidt konkretiseret, men med en ændring i Lov om friskoler og private grundskoler i 2005 (L. 2005-05-18 nr. 336) blev der fastsat en række strukturelle forpligtelser (Lov om friskoler og private grundskolers §1a, §1b og §1c) designet til at sikre sammenhængen til folkeskolens undervisningsmål og planer. Disse strukturelle forpligtelser er tæt forbundne med enkeltelementer i Fælles mål for folkeskolen.

Siden 2005 er der i Lov om friskoler og private grundskolers §1a, §1b og §1c kun sket konsekvensrettelser. Udover lovbemærkninger m.v. i forbindelse med §1a, §1b og §1c henvises der i forbindelse med dette høringssvar til 'Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler' (VEJ nr. 9732 af 21/11/2005). Det skal her noteres, at vejledningen i 2022 er gjort historisk, da en række begreber og benævnelser i vejledningen relaterer sig til Fælles mål, som de lød i 2005. Vejledningen er fortsat relevant, når man skal forklare den krævede relation mellem Fælles mål og den frie grundskoles undervisningsmål og undervisningsplaner. Der findes ingen andre, nyere vejledninger.

2.1.3. Relationen mellem Fælles mål og frie grundskolers slutmål

Den frie grundskole skal beskrive, hvilke mål undervisningen i sidste ende skal lede hen imod. Hvis den frie grundskole fastlægger egne undervisningsmål for al dens undervisning, er minimumskravet, at skolen skal formulere slutmål for de tre fagkredse/fagområder, som folkeskolens fag inddeles i, altså minimum tre slutmål for henholdsvis: De humanistiske fag - Naturfagene - De praktisk/musiske fag.

Hvis et slutmål indeholder et obligatorisk fag, skal de helt grundlæggende faglige områder i faget, kompetenceområderne (*Fælles mål*), kunne genkendes.

Fælles mål | Kompetenceområder

Kompetenceområderne er de helt grundlæggende faglige områder i det enkelte fag og emner. F.eks. er kompetenceområderne i faget dansk: Læsning – Fremstilling – Fortolkning - Kommunikation

Et slutmål, der indeholder et obligatorisk fag, skal kunne sammenlignes med de *afsluttende kompetencemål* i faget i Fælles mål. Der er en forventning om, at slutmålet indebærer det samme faglige niveau.

Fælles mål | Kompetencemål (afsluttende)

De afsluttende kompetencemål er de mål, der er fastsat efter det klassetrin, hvor undervisningen i faget afsluttes i folkeskolen.

2.1.4. Relationen mellem Fælles mål og frie grundskolers delmål

Hvis den frie grundskole fastlægger egne undervisningsmål, skal den beskrive hvilke mål, undervisningen i sidste ende skal lede hen imod (slutmål). For nogle fag skal den også beskrive delmål.

En fri grundskole skal udarbejde delmål for undervisningen i: Dansk, Matematik, Engelsk, Geografi, Biologi og Fysik/kemi.

Delmålene skal lede frem til skolens beskrevne slutmål som de endelige pejlemærker for undervisningen. Ligesom i slutmålene, skal man i beskrivelserne af delmålene kunne genkende de helt grundlæggende faglige områder i faget; *kompetenceområderne (fra Fælles mål)*. Delmålene skal som minimum beskrive, hvornår delmålet skal være opfyldt, og hvilke kompetencer eleven skal have tilegnet sig for at have opfyldt delmålet.

Fælles mål | Kompetenceområder

Kompetenceområderne er de helt grundlæggende faglige områder i det enkelte fag og emner. F.eks. er kompetenceområderne i faget dansk: Læsning – Fremstilling – Fortolkning - Kommunikation

Den frie grundskole skal IKKE fastsætte delmål, der er sammenlignelige med *kompetencemålene på trinniveau*. Da der ikke stilles krav til frie grundskoler om en bestemt klassetrinopdeling (organisering af undervisningen), kan den enkelte frie grundskole selv beslutte, hvor mange delmål, der skal være for fagene, og på hvilket trinniveau (tidspunkt i undervisningsforløbet) delmålene skal placeres.

Fælles mål | Kompetencemål på trinniveau

Kompetencemålene er mål for, hvilke kompetencer eleverne skal have tilegnet sig ved afslutningen af bestemte klassetrin i hvert fag eller emne. Hvert fag eller emne i folkeskolens Fælles Mål er opdelt i kompetencemål på trinniveau.

2.1.5. Relationen mellem Fælles mål og frie grundskolers undervisningsplaner

Den frie grundskole skal via beskrivelser sandsynliggøre, at den når de mål, undervisningen i sidste ende skal lede hen imod. Hvor skolens undervisningsmål (slutmål og delmål) beskriver, "hvor" skolen vil hen med sin undervisning, beskriver undervisningsplanerne, "hvordan" skolen vil nå derhen.

Minimumskravet er, at skolen skal formulere undervisningsplaner for de tre fagkredse/fagområder, som folkeskolens fag inddeles i, altså minimum tre undervisningsplaner for henholdsvis: De humanistiske fag - Naturfagene - De praktisk/musiske fag. Kravene til beskrivelserne af undervisningsplaner gør det i praksis ekstremt komplekst at lave dem - og især at nøjes med at beskrive få undervisningsplaner. De fleste frie grundskoler må beskrive mange undervisningsplaner, og nogle skoler må lave undervisningsplaner til alle obligatoriske fag og emner.

Frie grundskolers undervisningsplaner skal beskrive udviklingen i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå fagenes og emnernes slutmål og for nogle fag delmål.

Undervisningsplanerne skal beskrive på hvilke klasse- eller alderstrin, der arbejdes med de forskellige færdigheds- og vidensområder. Man skal kunne genkende *fagene/emnernes færdigheds- og vidensområder (Fælles mål)* i den frie grundskoles undervisningsplaner.

Fælles mål | Færdigheds- og vidensområder

De grundlæggende faglige kompetenceområder i de enkelte fag og emner er (yderligere) brudt ned i færdigheds- og vidensområder. Færdigheds- og vidensområderne repræsenterer det grundlæggende faglige indhold i de enkelte fag og emner. F.eks. er et af de grundlæggende kompetenceområder i dansk "læsning" brudt ned i seks færdigheds- og vidensområder: *Finde tekst – Forberedelse – Afkodning – Sprogforståelse - Tekstforståelse – Sammenhæng.*

Den frie grundskoles undervisningsplaner skal også beskrive, hvordan det samlede undervisningstilbud giver mulighed for elevernes alsidige personlige udvikling.

2.1.6. Mange måder at fastlægge undervisningsmål og planer

Det vil være en forsimpning af hævde, at der kun er to muligheder, når en fri grundskole skal fastlægge dens undervisningsmål og undervisningsplaner. Der er mange forskellige kombinationsmuligheder. Der er to markante yderpoler og en lang række muligheder imellem disse.

Den ene markante yderpol er så at sige der, hvor skolen vælger at lægge sig helt op ad folkeskolens undervisning. Det vil sige, at den frie grundskole følger folkeskolens Fælles mål fuldt ud samt ministeriets vejledende læseplaner fuldt ud. Denne markante yderpol, hvor den frie grundskole lægger sig helt op ad folkeskolens Fælles mål m.v., er samtidig den lovgivningsmæssige "tilbagefaldsregel" (Lov om friskoler og private grundskolers § 1 a, stk. 4). Det betyder, at hvis skolen ikke fastlægger og offentliggør dens afvigelser (via beskrivelser af slutmål, delmål og undervisningsplaner) fra folkeskolens Fælles mål samt ministeriets vejledende læseplaner, så vil det være disse, som skolen bliver vurderet på og holdt op på i bl.a. tilsynssammenhæng. Tilbagefaldsreglen (§ 1 a, stk. 4) gælder også, hvis skolens beskrivelse af dens egne slutmål, delmål og undervisningsplaner ikke lever op til kravene til disse beskrivelser (dette uddybes i afsnit 2.2.2.)

Den anden markante yderpol er der, hvor skolen vælger at formulere helt egne slutmål, delmål og undervisningsplaner. Der er en række krav om relation til folkeskolens undervisningsmål og planer (Fælles mål) i skolens beskrivelser af disse (som beskrevet i afsnit 2.1.3. – 2.1.5.).

Frie grundskoler kan også vælge "mellemsvej", f.eks. når de for visse fag eller emner følger folkeskolens Fælles mål og vejledende læseplaner, men samtidig fastlægger og beskriver egne slutmål, delmål og undervisningsplaner for andre fag eller emner.

Eventuelle afvigelser fra "Fælles mål" og de vejledende læseplaner skal klart dokumenteres og offentliggøres på skolens hjemmeside for at opfylde lovkrav og facilitere tilsyn.

2.2. Kommentarer til lovforslaget | Færdigheds- og vidensområder gøres vejledende

Det er afgørende for de frie grundskoler, at der i bemærkningerne til loven præciseres, at ændringen af § 1 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler mv. har betydning for alle frie grundskoler, uanset om de følger folkeskolens fælles mål eller selv, helt eller delvist, fastsætter og beskriver egne slutmål, delmål og undervisningsplaner.

Det bør tydeligt fremgå, at lempelsen af færdigheds- og vidensområderne, og den frihed, der medfølger, både gælder folkeskolerne samt *alle* frie grundskoler. Det er muligt, at dette ønske kan fremstå som unødvendigt, idet tænkningen i lovforslaget måske er, at det gælder *alle* frie grundskoler, men der bør ikke være grobund for tvivlsspørgsmål, da det er afgørende i relation til stå mål med-kravet:

2.2.1. Formuleringen af § 1 a, stk. 4 har betydning for samtlige frie grundskoler

Lovforslaget imødekommer forligskredsens vedtagelse om at lempe de bindende færdigheds- og vidensområder, så de kun skal være vejledende i folkeskolerne. I det udarbejdede lovforslag er der også lagt op til, at færdigheds- og vidensområderne gøres vejledende for de frie grundskoler, men umiddelbart formuleret med den forståelse, at det kun gælder de frie grundskoler, der har fastlagt, at deres undervisning er i overensstemmelse med folkeskolens Fælles mål m.m. Det fremgår konkret af lovforslagets bemærkninger;

*"at forslaget om at ændre § 1 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler mv. vil betyde, at henvisningen til fagenes færdigheds- og vidensområder udgår af bestemmelsen. **For de skoler, der vælger ikke** at fastsætte egne slutmål og delmål, jf. § 1 a, stk. 1 og 3, gælder de kompetencemål (Fælles Mål), der er fastsat for undervisning i folkeskolen, mens fagenes færdigheds- og vidensområder alene vil være vejledende for undervisningen."*

§1 a, stk. 4 rummer både skoler, der ikke fastsætter egne slutmål, delmål m.v. og skoler, der fastsætter egne slutmål, delmål m.v., men ovenstående formulering i lovforslagets bemærkninger må forstås sådan, at "lempelsen" ift. færdigheds- og vidensområderne kun gælder for de frie grundskoler, der ikke vælger at fastsætte egne slutmål, delmål m.v.

Frie grundskoler, der fastsætter egne delmål, slutmål m.v. er også bundet til færdigheds- og vidensområderne i kraft af kravene til beskrivelserne af slutmål, delmål og undervisningsplaner. §1 a, stk. 4 adresserer nemlig både den frie grundskoles "fastlæggelse" af undervisningsmål og planer og "kvaliteten" af den frie grundskoles beskrivelser af slutmål, delmål og undervisningsplaner i relation til stå mål med-kravet. Dette udbyes her:

2.2.2. §1 a, stk. 4 - "tilbagefaldsreglen" – rummer to situationer

§1 a, stk. 4 beskriver "tilbagefaldsreglen" og rummer pt. to situationer:

1) Tilbagefaldsreglen, hvis den frie grundskole ikke har fastlagt og offentliggjort egne slutmål delmål og undervisningsplaner, og 2) Tilbagefaldsreglen, hvis den frie grundskoles egne slutmål, delmål og undervisningsplaner ikke lever op til den krævede relation til folkeskolens Fælles mål (i paragraffen formuleret; "der (ikke) står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, ...).

Af §1 a, stk. 4 fremgår det altså implicit, at den frie grundskoles egne slutmål, delmål og undervisningsplaner skal have en bestemt "kvalitet" for at kunne sandsynliggøre, at undervisningen "står mål med". Dette forstås i praksis sådan, at beskrivelserne af mål og planer skal leve op til nogle bestemte krav, herunder en bestemt relation til folkeskolens Fælles mål. I 2005 blev disse krav uddybet i 'Vejledning om udarbejdelse af del- og slutmål samt undervisningsplaner for friskoler og private grundskoler' (VEJ nr. 9732 af 21/11/2005). (Læs mere om vejledningen i nærværende høringssvars afsnit 2.1.2.).

Færdigheds- og vidensområderne er knyttet til kravene til den frie grundskolers beskrivelser af undervisningsplaner. Her følger baggrunden for dette:

2.2.3. Fra 'færdigheds- og vidensmål' til 'færdigheds- og vidensområder'

Færdigheds- og vidensområderne er knyttet til kravene til den frie grundskolers beskrivelser af undervisningsplaner. Før 2017 henviste §1 a, stk. 4 i Lov om friskoler og private grundskoler ikke til "færdigheds- og vidensområderne", men til "færdigheds- og vidensmålene". Ved 'L 2017 1445' blev henvisningen til 'færdigheds- og vidensmål' i §1 a, stk. 4 erstattet af henvisningen til 'færdigheds- og vidensområderne' som en konsekvens af ændringer i Folkeskoleloven (færdigheds- og vidensmålene blev gjort vejledende).

Med denne ændring skabtes der en tydelig relation mellem færdigheds- og vidensområderne og den frie grundskoles egne formulerede slutmål, delmål og undervisningsplaner. Færdigheds- og vidensområderne måtte herefter kunne genkendes, for at den frie grundskole kunne dokumentere, at "den står mål med".

Da færdigheds- og vidensområderne netop ikke er mål for undervisningen, men derimod repræsenterer det grundlæggende faglige *indhold* i de enkelte fag og emner, blev konsekvensen af lovændringen omsat til den forståelse, at færdigheds- og vidensområderne måtte kunne genkendes i den frie grundskoles formulerede undervisningsplaner (svarende til kravene til folkeskolernes læseplaner), der netop beskriver indholdet, der skal arbejdes med og progressionen i forhold til indholdet.

2.2.4. Enhver tvivl om koblingen til færdigheds- og vidensområderne må fjernes

Det er essentielt for de frie grundskoler, at bemærkningerne til loven klart angiver, at ændringen af § 1 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler mv., påvirker *alle* frie grundskoler, uanset om de følger folkeskolens Fælles mål eller fastsætter deres egne slutmål, delmål og undervisningsplaner.

Som belyst i afsnit 2.1.5. er færdigheds- og vidensområderne specifikt bundet til kravene til beskrivelsen af de frie grundskolers undervisningsplaner. Betydningen af at få præciseret, at færdigheds- og vidensområderne gøres vejledende for *alle* frie grundskoler, uanset om de følger folkeskolens Fælles mål eller selv helt - eller delvist - fastsætter og beskriver egne slutmål, delmål og undervisningsplaner, bliver uoverstigelig vigtig for de frie grundskoler, hvis der ikke tages beslutning om at ændre lovforslaget, så frie grundskoler også fritages for at udarbejde undervisningsplaner, ligesom folkeskolerne vil blive fritaget for at udarbejde læseplaner. Denne problemstilling uddybes i næste afsnit (2.3).

2.3. Kommentarer til lovforslaget | Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolerne

Lovforslaget imødekommer forligskredsens beslutning om, at læseplaner afskaffes for folkeskolerne. Der er ikke taget stilling til konsekvensen af dette for de frie grundskoler i lovforslaget. De frie grundskoler vil, som det ser ud nu, stadig være bundet af nuværende lovkrav relateret til disse.

Hvis det ikke indarbejdes i lovforslaget, at frie grundskoler - på samme vis som folkeskolerne - får mulighed for at gøre det til en lokal beslutning, hvorvidt der skal udarbejdes tilsvarende undervisningsplaner, så får folkeskolerne de facto mere frihed end de frie grundskoler.

2.3.1. Folkeskolens "læseplaner" og frie grundskolers "undervisningsplaner" er det samme

Folkeskolernes læseplaner uddyber Fælles Mål for folkeskolens fag og emner. Det fremgår af Folkeskoleloven, at folkeskolernes læseplaner skal godkendes af kommunalbestyrelserne. Ministeriet udstikker vejledende læseplaner.

Folkeskolernes læseplaner skal beskrive udviklingen i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå fagenes og emnernes kompetencemål. Læseplanerne skal beskrive trinforløb, der understøtter tilrettelæggelsen af undervisningen ud fra *færdigheds-* og *vidensområderne*. Læseplanerne skal beskrive, hvad der skal arbejdes med i fagene og progressionen i forhold til indholdet.

Undervisningens fremme af *elevernes alsidige udvikling* skal tilgodeses gennem beskrivelser i læseplanerne.

Tilsvarende er kravene til *den frie grundskoles undervisningsplaner*, at de skal beskrive udviklingen i undervisningen, der tilrettelægges med henblik på at nå fagenes og emnernes slutmål og for nogle fag delmål.

Undervisningsplanerne skal beskrive på hvilke klasse- eller alderstrin, der arbejdes med de forskellige *færdigheds-* og *vidensområder*, altså hvad (indholdet), der skal arbejdes med og progressionen i forhold til indholdet. Man skal kunne genkende fagene/emnernes *færdigheds-* og *vidensområder (Fælles mål)* i den frie grundskoles undervisningsplaner.

Den frie grundskoles undervisningsplaner skal også beskrive, hvordan det samlede undervisningstilbud giver mulighed for *elevernes alsidige personlige udvikling*.

2.3.2. Samme argumenter må gælde

I lovforslaget kan man læse Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser om den foreslåede ordning samt en uddybning af forligskredsens ønsker. Med henvisning til ovenstående sammenligning mellem folkeskolens læseplaner og de frie grundskolers undervisningsplaner er det vanskeligt at forstå, at ministerie og politikere ikke kan se, at de samme argumenter må gælde i forhold til de frie grundskoler. Det er næppe hensigten at skabe benspænd for disse?

I lovforslaget kan man læse, at det er Børne- og Undervisningsministeriets vurdering, at langt størstedelen af folkeskolerne og kommunerne anvender ministeriets vejledende læseplaner, idet det vurderes "at være en forholdsmæssig stor opgave at udarbejde egne læseplaner i alle fag". Det er tilsvarende en stor opgave for frie grundskoler jf. afsnit 2.1.5.

Forligskredsen finder, at de mange krav til folkeskolens undervisning reducerer det lokale råderum og risikerer at fjerne fokus fra "det væsentlige". Afskaffelsen af kravet om læseplaner vurderes at understøtte folkeskolernes oplevelse af at træffe lokale beslutninger tæt på eleverne og med udgangspunkt i et konkret vurderet behov. Afskaffelsen af kravet til læseplanerne skal give folkeskolerne mulighed for selv at vurdere og prioritere tiden på det, der lokalt vurderes væsentligt.

Hvis man har respekt for den frie skolesektor, byder man ikke de frie grundskoler forsat at skulle bruge tid og kræfter på noget, som man for folkeskolerne finder 'mindre væsentligt' og som 'et udtryk for ufrihed og manglende lokalt råderum'.

Det er ikke respektfuldt over for den frie skolesektor og den frie skoletradition, hvis kravet om læseplaner afskaffes for folkeskolerne, mens de frie grundskoler stadig er bundet af nuværende lovkrav om udarbejdelsen af tilsvarende undervisningsplaner. Det afgørende er at sikre, at de frie grundskoler opnår mindst samme frihedsgrader som folkeskolerne.

2.4. Kommentarer til lovforslaget | Erstatning af "Fælles mål" med nye "Folkeskolens fagplaner"

Lovforslaget følger forligskredsens beslutning om at erstatte de nuværende "Fælles Mål" i folkeskolen med "Folkeskolens Fagplaner," som skal være mere fokuserede og enklere. De nye fagplaner skal centrere undervisningen om folkeskolens formål og fagenes indhold.

Det er vigtigt at diskutere sammenhængen mellem de nye fagplaner og kravene til de frie grundskoler i tide, med særlig opmærksomhed på de frie grundskolers frihed til at organisere undervisningen på alternative måder.

En ekspertgruppe, nedsat i januar 2024, skal lede udviklingen af Folkeskolens Fagplaner, der forventes at træde i kraft i skoleåret 2027/28. De frie grundskolers foreninger burde være involveret i dette arbejde. Alternativt bør der nedsættes en arbejdsgruppe, der inkluderer de frie grundskolers foreninger, der har fokus på betydningen af Folkeskolens Fagplaner for de frie grundskoler.

Skrækscenariet for de frie grundskoler er, at man etablerer nye fagplaner for folkeskolen og herefter, som en slags eftertanke, forsøger at stoppe de frie grundskoler ned i samme model (som at stoppe en brik, der ikke passer ned i et puslespil). Skrækscenariet er, at man ikke rettidigt og med omtanke og respekt vurderer betydningen for de frie grundskoler i relation til stå mål med-kravet. "Stå mål med" handler om frihedens muligheder, ikke om dens afgrænsning. I næsten 20 år har man fokuseret på det modsatte. Det er også tid til at give de frie grundskoler fri.

Frie grundskoler har på intet tidspunkt, historisk været mere bundet til de konkrete mål for folkeskolens undervisning, end de er nu. Det har de frie grundskoler været, siden man i 2005 følte sig foranlediget til at "sikre kvaliteten" af de frie grundskolers undervisning ved at fastsætte en række forpligtelser for at sikre sammenhængen til folkeskolens undervisningsmål og planer (jf. afsnit 2.1.2. – 2.1.6.).

"Frihed" er dagsordenen i aftalen om folkeskolen. Det må i forlængelse af den dagsorden være naturligt, at frie grundskoler igen skal have mere autonomi og frihed. Hvis man har veneration for de grundlæggende (og grundlovssikrede) principper bag de frie grundskoler, nemlig friheden til at drive skole, herunder muligheden for at tilbyde et pædagogisk unikt eller anderledes undervisningstilbud, så sætter man også friheden på dagsordenen for de frie grundskoler.

Vi ønsker en tilbagevenden til den oprindelige hensigt med stå mål med-kravet. Stå mål med-begrebet har fra det tidligste lovmateriale handlet om selve målene for undervisningen og elevernes udbytte af undervisningen. Historisk tales der om den enkelte elevs kundskaber og færdigheder, og senere om elevernes standpunkt som et gennemsnit af det, som folkeskolens elever opnår. I 1915, hvor skolefriheden blev grundlovsfæstet, blev det bl.a. udtalt, at:

"Vi har ikke skoletvang, vi har undervisningspligt, pligt for enhver fader eller væрге til at sørge for sine børns forsvarlige undervisning, men ved hvem det sker, og hvor det sker, samt på hvad måde det sker, er det de enkelte forældres eller værges sag at tage beslutning om." (Rigsdagstidende, 1914-1915, spg. 3942)

Med andre ord: Udbyttet af undervisningen er kernen. Elever, der modtager fri og privat undervisning skal have mulighed for at nå slutmål, der er sammenlignelige med dem, som elever skal have mulighed for i folkeskolen. Vejen ad hvilken (hvored disse mål opnås) er op til den enkelte frie grundskole. At gøre "Stå mål med-kravet" til et indholds krav til undervisningen, der rækker videre end til sammenhængen mellem selve målene for folkeskolens undervisning gør reelt bestemmelsen i grundlovens §76, 2. pkt. formålsløs som frihedsretlighed. Der kan ikke stilles krav om, at den frie og private undervisning i indhold, metode, form og rammer skal være identisk med folkeskolens.

2.4.1. De politiske pejlemærker - bekymringspunkter

Ekspertgruppen for Fagfornyelsen skal med afsæt i de politiske pejlemærker, besluttet af forligskredsen, udarbejde et beslutningsgrundlag med anbefalinger til den konkrete tilrettelæggelse af Fagfornyelsen og et enkelt format for folkeskolens fagplaner. Der er en række af disse pejlemærker, der særligt vækker bekymring hos de frie grundskoler, hvis der ikke tages særligt hensyn:

Tilknytning til folkeskolens formål

De nye fagplaner skal ifølge pejlemærkerne understøtte folkeskolens formål og fagenes indhold som kerne i undervisningen. Folkeskolens formålsparagraf gælder ikke for de frie grundskoler, og fagene (undervisningen) på en fri grundskole skal derfor ikke bidrage til opfyldelse af folkeskolens formålsparagraf. Den frie grundskole har ret til at bygge sin undervisning og sit virke på egne idéer, holdninger etc., jf. §1, stk. 1 i Lov om friskoler og private grundskoler m.v., og er ikke bundet op på folkeskolens formålsparagraf.

De frie grundskoler bør ikke bindes op på folkeskolens formål via et krav om en relation til de nye fagplaner.

Undervisningens progression

Det fremgår bl.a. af de politiske pejlemærker, at folkeskolens fagplaner understøttes af få, præcise mål, som skal sikre progression. De nye fagplaner skal tillige sikre, at eleverne stilles lige ved skoleskift og overgang til videre uddannelse eller arbejde.

De frie grundskoler har ret til at sammensætte undervisningstilbuddet på anderledes måder end i folkeskolen, herunder at have en anden progression i undervisningen. Undervisningen på frie grundskoler skal ikke være identisk med folkeskolens i indhold, metode, form og rammer. Der er ikke noget krav om, at folkeskolens fag eller emner direkte kan identificeres på den frie grundskoles skema med navns nævnelse. De enkelte fag og emner kan derfor indgå i tværfaglige undervisningsforløb, projektorienteret undervisning mv. Skolen kan selv beslutte, hvordan undervisningen skal tilrettelægges, samt hvilke undervisningsmetoder og hvilke undervisningsmidler, der skal anvendes.

I den politiske aftale er der lagt op til, at der skal være nyt opstartstidspunkt for visse fag i folkeskolen, ligesom der tilføres eller reduceres i timetal i visse fag i folkeskolen. Frie grundskoler beslutter, som ovenfor nævnt, hvordan og hvornår i forløbet der undervises i et fag eller fagområder. Der er ingen krav om minimumstimetal eller timetal. Der er krav om, at eleverne skal nå det samme niveau af viden, færdigheder og kompetencer ved afslutningen af skoleforløbet (slutmål), som eleverne i folkeskolens skal.

De frie grundskoler bør ikke bindes op på en bestemt progression via et krav om en relation til de nye fagplaner.

Løbende evaluering

Det fremgår bl.a. af de politiske pejlemærker, at Folkeskolens fagplaner skal understøtte den løbende evaluering af elevernes viden og færdigheder samt den endelige afslutning af faget.

Frie grundskoler skal evaluere elevernes udbytte af undervisningen, men kan naturligvis tilpasse denne evaluering, så den svarer til skolens sammensætning af undervisningen, herunder hvornår den frie grundskole underviser i hvad og sætter mål for undervisningen.

De frie grundskoler bør ikke bindes op på en bestemt sammensætning af undervisningen via et krav om en relation til de nye fagplaner.

2.4.2. Ønske om regelforenklings

I forbindelse med overgangen fra "Fælles" mål til "Folkeskolens fagplaner" ønsker vi ikke at bevare status quo, men derimod en regelforenklings – en opblødning af de strukturelle forpligtelser, som de frie grundskoler er underlagt, designet til at sikre sammenhængen til folkeskolens undervisningsmål og planer. Vi ønsker en opblødning, så de frie grundskoler reelt har mulighed for at tilrettelægge undervisningen på deres egen måde, med deres egen progression og evaluering - og hvor pejlemærkerne er fagenes slutmål – de afsluttende kompetencemål, der afspejler det niveau, som man forventer, at eleverne i folkeskolen skal opnå, og som den frie grundskole derfor skal "stå mål med".

Hvis ikke "mere frihed til de frie grundskoler" er på den politiske dagsorden, må man som minimum håbe på, at politikere og embedsværk er opmærksomme på de mange punkter og hensigter i den politiske aftale om folkeskolen, der har betydning for de frie grundskoler, især de punkter i aftalen, der relaterer sig til de frie grundskolers pædagogiske frihed samt det centrale "stå mål med-krav" og forståelsen af dette.

12

3. Kommentarer til lovforslaget | Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen

Lovforslaget adresserer forligskredsens enighed om, at der skal indføres flere valgfag i udskolingen i folkeskolen.

Den frie grundskole skal 'stå mål med' de obligatoriske fag og emner i folkeskolen. For de frie grundskoler er det afgørende, at den pædagogiske frihed til selv at beslutte om undervisningen skal udbydes som valgfag bevares.

3.1. Nyt obligatorisk valgfag i 7./8. klasse

Med EUD-aftalen i 2018 "Fra folkeskole til faglært – Erhvervsuddannelser til fremtiden" gjorde man det obligatorisk med et praktisk/musisk valgfag i 7. – 8. klasse i folkeskolen. Det blev desuden besluttet, at der skulle laves en prøve i 8. klasse i elevens praktisk/musiske valgfag. Dette fik konsekvenser for de frie grundskoler.

I fortolkningen af betydningen for de frie grundskoler fastholdt man, at frie grundskoler ikke er forpligtet til at udbyde valgfag. Alligevel fangede bordet. De frie grundskoler blev forpligtet til at tilbyde eleverne i udskolingen undervisning, der 'står mål med' ét af folkeskolens obligatoriske praktisk/musiske valgfag: Håndværk og design, billedkunst, musik eller madkundskab.

Det affødte stor frustration i den frie skolesektor, at man på den måde yderligere tvang de frie grundskoler tættere på folkeskolens undervisning og, efter mange frie grundskolers opfattelse, ned i en meget snæver ramme. Der fandtes allerede mange initiativer på de frie grundskoler, hvor man arbejdede med praktiskfaglige kompetencer. Flere af disse initiativer blev afviklet for at skabe plads til at udbyde undervisning svarende til ét af de obligatoriske valgfag i folkeskolen. Den frie grundskoles mulighed for en innovativ, anderledes praksisfaglig undervisning blev begrænset, fordi den skulle adoptere folkeskolens undervisning.

Det var et plaster på såret, at man fastholdt respekten for at de frie grundskolers pædagogiske frihed, så det ikke blev besluttet, at undervisningen skulle udbydes som deciderede valgfag.

Med den politiske aftale og nærværende lovforslag suppleres de eksisterende obligatoriske praktiske/musiske valgfag i 7. og 8. klasse i folkeskolen af 'teknologiforståelse'.

Vi forventer, at det fortsat vil blive fortolket sådan, at de frie grundskoler skal stå mål med mindst ét af de obligatoriske valgfag, altså enten håndværk og design, musik, billedkunst, madkundskab eller (fremadrettet) teknologiforståelse.

3.2. Det 2. praktiske/musiske valgfag

I det nærværende lovforslag foreslås det, at eleverne i folkeskolen på 8. og 9. klassetrin skal tilbydes mindst et af valgfagene billedkunst, musik, teknologiforståelse, håndværk og design eller madkundskab, som de ikke allerede har haft på 7. / 8. klassetrin. Man betegner det som "2. praktisk/musiske valgfag". Det 2. praktiske/musiske valgfag vil ikke blive omfattet af et krav om obligatorisk prøveaflægning.

Vi forudsætter, at eleverne på frie grundskoler fortsat udelukkende skal tilbydes undervisning, der står mål med ét af de praktisk / musiske valgfag og ikke vil blive tvunget til at skulle tilbyde undervisning, der står mål med endnu et praktisk / musisk valgfag.

Vi forudsætter, at man fortsat respekterer de frie grundskolers frihed og ikke de facto tvinger de frie grundskoler til at udbyde undervisning som valgfag, og i øvrigt under andre vilkår end folkeskolerne, der f.eks. har mulighed for at udbyde valgfag i et samarbejde mellem flere skoler eller den kommunale ungdomsskole.

13

4. Kommentarer til lovforslaget | Justering af antallet af prøver i folkeskolen

Med den politiske aftale er forligskredsen enig om, at prøvetrykket i folkeskolen skal lattes. Det sker på kort sigt ved, at der foretages følgende ændringer: Mundtlig engelsk ændres fra at være en bunden prøve til en udtræksprøve, antallet af udtræksprøver reduceres fra to til én, de skriftlige udtræksprøver fjernes, og de to udtræksblokke sammenlægges til én udtræksblok. Samtidig fjernes prøven i idræt fra udtræksblokken, hvorved idræt bliver et prøveløst fag.

Konkret betyder det, at den nye, sammenlagte udtræksblok alene består af mundtlige prøver i engelsk, tysk/fransk, historie, samfundsfag, kristendomskundskab og matematik.

Ovenstående medfører konsekvensrettelser i Lov om friskoler og private grundskolers §8.a.

4.1. Ønske om større fleksibilitet

Folkeskolens prøver på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver er en evalueringsform. Der er i princippet ikke krav om, at den frie grundskoles undervisning skal føre frem til Folkeskolens afgangseksamen, prøve på 8. klassetrin og 9.-klasseprøver, men det forudsættes, at den frie grundskole fører til disse iht. Lov om friskoler og private grundskoler og den gældende prøvebekendtgørelse. Således skal den frie grundskole meddele ministeriet, hvis den ikke fører til folkeskolens prøver, og den skal offentliggøre det på skolens hjemmeside.

Vi har ikke overordnet indvendinger imod et reduceret antal prøver. Da de frie grundskoler er vidt forskellige - og lægger vægt på forskellige ting i deres undervisningstilbud - vil der helt givet være frie grundskoler, der begræder, at visse prøver udgår.

Grundlæggende ønsker de frie grundskoler større frihed i forhold til, om de tilbyder folkeskolens afgangsprøver som skolens afsluttende evalueringsform. Ligesom frie grundskoler har mulighed for at sammensætte undervisningstilbudet på anderledes måder, bør frie grundskoler også mere fleksibelt kunne beslutte, hvilke

fag, den fører til folkeskolens afgangsprøve i. Det kan være meningsfyldt for en fri grundskole, at den afsluttende evaluering af nogle fag eller fagområder sker på en anderledes måde, mens det i forhold til andre fag eller fagområder kan give mening at føre til afgangsprøven. I dag er der kun mulighed for begrænsede afvigelser (se skema nedenfor).

Mange skoler – her især de prøvofri frie grundskoler – har stor erfaring med anderledes og meningsfulde måder at evaluere elevernes udbytte af undervisningen på.

Der er i udgangspunktet fire muligheder for at afvige kravene til folkeskolens prøver:

Helt prøvofri	Prøvofri i kristendomskundskab	Prøvofri i historie	Prøvofri i kristendomskundskab og historie
Den frie grundskole meddeler ministeriet og offentliggør på dens hjemmeside, at den er helt prøvofri i henhold til folkeskolens prøver.	Den frie grundskole meddeler ministeriet og offentliggør på dens hjemmeside, at den tilbyder alle folkeskolens prøver undtagen kristendomskundskab.	Den frie grundskole meddeler ministeriet og offentliggør på dens hjemmeside, at den tilbyder alle folkeskolens prøver undtagen historie.	Den frie grundskole meddeler ministeriet og offentliggør på dens hjemmeside, at den tilbyder alle folkeskolens prøver undtagen kristendomskundskab og historie.
Skolen har en anden måde at evaluere elevernes udbytte af undervisningen på.	Eleverne aflægger i stedet prøve i et andet fag, der pt. udtrækkes inden for den humanistiske fagblok.	Eleverne aflægger i stedet prøve i et andet fag, der pt. udtrækkes inden for den humanistiske fagblok.	Eleverne aflægger i stedet prøve i andre fag, der pt. udtrækkes inden for den humanistiske fagblok.

4.2. Fokus på de frie grundskoler i prøvebekendtgørelsen

Ændringerne i prøverne giver særskilt anledning til at gøre opmærksom på, hvor vigtigt det er konkret at tilføje frie grundskolers frihedsgrader og undtagelsesmuligheder i selve prøvebekendtgørelsen.

Prøvebekendtgørelsen gælder for alle skoler, der fører til prøve. Når beslutninger om folkeskolens udlægges i prøvebekendtgørelsen, bliver dette uigenkaldeligt og bindende for de frie grundskoler. Det er ikke rimeligt, at den frie grundskoles pædagogiske frihed skal ophøre, fordi den vælger folkeskolens afgangsprøver som afsluttende evalueringsform.

14

4.3. Standpunktskarakterer i alle fag

Hvis nærværende lovsforlags hensigt, om at der fortsat skal gives standpunktskarakterer i skriftlig engelsk, skriftlig tysk/fransk, idræt, biologi, geografi og fysik/kemi (selvom der ikke længere er udtræksprøver i disse fag), bliver udfoldet via prøvebekendtgørelsen, er det væsentligt at gøre opmærksom på, at frie grundskoler ikke er forpligtede på at give standpunktskarakterer.

Frie grundskoler har pædagogisk frihed og beslutter selv, hvordan de vil underrette forældre og elever om elevernes udbytte af undervisningen. Elevernes standpunkt set i forhold til de fastsatte mål for undervisningen kan beskrives på andre måder end ved en talkarakter.

I øjeblikket fanger bordet for de frie grundskoler, der vælger at føre til folkeskolens prøver i kraft af prøvebekendtgørelsen og kravene til prøvebeviset, der ud over prøvekarakteren skal beskrive en standpunktskarakter.

Frie grundskoler er ikke underlagt samme krav om afgivelse af standpunktskarakterer som folkeskolerne er. Frie grundskoler skal ikke underlægges krav om at benytte standpunktskarakterer til at beskrive elevernes udbytte af undervisningen. Frie grundskoler skal ikke fremadrettet underlægges krav om at give standpunktskarakterer i fag, der ikke føres til prøve i, som det foreslås for folkeskolerne.

4.4. De frie grundskoler vil gerne bidrage med erfaringer

En ekspertgruppe for folkeskolens prøver skal bidrage til mere konsolideret viden om prøverne og anbefale, hvordan prøverne kan videreudvikles, og hvordan prøvetrykket justeres yderligere på lang sigt. Der er åbent for erfaringer fra de frie grundskoler, der kan inddrages. Frie grundskoler er dog ikke inviteret med i hverken ekspertgruppe eller i drøftelserne af anbefalinger. Det skal ske i "Sammen om skolen", et samarbejde

som de frie grundskoler ikke er inviteret ind i. Frie grundskoler har masser af erfaringer at byde ind med, både i forhold til folkeskolens prøver, men også i forhold til alternative måder at tænke evaluering af elevernes udbytte af undervisningen.

5. Kommentarer til lovforslaget | Erhvervspraktik til alle

Forligskredsen vil gøre erhvervspraktik obligatorisk for alle elever i folkeskolen. Det foreslås derfor at supplere de gældende regler i folkeskoleloven, så det fremgår, at eleverne på 7., 8. eller 9. klassetrin *skal* udsendes i praktik i fem dage.

Det er væsentligt for de frie grundskoler, at de tydeligt anføres i lovbemærkningerne, at dette ikke gælder de frie grundskoler under hensyn til de frie grundskolers pædagogiske frihed.

Frie grundskoler har pædagogisk frihed på en lang række områder. Dette gælder også i relation til aktiviteter relateret til uddannelses- og erhvervsvejledning.

Frie grundskoler skal stå mål med det obligatoriske emne 'Uddannelse og job', men er derudover ikke forpligtet til bestemte vejledningsaktiviteter, heller ikke selv om skolen anmoder kommunen om at give vejledning jf. §3, stk. 5 i Lov om friskoler og private grundskoler. Der er f.eks. ikke krav om, at frie grundskoler skal tilbyde introduktionskurser og brobygning til eleverne i udskolingen. Skolen kan vælge at tilbyde disse aktiviteter under samme vilkår som folkeskolerne.

6. Kommentarer til lovforslaget | Juniormesterlære i udskolingen

Forligskredsen har fundet det er afgørende at sikre mere varierede undervisningsforløb, hvor elever har mulighed for at vælge en alternativ afslutning på folkeskolen med et mere praktisk sigte. Via lovforslaget forpligtes kommunerne derfor til at oprette juniormesterlære i 8. og 9. klasse, hvor elever tilknyttes en virksomhed eller praktiske undervisningsforløb på en institution for erhvervsrettet uddannelse i 1-2 dage om ugen. Alle elever i folkeskolen kan tilvælge ordningen med samtykke fra forældre.

6.1. Overvejelser om ordningen

Det er tydeligt, at man ønsker at give ordningen fuld styrke, hvilket må forudsiges at have effekt for øvrige elever og for kommunernes og folkeskolernes ressourcer i øvrigt.

Folkeskolerne vil ikke kunne afvise at lade en elev deltage i juniormesterlæreordning. Der vil således ikke kunne stilles krav om, at eleven skal have et særligt behov for at blive undervist i juniormesterlæreordning. Der vil heller ikke kunne stilles krav om, at eleven f.eks. ikke må være henvist til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand eller have behov for personlig assistance.

Juniormesterlæreordning kan stilles som et krav fra forældre og elev. Drøftelsen af om det er en god idé kommer ikke nødvendigvis til at ske i en dialog med repræsentanter fra folkeskolen eller andre professionelle fagpersoner.

Hvis eleven ikke ønsker at fortsætte i juniormesterlæreordning, skal eleven tilbydes undervisning efter de almindelige regler, inkluderende den nødvendige støtteundervisning, der skal til, med henblik på, at eleven kan nå undervisningens mål, så eleven kan bestå folkeskolens afgangseksamen.

Forslaget vil også betyde, at hvis kommunalbestyrelsen ikke beslutter at samle eleverne i juniormesterlære på en af kommunens skoler, så vil skemaet for hele elevens klasse skulle tage højde for eleven i juniormesterlære, hvilket i praksis vil betyde, at hele klassen skal have ugens samlede matematik- og dansktimer, og evt. andre fag, som eleven i juniormesterlæreforløb undervises i, de tre-fire dage om ugen, hvor eleven er i skole.

Hensigten med forslaget om juniormesterlæreordning er sympatisk, men vi er overordnet bekymrede for, at ordningen vil medføre, at der tillægges skoleledere i folkeskolerne og kommuner regler og kompleksitet, der ikke svarer til udbyttet.

Som et mindre ambitiøst alternativ til den omsiggribende juniormesterlæreordning, kunne man i stedet vælge at fremme brugen af de eksisterende muligheder for, at skolelederen kan give en elev i 8. og 9. klasse et anderledes udskolingsforløb (jf. folkeskolelovens § 9, stk. 4, og § 33, stk. 4).

6.2. De frie grundskoler i relation til ordningen

Vi forudsætter, at frie grundskoler ikke vil være forpligtet til at tilbyde juniormesterlæreordning. Det overordnede argument findes i de frie grundskolers pædagogiske frihed. De specifikke argumenter i nogle af de krav, der stilles til kommunalbestyrelserne, som vil være særdeles vanskelige at efterkomme for en enkelt selvejende, fri skoleinstitution. Her kan nævnes indgåelse af overenskomster med praktiksteder, der bl.a. dækker afregningen for undervisningsforløb og eventuel refusion af udgifter til eleverne i forbindelse med praktik på uddannelsesinstitutioner, befordringsordninger og forpligtelsen til at føre tilsyn med praktik i virksomheder og praktiske undervisningsforløb på uddannelsesinstitutioner. Frie grundskoler har heller ikke de samme lovgivningsmæssige muligheder som folkeskoler til f.eks. at samarbejde om undervisningen med andre institutioner.

For de frie grundskoler er det vigtigt, at der i ordningen indtænkes det scenarie, at elever, der frafalder juniormesterlæreordningen i 8.-9. klasse kan ønske at fortsætte undervisningen på en fri grundskole - eller efterfølgende ønske at tage en 10. klasse på en fri grundskole. De hensyn, der i ordningen vil blive taget til folkeskoler ifm. elever, der frafalder ordningen eller ønsker at tage 10. klasse bør også indtænkes i forhold til de frie grundskoler. Dette drejer sig især om mulige undtagelsesordninger, f.eks. fritagelse for fag eller muligheder for særlige støtteordninger.

I tråd med dette bedes der også tages stilling til de frie grundskolers position, når der etableres en afgangseksamen for elever i juniormesterlære. Som bemærket i nærværende høringssvars afsnit 4.2. gælder prøvebekendtgørelsen alle skoler, der fører til prøve, hvorfor bordet fanger for de frie grundskoler, når beslutninger om folkeskolens udlægges i prøvebekendtgørelsen, hvis der ikke heri indføres særlige bemærkninger om de frie grundskoler.

7. Kommentarer til lovforslaget | Præcisering af regler med henblik på støtte kan gives til hele klassen

Forligskredsen ønsker, at almenområdet skal styrkes. Forligskredsen mener, at reglerne ikke i tilstrækkelig grad afspejler ambitionen om, at elever som hovedregel skal være en del af den almene undervisning og fællesskabet. Lovforslaget indebærer derfor et forslag til ændring af reglerne, der medfører, at støtte også kan gives gennem klassen, dvs. tiltag rettet mod hele klassen, f.eks. af faglig karakter eller som støtte til udvikling af sociale færdigheder.

Ændringen af reglerne, der tillader støtte gennem klassen, muliggør en helhedsorienteret tilgang til undervisning. Dette betyder, at ikke kun enkelte elever, men hele klassen kan drage fordel af faglige tiltag og støtte til udvikling af sociale færdigheder. Regelændringen giver større fleksibilitet til at tilpasse undervisningsmetoder og støtteforanstaltninger. At rette støtte mod hele klassen kan være en mere effektiv måde at anvende ressourcer på. I stedet for at allokere tid og personale til individuel støtte, kan man med klassebaserede tiltag nå flere elever på én gang og dermed opnå større effekt med de samme ressourcer.

Med lovforslaget præciseres altså reglerne for elever med et støttebehov under 9 timer ugentligt (altså de elever, der falder uden for kategorien "specialundervisnings elever"). Præciseringen medfører

konsekvensrettelser i Lov om friskoler og private grundskoler §3, punkt 2 og er dermed gældende for de frie grundskoler. Vi tager denne ændring til efterretning.

8. Afslutning og opsummering

Foreningerne for de frie grundskoler er blevet bedt om at give bemærkninger til den politiske aftale og lovforslaget. Vi er taknemmelige for muligheden for at fremføre vores synspunkter og adressere potentielle udfordringer og bekymringer.

Der er behov for at sikre, at de frie grundskoler får samme frihedsgrader som folkeskolerne med dette lovforslag. Vi er bekymrede for, at lovændringerne for folkeskolerne kan reducere de frie grundskolers pædagogiske frihed.

Vores hørings svar understreger vigtigheden af at bevare de frie grundskolers frihedsrettigheder.

Opsummerende kan opmærksomheden henledes på følgende:

Færdigheds- og vidensområder gøres vejledende | Det er vigtigt, at lovbemærkningerne klart angiver, at ændringen af § 1 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler retfærdigvis gælder for *alle* frie grundskoler. Lempelsen af færdigheds- og vidensområderne for alle frie grundskoler skal tydeligt fremgå for at sikre klarhed i relation til "stå mål med-kravet".

Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolerne | Lovforslaget fjerner kravet om læseplaner for folkeskolerne, men tager ikke stilling til konsekvenserne for de frie grundskoler, som fortsat vil være bundet af de nuværende lovkrav. Hvis de frie grundskoler ikke også får friheden til at beslutte, om de vil udarbejde undervisningsplaner, vil folkeskolerne reelt få mere frihed end de frie grundskoler.

Erstatning af "Fælles mål" med nye "Folkeskolens fagplaner" | Lovforslaget erstatter "Fælles Mål" med "Folkeskolens Fagplaner". Historisk set har frie grundskoler aldrig været så bundet til folkeskolens mål som nu, hvilket begrænser deres pædagogiske frihed. Fokus bør være på elevernes udbytte af undervisningen, ikke på at gøre de frie grundskolers undervisning identisk med folkeskolens. Der ønskes en regelforenklings - en opblødning af de strukturelle forpligtelser, som de frie grundskoler pt. er underlagt. De frie grundskoler skal kunne sammensætte undervisningen på deres egen måde, med deres egen progression og evaluering.

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen | Lovforslaget indfører flere valgfag i folkeskolens udskoling. De frie grundskoler skal bevare friheden til at beslutte, om undervisningen skal udbydes som valgfag. Det forventes, at frie grundskoler kun skal stå mål med ét af de praktiske/musiske valgfag, ikke flere.

Justering af antallet af prøver i folkeskolen | Forligskredsen vil lette prøvetrykket i folkeskolen, hvilket også medfører ændringer for frie grundskoler. De frie grundskoler ønsker større frihed til at beslutte, hvilke fag der skal føres til prøve i. Ændringerne bør ikke pålægge frie grundskoler at give standpunktskarakterer i fag uden prøve.

Erhvervspraktik til alle | Forligskredsen vil gøre erhvervspraktik obligatorisk for alle folkeskolens elever. Det er vigtigt, at det i lovbemærkningerne præciseres, at dette ikke gælder de frie grundskoler, så deres pædagogiske frihed respekteres.

Juniormesterlære i udskolingen | Ordningen skal tage højde for scenarier, hvor elever, der frafalder juniormesterlæreordningen i 8.-9. klasse, ønsker at fortsætte på en fri grundskole eller tage en 10. klasse der. Dette kan indebære undtagelser som fritagelse for fag eller særlige støtteordninger. Der skal også tages stilling til de frie grundskolers rolle, når der etableres en afgangseksamen for juniormesterlære.

Præcisering af regler for støtte til hele klassen | Lovforslaget foreslår ændringer, der gør det muligt at give støtte til hele klassen, enten fagligt eller til udvikling af sociale færdigheder. Dette accepteres af de frie grundskoler.

Vi er optimistiske over for folkeskolens reform med fokus på frihed, men beklager, at samme frihed ikke er blevet prioriteret for de frie grundskoler.

Vi opfordrer politikere og embedsværk til at være opmærksomme på, at de frihedsgrader, som tilfalder folkeskolerne, også bør gælde for de frie grundskoler.

De frie grundskoler oplever øget regulering, som begrænser friheden og forskelligheden fra det offentlige skolesystem. Det er nødvendigt at sikre, at lovændringer for folkeskolerne ikke yderligere reducerer de frie grundskolers evne til at operere frit og bevare deres pædagogiske unikke tilbud, hvilket høringsvaret har fremhævet.

Vi står til rådighed for uddybning af høringsvaret

FRISKOLERNE

Peter Bendix Pedersen, formand

peter@friskolerne.dk

Lilleskolernes Sammenslutning

Peter Leth Andresen, næst-formand

pete0819@boernesfriskole.dk

FORENINGEN AF
KRISTNE FRISKOLER
IN DANMARK

Mirjam Fibiger, formand

mf@hkf.dk

Deutscher Schul- und Sprachverein
für Nord Schleswig

Anke Tästensen, Dienststellenleiterin und Schürätin

anke@dssv.dk

Danmarks Private Skoler
grundskoler & gymnasier

Karsten Suhr, formand

ks@privateskoler.dk

Til
Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet

København den 26. juni 2024

Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Danmarks Vejlederforening takker for muligheden for at afgive høringsvar på lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

I forbindelse med Juniormesterlære har vi følgende kommentarer:

Vi ser Juniormesterlære som et godt tilbud og finder det relevant at den kan give adgang til en erhvervsuddannelse, uden en fuld afgangseksamen.

Vi ser det som hensigtsmæssigt at der er en grundig information til elever og forældre, omkring uddannelsesmuligheder efter endt Juniormesterlære. Der vil være erhvervsuddannelser, der vil være svære for elever at gennemføre, hvis de alene har haft dansk og matematik. Der skrives at det vil være hensigtsmæssigt at der undervises i engelsk og fysik/kemi, men som vi læser det, bliver det ikke et krav at det udbydes. Vi mener derfor at der skal en grundig information til, inden samtykket gives, om lokale forhold i forhold til fag og videre muligheder. Denne information kunne med fordel gives i forbindelse med inddragelse af en lokal KUI-vejleder i beslutningsfasen.

I forbindelse med obligatorisk erhvervspraktik for alle, er vi også meget positive, da erhvervspraktik er en god måde at få indsigt i arbejdsmarkedet og sig selv. Vi mener dog det er vigtigt at have i mente, at det er begrænset hvad elever i 7. klasse må lave i erhvervspraktik efter gældende lovgivning, på grund af deres alder. Det vil derfor være relevant at eleverne først kommer i erhvervspraktik i 8. eller 9. klasse, hvis de kun skal i erhvervspraktik en gang. Ønsker man at eleverne skal ud i erhvervspraktik flere gange, er det relevant at inddrage 7. klasse.

Med venlig hilsen
på Bestyrelsens vegne

Karina Meinecke
Formand

Børne- og Undervisningsministeriet
Att.: Att. Rosa Navarro Hammer
Juridisk Kontor
Frederiksholms Kanal 25

Hørings svar vedr. lovforslag, som udmønter dele af aftale af 19. marts 2024 om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse

27. juni 2024
ELN/RPP
Dok ID: 425068

Dansk Arbejdsgiverforening har den 31. maj 2024 modtaget høring vedr. udkast til lovforslag, der udmønter dele af aftale af 19. marts 2024 om folkeskolens kvalitetsprogram.

DA kvitterer for høringen og takker for muligheden for at afgive høringssvar.

DA finder det overordnet positivt, at lovforslaget blandt andet har til hensigt at fremme en mere motiverende skoledag gennem praksisfaglighed i folkeskolen. DA deler til fulde den betragtning, som fremgår af aftalen, at "Aktiviteter, der kobler praktisk og teoretisk fordybelse, er nødvendige for nogen og gode for alle".

DA mener, at den indgåede aftales fokus på praksisfaglig læring kan være med til at øge elevernes motivation for læring, fremme deres færdigheder og forberede dem bedre til fremtidens arbejdsmarked. Derfor havde DA også gerne set, at praksisfaglighed blev udbredt mere som grundlæggende element i folkeskolen i stedet for primært at være henvist til udskolingens valgfag. I forlængelse heraf finder DA det problematisk, at 30 timer fra faget "håndværk og design" flyttes til et senere valgfag. Risikoen er, at valget ikke falder på noget praktisk, hvilket ikke underbygger intentionerne om mere praksisfaglighed i folkeskolen

Det er dog positivt, at der er fokus på at sikre bedre faglokaler til praktiske valgfag, og hvordan valgfagene kan udvikles i samarbejde med erhvervsskoler. Dertil kommer, at det er centralt, at arbejdet med fagfornyelsen sker med et reelt blik for øget praksisfaglighed i de enkelte fag.

DA har følgende bemærkninger til udmøntningen af konkrete initiativer i lovforslaget.

Vester Voldgade 113
1552 København V
Tlf.: 33 38 90 00
CVR 16834017
da@da.dk
da.dk

Juniorlærere

Lovforslaget rummer en ny ordning kaldet juniorlærere i udskolingen, som kan vælges af alle elever. Det er for DA vigtigt, at rammerne for ordningen ikke bevirker, at der kommer uheldige incitamenter til, at nogle elever vil blive ekskluderet af klassefællesskabet for i stedet at være i juniorlærere. Det kan have den konsekvens, at udskolingen kommer til at bestå af ordinære klasser og juniorlærereklasser, som kan blive oplevet som "specialklasser". DA mener, at praksisfaglighed er til gavn for *alle* elever, og derfor vil det være den forkerte vej at gå. Det bør desuden præciseres i implementeringen, hvordan en elev, der fortryder valget af juniorlærere, vil kunne vende tilbage til ordinær skolegang mhp. at tage en fuld afgangseksamen.

DA mener, at man skal være påpasselig med anvendelse af erfaringerne fra "eud 8/9", da det er en visitationsordning, og elevgrundlaget er meget lille (over en treårig periode har 101 elever deltaget i ordningen ifølge evaluering foretaget i 2023 af EVA).

For virksomhederne er det afgørende for udbredelse af juniorlærere, at der sikres tydelighed i arbejdsmiljøreglerne om, hvad eleverne må lave. Det skal også ses i lyset af regeringens nuværende overvejelser om at revidere reglerne for unges arbejde, herunder bilag 1, 7 og 8 i bekendtgørelsen om unges arbejde. Hvis ikke eleverne må gå til hånd, men kun passivt iagttage ansatte på virksomheden, så vil det være ikke noget, som bidrager til elevens (eller virksomhedens) motivation. DA vil derfor opfordre til, at man i bekendtgørelsen om unges arbejde tydeliggør, at § 30 også gælder for elever i juniorlærere, og indtænker juniorlærere i justeringen af de relevante bilag. Det er positivt, at det i bemærkningerne til lovforslaget er beskrevet, at elever i juniorlærere vil være dækket af statens erstatningsordning. Det bør i forlængelse heraf tydeliggøres, hvordan elever, der deltager i juniorlærere på en uddannelsesinstitution, er dækket.

Vedr. afslutningen af et juniorlærereforløb (lovforslagets § 1 stk. 15) mener DA ikke, at det er tilstrækkeligt, at der står, at repræsentanter fra elevens praktiksted kan deltage. Det skal gøres eksplicit ifm. implementeringen, at skolen skal invitere virksomheden til at deltage. I forlængelse heraf vil DA gerne bemærke, at det bliver afgørende for vellykkede juniorlærereforløb, at der sikres rammer for en god og kontinuerlig dialog mellem skole og virksomhed om, hvordan det går med eleven og eventuelle udfordringer. Det er i dag på erhvervsuddannelserne en dialog, der udfordres af f.eks. GDPR-regler.

DA mener, at det er en meget uhensigtsmæssig italesættelse af erhvervsuddannelserne, som ministeriet formulerer i sin tilgang til juniorlærere ved at se ordningen som et tilbud til elever, som "*overvejer at påbegynde*

en erhvervsuddannelse, og som oveni oplever at være skoletrætte". Sigtet for en skoletræt elev skal ikke nødvendigvis være en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen – og EUD er en krævende uddannelse, der ikke alene bør kobles med skoletrætte elever.

DA er derfor også stærkt kritisk overfor, at man slækker på adgangskravene til erhvervsuddannelserne for elever, der kommer fra juniormesterlære. Det er afgørende for erhvervsuddannelsernes attraktivitet, at der holdes et fagligt højt niveau. Det ønsker DA ikke at gå på kompromis med. Derfor er det heller ikke hensigtsmæssigt, hvis elever kan optages på en erhvervsuddannelse uden at have grundlaget for senere at bestå overgangskravene, herunder fx ift. engelsk og fysik/kemi.

DA kvitterer for den rolle, som i lovforslaget tilskrives arbejdsgiverorganisationerne ift. samarbejde om initiativet og ser frem til at blive inddraget i implementeringen.

Obligatorisk erhvervspraktik

Ift. forslaget om at alle elever i løbet af 7.-9. klasse skal i erhvervspraktik, er det for DA afgørende at pege på, at dette er en betydelig opgave at løfte fra virksomhedsside. Der må forventes en markant stigning i antallet af erhvervspraktikanter ift. i dag. DA understreger derfor vigtigheden af, at der etableres gode samarbejdsrammer ude i de enkelte kommuner – og at virksomhederne selvfølgelig medvirker på frivillig basis.

Det er positivt ift. både juniormesterlære og erhvervspraktik, at det fremgår af aftalen, at koncepterne skal udvikles sammen med arbejdsgiverorganisationerne. Det er afgørende for, at der udvikles løsninger, der rent faktisk kan fungere i virkeligheden – både for virksomhederne og eleverne. DA noterer sig, at dette også fremgår i bemærkningerne til lovforslaget ift. arbejdet med juniormesterlære, men dette er udeladt i bemærkningerne ift. erhvervspraktik. DA vil gerne henlede opmærksomheden på, at det er vigtigt, at arbejdsgiverorganisationerne også inddrages ift. erhvervspraktik.

I forlængelse af ovenstående vil DA gerne knytte en kommentar til vurderingen af de økonomiske og administrative konsekvenser ved lovforslaget, hvor det fremgår, at det vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det kommer til at kræve ressourcer af virksomhederne dels at levere erhvervspraktikpladser og dels etablere lærerige og udviklende juniormesterlæreforbånd. DA undrer sig derfor over, at "Afrekningen for undervisningsforløb og eventuel refusion af udgifter til eleverne i forbindelse med praktik på uddannelsesinstitutioner vil således skulle indgå i overenskomsten mellem praktikstedet og kommunalbestyrelsen", mens der ikke lægges op til at kunne ske en afregning mellem virksomhed og skole. I stedet lægges der op til, at eleven eller virksomheden

selv skal dække udgifter. DA mener, at praktik på uddannelsesinstitutioner og praktik på virksomheder skal sidestilles ift. afregning.

DA bemærker, at det er uklart, om eleverne i juniormesterlære er fritaget fra obligatorisk erhvervspraktik. Dette bør præciseres.

Teknologiforståelse

Ifølge faget "Teknologiforståelse" havde DA fundet det mere hensigtsmæssigt, at Teknologiforståelse havde fået status som et obligatorisk selvstændigt fag i folkeskolen.

Selvom faget alene indarbejdes i eksisterende fag samt udbydes som et nyt femte toårigt valgfag i udskolingen, er det alligevel vigtigt at sikre opkvalificering af lærerne, så de er i stand til at undervise eleverne i faget på et højt niveau. Forståelse og anvendelse af moderne teknologi skal ikke risikere at blive nedprioriteret i undervisningen, da det vil være en grundlæggende del af elevernes fremtidige arbejdsliv.

DA ser frem til at blive inddraget i et fremtidigt arbejde med evaluering af de beskrevne nye ordninger i samarbejde med alle involverede mhp. løbende justeringer og forbedringer.

DA bidrager gerne med yderligere inputs og samarbejde for at sikre, at danske folkeskoleelever får en skoledag, der både motiverer dem og ruste dem til fremtidens udfordringer.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Elisabeth Lund Nyborg

Børne- og Undervisningsministeriet

aarkj@uvm.dk

Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

28.06.2024

Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) takker for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre lov (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.). Som paraplyorganisation for landsdækkende folkeoplysende foreninger og skoleformer henviser DFS til medlemsorganisationernes høringssvar; Ungdomsskoleforeningen, Foreningen af Frie Fagskoler, Efterskoleforeningen og Friskolerne, der er medafsender af et høringssvar indsendt af skoleforeningerne for de frie grundskoler.

Generelle bemærkninger

DFS ser mange gode takter i lovudkastet, herunder mere frihed til folkeskolerne, færre læreplaner, mere praktisk undervisning og valgfrihed i udkolingen, der skal understøtte elevernes motivation og lyst til at lære.

De frihedsgrader, der tilfalder folkeskolen, bør også gælde for de frie og folkeoplysende skoleformer. Det gælder bl.a. i forhold til forslaget om afskaffelse af læseplaner i folkeskolen. Her bør frie grundskoler opnå samme frihed i forhold til friskolelovens krav om undervisningsplaner.

I arbejdet med at skabe motivation for læring hos den gruppe af unge, som har interesse i en mere praktisk orienteret undervisning, er der gode perspektiver i juniormesterlæreordningen. DFS er glad for, at ungdomsskolerne indgår i muligheden, da ungdomsskolerne har stor erfaring med den gruppe af unge, der har brug for andre og mere målrettede tilbud.

DFS vil dog opfordre til, at også Frie Fagskoler indgår som udbydere af juniormesterlæreordningen. Frie Fagskoler har i dag god erfaring med at styrke skoletrætte og praktisk orienterede unge både fagligt, socialt og personligt, og samtidig har skolerne de nødvendige værksteder og undervisere til at varetage opgaven.

Som Ungdomsskoleforeningen fremhæver i deres høringssvar, må juniormesterlæreordningen dog ikke erstatte eller udskyde muligheden for at deltage i heltidsundervisning i ungdomsskolen på 8.

eller 9. klassetrin. Fordi de unge er forskellige, er det vigtigt, at forskellige tilbud er tilgængelige.

DFS finder det positivt, at lovforslaget lægger op til, at unge, der har gennemført juniormesterlære, får adgang til erhvervsuddannelserne med en adgangseksamen, som ikke kræver aflæggelse af prøver i alle fag. Ligesom Ungdomsskoleforeningen vil DFS opfordre til, at denne mulighed også kan komme til at gælde for ungdomsskolernes heltidsundervisning, jvf. lovbekendtgørelse nr. 90 af 29. januar 2024, § 33, stk. 3.

Som påpeget af både Efterskoleforeningen og de frie grundskoler, der overtager elever, der har gennemført juniormesterlæreordningen eller er sprunget fra, er det centralt, at de får samme fleksible muligheder som folkeskolen til at tilrettelægge undervisning og prøver i relation til, at eleven har været omfattet af mindre undervisning.

Konkrete bemærkninger

Til §9 i lov om folkeskolen:

Med tilføjelsen af § 9 a, stk. 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 90 af 29. januar 2024, bliver det muligt for elever på 8. og 9. klassetrin at deltage i juniormesterlæreordningen i indtil to femtedele af undervisningstiden på en virksomhed eller på en institution for erhvervsrettet uddannelse, på en FGU-institution eller på en ungdomsskole.

DFS foreslår, som også fremhævet af Foreningen af Frie Fagskoler, at det i lovforslaget tilføjes, at juniormesterlæreordningen også bliver en mulighed på frie fagskoler. Frie fagskoler tilbyder i dag praktiske og erhvervsrettede camp-forløb til 8.-9. klasser, og har derfor allerede erfaring med at give elever mulighed for at arbejde med praktiske fag som et led i afklaring af deres uddannelsesvalg.

Med venlig hilsen

Ulrik Kampmann

Sekretariatschef

Dansk Folkeoplysnings Samråd

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Att.: Rosa Navarro Hammer

Høringsvar fra Dansk Industri - Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Dansk Industri (DI) har 31. maj 2024 modtaget høring vedr. udkast til lovforslag, der udmønter dele af aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram, der blev indgået 19. marts 2024. DI takker for muligheden for at give bemærkninger til forslaget.

Overordnet set mener DI, at lovforslaget har mange positive initiativer og hensigter, der lægger op til en mere motiverende, varieret og anvendelsesorienteret undervisning i folkeskolen, samt en tættere kobling mellem folkeskoler og erhvervsliv. DI er desuden positive over anerkendelsen af, at særligt praksisfaglighed og variation i undervisningen er positivt for de fleste elevers læringsudbytte, og ikke blot de elever, der har udfordringer med den traditionelle klasseundervisning. Dog så DI gerne, at praksisfagligheden blev udbredt yderligere og indskrevet som formål i alle fag, således at det ikke blot foregår primært i udskolingens valgfag, som forslaget lægger op til.

Teknologiforståelse

DI bemærker, at det er positivt, at teknologiforståelsesfagligheden med lovforslaget lægges op til at spille en større rolle i grundskolen. Dog bemærker DI, at det med forslaget fastlægges, at teknologiforståelse bliver etableret som et valgfag, som eleven kan tilvælge, såfremt dette udbydes på elevens skole. DI vil gerne udtrykke bekymring over, at udviklingen af faglige kompetencer indenfor teknologiforståelse går for langsomt, og at valgfagsmodellen, som forslaget lægger op til, reelt vil risikere at betyde, at vi i højere grad får et teknologisk A og B hold i den unge generation. Samtidig er der en risiko for, at valgfaget ikke udbydes mange steder og særligt på de mindre skoler, hvorfor der her ikke vil blive foretaget et egentligt løft af disse vigtige kompetencer. Dette kan få alvorlige konsekvenser for Danmarks fremtidige konkurrenceevne i det teknologiske kapløb samt vores muligheder for at finde de stærkeste og mest bæredygtige løsninger på samfundets i stigende grad komplekse udfordringer.

DI ser derfor et behov for, at der i den kommende tid arbejdes videre henimod, at teknologiforståelse hurtigst muligt indføres som et selvstændigt, obligatorisk fag i folkeskolen. I forlængelse heraf bemærker DI, at det er afgørende, at der allerede nu afsættes tilstrækkelige midler til et reelt kompetenceløft ved uddannelse og efteruddannelse af lærere i denne nye faglighed i folkeskolen. Det er helt afgørende at sikre et reelt løft af elevers kompetencer i teknologiforståelse gennem kompetente og motiverede undervisere.

Erhvervspraktik

Det er positivt, at erhvervspraktik bliver obligatorisk for alle elever i 7., 8. eller 9. klasse. Erhvervspraktik er et stærkt værktøj til at give eleverne mulighed for at afprøve hverdagen i en virksomhed og giver erfaringer med jobfunktioner, arbejdsopgaver og miljøet på en arbejdsplads, der kan være med til at skabe afklaring omkring interesser og videre uddannelses- og karriereveje. DI mener endvidere, at dette initiativ er et vigtigt skridt mod etableringen af en tættere kobling mellem skoler og erhvervsliv.

DI bemærker dog, at der er behov for en veltilrettelagt og struktureret koordinering mellem skoler og virksomheder. Der er behov for, at kommunerne forpligtes til at arbejde med at skabe denne koordinering, således at samarbejdet forankres i kommunerne. Dette kunne eksempelvis ske gennem udpegelse af mindst én erhvervsplaymaker i hver kommune, der har ansvaret for at formidle kontakt mellem virksomheder, skoler og elever, skaber overblik over praktikpladser i kommunen og som kan sikre, at erfaringer bringes videre fra år til år.

DI kan være bekymrede for, at en manglende koordinering kan skabe en u hensigtsmæssig stor byrde af lokale virksomheder. DI vil endvidere understrege, at det er afgørende, at virksomhederne deltager på frivillig basis, da det hverken er muligt eller relevant for alle virksomheder at stille praktikpladser til rådighed. DI er positive overfor, at erhvervspraktikken bliver indrettet fleksibelt over 7., 8. eller 9.klasse. Dette muliggør, at virksomhederne i højere grad har mulighed for at stå til rådighed og åbne dørene for skoleelever, end hvis erhvervspraktikken fastlåses til en bestemt uge.

Erhvervspraktikken skal ifølge forslaget være af fem dages varighed og kan deles op i f.eks. to dage et sted og tre dage et andet sted. DI finder den fleksibilitet vigtig og ønsker yderligere, at det fremgår, at der skal være mulighed for at sprede erhvervspraktikken over en længere periode, hvor det er relevant. Dette blandt andet for at imødekomme ambitionen i forslaget om at sikre sammenhæng med elevernes skoleundervisning, hvor erfaringerne fra praktikken løbende inddrages i undervisningen. Det bør fremgå klart, om dette er muligt.

Juniormesterlære

DI støtter op om muligheden for, at elever fremover kan komme i juniormesterlære. Indledningsvis bemærker DI dog, at folkeskoleloven allerede indeholder ordninger, der ligner juniormesterlære, hvorfor man med fordel kunne revidere de eksisterende, så de stemmer overens med den politiske aftale frem for at tilføje nye ordninger til en allerede omfattende lovgivning. Dette bør også ses i lyset af regeringens ønske om generel afbureaukratisering og forsimpning af folkeskoleloven.

DI mener dog overordnet set, at juniormesterlæreordningen er et oplagt værktøj til at gøre nogle unge opmærksomme på de faglærte muligheder, der findes. Nogle elever har behov for et alternativ til folkeskolens primært boglige undervisning, og her er juniormesterlæren en god mulighed. Flere virksomheder træder allerede i dag til og byder disse elever velkomne, og det skal vi blive ved med.

DI bakker op om, at juniormesterlæren kan være et yderst brugbart tilbud til den rette gruppe af elever, men vil gerne benytte anledningen til at understrege vigtigheden af, at der fastholdes et overordnet mål om, at flest muligt elever gennemfører folkeskolen med den fulde fagpakke.

DI har derfor en bekymring for, at der med lovforslaget lægges op til, at beslutningen om, hvorvidt en elev skal i juniormesterlære eller ej, er elevens og forældrenes beslutning alene. DI mener, at der bør være en fagprofessionel vurdering indover beslutningen, hvor en lærer med kendskab til elevens faglighed er med til at træffe beslutning om, hvorvidt dette vil være den mest gunstige vej for eleven. Den manglende visitation kan føre til, at den forkerte gruppe elever tilvælger juniormesterlæren og utilsigtet fravælger folkeskolens fulde fagpakke, som jo er den basiskompetence, vi som samfund er enig om, er vigtig for alle børns muligheder. Samtidig skal det understreges, at DI i forlængelse heraf mener, at praksisfaglighed, som nævnt, generelt bør udbredes i folkeskolen ved konkret at blive indskrevet som formål i alle fag.

DI mener, at det er en meget u hensigtsmæssig italesættelse af erhvervsuddannelserne, som ministeriet formulerer i sin tilgang til juniormesterlære ved at se ordningen som et tilbud til elever, som *"overvejer at påbegynde en erhvervsuddannelse, og som oveni oplever at være skoletrætte"*, jf. s. 46 i bemærkninger til lovforslaget. Sigtet for en skoletræt elev skal ikke nødvendigvis være en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen – og en erhvervsuddannelse er en krævende uddannelse, der ikke alene bør kobles med skoletrætte elever.

DI er derfor også stærkt kritisk overfor, at man slækker på adgangskravene til erhvervsuddannelserne for elever, der kommer fra juniormesterlæreordningen. Det er afgørende for erhvervsuddannelsernes attraktivitet, at der holdes et fagligt højt niveau. Det ønsker DI ikke at gå på kompromis med. Derfor er det heller ikke hensigtsmæssigt, hvis elever kan optages på en erhvervsuddannelse uden at have grundlaget for senere at bestå overgangskravene, herunder f.eks. ift. engelsk og fysik/kemi.

Derudover foreslår DI, at frie fagskoler tilføjes til juniormesterlæreordningen på lige fod med institutioner for erhvervsrettet uddannelse, FGU-institutioner og ungdomsskoler.

Rollen som erhvervsplaymaker, der bør etableres i forbindelse med den obligatoriske erhvervspraktik, kan endvidere anvendes til at finde egnede virksomheder til den elev, der måtte have behov for at finde et sted at komme i juniormesterlære. Det er en kendsgerning, at en stor del af de

elever, der har udfordringer med den klassiske skolegang, har forældre, der er mindre ressourcestærke. Derfor er der også særligt vigtigt, at kommunerne understøtter skoler og elever i at finde en virksomhed til eleven, der skal i juniormesterlære.

DI mener endvidere, at mulighederne for at indfri intentionerne med juniormesterlæren er betinget af, at der åbnes op for, at de unge kan udføre andre og nye arbejdsopgaver, end de nuværende arbejdsmiljøregler giver mulighed for. Reglerne betyder reelt set, at de unge fastholdes i en tilskuerrolle på de virksomheder, som kunne være interesserede i at åbne dørene for de unge. Hvis eleverne i juniormesterlære kun passivt kan iagttage ansatte på virksomheden, vil det ikke være noget, som bidrager til elevens (eller virksomhedens) motivation og dermed også læringsudbytte.

Dansk Metal og DI har drøftet de udfordringer, som industrivirksomheder med relevans for juniormesterlæreordningen står overfor, og DI skal på den baggrund opfordre regeringen til at fremlægge forslag om at ændre arbejdsmiljølovens regler om unges arbejde i industrien, så det bliver muligt for de unge at udføre flere håndværksmæssige opgaver. Overordnet er det væsentligt for DI, at der arbejdes for ensartede og dermed overskuelige regler for alle grupper af elever, der som en del af deres uddannelse skal være på en arbejdsplads.

Dansk Metal og DI foreslår, at reglerne ændres, så der i princippet kun skelnes mellem to grupper af unge, som omfatter de 13 til 17-årige:

- Unge, som er undervisningspligtige, og som kun udfører arbejde i meget lille grad. Det vil sige fritidsjobbere og erhvervspraktikanter.
- Andre undervisningspligtige unge, hvor arbejde på en virksomhed udgør en betydelig del af deres uddannelse. De omfatter unge på trainee-ordninger, lærlinge, unge i juniormesterlære samt unge, der af en eller anden grund ikke opfylder den fulde undervisningspligt.

Derudover bemærker DI, at vi er enige i Dansk Metals uddybende betragtninger om arbejdsmiljø i deres høringsvar.

DI står til rådighed og bidrager gerne med sparring og samarbejde i arbejdet med at få skabt en motiverende folkeskole af høj kvalitet og med et tæt og konstruktivt samarbejde med dansk erhvervsliv.

Med venlig hilsen

Mikkel Haarder

Underdirektør, Forskning, Uddannelse og Mangfoldighed
Dansk Industri

Vedr: Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens Kvalitetsprogram – frihed og fordybelse.

**Initiativer til Lovforslag nr. 1 om folkeskolens kvalitetsprogram
Generelle overvejelser**

Vi er af den overbevisning, at skolebestyrelsen skal være repræsenteret af de mennesker, som har direkte kontakt til skolen. Der kan sagtens etableres samarbejder til lokale virksomheder, uden at der sidder repræsentanter i skolebestyrelsen. Det er til gengæld meget positivt, at skolebestyrelsen får ret til at deltage i skoleudviklingssamtalen. Det vil forhåbentlig betyde en større indflydelse for den enkelte skole, hvis deres input også imødekommes af kommunen. Det er også en reel frisættelse, at skolebestyrelsen kan fastsætte principper for organisering af skolens hverdag, herunder digital kommunikation jf. § 44, stk. 2. Det giver elever, lærere, skoleledere og skolebestyrelser mulighed for at forme skolen i langt højere grad lokalt og ikke på kommuneplan.

Det er vigtigt med en styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik, hvis altså der følger ressourcer med. Det giver god mening, at der kan gives støtte til hele klassen, så længe det ikke betyder, der kan blive mindre støtte til de elever, som har særlige behov. Mht. afskaffelse af krav om intelligenstest er det godt, fordi det vil tørlægge et allerede drænet PPR for ressourcer. Det vil være hensigtsmæssigt, at det beskrives i lovtæksten, at det er skoleleder i samarbejde med lærer, der vurderer, om barnet skal tilbydes en test efter screening af faglige årsager.

Når man vælger at afskaffe den understøttende undervisning, kravet om bevægelse og kravet om lektiehjælp og faglig fordybelse, kan det ikke undgås, at man får den tanke, at der er tale om en spareøvelse pakket ind i frisættelse. Det kan være en måde at skaffe ressourcer til andre initiativer i forliget, sådan at de mange tiltag

bliver selvfinansierende. Det er vigtigt at understrege, at de frigjorte ressourcer skal være sikret til en forbedring af elevernes undervisning, fx to-lærertimer.

Der er ingen tvivl om, at folkeskolen trænger til at få luft under vingerne og have mindre central styring mere lokal styring. Folkeskoleforliget er et fint første trin på vej mod det.

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Vi er i DanskLærerforeningen begejstrede for, at der skal laves nye Fagplaner for alle fag. At vi igen skal til at tale om, hvad det er undervisning kan og skal. At vi kan sige farvel til 18 sideres matrix med 3000 læringsmål og sætningen "Eleven kan" og goddag til undervisningsformål og "Undervisningen skal..". Der skal med de nye fagplaner være et mulighedsrum for undervisning i folkeskolen, som fordrer et langsommere tempo, ro og fordybelse. Så der bliver plads til undervisning, som er dannende, fællesskabende, vedkommende, uforudsigelig, kreativ og improviserende.

I den forbindelse er det vigtigt at tænke stort, både for fag og prøver. Uden omsvøb, så er den reelle magt for undervisning i fagene i udskolingen lige nu styret af afgangsprøverne. Det farver fagene, om vi vil det eller ej. Derfor skal arbejdet med fagplaner og prøver ske i sammenhæng. Vi kan ikke skabe grundlag for en nytænkning af fagene, hvis vi stadig skal til de samme prøver. Hvis der kun er plads til at fjerne nogle mål og rette kommaer, hvor stor en fagfornyelse er der så egentlig tale om?

Eleverne i folkeskolen bliver ikke dygtigere til dansk, og det fremmer ikke børnenes glæde ved at gå i skole, når de bliver undervist med prøven som mål. Det mest brugte argument for, hvorfor det er vigtigt med prøver i 9. klasse, er, at så har eleverne "prøvet at gå til prøve". Vi vil gerne understrege, at det er en forfejlet

opfattelse. Prøvegenren ændrer sig, når de kommer på ungdomsuddannelserne. Og det giver bestemt ikke elever lyst til videre uddannelse at være blevet halet igennem en læseprøve, retskrivningsprøve, skriftlig fremstilling og mundtlig prøve i dansk. Vi skal have færre prøver! Og de prøver, vi skal have, skal afspejle undervisningen og ikke styre den. Når vi taler om færdigheder i dansk er det ikke interessant, hvordan det ser ud til allersidst, hvor eleverne bliver prøvet ved prøver, hvor man skal læse noveller på tid og gætte på, hvilke ord, der mangler på den tomme linje. Det er derimod interessant at bruge diagnostiske læsetest og staveprøver undervejs i skoleforløbet, så læreren kan planlægge sin undervisning efter det. Det er ligeledes interessant at se, hvordan de kan bruge de færdigheder i en kontekst til sidst i skoleforløbet. De prøver, der er i dansk i dag, kan sagtens tænkes anderledes, både de skriftlige og de mundtlige. Der er allerede spændende forsøg i gang med mundtlig dansk, men det er mindst lige så vigtigt, at vi kigger på de skriftlige prøver.

At man i mellemtiden vælger at fagenes bindende færdigheds- og vidensområder gøres vejledende, så det fremover alene vil være fagenes formål og kompetencemål, der er bindende, giver god mening som en løsning, indtil de nye fagplaner er klar. Det vil også give mulighed for at man ude på de enkelte skoler kan få gang i den pædagogiske og didaktiske samtale om, hvad det egentlig er der er vigtigt i undervisningen i de enkelte fag.

Det er også positivt, at man afskaffer centralt krav om læseplaner. Dog skal det nævnes, at der her ville have været en reel mulighed for faktisk at have en didaktisk og pædagogisk samtale ude på skolerne, som man havde i tidligere tider, hvor man havde lokale læreplansudvalg, som arbejdede med læreplanerne helt lokalt.

Det er vigtigt, at man får kigget på de obligatoriske emner i forbindelse med fagfornyelse, og at de enten får et hjemsted eller bliver droppet, når man har haft

en grundig dialog om, hvad der egentlig er skolens opgave i dag. Men beslutningen om, at "Job og uddannelse" skal integreres i danskfaget er hovedrystende. Det er åbenlyst, at dansklæreren kender sine elever godt pga. de mange timer man er sammen med dem, men at det skulle være begrundelsen for, at dansklæreren nu skal lave uddannelsesvejledning, er ikke sagligt. Det er ikke dansklærerens eller fagets opgave. Danskfaget kan fx tilbyde en forståelse af eleverne selv, relationer og hvordan man skriver en ansøgning, men det er ikke danskfagets opgave, at uddannelsesrette eleverne. Det giver mening, hvis job og uddannelse fx også bliver en del af historie og samfundsfag, da der er nogle klare overlap i fagligheden der er tænkt med emnet og emner der allerede diskuteres i kulturfagene.

Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen
Indskolingen burde være omfattet af et princip om "to-lærer" og "få-lærer"-dækning. Hvis afskaffelsen af fuld kompetencedækning medfører, at indskolingseleverne møder færre forskellige voksne, er det en god idé. Men hvis det betyder, at der bliver undervist i dansk uden kompetencedækning i indskolingen, vil det være katastrofalt. Det vil kunne ses på læseresultaterne om få år.

Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Vi bifalder i det store hele ideen med mere frihed til den enkelte skole. Det er ikke vores indtryk, at den obligatoriske projektopgave opleves som en unødvendig og ubejlig binding ude i folkeskolen. Vi er indforståede med, at den enkelte skole fortsat gerne må afvikle en projektopgave, men vi er bekymrede for, om projektarbejdet, når det ikke længere er obligatorisk, vil blive nedprioriteret på den enkelte skole både på mellemtrinnet og i udskolingen.

Når vi ærgrer os over afskaffelsen af projektopgavens status som obligatorisk i 9. klasse, skyldes det, at projektopgaven i vores øjne er et afgørende element i at skabe et varieret og praktisk orienteret skoleforløb. I en udskoling, hvor

prøvetrykket er en udfordring, skaber netop projektopgaven tiltrængt variation. Her har undervisningen og læreprocesserne en anden form, hvilket giver mulighed for differentiering og tværfagligt arbejde. Derfor bør projektopgaven prioriteres. I den nye folkeskoleaftale er praksisfaglighed desuden en høj prioritet. Vi mener, at praktisk orienteret undervisning bør finde sted i alle fag. Projektopgaven er måske den del af udskolingen, hvor den praktisk orienterede undervisning står stærkest på tværs af fagene og hvor eleverne kan kombinere deres viden og færdigheder fra forskellige fag til at skabe kreative og relevante produkter.

Juniormesterlære i udskolingen

Det er dejligt, at der er en ambition om flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen, men det er kedeligt, at det sker på bekostning af billedkunst og engelsk i indskolingen. Dét de ældste elever har brug for er færre afgangsprøver og mere reel indflydelse på den daglige undervisning. Det løser juniormesterlære, erhvervspraktik til alle og et ekstra valgfag ikke.

Der er i den grad elever, som efter 8-9 års skolegang er gået kold i oplevelsen og som har brug for et andet og bedre tilbud. Juniormesterlære er en rigtig god måde at imødekomme nogle af disse elever på, og det findes allerede i dag i mindre praktikforløb, som også nu er en mulighed. Det er imidlertid problematisk, at en afgangsprøve med juniormesterlære ikke er adgangsgivende til STX og EUX. Det er at mindske elevernes fremtidsmuligheder. Og det er ikke, fordi vi i DanskLærerforeningen mener, at alle børn skal på gymnasiet eller lignende, men der er flere elever, som gerne vil og sagtens kan tage en gymnasial uddannelse, som er blevet umanerligt skoletrætte i slutningen af deres grundskoleforløb. En anden konsekvens ved idéen, som den ser ud nu er, at der vil blive skabt en kløft mellem de elever, som tager juniormesterlære og de som ikke gør. Der vil blive skabt et A og et B-hold. Det er ikke meningen med folkeskolen.

Ny timetalsfordeling

Det er en uambitiøs timetalsfordeling, da man rykker rundt på de små fags timer og tager fra ét valgfag for at give til et andet valgfag. Det er på tide, at man kigger på de store fag, dansk og matematik, så man ikke i sin iver efter at komme flere fagligheder eller obligatoriske emner ind i de to fag ender med at udvande dem.

Det er glædeligt, at der skal være mulighed for flere valgfag i udskolingen, men at der tages timer fra idrætsundervisningen i udskolingen, er underligt i denne dagsorden med mere praktisk undervisning for de ældste.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Det er ærgerligt, at man har vurderet, at Teknologiforståelse ikke skal være et selvstændigt fag. Det havde givet rigtig god mening, da man i samme åndedrag var blevet nødt til at sikre, at der ville følge efteruddannelse og kompetenceudvikling med. Nu skal faget integreres i andre fag på bestemte klassetrin og det bliver højst sandsynlig dansk mfl., fordi det er faget med flest timer.

Der er ingen tvivl om der er brug for teknologiforståelse i forhold til den verden eleverne lever i. Det er imidlertid en udfordring, at det nu skal integreres i andre fag, fordi faget på den måde bliver ujævnt og personbåret. Det er vigtigt, at der følger kompetenceudvikling med og at det ikke bliver en konceptløsning uden sans for danskundervisning, elever og lærerliv. Og hvor ville det have været skønt, hvis det havde været muligt at udfolde teknologiforståelse som et tværfagligt fag. Det bliver vanskeligt, når det skal integreres i eksisterende fag, der allerede er belastede af stoftrængsel.

Billedkunst i 1. klasse skal bevares

Det er helt uforståeligt og utænkeligt, at børn ikke skal have mulighed for at udtrykke sig praktisk, kreativt, eksperimenterende og innovativt helt fra 1.klasse, samt lære at reflektere over den billedkultur, de selv står midt i. Evnen til at kunne begå sig i en billedverden er ikke noget man er født med, det skal øves og læres igennem hele skoleforløbet. I billedkunst kvalificeres og udvikles elevernes billedsprog både analogt og digitalt, som er færdigheder der rækker langt ud over faget selv. Med en skoledagsorden om mere praksisfaglighed, mindre skærm og bedre trivsel, har vi svært ved at forstå, at man netop vælger at fjerne et praktisk fag som billedkunst i 1.klasse, hvor deres virkelyst, kreativitet og fantasi står på spring til at blive sat i spil og udfordret af en kvalificeret billedkunstundervisning. Det er ikke billedkunstundervisning, når der tegnes en umiddelbar tegning til en tekst, klippes et gækkebrev eller laves en foldebog i dansk. Det er praktisk dansk. I billedkunst lærer eleverne at tænke med hænderne inden for flere forskellige udtryksformer og materialer i et billedkunstværksted, modsat hvad der er mulighed for i et almindeligt klasseværelse. Børn har brug for mere end det talte og skrevne sprog. Der er ingen tvivl om at bevaringen af billedkunst styrker fagligheden i dansk og de andre boglige fag.

På vegne af DanskLærerforeningens bestyrelse,

Med venlig hilsen

Jens Raahauge, bestyrelsesmedlem

Katja Gottlieb, næstformand

Ida Geertz-Jensen, formand

Vedr: Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens Kvalitetsprogram – frihed og fordybelse.

Lovforslag nr. 2 om mulighed for karaktergivning på 6. og 7. klassetrin.

Det er vigtigere at arbejde med karakterdannelsen end at give elever i 6. og 7. klasse karakterer i forskellige fag. Det er sympatisk, at man vil frisætte skolen ved at gøre dette til en mulighed på den enkelte skole, samt at man understreger, at der skal medfølge feedback mundtlig eller skriftlig og være enighed mellem skoleledelse og skolebestyrelsen om at gøre dette til virkelighed.

Vi vil på det kraftigste anbefale, at man ikke benytter sig af denne mulighed. Karakterræs går ud over undervisningsmiljøet og elevernes trivsel. Det flytter elevernes fokus fra dét, der er vigtigt, nemlig selve undervisningen, som vi er fælles, om til det lille tal, og fra vigtigheden af at lære og være nysgerrig på nyt stof, til det at være strategisk i forhold til karakterer; man bliver på den banehalvdel, man spiller sikkert på. Der findes mange andre og bedre pædagogiske og didaktiske værktøjer end karaktergivning, hvis man skal guide eleverne i deres faglige niveau.

På vegne af Dansk lærerforeningens bestyrelse,

Med venlig hilsen

Jens Raahauge, bestyrelsesmedlem

Katja Gottlieb, næstformand

Ida Geertz-Jensen, formand

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Uddannelses- og IKT-sekretariatet
Mølestien 7
2450 København Sv
Telefon 33 63 20 00
metal@danskmetal.dk
danskmetal.dk

Deres ref: MELY

27-06-2024

HØRINGSSVAR VEDR. HØRING OVER LOVFORSLAG, SOM UDMØNTER DELE AF AFTALE OM FOLKESKOLENS KVALITETSPROGRAM MV.

Dansk Metal takker for muligheden for at indgive høringsvar ifm. ovenstående høring.

Indledningsvist vil Dansk Metal tilkendegive sin generelle opbakning til kvalitetsprogrammet, som prioriterer en mere praksisfaglig folkeskole, hvor eleverne gennem erhvervspraktik, skole-virksomhedssamarbejde og praksisnær undervisning i bla. naturfag, håndværk og design, teknologiforståelse i moderne værksteder gerne skulle blive begejstrede for fagenes praktiske anvendelse.

Herudover har Dansk Metal følgende bemærkninger vedr. de enkelte initiativer, som fremgår af "Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)".

Juniorimesterlære

Dansk Metal ser positivt på den foreslåede juniorimesterlæreordning og at den skal være et tiltag for at sikre mere varierede undervisningsforløb, hvor elever får mulighed for at afslutte folkeskolen med et mere praktisk sigte.

Det er imidlertid Dansk Metals vurdering, at mulighederne for at indfri intentionerne med juniorimesterlæren er betinget af, at der åbnes op for, at de unge kan udføre andre og nye arbejdsopgaver end de nuværende arbejdsmiljøregler giver mulighed for. Reglerne betyder reelt set, at de unge fastholdes i en tilskurolle på de virksomheder, som kunne være interesserede i at åbne dørene for de unge.

For industrien, som Dansk Metal repræsenterer, vil juniorimesterlæren være relevant og meningsfuld, hvis eleverne får lov til at udføre flere opgaver under fuldt forsvarlige arbejdsmiljøforhold. Den teknologiske udvikling indenfor maskiner og håndværktøjer har udviklet sig markant, siden de oprindelige arbejdsmiljøregler blev fastlagt. På en lang række områder er sikkerheden blevet en integreret del af maskiner og værktøj. Det ændrer dog ikke ved, at det stadig er yderst vigtigt, at anvendelsen af maskiner og værktøj foregår under betryggende forhold. Sikkerhed og arbejdsmiljø på de enkelte virksomheder handler både om sikre maskiner og værktøj men også om introduktion, instruktion, oplæring, opsyn og tilsyn – i den rækkefølge.

Dansk Metal og Dansk Industri har drøftet de udfordringer, som industrivirksomheder med relevans for juniormesterlæreordningen står overfor, og Dansk Metal skal på den baggrund opfordre regeringen til at fremlægge forslag om at ændre arbejdsmiljølovens regler om unges arbejde i industrien, så det bliver muligt for de unge at udføre flere håndværksmæssige opgaver.

Overordnet er det væsentligt for Dansk Metal, at der arbejdes for ensartede og dermed overskuelige regler for alle grupper af elever, der som en del af deres uddannelse skal være på en arbejdsplads.

Dansk Metal og Dansk Industri foreslår, at reglerne ændres, så der i princippet kun skelnes mellem 2 grupper af unge som omfatter de 13 til 17-årige:

- Unge som er undervisningspligtige og som kun udfører arbejde i meget lille grad. Det vil sige fritidsjobbere og erhvervspraktikanter.
- Andre undervisningspligtige unge, hvor arbejde på en virksomhed udgør en betydelig del af deres uddannelse. De omfatter unge på trainee-ordninger, lærlinge, unge i juniormesterlære samt unge, der af en eller anden grund ikke opfylder den fulde undervisningspligt.

Dansk Metal og Dansk Industri foreslår, at de regler efter arbejdsmiljøloven som gælder for unge i erhvervspraktik, også kommer til at gælde for fritidsjobbere. Der er i dag flere restriktioner for fritidsjobbere end for unge i samme alder, som er i erhvervspraktik.

Derudover foreslås det, at de regler, der i dag gælder for lærlinge på erhvervsuddannelser, skal udvides til også at gælde for den kommende juniormesterlære, unge i trainee-ordning og alle andre unge som af en eller anden grund ikke opfylder den fulde undervisningspligt.

Lovforslaget er i Dansk Metals optik ikke tilstrækkelig tydelig om, hvordan en virksomhed godkendes til at være oplæringssted. Her foreslår Dansk Metal, at muligheden for at være oplæringssted for juniormesterlærlinge skal være forbeholdt virksomheder, der er godkendte til at have lærlinge eller elever på erhvervsuddannelserne. Hermed har der allerede været en formel vurdering og godkendelse af, at virksomheden leverer forsvarlige oplæringsforhold.

Virksomheder, der beskæftiger unge i aldersgruppen skal allerede efter de gældende regler udarbejde en særlig arbejdspladsvurdering (APV) af de unges arbejde. Det skal være virksomhedens interne dokumentation for, at virksomheden opfylder de krav, der gælder om unges arbejdsmiljø. Virksomheder, som ønsker hjælp til dette, kan få hjælp af en autoriseret arbejdsmiljørådgiver (eller af parternes fælles konsulenttjeneste).

For at sikre at arbejdsmiljøet på virksomheder er forsvarligt, skal der fastsættes krav til, hvilke forhold unge APV'en skal redegøre for. Det omfatter bl.a. introduktion, instruktion, opsyn og tilsyn med de unge under arbejdet og hvem, der har ansvaret for at give de unge instruktion til de enkelte opgaver, holde opsyn med dem og føre tilsyn med dem, herunder hvordan virksomheden har sikret sig, at de pågældende har de

nødvendige kompetencer. Men også at virksomhedens maskiner og udstyr er sikret mindst efter arbejdsmiljølovens og Maskindirektivets bestemmelser. Der kan bl.a. henvises til en lang række vejledninger fra *BFA Industri*, som gennemgår krav og praktiske løsninger.

Selvom fokus i lovforslaget er på de 15 til 17 årige kan der være behov for at undersøge behovet for også at lade unge på 13 og 14 år udføre andre og flere opgaver end reglerne i øjeblikket giver mulighed for.

Endeligt bemærker Dansk Metal, at det fremføres (side 47), at *"det er centralt, at initiativet løftes i samarbejde med arbejdsgiverorganisationerne for at understøtte implementeringen af initiativet"*, og at *"Arbejdsgiverorganisationerne vil derfor blive inddraget i arbejdet med at sikre, at de aftaler, der indgås mellem elever og virksomheder, så vidt muligt lever op til lovens krav"*. Her bør relevante arbejdstagerorganisationer ifølge Dansk Metal inddrages på lige fod.

Erhvervspraktik

Dansk Metal bakker op om indførslen af den obligatoriske erhvervspraktik, herunder også at det i bemærkningerne (side 62) gøres klart, at folkeskolen gennem undervisningen skal understøtte erhvervspraktikken før, under og efter praktikken.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Dansk Metal vil at rose, at det foreslås, at teknologiforståelse integreres i andre fag – således at eleverne lærer at forholde sig kritisk og demokratisk til teknologiens indflydelse på diverse fag. Dansk Metal mener imidlertid også, at (digital) teknologiforståelse bør være et obligatorisk fag i folkeskolen. Dette skal både sikre en god overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, give elever et grundlag for at forstå teknologiens indflydelse, samt ikke mindst understøtte den nationale STEM- strategi/naturvidenskabsstrategi.

Fsva. teknologiforståelse som integreret faglighed i alle fag vil Dansk Metal påpege, at der skal ske den nødvendige opkvalificering af lærerne, så der kan undervises på et højt niveau og sikres prioritering af fagligheden på området.

På vegne af Dansk Metal

Mette Lyshøj, souschef

Mail: mely@danskmetal.dk

Tlf: 20367553

Dansk Psykolog Forenings hørings svar til høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Fokus i hørings svar vedrører PPR

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at give hørings svar til "Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram".

Dansk Psykolog Forening har valgt at kommentere på den del af lovforslaget, som vedrører PPR-området, hvor psykologer er den største faggruppe.

Ændring af støttere regler

For så vidt angår forslaget om "Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen", så bakker Dansk Psykolog Forening fuldtone op om denne præcisering. Dansk Psykolog Forening har længe gjort opmærksom på, at hvis støttesystemet udelukkende kan pege på individuelle foranstaltninger, så mangler PPR et mandat til at arbejde med forebyggende indsatser på klasseniveau. Derfor er denne lovændring et skridt i den rigtige retning, og Dansk Psykolog Forening håber at langt flere skoler vil bede PPR om at forholde sig til mistrivsel, uro og uopmærksomhed o.lign. på klasseniveau, frem for – som nu – primært at efterspørge individrettede vurderinger.

Afskaffelse af krav om intelligenstag

Dansk Psykolog Forening bakker op om, at der ikke skal være et retskrav på intelligenstag af elever, der ved screening, viser tegn på høj intelligens. PPR-ressourcer er knappe pga. det stigende antal henvendelser fra lærere, der har brug for hjælp pga. børn i mistrivsel, samtidig med at PPR skal varetage flere forebyggende indsatser.

Dertil kommer, at en intelligenstag ikke er nødvendig for at iværksætte initiativer, som kan understøtte børn med høj intelligens. Derfor bakker Dansk Psykolog Forening op om at intelligenstag skal tilbydes, hvis skoleleder/lærer efter inddragelse af PPR vurderer, at det er relevant.

Undersøgelse af langvarigt bekymrende fravær

Dansk Psykolog Forening hilser undersøgelsen af langvarigt bekymrende fravær velkommen, og ser frem til at blive inddraget i det kommende arbejde qua PPR psykologernes rolle og ekspertviden om denne målgruppe. Det samme gælder forsøg med online-undervisning for denne målgruppe.

Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at online-undervisning altid skal være et midlertidigt tilbud. Der kan være en bekymring for, at børn der har brug for et specialtilbud eller støtte i folkeskolen, ender med at blive parkeret bag skærmen med online-undervisning. Dansk Psykolog Forening ser ligeledes frem til at blive inddraget i dette forsøg.

Flere pædagogiske kompetencer tæt på eleverne

Dansk Psykolog Forening forholder sig positivt overfor initiativet med at tilføre flere midler til efteruddannelse eller praksisnær kompetenceudvikling. Særligt ønsker Dansk Psykolog Forening at fremhæve, at midlerne kan gå til at styrke den lokale praksisnære kompetenceudvikling, ved at PPR-medarbejderne sparrer direkte med lærere og pædagoger om undervisningen og tilbyder på-jobbet-

27. juni 2024

træning mv. for at understøtte skolernes arbejde med inkluderende læringsmiljøer. Det er en opgave, som PPR allerede arbejder med, men som mange steder er vanskelig at prioritere tilstrækkeligt pga. den stigende mistrivsel, som har skabt et pres på PPR, uden at der tilsvarende er fulgt flere ressourcer med. Den udvikling har skabt en ond spiral, hvor PPRs ressourcer i vidt omfang bruges til individuelle vurderinger af børn i svær mistrivsel, mens det forebyggende og konsultative arbejde må nedprioriteres.

Det er også positivt, at midlerne kan anvendes til opbygningen af specialpædagogisk kompetenceudvikling på skolerne, da analyseinstituttet EVA's rapport om PPR netop viste, at disse kompetencer mangler på skolerne.

Dansk Psykolog Forening ønsker vedrørende den kommende psykologfaglige overbygningsuddannelse at bemærke, at EVAs analyse konkluderede, at der ikke mangler kompetencer i PPR. Dansk Psykolog Forening ønsker også at anføre, at psykolog er en beskyttet titel, og at den nye uddannelse således ikke kan føre til en titel som inkluderer "psykolog"; f.eks. skolepsykolog.

Høringssvar fra Dansk Skoleidræt om ny skoleaftale

Dansk Skoleidræt takker for muligheden for at indgive høringssvar.

Vi har med interesse fulgt den politiske proces om kvalitetsprogrammet for folkeskolen og ligeledes forholdt os til udkastet for aftaleteksten om den nye folkeskoleaftale. Vi vil i følgende høringssvar give vores kommentarer før udmøntning af dele af aftalen. Vi vil særligt fokusere på bevægelse i skoledagen og idrætsfaget, da det er der, at vi har vores virke.

Dansk Skoleidræts høringssvar orienterer sig således om del 1 af høringmaterialet:

1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

Dansk Skoleidræt bemærker i den sammenhæng:

Ny timetalsfordeling

Det fremgår, at timetallet i idrætsfaget skæres fra tre til to ugentlige timer på 7.-9. klassetrin, så det bliver det samme som på skolens øvrige klassetrin. Det ærgrer og bekymrer grundlæggende set Dansk Skoleidræt som idrætsfagets interesseorganisation.

Vi ser idrætsfaget som et fag, der styrker de personlige, sociale og kropslige kompetencer. Gennem en lang årrække har vi sammen med idrætsfagets parter arbejdet hårdt og målrettet for, at idrætsundervisningen i den danske skole både skal være et aktivitetsfag såvel som et dannelses- og læringsfag. Derfor er vi også glade for, at faget i dag har tydelige kompetencemål - ikke bare for elevernes idrætsfag-faglige færdigheder, men også for deres kompetencer i at indgå i fælles læringsprocesser såvel som personlige kompetencer. Dette er færdigheder, der er vigtige i dagens samfund.

Vi frygter, at en reduktion af undervisningstimer vil få konsekvenser for idrætsfagets status og prioritering i skoledagen og at disse dannelsesdimensioner dermed vil gå tabt.

Dette kan desuden få samfundsmæssige konsekvenser for børn og unges sundhed og trivsel, dårligere motorik samt vanskeligheder med at indgå i fællesskaber, fordi idrætsfaget er ekstremt vigtigt for at forebygge disse udfordringer. Sidstnævnte er kun blevet endnu vigtigere, efter at vi kan konstatere, at de børn, der starter i skolen, starter med større motoriske udfordringer end tidligere. Det kan hænge sammen med det stigende skærmforbrug.

Vi er - som vi også vil vende tilbage til - glade for indførelsen af et nyt, idrætspræget valgfag, men vi er virkelig bekymrede for, om det er tilstrækkeligt som erstatning for de færre idrætstimer på 7.-9. klassetrin. Det tror vi ikke, at det kommer til at være. Når der er tale om et valgfag, så får nogle elever - de formentlig allermest idrætsinteresserede - måske mere bevægelse end

tidligere, mens andre elever ikke vælger valgfaget. Det er et opmærksomhedspunkt, at det på den måde er de elever, som ville have allermest gavn af ekstra idræt, som ikke får det.

Vi håber derfor, at man i det videre arbejde med folkeskolen vil tage denne konsekvens op, og at man får overvejet, hvordan man kan tage flere initiativer, der kan forebygge de samfundsmæssige udfordringer for børn og unge på en måde, som vi ser, at reduktionen af timetallet kan skabe.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Dansk Skoleidræt har konstateret, at prøven i idræt har været med til at højne fagets status og har skabt en klar læringsretning for idrætsfaget de senere år. Populært sagt har det været med til at sikre, at faget ikke bare er et "vikarfag med rundbold", men et fag, som inkluderer alle elever, og hvor det ikke kun er de elever med stærke færdigheder i de idrætsspecifikke discipliner, som kan opleve succes.

Det må ikke gå tabt, når der ikke længere er en afgangsprøve. Selvfølgelig er idræt et praktisk orienteret aktivitetsfag, men det er også et dannelsesfag med tydelige mål inden for de kropslige og sociale dimensioner. Det har både den øgede mængde undervisning på 7.-9. klassetrin samt prøven været med til at sikre. Mange idrætslærere er bekymrede for, at afskaffelsen af afgangsprøven vil true idrætsfagets status og anerkendelse i skolen. Det handler ikke for alt i verden om at beholde en afgangsprøve, det er mere et udtryk for en dyb bekymring for, at idrætsundervisningen risikerer at blive nedprioriteret eller miste sin legitimitet som en værdifuld del af elevernes dannelse og uddannelse.

Dansk Skoleidræt erkender dog også, at prøven i idræt har været for kompleks og teoritung. Afskaffelsen af afgangsprøven kan derfor også åbne døren for nye tilgange til undervisningen og sætte fokus på elevernes individuelle udvikling og trivsel. Men vi må også tage højde for de udfordringer, der følger med. Uden en standardiseret prøve kan bekymringer om evalueringens validitet og objektivitet opstå. De færre timer og afskaffelsen af prøven gør, at Dansk Skoleidræt frygter, at det ender som en svækkelse af idrætsfaget. Vi håber, at man politisk vil gøre noget for at sikre, at idræt fortsat er et fag med høj status både blandt elever, idrætslærere, skoleledere og alle andre aktører i og omkring skolen.

Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

Dansk Skoleidræt noterer sig, at der ikke længere skal være et reguleret minutkrav vedrørende gennemsnitligt 45 minutters daglig motion og bevægelse, men at det stadig er aftaleparternes ønske, at bevægelse er en central del af fremtidens skolevirkelighed. Det ærgrer os, da vi har set, at lovkravet har været med til at skabe en forpligtelse ved skolebestyrelser og ledelser for at bringe emnet på dagsordenen og skabe strukturelle understøttende indsatser. Vi anerkender dog, at de 45 minutters bevægelse ikke har virket efter hensigten på alle skoler - men det har det dog mange steder. Over halvdelen af landets skoler har arbejdet målrettet og vurderer, at de

er i mål. Det er flot, da vi fra implementeringsforskningen ved, at en sådan kulturændring tager mellem 10-15 år at implementere. Loven har med andre ord skabt et grundlag for strukturer, kulturer, nye didaktiker og nye indsatser indenfor bevægelse i skolen.

Derfor er det også vigtigt for Dansk Skoleidræt, at regeringen lægger op til nye initiativer, som skal sikre, at bevægelse i skolen fortsat er på både skolernes og den politiske dagsorden. Vi konstaterer i udkastet til lovforslaget, at det i fremtiden skal være en lokal beslutning på den enkelte skole at bestemme, hvordan og i hvilket omfang motion og bevægelse skal indgå i undervisningen. Dansk Skoleidræt bakker op herom, og vi vurderer i den sammenhæng, at bevægelse bl.a. på grund af lovkravet er kommet så meget ind i skolernes bevidsthed, at der er et udgangspunkt at arbejde videre fra. Loven har skabt kimen til en bevægelseskultur, skolerne skal holde fast i.

Derudover er det vigtigt, at der er nationale ambitioner og strukturelle tiltag. Vi ser i den sammenhæng positive elementer:

- Som led i Fagfornyelsen igangsættes et udviklingsprogram, der skal understøtte en fornyelse af folkeskolens fag og undervisning. Forligskredsen er enig om, at bevægelse skal integreres som et særskilt tema i udviklingsprogrammet.
- Skolebestyrelsen kan vælge at fastsætte principper for motion og bevægelse inden for de mål og rammer, der er fastlagt af kommunalbestyrelserne.
- Der skal udarbejdes en strategi for bevægelse i skolen i samarbejde med professionshøjskolerne og andre relevante aktører på området.

Dansk Skoleidræt bifalder alle tre ovenstående elementer, da de er med til at skabe en struktur omkring praksis ude på skolerne.

Dansk Skoleidræt vil som en central aktør på området tillade os til at tilbyde vores viden, erfaringer og praksis på alle tre ovenstående elementer. Vi har en stor og velafprøvet praksis på alle niveauer og understøtter fx med vores "[Aktivitetsdatabase](#)", hvor over 900 øvelser er samlet med læringsaktiviteter til alle skolens fag, arenaer og klassetrin. Ligeledes byder vi gerne ind til strategiarbejdet, som skal sikre understøttelse af bevægelse i undervisning og pauser samt fremme bevægelsesglæde gennem hele elevens skoleforløb. Vi har allerede gennemført adskillige [strategiprocesser](#) i samarbejde med flere kommuner, som netop sigter på lokale strategier for bevægelse. Slutteligt vil vi nævne, at vi sammen med Skole og Forældre allerede har udviklet en værktøjskasse til skolebestyrelsens arbejde omkring idræt og bevægelse. Her kan man bl.a. finde en skabelon til [inspirationsprincip for skolens arbejde med bevægelse](#).

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskoling

Dansk Skoleidræt glæder sig over, at indførelsen af et lokalt valgfag i 7.-9. klasse bl.a. giver skolen mulighed for at tilbyde valgfag, der understøtter motion og bevægelse i udskoling, alt efter hvad der er særlige lokale forudsætninger for. Vi kommer til at byde ind med vores

junioridrætslederuddannelse i den sammenhæng, og vi noterer med tilfredshed, at denne er fremhævet i udkastet til aftaleteksten, som ligger forud for selve lovforslaget. Vi byder os dog også gerne til med andre valgfag, hvor bevægelse er det centrale element. Vi har via vores 15 kredse fordelt på hele landet mulighed for at byde ind med idrætsaktiviteter mm., der kan passes ind i idrætsundervisningen og i valgfagsstrukturerne

Junioridrætslederuddannelsen er et valgfag, vi har oplevet stor tilslutning til de steder, hvor vi har kørt det, og vi har oplevet elever, der har gået til undervisningen med stor entusiasme for at lære noget, de senere kan bruge i deres virke som træner, leder eller instruktør i foreningslivet efter skole. Vi har eksempler på, at halvdelen af eleverne allerede i løbet af den tid, hvor de har valgfaget, får et ansvar som træner, leder eller instruktør i den lokale forening. Det glæder os, og det glæder os derfor også, at der fremadrettet er mulighed for, at faget kan blive tilbudt til flere skoler som konsekvens af lovforslagets større valgfrihed i udkolingen.

Afsluttende bemærkning

Dansk Skoleidræt ser overordnet frem mod at understøtte implementeringen af den nye skoleaftale. Vi glæder os over, at der allerede er lyttet til vores inputs i den forberedende fase, og vi ser frem til fortsat at kunne bidrage i mange sammenhænge med vores store viden og erfaring på området

Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi sammen med de forskellige parter – politikere, skolebestyrelser, skoler, kommuner mm. – vil gøre alt for at få lavet en god skole, og at vi i Dansk Skoleidræt vil arbejde intenst for at fremme alle elevers læring og trivsel gennem idræt og bevægelse i en varieret skoledag.

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Den 28. juni 2024

Vedrørende sagsnr.: 24/12472

Høringsvar vedr. høring over lovforslag, som udmønter dele af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram mv.

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L) takker for muligheden for at indgive høringssvar ifm. ovenstående høring.

DEG-L vil indledningsvist udtrykke sin generelle opbakning til kvalitetsprogrammet og aftalen, som bidrager til en mere fri og praksisorienteret folkeskole. I den forbindelse håber DEG-L også, at fornyelsen og slankningen af lærerplanerne giver den, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.1.2, ønskede plads til at understøtte fordybelse – både i fagenes teoretiske grundlag og deres praktiske anvendelse.

Herudover har foreningen følgende bemærkninger vedr. de enkelte initiativer, som fremgår af ”Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)”.

Den foreslåede juniormesterlærerordning

DEG-L vil indledningsvist gøre opmærksom på, at man over tid skal passe på med at slække på adgangskravene til erhvervsuddannelserne, da disse er med til at sikre det fagligt høje niveau, som kræves af fremtidens faglærte.

DEG-L vil desuden problematisere, at det bl.a. i ministeriets overvejelser om juniormesterlærerordningen (side 46) fremstår som om, at det kun er skoletrætte elever, som måtte ønske sig en mere praktisk afslutning på grundskolen. DEG-L mener at det er gældende for alle elever i folkeskolen, at det praksisfaglige kan bidrage med en anden vinkel og skabe meningsfuldhed ift. det, der undervises i. Derudover er det en ekstra styrke, at undervisningsformen også kan bruges til at genfinde skoleglæden hos ellers skoletrætte unge. Det mener DEG-L også, at aftaleteksten og loven generelt anerkender, i og med at alle elever i folkeskolen med forældrenes samtykke vil kunne deltage i ordningen, men det

betyder også, at bemærkningen på side 46 giver et uheldigt indtryk af ordningen og praksisfaglighed generelt.

Derudover kan DEG-L godt være bekymret for implementeringshorisonten af forslaget om juniormesterlære. Foreningens forståelse er, at den skal træde i kraft fra næste skoleår, men da høringen vedrørende lovprocessen først er i gang nu og der dernæst skal laves en bekendtgørelse, som beskriver de nærmere rammer, er der ikke lang tid for folkeskoler, kommuner, erhvervsskoler, virksomheder m.fl. til at sætte sig ind i den konkrete udmøntning af ordningen, før den træder i kraft.

Ad. §1 ændring 15

DEG-L vil desuden løfte en bekymring om den reducerede fagrække, som eleverne i ordningen skal undervises i jf. ændring 15 i lov om folkeskolen, § 9 a, stk. 3, og som også hænger sammen med bemærkningerne på side 98. Der står i lovforslaget, at denne fagrække kun som minimum skal omfatte dansk og matematik, selvom der i forsøgsordningen med EUD 8/9 også var undervisning i engelsk og fysik/kemi. Fagrækken i forsøgsordningen hang således bedre sammen med det faglige niveau i en række fag, som eleverne senere ville møde på de fleste erhvervsuddannelser. Trods opfordringen til kommunerne i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser (side 98) om, at de i videst muligt omfang skal undervise i engelsk og fysik/kemi i juniormesterlæreordningen, skaber det bekymring hos DEG-L, at det er valgfrit. Valgfriheden kan nemlig betyde, at elever fra juniormesterlærerordningen i nogen kommuner vil kunne opleve et u hensigtsmæssigt spring i det faglige niveau ift. fagene engelsk og fysik/kemi, når de starter på deres ønskede uddannelse. Dette vil, foruden udfordringer for den enkelte ift. en øget frafaldsrisiko, også give erhvervsskolerne nye opgaver ift. at løfte eleverne i fag, mere end det er tilfældet i dag. Derfor vil DEG-L opfordre til, at den evaluering af juniormesterlærerordningen, der lægges op til¹, også indeholder et afsnit om juniormesterlæreelevernes videre færd i uddannelsessystemet. Herunder at der ses på, hvordan de klarer sig i grundforløbet med hensyn til frafald og faglig trivsel. På den baggrund kan forligskredsen i deres drøftelse af evt. justeringer af ordningen også tage stilling til, om der bør ske en justering af fagrækken.

Af bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser vedr. ændringen (side 95) fremgår det desuden, at elever, som har været henvist til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, eller som har behov for personlig assistance, også kan tilbydes ordningen. Her opfordrer DEG-L til, at man får klarlagt rammer, ift. hvem der sikrer støtte til eleven, når vedkommende enten er på erhvervsskolen eller virksomheden/arbejdspladspladsen.

Ad. §1 ændring 43

DEG-L forstår ændringen sådan, at eleverne fra juniormesterlærerordningen, hvis de vælger at tage 10. klasse, ikke her får krav på muligheden for at genoptage faget engelsk. Dette finder DEG-L u hensigtsmæssigt af flere årsager. Den første er beskrevet ovenfor og handler om, at engelsk er et fag på mange erhvervsuddannelser, hvorfor det er en stor fordel, hvis eleverne har haft det i de ældste klasser, så det faglige spring i overgangen til ungdomsuddannelse mindskes. Den anden handler om, at hvis juniormesterlæreordningen ikke skal kunne give adgang til EUX jf. §2 ændring 2, kunne 10. klasse være

¹ Jf. aftaletekstens side 7

muligheden for eleven til at tage de fag, som kunne forberede dem på optagelsesprøve og -samtale samt deres generelle videre færd i uddannelsessystemet.

Ad. §2 ændring 2

DEG-L forstår, at det bl.a. er den reducerede fagrække som gør at elever, som har færdiggjort folkeskolen i ordningen, ikke kan optages på EUX. Det kan virke fornuftigt, også med ovenstående faglige betragtninger in mente, men det betyder også, at eleverne i ordningen hurtigt lukker døre, som kan være svære at åbne igen. Her opfordrer DEG-L til, at man kigger på rammen for fag og målgruppe for adgangskurser til erhvervsuddannelser, ift. om denne kan udvides, så det meget specifikt kan bruges til at løfte elever fra juniormesterlæreordningen, så de har mulighed for at starte på eux. DEG-L foreslår denne løsning, da det er DEG-L's forståelse, at aktiviteten på adgangskurserne, som blev indført med EUD-aftalen af 2018, er relativt lav, hvorfor der må tænkes at være plads på den ramme, der er afsat til kurserne.

Ad. §3 ændring 1

Der lægges med lovforslaget op til, at kommuner og erhvervsskoler skal indgå driftsoverenskomst i forhold til de juniormesterlærerforløb der gennemføres på eller i samarbejde med en erhvervsskole. DEG-L foreslår her, at der igangsættes et arbejde mellem DEG-L og KL med Børne- og undervisningsministeriet for bordenden med henblik på, at der udarbejdes en skabelon for en standardaftale mellem kommuner og erhvervsskoler. Mange erhvervsskoler samarbejder i dag med flere forskellige kommuner og en skabelon for en standardaftale vil lette arbejdet for både kommuner og erhvervsskoler.

Erhvervspraktik

DEG-L bakker op om indførelsen af den obligatoriske erhvervspraktik, herunder også, at det i bemærkningerne (side 62) gøres klart, at folkeskolen gennem undervisningen skal understøtte erhvervspraktikken før, under og efter praktikken.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

DEG-L vil indledningsvis at rose, at det foreslås, at teknologiforståelse integreres i andre fag – således at eleverne lærer at forholde sig kritisk og demokratisk til teknologiens indflydelse på diverse fag. DEG-L mener imidlertid også, at (digital) teknologiforståelse bør være et obligatorisk fag i folkeskolen. Dette skal både sikre en god overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse, give elever et grundlag for at forstå *teknologiens indflydelse*, samt ikke mindst understøtte den nationale STEM strategi/naturvidenskabsstrategi.

Derudover kan navnet "Teknologiforståelse" være problematisk, hvis det kun dækker digital og ikke den analog teknologiforståelse. På HTX har man nemlig faget "Teknologi," som omfatter analog, men ikke digital teknologiforståelse. Hvis faget i folkeskolen skal hedde Teknologiforståelse, er det DEG-L's holdning, at læreplanen bør inkludere begge aspekter. Alternativt kan man overveje et andet navn, hvis fokus kun er på digital teknologiforståelse.

På vegne af Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne

Mie Hovmark

Teamkoordinator og chefkonsulent

København, 28. juni 2024

**Høringssvar fra Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, vedrørende høring
over udkast til 2. lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram**

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (DGS) kvitterer for høringen, og har følgende bemærkninger:

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning mener, at fokuset i folkeskolen bør ligge på almen dannelse frem for gymnasieforberedelse. Vi oplever i høj grad at klasseværelserne er gået fra at være læringsrum til præstationsrum, hvilket er en tendens vi ser i hele uddannelsessystemet. Dette er symptom for at man i højere grad har testet elever, og ladet de præstationer vægte mere i de unges uddannelsesforløb.

Derfor støtter Danske Gymnasieelevers Sammenslutning ikke 2. lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, der vil give skolerne mulighed for at give eleverne karakterer på 6. og 7. klassetrin.

Med venlig hilsen

Asger Kjær Sørensen

Asger Kjær Sørensen
Forperson, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning

Danske Gymnasieelevers Sammenslutning
Vibevej 31, 3. sal, 2400 København NV
Tlf. + 45 50 77 48 03
Mail: kontakt@dgsnet.dk

Danske Gymnasier
Ny Vestergade 13, st.
1471 København K

mail@danskegymnasier.dk
+45 33 18 82 60
danskegymnasier.dk

28. juni 2024

Børne- og Undervisningsministeriet
Att. Rosa Navarro Hammer

Høring vedr. lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Danske Gymnasier har den 31. maj modtaget høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram - frihed og fordybelse, der består af to lovforslag og udmønter en lang række initiativer, der blandt andet har til formål at frisætte folkeskolen og skabe mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever.

Danske Gymnasier har følgende bemærkninger til udvalgte initiativer med relation til de gymnasiale uddannelser:

Teknologiforståelse som ny faglighed

Udviklingen inden for digital teknologi er en grundlæggende forandring af den måde, mennesker tænker, forstår og organiserer verden på. Den åbner op for nye måder at lære og arbejde på og skaber nye potentialer i forhold til at løse samfundsmæssige problemer. Samtidig rummer den en række udfordringer som misinformation og desinformation i form af både tekst, videoer og billeder.

Danske Gymnasier mener, at udviklingen har accelereret behovet for, at børn og unge klædes på til at navigere i teknologiens muligheder og udfordringer, og at uddannelsessystemet har en helt særlig rolle i at sikre, at børn og unge og samfundet som helhed kan forholde sig kritisk og reflekteret til teknologien. Derfor vurderer foreningen, at det ikke er tilstrækkeligt at lade teknologiforståelse være et valgfag i folkeskolen. Da det er kompetencer, alle har brug for, bør det være et obligatorisk fag, så ansvaret for at opnå disse kompetencer ikke bliver lagt hos den enkelte elev eller bliver begrænset af, om valgfaget udbydes lokalt på skolen.

Danske Gymnasier mener, at der er behov for et tilsvarende, obligatorisk fag i gymnasiet. Foreningen har derfor sammen med 20 stx-skoler netop ansøgt børne- og undervisningsministeren om at godkende et forsøg med digital teknologiforståelse som nyt fag på stx fra skoleåret 2025/26. Videnscenter for Digital Teknologiforståelse har til formålet udarbejdet en læreplan for digital teknologiforståelse på c-niveau på stx, som tager afsæt i

teknologiforståelse i grundskolen, informatik i ungdomsuddannelserne og internationale anbefalinger. Selv om Danske Gymnasier gerne ser digital teknologiforståelse som et nyt, obligatorisk fag på stx, er det vigtigt, at Børne- og Undervisningsministeriet i mellemtiden har øje for at sikre sammenhæng og faglig progression mellem det nye fag i folkeskolen og informatik C, der er beslægtet, men dog udtryk for en mere snæver faglighed.

Fremtidens prøver

Med folkeskolens kvalitetsprogram er det aftalt at nedsætte en ekspertgruppe for folkeskolens prøver, som skal bidrage til mere konsolideret viden om, hvordan prøverne virker i dag og komme med deres anbefalinger til, hvordan prøverne kan videreudvikles, og prøvetrykket justeres yderligere på lang sigt.

Danske Gymnasier noterer sig, at ekspertgruppen skal forholde sig til anbefalingerne fra ekspertgruppen om ChatGPT. Da hele det danske uddannelsessystem på nuværende tidspunkt er påvirket af udviklingen inden for kunstig intelligens, er udviklingen af fremtidens prøver også en aktuell problemstilling på de gymnasiale uddannelser. Derfor appellerer Danske Gymnasier til, at Børne- og Undervisningsministeriet understøtter en samlet indsats på dette område, der sikrer et helhedsblik på og en sammenhæng i prøverne på tværs af grundskole- og ungdomsuddannelsesområdet.

Juniormesterlære

Det foreslåede initiativ om juniormesterlære indebærer, at der etableres en afgangseksamen for elever i juniormesterlære, hvor eleven alene aflægger de obligatoriske 9.-klasseprøver i dansk og matematik. Det betyder, at elever i juniormesterlære skal gå til optagelsesprøve og -samtale, hvis de ønsker at fortsætte på en gymnasial uddannelse, fordi de ikke længere vil opfylde adgangskravene til disse ungdomsuddannelser med den tilpassede afgangseksamen.

I den forbindelse ønsker Danske Gymnasier at understrege behovet for grundig, uvildig vejledning til elever, der måtte vælge denne vej, forud for at de skal træffe et valg herom, så eleverne på forhånd kender til deres efterfølgende muligheder for valg af ungdomsuddannelse. Endvidere er det vigtigt, at Børne- og Undervisningsministeriet har denne gruppe for øje i en eventuel, kommende skærpelse af adgangskravene til de gymnasiale uddannelser, således at der ikke skabes u hensigtsmæssige uddannelses-blindgyder for nogle unge allerede efter folkeskolen.

Med venlig hilsen

Maja Bødtcher-Hansen
Formand

DGI's hørings svar til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

DGI er Danmarks breddeidrætsorganisation med 6.700 lokale idrætsforeninger som medlemmer og 13 landsdele i tæt samarbejde med landets kommuner. DGI arbejder tæt sammen med en række kommuner om at styrke bevægelse, motion og trivsel i landets folkeskoler.

DGI arbejder for at styrke de frivillige lokale foreninger og arbejder for at engagere flest mulige i idræt og motion. Her er samspillet med den danske folkeskole en vigtig daglig arena for børn og unge for at bygge bro mellem foreningsliv og en dagligdag i skolen samt for at børn og unge med bevægelse i skolen oplever en bedre undervisning og større trivsel.

Lovudkastet udmønter den politiske aftale fra den 19. marts 2024 om "Folkeskolens kvalitetsprogram - frihed og fordybelse". DGI bakker grundlæggende op om aftalen, og dermed også lovudkastets, formål om en større frisættelse af folkeskolen, mere valgfrihed til de ældste elever, et reduceret prøvepres og en mere lokale skole tæt på det omkringliggende samfund.

DGI hilser overordnet den politiske aftale samt lovudkastets understregning af vigtigheden af bevægelse i dagligdagen velkommen.

DGI peger dog også på behovet for en række præciseringer i lovudkastet inden fremsættelsen i Folketinget. Det gælder særligt behovet for at præcisere muligheden, at en permanentgørelse af muligheden for undervisning i valgfag uden for almindelig undervisningstid også kan omfatte valgfag i samarbejde med det lokale foreningsliv. Det mener DGI er afgørende for at styrke særligt læringstilbud, i lighed med det lokale valgfag i undervisningstiden, til børn, der typisk i dag står uden for foreningsfællesskaberne. Dette uddybes i dette høringsvars generelle og særlige bemærkninger.

På den baggrund har DGI følgende generelle bemærkninger

Generelle bemærkninger

Frihed til lokale beslutninger om bevægelse i skolen

DGI er indledningsvist enig i, at omfanget og tilrettelæggelsen af motion og bevægelse i undervisningen ikke skal reguleres på gennem minuttal fra centralt hold. Det nuværende lovkrav om 45 minutters daglig motion har langt fra vist sig alle steder at have opbakning i skolen eller alle steder virke efter hensigten. Det gælder særligt udskolingen (VIVE samt SDU, 2020), hvor den praksisfaglige undervisning også generelt er lav (EVA, 2023). Der er ligeledes heller ikke belæg for at antage at kvaliteten af bevægelse i skolen som et vigtigt element i kropslig dannelse, leg og understøttelse af trivsel og læring alene bliver bedre af et centralfastsat lovkrav opgjort i minutter.

DGI hilser det derfor velkommen, at der med den politiske aftale, og lovudkastet, lægges op til at motion og bevægelse forsat er vigtigt og forsat skal understøttes. Det kan ske i mange sammenhænge gennem en mere åben og lokal skole, herunder bevægelse særligt integreret i undervisningen (bl.a. i uderum og naturen), gennem temauger og aktiviteter i frikvarterer. En selvstændig pointe er også vigtigheden af at introducere elever til aktive fritidsaktiviteter gennem skole/forenings samarbejder.

Konkret hilser DGI derfor de forskellige initiativer for bevægelse og motion velkommen, herunder at der udarbejdes en strategi for bevægelse i skolen og at strategien i samspil med centrale aktører og foreninger også skal understøtte lokale samarbejder mellem skoler og idrætsforeninger i skoledagen, fx i de lokale valgfag (jf. Børne- og undervisningsministeriets overvejelser med forslaget afsnit 2.1.3.2).

DGI bakker derfor også tilsvarende varmt op om, at der indføres et lokalt valgfag og at det understreges, at det kan være i et lokalt samarbejde med idrætsforeningerne. Det kan fx være, gennem DGI's trænerspirer, som understøtter ikke alene motion og bevægelse for elever i de ældste klasser, men også fremmer nye veje til unges deltagelse, demokratisk dannelse og medbestemmelse i foreningslivet.

Tilsvarende er det også positivt, at aftaleteksten lægger op til at inddrage frivillige foreninger i skolen som et potentiale til at understøtte motion og bevægelse. DGI ser dog gerne, at dette skrives tydeligere ind i lovtæksten. Dette synspunkt uddybes i hørings svarets specifikke bemærkninger til lovudkastets enkelte dele.

Slutteligt er DGI tilfredse med, at der aftalen rummer et markant løft på 2.6 mia. kroner af også faglokaler, der også kan anspore til leg og bevægelse (jf. den politiske aftale, side 7 samt økonomiske konsekvensberegninger i det sammenfattende skema i lovudkastet, tabel 11 side 77).

Eksterne pladser i skolebestyrelserne

Med lovudkastet (Lovudkastets punkt 59 jf. § 42, stk. 2) sikres der, at indtil to pladser kan tildeles eksterne repræsentanter for "det lokale erhvervsliv, de lokale ungdomsuddannelser eller lokale foreninger". I forlængelse af ovennævnte forslag om nye veje til bevægelse og motion i skolen, ser DGI dette forslag, der sikrer eksterne repræsentation i skolebestyrelserne, som meget positivt. Det understøtter ambitionen om en mere lokal skole, herunder muligheden for også her at inddrage det lokale foreningsliv.

DGI ønsker, at *alle* de foreslåede grupper af eksterne repræsentanter, som er fremhævet i den politiske aftale, kvalitetsprogrammet, tilsvarende fremhæves i lovudkastets overskrifter og endelige vedtagelse (lovudkastets indledning og afsnit 2.1.9.1). DGI opfordrer udvalgets børne- og undervisningsordførere til at bemærke dette i udvalgets endelige betænkning.

DGI foreslår derudover, at Børne- og Undervisningsministeriet sammen med skolens organisationer, erhvervsorganisationer og bl.a. DGI som repræsentanter for det lokale foreningsliv udarbejder inspirationsmateriale med viden om handlerummet for en forældrebestyrelse og gode eksempler på, hvordan en ekstern repræsentation har bidraget til en mere varieret og praksisnær undervisning, herunder samspil med det lokale foreningsliv. Dette kan evt. ske i samarbejde med de afsatte midler for kompetenceudvikling af skolebestyrelserne.

Mere valgfrihed og praktisk undervisning til de ældste elever

Med lovudkastet forslås det at give de ældste elever langt mere selvbestemmelse i undervisningen. DGI bakker varmt op om lovudkastets forslag om et lokalt valgfag. DGI har stærke erfaringer i inddragelse af børn og unge i samspil med skolen. Et valgfag kan f.eks. være forløbet Træner-, leder- og eventspirer, som DGI i dag samarbejder med en række skoler om [data indsættes]. Det giver eleverne en mulighed for, også i skoletiden, at opnå læring, medbestemmelse og indsigt i det lokale foreningsdemokrati.

Valgfagene er netop lokale og kan derfor have mange forskellige udtryk alt efter det nærmiljø valgfagene skal udleves i. Det er dog afgørende, at der erfaringsopsamles på tværs af kommuner og at udviklingen af lokale valgfag følges tæt, herunder nye former for samarbejde med bl.a. foreningslivet.

Ny timetalsfordeling

På baggrund af flere af de ovenstående tiltag, særligt indførelsen af de lokale valgfag, kan DGI bakke op om, at idrætsfaget beskæres med 30 timer i udskolingen. Dette da de timer ofte bruges til teori og eksamensforberedelse i et praktisk fag med en omfattende eksamen. Tilsvarende kan DGI også bakke op om, at idrætsfaget ikke fremadrettet udtrækkes som prøvefag. Idræt- og motion handler primært om at bevæge sig sammen og opleve en glæde ved at bevæge sig. Begge dele elementer, som understøtter kropslig dannelse og trivsel.

Valgfag uden for almindelig undervisningstid

Forligskredsen er enig om at permanentgøre hidtidige forsøg med mulighed for undervisning i kommunale valgfag uden for almindelig undervisningstid. Det er rigtigt positivt.

Jf. DGI's indledende bemærkninger er det dog helt afgørende, at muligheden for at også foreninger i samarbejde med skolen tydeliggøres i det endelige lovforslag, der fremsættes i folketinget.

Specifikke bemærkninger til lovudkastets enkelte dele

Vedrørende ekstern repræsentation i skolebestyrelserne og til Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser jf. afsnit 2.1.9.1 (side 154)

DGI peger på, at det gerne må tydeliggøres endnu mere, at der både i den politiske aftale fra marts 2024 samt i lovudkastet lægges op til, at en lang række forskellige aktører kan have sæde i en skolebestyrelse, herunder også idrætsforeninger.

Børne- og Undervisningsministeriet
aarjk@uvm.dk; Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk
"Høringssvar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram"

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

27. juni 2024 / kwk_dh
Sag 20-2024-00202
Dok. 653918

Høringssvar over lovforslag, der udmønter dele af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram

Danske Handicaporganisationer (DH) har følgende bemærkninger:

De store ændringer, som aftalen om kvalitetsprogrammet for folkeskolen lægger op til, vil komme til at omfatte og påvirke *hele* folkeskolen og *alle* skolens børn og unge, herunder også elever med særlige behov som følge af handicap. Det er børn og unge, der enten er inkluderet i skolens almindelige undervisning eller som modtager specialundervisning i en specialklasse eller specialskole. Vi savner dog i høj grad at se initiativer, der har til formål at løfte kvaliteten på specialundervisningsområdet.

Vi ser flere initiativer i aftalen, der forhåbentlig også vil gavne gruppen af elever med særlige behov som følge af handicap, men overordnet set havde vi ønsket et kvalitetsprogram med initiativer, der i højere grad adresserer folkeskolens meget store udfordringer med at inkludere elever med særlige behov i skolen.

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

Alt for mange unge går ud af skolen uden tilstrækkelige færdigheder i dansk og matematik. Det gør det vanskeligt at fortsætte i en ungdomsuddannelse. Derfor er der gode grund til at styrke indsatsen for de mest udfordrede elever. Det bekymrer os dog, at det af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at der ikke stilles krav om, at det er lærere, der skal forestå undervisningen for de fagligt mest udfordrede elever. Vi mener, at det bør være lærere med specialpædagogiske kompetencer, der skal bidrage til den styrkede indsats.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

I DH bakker vi op om præcisering af reglerne med henblik på at gøre det muligt at tildele støtte til hele klassen. Det håber vi kan bidrage til at skabe en mere inkluderende undervisning. Vi vil dog gøre opmærksom på, at støtte i klassen ikke kan erstatte den individuelle støtte, men at de to støtteformer skal understøtte inklusion i undervisningen.

Afskaffelse af understøttende undervisning og centralt krav om motion og bevægelse

Der var mange gode intentioner bag folkeskolereformen, der indførte understøttende undervisning og kravet om bevægelse i løbet af skoledagen, og vi ved, at mange elever med særlige behov har haft nytte af en skoledag med mere bevægelse og mentale pauser.

Fremover får skolerne frihed til at tilrettelægge denne del af skoledagen. Vi ønsker, at skolerne blandt andet vil bruge denne frihed til at iværksætte initiativer, der kan være med til at skabe et mere inkluderende læringsmiljø i skolen.

Juniorlærere i uddannelsen

I DH finder vi, at det er et udmærket initiativ. Vi forudsætter, at det blandt andet vil kunne gavne elever, der af forskellige årsager ikke trives i skolen. Juniorlæreren må dog ikke træde i stedet for skolens arbejde med inkluderende undervisning og de enkelte elevers trivsel. I DH er vi tilfredse med, at alle elever, herunder også elever, der modtager specialundervisning, vil kunne vælge ordningen med samtykke fra forældrene, og at der ikke er tale om en visitationsordning. Det er godt, at skolen skal tilbyde undervisning efter de gældende regler i folkeskoleloven med henblik på, at eleven kan bestå folkeskolens afgangseksamen, hvis eleven ikke ønsker at fortsætte i juniorlærordningen.

For at juniorlæreren bliver en god oplevelse for den unge (såvel som for virksomheden, hvor eleven er i lære) er det vigtigt at relevant viden om elevens eventuelle særlige behov formidles til virksomheden. Uanset om det er skolen eller fx den kommunale ungeindsats, der forestår praktikformidlingen skal dette ske i tæt dialog og overensstemmelse med eleven (og dennes forældre). Det skal afklares, hvem der er ansvarlig for at stille hjælpemidler såsom fx ordblindepakker, skærmlæsere eller mentorstøtte til rådighed, hvis eleven har behov for dette i forbindelse med juniorlæreren. Er det skolen, den kommunale ungeindsats eller jobcentret, der har ansvar for at sikre dette?

Afslutningsvist vil jeg understrege, at vi meget gerne vil inddrages i og bidrage til arbejde, der handler om elever med særlige behov som følge af handicap i skolen, uanset om det handler om den almindelige undervisning, eller om det er specialundervisningsområdet. Det vil eksempelvis være helt oplagt, at vi inddrages i arbejdet med den lovforberedende ekspertgruppe, der skal udarbejde forslag til justeringer af de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand med formålet om at styrke inklusionen, så flere elever kan blive i almenundervisningen.

De fleste af initiativerne i kvalitetsprogrammet er ikke specifikt målrettet elever med særlige behov, men denne gruppe elever vil alligevel blive omfattet af initiativerne. Jeg vil derfor ønske, at handicaporganisationerne generelt tænkes ind i den videre proces med at udmønte og følge op på initiativerne.

Skulle ovenstående give anledning til spørgsmål, kan disse rettes til chefkonsulent Karen Il Wol Knudsen på kwk@handicap.dk eller tlf. 51 32 86 88.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen
Formand

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Att. aarjk@uvm.dk og
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Danske Professionshøjskoler
Vester Voldgade 107
1552 København K
Tel. 9292 3575
info@dkprof.dk

Høringssvar: Udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Danske Professionshøjskoler takker for indkaldelsen til høring over udkast til lovforslag, der udmønter de dele af aftale af 19. marts 2024 om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse, som kræver lovændringer. Lovudkastet vedrører to lovforslag:

1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)
2. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

Danske Professionshøjskoler har følgende bemærkninger til 'Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre lov (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)':

Lovforslagets hovedpunkt 2.1.1. Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Danske Professionshøjskoler finder det positivt, at folkeskolens nuværende fælles mål erstattes af slankere og mere enkle læreplaner for folkeskolens fag.

Danske Professionshøjskoler gør opmærksom på, at en reduktion af læringsmål vil betyde, at læreruddannelsen ser et øget behov for at styrke de lærerstuderes kompetencer til at lede på den professionelle dømmekraft, idet de nye fagbeskrivelser må forventes at blive væsentligt mindre stilladserede.

Lovforslagets hovedpunkt 2.1.5. Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen

Danske Professionshøjskoler udtrykker bekymring for forslag om afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen. Danske Professionshøjskoler forventer, at afskaffelsen vil gøre det vanskeligt at oprette fag på læreruddannelsen rettet mod indskolingen, idet der forudses en dalende interesse for disse fag. Afskaffelse af kompetencedækning i indskolingen vil betyde, at nyuddannede lærere skal kunne undervise bredere, og der ses i den sammenhæng en modsætning mellem frisættelse for kompetencedækning og krav om fagfaglig kvalitet.

Lovforslagets hovedpunkt 2.2.3 Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Danske Professionshøjskoler ser en særlig udfordring ved Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen, når lærere kan undervise i både fag og ind i udvalgte fag uden at have kompetencer hertil.

Danske Professionshøjskoler vurderer derfor, at der med indførelsen af Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen vil være et stort behov for at udvikle faget på læreruddannelsen for at opbygge kapacitet blandt nye lærere til at varetage undervisning i teknologiforståelse, hvilket bør foregå i tæt samarbejde med kompetence- og fagudvikling på skolerne.

Lovforslagets hovedpunkt 2.2.4. Ny timetalsfordeling

Danske Professionshøjskoler finder det bekymrende, at der reduceres i timer i naturfag i indskolingen, samtidigt med ønsket om stærk naturfagssatsning og fokus på styrkelse af naturfag i indskolingen.

Med venlig hilsen

Inge Friis Svendsen
Direktør
Danske Professionshøjskoler

Indholdsfortegnelse

Høringssvar fra Danske Skoleelever til høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram	2
<i>1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)</i>	<i>2</i>
Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne.....	2
Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever.....	4
<i>Lovforslag nr. 2.....</i>	<i>5</i>
Bemærkninger til lov om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassestrin) .	5

Hørings svar fra Danske Skoleelever til høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne

Danske Skoleelever anser tiltagende, beskrevet i lovforslaget, der har til henblik at styrke skolebestyrelsernes indflydelse, som meget positive, men gør opmærksomme på elevers ret til at sidde i skolebestyrelserne, og mener således, at det bør fremgå tydeligere, at eleverne også bør tage aktiv del i skolebestyrelsesarbejdet.

Bemærkninger til udmøntningen af initiativer af folkeskolens kvalitetsprogram beskrevet i lovforslag 1.

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Danske skoleelever betragter det som nødvendigt, at eleverne indgår i drøftelserne, der har til formål at slanke og fornye folkeskolens læreplaner, for at sikre den bedst mulige implementering i praksis. Vi ser således positivt på den fremlagte model. Vi mener, at der løbende bør foretages evalueringer blandt skolerne lokalt, så en slankning af læreplaner ikke bevirker en mindsket faglighed blandt elever og større demografiske forskelle blandt skolerne.

Afskaffelse af understøttende undervisning

Understøttende undervisning er centralt for, at alle elever møder en varieret og anvendelsesorienteret undervisning. Derfor mener Danske Skoleelever, at en afskaffelse af understøttende undervisning er problematisk, idet mange elever oplever understøttende undervisning som et pusterum, der giver mulighed for fokus på den individuelle elevs trivsel og

motivation gennem variation i skoledagen. Vi mener derfor, at de øgede frihedsgrader til skolerne, bør benyttes lokalt til at inddrage civilsamfundet samt styrke elevers livsdueligheds kompetencer. Derudover mener vi, at der er en generel afgørende opmærksomhed i, at de øgede frihedsgrader ikke bidrager til sociale og geografiske skel blandt elever, der kommunalt bør tages højde for.

Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

Integreret bevægelse i folkeskolen er en central faktor for folkesundheden, fagligheden og trivselen blandt skoleelever. Dét fastslår både forskning og vores erfaringer. Derfor er vi også bekymrede for, hvordan man vil sikre en stærk bevægelseskultur ude på skolerne, hvis man afskaffer lovkravet uden at erstatte det med andre rammer. Derfor bør afskaffelsen erstattes af tiltag, der bidrager til en generel bevægelseskultur, og sikrer, at bevægelse ikke kan fravælges i undervisningen, fordi det er tidskrævende eller upraktisk.

Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Lektiehjælp er et af de stærkeste værktøjer, vi har i kassen, når vi skal bygge en lighedsskabende skole, der sikrer alle elever forudsætninger for at lykkes. Når det kommer til faglig udvikling, bør alle elever have lige gode forudsætninger. Alle elever skal have mulighed for at få den hjælp de har brug for og at kunne række hånden op i timen dagen efter. Derfor bør man ikke afskaffe det centrale krav om lektiehjælp uden at erstatte det med et alternativ, som kan understøtte de elever, der ikke har mulighed for at få hjælp til lektier. Vi mener ydermere, at dette er en vigtig opmærksomhed i regi af de seneste PISA-målinger.

Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskoling

Danske Skoleelever anerkender, at der er et behov for, at skolerne får mere fleksible rammer til at prioritere ressourcer lokalt. Alligevel mener vi, at fokuset i højere grad bør være at sikre nok, lærer i lokalområderne, fremfor at gå på kompromis med lærers undervisningskompetence i indskoling. Indskoling er dér, de fleste elever oplever reel faglig succes, og får mod på det faglige i resten af deres skoletid.

Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Danmark har et stort prøvetryk. Det er styrende for vores skolegang på en ukonstruktiv måde. Derfor er tanken om færre prøver positiv. Alligevel opfatter Danske Skoleelever det som meget

problematiske, at den mest praksisfaglige prøve at være den første, som skal afskaffes. Vi elever vil langt hellere slippe for en af de fire prøver, vi har i dansk, og holde fast i den kreativitet og variation, som projektopgaven tilbyder. Projektopgaven er nemlig et pragteksempel på, hvordan praksisfaglighed, innovation og åben skole kan integreres i prøveformer.

Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever

Juniormesterlære i udskolingen

Juniormesterlærerens intention om at skabe en hverdag fyldt med motivation og gåpå-mod er vigtig, men tiltaget er aktuelt forbeholdt et mindretal af elever, der risikerer at være fraværende i klassefællesskabet flere dage om ugen. Danske Skoleelever er ikke klar til at opgive en skole, hvor vi elever mødes, og er sammen på tværs, og derfor opfatter vi ikke juniormesterlæren som et positivt tiltag for eleverne.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Teknologiforståelse som ny faglighed er vigtigt, hvis elevers generelle livskompetencer skal styrkes. Dog problematiserer vi, at faget kun indføres som valgfag, idet vi er bekymrede for et digitalt A- og B-hold, hvor nogle elever får værktøjer til at begå sig digitalt og andre overlades til sig selv på platforme, hvor både konstruktive meningsfulde fællesskaber og digitale krænkelser kan opleves af elever. Vores særlige bekymring består i, at vi kan se i de forsøgsordninger, der har været med teknologiforståelse i skolerne, at det primært er drenge, der i forvejen synes, at teknologi er fedt, der vælger faget til. Dermed er der et behov for obligatorisk teknologiforståelse for alle elever, hvis den digitale udviklings konsekvenser for børn og unge skal tøjles i tide. Her er elevernes erfaring fra praksis, at et valgfag ikke er nok.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Danske Skoleelever ser positivt på den fremlagte model i lovforslaget, men gør opmærksomme på, at det er af stor betydning for elever, hvilke prøver der fjernes. Prøvetrykket skal altså sænkes – men det er de mest demotiverende og uhensigtsmæssige prøver, der bør afskaffes først.

Lovforslag nr. 2

Bemærkninger til lov om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

Danske Skoleelever gør opmærksom på de alvorlige trivselsmæssige konsekvenser, som karaktergivning i 6. og 7. klasse vil have for elever. Aktuelt er mistrivlsen blandt børn og unge stigende, og særligt pres i uddannelsessystemet er en afgørende faktor. I Danske Skoleelever oplever mange af vores medlemmer et fremdriftspræget uddannelsessystem, hvor fordybelse og udvikling træder i baggrunde, allerede tidligt i vores skolegang. Vi kan ikke se, hvordan de positive effekter beskrevet i lovforslaget vil kunne opveje de negative effekter for eleverne.

Derfor bør det i ikrafttrædelsen og udmøntningen af tiltaget også tydeliggøres, at omfattende feedback og kompetenceudvikling stadig er lige så afgørende, og bør prioriteres ressourcemæssigt trods mulighed for karaktergivning. Vi tror ikke på, at elever på 13 år bliver fagligt dygtigere, trives bedre eller udvikler sig i højere grad, fordi deres evner kvantificeres tidligere i skoleforløbet.

Med venlig hilsen,

Laura Drachmann Poulsen

Formand for Danske Skoleelever

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet – Juridisk Kontor
Att.: AARJK@uvm.dk
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

København den 28. juni 2024

Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Danske SOSU-skoler og Danske SOSU-skoler - Bestyrelserne kvitterer hermed for muligheden for at afgive høringssvar i høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

Foreningerne anerkender fuldt ud behovet for en markant styrkelse af folkeskolen og hilser derfor dette initiativ velkomment. Herunder især, at der med lovforslaget skabes grundlag for øget lokal frihed til at fremme faglig udvikling, dannelse og trivsel. Vi er positive overfor ønskerne om slankere læreplaner, øget valgfrihed og styrket praksisfaglighed i udskolingen. Mulighederne for udvidet lokal frihed til tilrettelæggelse af skoletiden finder vi også hensigtsmæssig.

Vi har derudover følgende bemærkninger til de enkelte dele af lovforslaget:

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne

Foreningerne støtter fuldt ud forslaget om lade Fælles Mål erstatte af mere enkle læreplaner for folkeskolens fag – indeholdende få præcise mål, der kan understøtte fokus på kernestof og facilitere en tydelig progression i læringen. Herunder at de eksisterende viden- og færdighedsmål gøres vejledende, så det fremover alene er fagenes formål og kompetencemål, der er bindende. Vi noterer os i forlængelse heraf med tilfredshed, at forslaget søger at styrke mulighederne for lokal tilrettelæggelse af tilbud om både lektiehjælp og faglig fordybelse. Det kan bidrage til at frisætte både elever, lærere og ledelser.

Foreningerne ser positivt på afskaffelsen det centrale krav om 45 minutters motion og bevægelse til fordel for øget frivillighed og større lokal selvbestemmelse. Det er vores anbefaling at følge en tilsvarende tilgang på erhvervsuddannelsesområdet, så det i langt højere grad bliver op til den enkelte skole at tilrettelægge, hvordan behovet for motion og bevægelse imødekommes.

Vi har ingen yderligere bemærkninger til denne del af lovforslaget.

Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever

Mulighederne for større valgfrihed og mere praktisk undervisning i udkolingen har foreningernes særlige bevågenhed. Vi anser disse tiltag for helt afgørende, hvis rekrutteringen til erhvervsuddannelserne skal øges med afsæt i, at eleverne i udkolingen har et bedre og bredere kendskab til indhold og muligheder i de erhvervsrettede uddannelser.

Vi har især fokus på, at mulighederne for at erhvervsuddannelserne allerede i udkolingen kan bidrage med tilbud fag og faglighed i udkolingen – og naturligvis, at dette foldes ud så også de sociale og relationelle kompetencer, der er bærende for velfærdsuddannelserne, får en tydelig profil.

Indførelse af juniormesterlære med en reduceret fagrække, som en mulighed for elever, der har behov for en anden tilrettelæggelse af udkolingen, finder vi er et positivt tiltag. Vi noterer os i forlængelse heraf med tilfredshed at juniormesterlære efter forslaget også kan afvikles som særligt tilrettelagte forløb på en erhvervsuddannelse eller i FGU-regi.

Det er dog for os helt afgørende, at disse elever fortsat opnår muligheden for at opnå niveau i fagene dansk og matematik mhp. fortsat uddannelse. Og gerne ved, at den øgede frihed til lokal tilrettelæggelse af tilbud om lektiehjælp og faglig fordybelse aktivt bringes i spil for netop denne målgruppe.

Forslaget om indførelse af yderligere praktisk/musiske valgfag – herunder et lokalt valgfag – har vores fulde opbakning. Det samme gælder permanentgørelsen af mulighederne for undervisning i kommunale valgfag udenfor almindelig undervisning.

Vi understreger dog, at udbuddet af praktisk/musiske valgfag skal række ud over de specifikt håndværksrettede fag. Det skal sikres, at fagrækken også omfatter fag og fagligheder, der retter sig mod udvikling af de kompetencer, der efterspørges på velfærdsområdet og i dele af serviceerhvervene. Det kalder på et udbud af fag, hvor relationsdannelse og sociale kompetencer bringes i fokus.

I den forbindelse bør det udnyttes, at erhvervsuddannelserne kan bidrage med flere praksisrettede fag, der kan indgå i den lokale udbud af valgfag – både i folkeskolen og i regi af ungdomsskole.

Foreningerne støtter forslaget om at teknologiforståelse integreres i en række fag fra 1. til 9. klasse. Med en stadigt tidligere eksponering til digitale teknologier og medier er det helt afgørende, at eleverne også får mulighed for at tilegne sig, evner til kritisk at vurdere, vælge og anvende teknologierne. Vi ser gerne, at begrebet digital dannelse også introduceres som et obligatorisk element i denne faglighed, så fagligheden ikke alene er bliver færdighedspræget.

Ro og rammer

Foreningerne støtter helhjertet forslagene til en styrket indsats for de mest udfordrede elever herunder især at støtte kan adresseres til hele klassen og ikke alene til individuelle elever.

Vi mener, at en sådan bredere tilgang til støtte med stor fordel også vil kunne finde anvendelse i erhvervsuddannelserne, hvor vi ofte konstaterer stærkt differentierede støttebehov, der i mange tilfælde bedre vil

kunne løses ved en samlet indsats målrettet klassen – fremfor en snæver indsats alene målrettet den enkelte elev.

Lovforslag 2 om muligheden for karakterer på 6. og 7. klassetrin

Foreningen bakker op om indførelsen af muligheden for karaktergivning også på 6. og 7. klassetrin, idet vi med glæde noterer os, at det er op til en lokal afgørelse om denne mulighed udnyttes.

Herudover har vi ingen bemærkninger det fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen
På foreningernes vegne
e.b.

Michael Kümmel
chefkonsulent

Rosa Navarro Hammer

Fra: Birgit Kleis
Sendt: 4. juni 2024 11:50
Til: DEP - AAR JK
Emne: Vedr. Sagsnr.: 24/12472
Vedhæftede filer: Brev til samtlige ministerier om forpligtelsen til at høre Datatilsynet (003).PDF

Til Børne- og Undervisningsministeriet

Datatilsynet har modtaget ministeriets høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

Fremsendelsesmailen eller høringsbrevet ses ikke at omtale databeskyttelsesretlige forhold.

Høringen ses endvidere at være fremsendt til en række forskellige modtagere, og høringen ses således ikke at være stilet direkte og udelukkende til Datatilsynet.

Datatilsynet har derfor ikke læst det fremsendte høringsmateriale.

Det følger af databeskyttelseslovens § 28, at der skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle forskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger. Det er således alene i de tilfælde, hvor der er forhold, der kan være af betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, at Datatilsynet skal høres.

Datatilsynet modtager imidlertid løbende et meget stort antal høringer over lovforslag, bekendtgørelser m.v., som ikke har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger.

Datatilsynet har tidligere udsendt breve om denne problemstilling til samtlige ministerier, uden at dette ses at have haft den fornødne effekt. Det seneste brev fra juni 2021 vedlægges til orientering.

Erfaringsmæssigt er op mod 66 pct. af høringerne således irrelevante for Datatilsynet, hvilket skal ses i forhold til, at tilsynet bruger mange ressourcer på at læse og forholde sig til disse høringer.

Hvis ministeriet derfor ønsker, at Datatilsynet skal forholde sig til den fremsendte høring, bedes ministeriet i en ny henvendelse til Datatilsynet angive, hvilke dele af forslaget m.v. det er relevant for Datatilsynet at forholde sig til.

Hvis Datatilsynet ikke hører fra ministeriet i rimelig tid inden høringsfristens udløb, kan ministeriet ikke forvente at modtage et høringssvar fra tilsynet.

Med venlig hilsen

Birgit Kleis
Kommitteret
bk@datatilsynet.dk

DATATILSYNET

Carl Jacobsens Vej 35

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Hørings svar fra De Anbragtes Vilkår

De Anbragtes Vilkår (DAV) har den 31. maj 2024 modtaget et høringsbrev vedrørende udkast til Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram) samt et udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

De Anbragtes Vilkår vil indledningsvis gerne takke for muligheden for at afgive hørings svar til lovændringerne. DAV ønsker generelt et skolesystem som møder alle børn og unge, uanset deres baggrund, med positive forventninger, som kan sætte elevernes eventuelle udfordringer i relation til den kontekst og livssituation de befinder sig i, og som hjælper alle elever med at blive en del af skolefællesskabet.

De Anbragtes Vilkår finder det bl.a. positivt at lovændringerne lægger op til at:

- styrke fællesskabet i klasserne
- styrke inkluderende tiltag som fx tolærerordninger og øget holddannelse

De Anbragtes Vilkår har dog nogle bemærkninger til udvalgte dele af lovforslag nr. 1 (Folkeskolens kvalitetsprogram). DAV forholder sig således ikke til hele lovforslag nr. 1. DAV har derudover et par generelle bemærkninger til det politiske udspil, som ikke er kommet med i lovforslaget. DAV har ingen bemærkninger til lovforslag nr. 2. DAVs bemærkninger uddybes i det følgende.

Afskaffelse af understøttende undervisning

I De Anbragtes Vilkår finder vi det positivt, at der bl.a. lægges op til at skolerne skal binde de ressourcer som frigøres ved afskaffelsen af den understøttende undervisning til en timebank, som bl.a. kan bruges til at etablere tolærerordninger, holddannelse, co-teaching mv. samt til indsatser, der styrker kvaliteten i fritidstilbud. Vi finder det dog bekymrende, at der lægges op til, at en del af de frigjorte ressourcer også vil kunne bruges til indkøb af materialer. De ressourcer der frigøres ved afskaffelsen af den understøttende undervisning skal bruges til at styrke kvaliteten i undervisningen samt til trivselsrettede og pædagogiske aktiviteter. Det er bekymrende, hvis ressourcerne fra den understøttende undervisning ender med at blive brugt til at få skolernes budget til at hænge sammen.

Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp

I De Anbragtes Vilkår ser vi med stor bekymring på afskaffelsen af et centralt krav om lektiehjælp. Lektiehjælp er et af de vigtigste værktøjer, vi har til at sikre elever lige muligheder for at kunne lykkes i skolen. Mange anbragte børn og unge mangler voksne i deres nærhed, som kan hjælpe med lektier. Hvis det centrale krav om lektiehjælp afskaffes risikerer man, at mens nogle elever kan få

hjælp af mor og far, er andre elever i udsatte positioner overladt til sig selv. Alle elever skal have mulighed for at få den hjælp de har brug for. Derfor bør det centrale krav om lektiehjælp ikke afskaffes uden at erstatte det med et alternativ, som kan understøtte de elever, der ikke har mulighed for at få hjælp til lektier derhjemme.

Juniorsemesterlæreforløb i udskolingen

Juniorsemesterlære kan måske være en løsning for nogle elever, som ikke trives i skolen, men vi ser desværre en risiko for at der med juniorsemesterlæreordningen kan skabes et B-hold. Der lægges med lovforslaget op til, at elever i et juniorsemesterlæreforløb skal få en anden afgangseksamen end de øvrige elever. Elever i juniorsemesterlære vil således kun aflægge de obligatoriske bundne 9.-klasseprøver i dansk og matematik. Denne afgangseksamen vil kun give adgang til erhvervsuddannelserne, og ikke til en erhvervsfaglig studentereksamen (eux) eller til de gymnasiale uddannelser. Elever i juniorsemesterlæreordningen som finder ud af, at de gerne vil fortsætte i eux eller på en af de gymnasiale uddannelser efter 9. klasse, vil derfor skulle gå til optagelsesprøve og samtale. Det giver ikke denne gruppe af elever de samme muligheder som deres klassekammerater.

Vi er bekymrede for, at man med forslaget om juniorsemesterlære medvirker til, at nogle elevgrupper skubbes ud af deres klassefællesskab idet de vil være fraværende flere dage om ugen. Folkeskolen bør i stedet arbejde for at kunne rumme flere elever i fællesskabet. I DAV mener vi, at fællesskabet styrkes, når elever på tværs af baggrunde og kompetencer mødes og har en skolehverdag sammen. Vi skal arbejde med at styrke folkeskolens evne til at øge den sociale mobilitet. Mange børn og unge har et liv, hvor deres hjem og hverdag uden for skolen kræver ekstra energi og kan fylde så meget, at det i perioder udfordrer deres mulighed for at følge undervisningen. Deres vilkår for trivsel og læring er dermed ofte ekstra svære. I DAV er vi bekymrede for, at disse elever i stedet for at få den ekstra støtte i klassen som de har brug for til at trives, udvikle sig fagligt og få deres eksamen vurderes egnede til at komme i juniorsemesterlære.

Der skal gøres en indsats for, at alle elever kan tage folkeskolens obligatoriske afgangsprøver. Hvis udfordringer i skolen handler om manglende opbakning og lave positive forventninger, så løses det ikke af et juniorsemesterlæreforløb. Mange anbragte børn og unge samt børn og unge i udsatte positioner kæmper med, at voksne har lave forventninger til dem. Valget om at komme i juniorsemesterlære skal være et reelt eget valg og ikke en konsekvens af lave forventninger og dårlig vejledning, som anbragte børn og unge ofte oplever og udsættes for.

Vi er fortalere for, at der generelt kommer mere praksislæring for alle elever i folkeskolen. Det giver mulighed for at skabe en mere varieret og virkelighedsnær undervisning for alle. En stærk praksisfaglighed må ikke ende med kun at blive et tilbud for skoletrætte elever.

I folkeskolelovens § 9 stk. 4 findes der allerede mulighed for at kunne tilbyde undervisningsforløb i 8. og 9. klasse, hvor praktisk og teoretisk indhold kombineres i en undervisning, der kan finde sted uden for skolen. Vi mener derfor ikke, at der er behov for at udvide ordningen.

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

I lovforslaget lægges der op til, at skoler kan etablere intensive undervisningsforløb for de mest fagligt udfordrede elever. Vi vil i denne forbindelse opfordre til at ordningen udvides, så skolerne også vil kunne lave intensive undervisningsforløb for elever som har haft meget skolefravær hvilket gør, at de

er gået glip af meget undervisning og derfor har et fagligt efterslæb. Det vil bl.a. komme flere elever der er anbragt til gode, fordi de på denne måde relativt hurtigt vil komme på et fagligt niveau svarende til deres klassetrin og derved vil kunne blive i almenkolen.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

En del børn og unge med anbringelsesbaggrund har brug for at der er en voksen, som tager ansvar for at give dem en hånd ind i skolefællesskabet. Det kan svære svært som elev at føle sig som en del af fællesskabet, hvis man har mange skoleskift bag sig eller ofte har fravær pga. møder med kommunen, psykologsamtaler etc. Vi finder det derfor positivt, at reglerne for støtte præciseres, så der kommer fokus på hele klassen og fællesskabsrettede indsatser fremfor fokus på enkelte elever. Det er derfor også positivt, at støtten både kan have en faglig og social karakter.

Generelle bemærkninger i forbindelse med lovændringerne

12. skoleår gøres til en ret for elever med stort skolefravær

I dag står der i folkeskoleloven § 4, stk. 2 at *Der kan tilbydes elever, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, undervisning i 12 år.* Vi opfordrer til, at muligheden for et 12. skoleår gøres til en ret for elever med et stort skolefravær eller stort fagligt efterslæb fx på grund af mange skoleskift, hvis PPR vurderer, at eleven på denne måde vil kunne indhente forsømte timer og derved styrke muligheden for at gennemføre folkeskolens afgangseksamen og lykkedes i uddannelsessystemet. Retten til et 12 skoleår skal således supplere § 5 stk. 5 i folkeskoleloven.

Mange børn og unge med anbringelsesbaggrund kæmper med en manglende sammenhæng i deres skolegang. En stor del har mange skoleskift bag sig, og mange har i perioder ikke haft adgang til at gå i skole pga. deres særlige livsomstændigheder. Hvis en elev fx er gået glip af mange timer i 3. klasse, så er det et højt krav at stille, at eleven skal indhente alle de forsømte timer i 4. klasse – også selvom de vil kunne få supplerende undervisning oveni den øvrige undervisning.

Elevernes rolle i skolebestyrelser og indflydelse på egen skolegang

I De Anbragtes Vilkår finder vi det positivt, at skolebestyrelsen får mere indflydelse. Men vi er bekymrede for, at elevernes stemme i denne sammenhæng risikerer at blive overset. Dette vil være meget problematisk for elevdemokratiet på skolerne. Børn og unge har jf. børnekonventionen ret til at have medbestemmelse og få indflydelse på ting der omhandler dem. Elevernes stemme i skolebestyrelserne bør derfor prioriteres og understøttes aktivt. Skolen er til for eleverne, og indflydelse på eget skoleliv er tæt forbundet med god trivsel.

Med venlig hilsen

Camilla M. Kronborg

Sekretariatsleder i De Anbragtes Vilkår

Høringssvar til Udkast til lovforslag om kvalitetsprogram for folkeskolen

Indsendt af Den faglige forening Håndværk og Design

Høringssvar til

Udkast til lovforslag om kvalitetsprogram for folkeskolen

(høringssvar med kursiv)

Ad 2.1.1. Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Det bifaldes, at folkeskolens læreplaner i de enkelte fag gøres præcise og overskuelige, så der både sikres en øget frihed til undervisningens organisering og gennemførelse samt faglig progression.

Ad 2.1.2. Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning

De frivilgne midler ved afkorting af skoledagen. Her må det ikke være muligt "... at anvende en del af ressourcerne til kompetenceudvikling eller indkøb af materialer m.v." (side 28). Midlerne skal blive helt tæt på eleverne i form af personale (lærere/pædagoger).

Ad 2.1.5. Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskoling

Undervisning i et fag af en ikke-linjefagsuddannet lærer, kan, på såvel kort som på lang sigt, give udfordringer på senere klassetrin, da underviseren måske ikke har fagets progression for øje.

Ad 2.1.6. Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Der bør fortsat være et krav om at arbejde projektorienteret og tværfagligt i skolen. Ved at bibeholde projektopgaven på 9. kl., er der en afsmittende effekt på de yngre klassetrin, således at den tværfaglige arbejdsform trænes også på disse klassetrin. Projektopgaven er en arbejdsform, der bidrager til elevernes dannelse.

Ad 2.1.7. Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen

En læseplan, der udfolder en læreplan, til et brugbart og anvendeligt hjælpemiddel, vil fortsat være en god støtte til såvel lærer som skoleleder. Det vil samtidig understøtte en ensartethed i fagets forståelse. Dette bl. a. set i lyset af, at kompetencedækningen fortsat er en udfordring i mange af skolens fag. Det er positivt, at BUVM fortsat vil stille vejledende læseplaner til rådighed. Vi vil foretrække, at kravet om læseplaner fastholdes.

Ad 2.2.1. Juniormesterlære i udskoling

Ingen bemærkninger.

Høringssvar til Udkast til lovforslag om kvalitetsprogram for folkeskolen

Indsendt af Den faglige forening Håndværk og Design

Ad 2.2.2. Flere praktiske fag og større valgfrihed i udkolingen

Forslaget bifaldes.

Ad 2.2.3 Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Forslaget om teknologiforståelse som valgfag støttes.

Ad 2.2.4. Ny timetalsfordeling

Det er klart, at en reduktion af skoledagens længde nødvendigvis på medføre ændringer af timefordelingen for nogle fag.

Da der fjernes en lektion i billedkunst på 1. klassetrin og en lektion i håndværk og design på 4. klassetrin, bliver mængden af praktisk/musiske fag i indskoling og mellemtrin mindre og det strider mod intentionerne i "Kvalitetsprogram for folkeskolen". Det er på indskolings- og mellemtrinnet, at elevernes legende tilgang til læring er størst.

Der bør skæres ligeligt i de tre fagblokke: Humanistiske fag, naturfag og praktisk/musiske fag.

Ad 2.2.5. Justering i antallet af prøver i folkeskolen

*Positivt, at prøven efter 8. kl. i de praktisk/musiske valgfag bibeholdes, da det medvirker til en balance-
ring af de tre fagblokke.*

Ad 2.2.6. Erhvervspraktik til alle

Forslaget bifaldes.

(Undringsspørgsmål: På side 160 er et skema med timetal for de fag, der foreslås ændrede i forhold til nugældende timefordelingsplan. Det ser ud til, at tallene i skemaet er de nugældende timetal og ikke de fremtidige timetal, der bliver konsekvensen af forslagets vedtagelse?)

Irene Egeskov Andersen

Formand

Den faglige forening Håndværk og Design

Høringssvar til

Forslag til Lov om ændring af lov om folkeskolen
(Mulighed for at give karakterer på 6. og 7.
klassetrin)

Høringssvar:

Standpunktskarakterer til elever på 6. og 7. klassetrin:

Det vil motivere få elever og demotivere flere elever. Det vil give eleverne direkte sammenligninger med hinanden, hvilket er uheldigt for den enkelte elevs trivsel og faglige motivation. Dette også selvom der følger en yderligere feedback med karaktertallet. Karaktergivning på disse klassetrin vil modarbejde elevernes lyst til at være undersøgende i undervisningssituationen. Desuden er der risiko for, at karaktergivning kan skævvride elevernes fokus på undervisningsudbytte, hvor vægten vil blive lagt på let målbare færdigheder og hvor elevens øvrige kompetencer og engagement i undervisningen ikke indgår i vurderingen.

I stedet bør den løbende evaluering i undervisningen, hvor eleven opmuntres og vejledes til at yde sit bedste, prioriteres højt.

På vegne af Den faglige forening håndværk og design

Irene Egeskov Andersen

Formand

Chefkonsulent Rosa Navarro Hammer
Børne- og Undervisningsministeriet
Juridisk kontor
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

26. juni 2024
KAS/stnkha
J.nr. 2024 - 1809

Kære Rosa Navarro Hammer

Sekretariatet for digitaliseringsklar lovgivning har modtaget udkast til forslag til lov om Folkeskolens kvalitetsprogram i høring.

Sekretariatet har til opgave at vurdere, om ministeriet på tilstrækkelig vis har beskrevet lovforslagets implementeringskonsekvenser, og om lovforslaget efterlever principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Gennemgangen af lovforslaget giver på det foreliggende grundlag anledning til følgende bemærkninger:

Sekretariatet skal indledningsvist kvittere for den tidlige dialog om lovforslaget til brug for belysning af forhold vedrørende forventninger til tilpasningen af it-systemer, bl.a. i forbindelse med lettelse af prøvetryk og indførelse af en ny juniormesterlæreordning.

Fsva. initiativet om at integrere teknologiforståelse i udvalgte eksisterende fag samt at udbyde faget som et toårigt valgfag i folkeskolen gør sekretariatet opmærksom på, at ministeriet kan lade sig inspirere af eksisterende værktøjer og undervisningsmateriale til faget, herunder digitalstart.dk.

Vurdering af offentlige implementeringskonsekvenser

Et lovforslags implementeringskonsekvenser skal være velbelyste med henblik på at understøtte, at lovgivningen efter vedtagelse kan administreres hensigtsmæssigt og understøttes digitalt.

Sekretariatet bemærker, at Børne- og Undervisningsministeriet ikke har angivet en vurdering af, om forslaget har implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Dele af initiativerne indebærer positive implementeringskonsekvenser for borgerne. Sekretariatet finder det positivt, at initiativet om en ny juniormesterlæreordning og ordningens registrering af kvalifikationer lægger sig in-

den for rammerne af den eksisterende infrastruktur for kvalifikationer erhvervet i folkeskolen, bl.a. ved at tilpasse karakterdatabasen, så der kan modtages en ny bevistype.

I forlængelse heraf anbefaler sekretariatet, at ministeriet beskriver lovforslagets implementeringskonsekvenser i relation til it-styring og risiko. Herunder kan ministeriet overveje at beskrive det tidsmæssige og økonomiske omfang af tilpasningen i de berørte systemer, herunder ifm. tilpasning af karakterdatabasen og på optagelse.dk.

Hertil bemærker sekretariatet, at ministeriet med fordel kan undersøge, om eksisterende samarbejder og standarder for udveksling af oplysninger om kvalifikationer (ECTS/Erasmus) allerede giver mulighed for udveksling af oplysninger om merit for gennemført juniormesterlære, eller om der vil være behov for tiltag til at sikre, at disse oplysninger også kan modtages og oversættes i udlandet. Det kan f.eks. gøres ved at foretage en interoperabilitetsvurdering i overensstemmelse med artikel 3 i rådets og parlamentets forordning om et interoperabelt Europa, som træder i kraft den 9. juli 2024.

Sekretariatet finder desuden, at ministeriet bør beskrive, hvordan en række af initiativerne forventes at have implementeringskonsekvenser i relation til organisatoriske forhold, navnlig mht. ændrede arbejdsgange på skolerne og evt. brug for kompetenceudvikling hos skoleledere og undervisende personale. Det drejer sig bl.a. om initiativerne, som relaterer sig til at udbyde flere praktiske fag på skolerne, at skulle udbyde teknologiforståelse som ny faglighed, juniormesterlæreordningen og at sikre erhvervspraktik til alle.

Principper for digitaliseringsklar lovgivning

Lovforslagets efterlevelse af de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning skal beskrives i bemærkningerne til et lovforslag, og en eventuel fravigelse af principperne skal begrundes.

Sekretariatet bemærker, at Børne- og Undervisningsministeriet ikke har angivet en vurdering af lovforslagets udformning i overensstemmelse med de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning.

Sekretariatet vurderer, at flere af initiativerne rummer mange elementer af regelforenklinger i overensstemmelse med princip #1 om enkle og klare regler, f.eks. frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning, afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse og afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse.

Sekretariatet finder det positivt, at der med initiativet om ny timetalsfordeling - i overensstemmelse med princip #3 om at muliggøre automatisk sagsbehandling - anvendes objektive kriterier i udarbejdelsen af den nye timetalsmodel.

Ministeriet kan hertil overveje at beskrive, hvordan udvekslingen af oplysningerne vedrørende overholdelsen af minimumstimetal mellem skoler og myndighed påtænkes understøttet digitalt, jf. princip #4 om sammenhæng på tværs.

Der henvises i øvrigt til digst.dk/dkl samt [Vejledning om digitaliseringsklar lovgivning](#), ligesom I naturligvis er velkomne til at kontakte sekretariatet for råd og vejledning.

Med venlig hilsen

Stine Nygaard Kjerulf Hansen

Fuldmægtig

T +45 29 62 19 24

E stnkha@digst.dk

Til Børne- og Undervisningsministeriet
aarjk@uvm.dk
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Efterskolerne
Farvergade 27H, 2. sal
1463 København K
+45 33 12 86 80
www.efterskolerne.dk

København d. 28.06.2024

Hørings svar om lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Efterskoleforeningen takker for muligheden for at kommentere på høringsudkastet til lovforslaget om folkeskolens kvalitetsprogram.

Efterskoleforeningen bakker overordnet op om mange af elementerne i kvalitetsprogrammet, hvis formål er at sætte folkeskolen fri. Efterskolerne er en naturlig og integreret del af grundskolen og vi ser frem til, at de frihedsgrader, der tilfalder folkeskolen, også smitter af på den frie sektor. Vi oplever indimellem en stram styring af de frie skoler, bl.a. i forbindelse med tilsyn, hvor STUK går meget tæt på skolernes pædagogiske praksis, planer og evalueringer i deres tilsyn. Der er også elementer i lovforslaget, hvor det er uklart, hvorvidt den øgede frihed overføres til de frie skoler.

Vi ser frem til fortsat dialog om, hvordan skolernes frihed til at drive skole inden for deres eget selvvalgte værdigrundlag styrkes, samtidig med, at vi er med til at danne og uddanne unge mennesker.

I den forbindelse er det også afgørende, at de frie skoleforeninger inddrages i det videre arbejde med frisættelsen, herunder ikke mindst arbejdet omkring erstatningen af fælles mål med fagplaner. "Stå-mål-med-kravet, som efterskoler er underlagt for de undervisningspligtige elever gør, at det arbejde er helt centralt for den måde vi kan og skal drive undervisning på. Derfor bidrager vi meget gerne med viden og erfaring – og tænker det helt naturligt at vi sammen med de øvrige frie foreninger indgår i arbejdet, eventuelt i en ministerielt forankret arbejdsgruppe alene for de frie skoler.

Vi har desuden følgende konkrete bemærkninger til lovforslaget:

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Efterskoleforeningen bakker op om, at færdigheds- og vidensområder gøres vejledende i folkeskolen og dermed også for de efterskoler, der underviser elever i den undervisningspligtige alder.

Efterskoler har mulighed for som alternativ til at følge folkeskolens fælles mål at opstille egne slut- og delmål jf. efterskolelovens § 3. Det bør i den forbindelse fremgå klart af lovbemærkningerne, at de frihedsgrader, der naturligt gives til efterskoler,

der følger folkeskolens fælles mål, også kommer til at gælde for efterskoler, der opstiller egne slut- og delmål.

Afskaffelse af læseplaner

Efterskoler er i modsætning til frie grundskoler undtaget fra at udarbejde undervisningsplaner jf. friskolelovens § 1a, stk. 2. Derfor vedrører denne bemærkning ikke direkte os. Men vi vil gerne bakke de øvrige frie skoleforeninger op i, at man som en naturlig konsekvens af, at læseplanerne afskaffes i folkeskolen, også afskaffer de frie grundskolers undervisningsplaner.

Det fremgår af lovbemærkningerne til denne ændring, at "Forligskredsen har et ønske om at sætte folkeskolen fri, så skolerne kan rette fokus på det væsentlige. Forligskredsen finder, at de mange krav til skolens undervisning reducerer det lokale råderum og risikerer at fjerne fokus fra det væsentlige". Samme argumentation må gælde for de frie grundskoler, og derfor vil det være helt naturligt, at man i forbindelse med det fremsatte lovforslag fjerner friskolelovens krav om undervisningsplaner.

Juniormesterlære i udskolingen

Efterskoleforeningen bakker op om intentionen med juniormesterlærerordningen, hvorefter folkeskolen får mulighed for at tilbyde forløb med praktik m.v. i kombination med mindre boglig undervisning, evt. kun undervisning i dansk og matematik.

Lovforslaget forpligter ikke efterskoler til at tilbyde juniormesterlærerordning, hvilket heller ikke giver mening, da ordningen er tænkt ind i en større kommunal kontekst. Men de frihedsgrader, der ligger i ordningen med bl.a. reduceret fagrække, er vi meget interesseret i at få indarbejdet i vores lovgivning.

Efterskoler har efter gældende regler mulighed for, at brobygning, studie- og erhvervspraktik kan udgøre op til 1/7 af kursustiden, men der er ingen undtagelsesbestemmelser omkring reduceret skema/færre prøver bortset fra de alm. bestemmelser i folkeskoleloven/specialundervisningsbekendtgørelse m.v., som er forholdsvis snævre. Det udfordrer efterskolernes mulighed for at udviklerelevante forløb for f.eks. elever, der har været skolevægrede i folkeskolen, som en del efterskoler oplever at modtage flere og flere af.

Specifikt i forhold til, at ordningen nu indføres i folkeskolen, er det under alle omstændigheder vigtigt, at efterskoler, der i enten 9. klasse eller 10. klasse overtager elever, der har gennemført (eller evt. sprunget fra) et juniormesterlæreforløb får de samme fleksible muligheder som folkeskolen for at tilrette undervisning og prøver i relation til, at eleven har været omfattet af et forløb med mindre undervisning, så de ikke skal indhente huller fra tidligere skolegang.

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen

Vi bakker op om intentionen med flere praktiske fag og større valgfrihed i folkeskolens udskoling, som i høj grad allerede er noget af det, der karakteriserer efterskolerne. Der lægges ikke op til yderligere bindinger omkring valgfag på efterskolerne, hvilket fortsat giver efterskolerne mulighed for at tone deres valgfag i respekt for både det almindelige og skolernes specifikke profiler. Det er positivt.

Teknologiforståelse som ny faglighed i udskolingen

Foreningen bakker op om det øgede fokus på teknologiforståelse og bidrager gerne med erfaringer i det videre arbejde. Her og nu indføres der et 5. praktisk/musisk valgfag i 7.-8. klasse i form af teknologiforståelse. Der bør præciseres, at efterskolerne fortsat alene skal stå mål med (og eventuelt føre til prøve) i ét af de (fremover) 5 obligatoriske valgfag.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Efterskoleforeningen bakker op om at lette prøvetrykket i udskolingen. Mange efterskoler oplever, at prøverne i 9. klasse fylder meget, og med forslaget her, bliver prøvetrykket lettet en smule.

Forligskredsen har dog desværre ikke samtidig ønsket at lempe på de mange karakterer, der gives i folkeskolen, idet man fastholder standpunktskaraktererne i de fag, der ikke længere vil være udtræksprøver i.

Efterskoler har traditionelt set været undtaget fra krav om at afgive standpunktskarakter bortset fra i de fag, hvor der kan føres til prøve. Med bestemmelsen her indføres der indirekte et krav, om at efterskoler fremover skal give standpunktskarakter i fag, som der ikke føres til prøve i. Det er en væsentlig ændring i skolernes frihed, som ikke bør "lempe igennem" via en ændring i folkeskoleloven. Vi opfordrer til, at det tydeligt fremgår, at de frie skoler er undtaget herfor.

Vi indgår i øvrigt meget gerne i arbejdet med at se på fremtidens prøver, hvor vi har mange erfaringer med alternative prøver m.v.

Erhvervspraktik til alle

Med lovforslaget gøres erhvervspraktikken obligatorisk for alle elever i folkeskolen (7., 8. eller 9. klasse). Vi forventer, at den nye obligatoriske praktik i folkeskolen ikke gælder for efterskoler og har derfor ikke yderligere bemærkninger hertil.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

Med lovforslaget præciseres det, at støtte under 9 timer kan gives til den enkelte elev som i dag, men også gennem aktiviteter i klassen, herunder tiltag rettet mod hele klassen (både fagligt og socialt). Det er en fin præcisering, som vi bakker op om.

Der er dog en tilskudsteknisk implikation ved den præcisering, som er specifik for efterskolerne, og som bør løses. Efterskoler kan til elever med behov for supplerende undervisning eller anden faglig støtte modtage et inklusionstilskud jf. efterskolelovens § 24a. Tilskuddet anvendes i dag til støtte både i og uden for undervisningen, men ikke til de helt generelle inklusionstiltag og heller ikke til støtte af sociale færdigheder. De generelle inklusionstiltag, som efterskoler også laver, dækkes via almindelige driftstakster.

Inklusionstilskuds-paragraffen (§ 24a) refererer tilbage til lovens 3a, der igen refererer tilbage til folkeskolelovens § 3a. Det betyder, at når man udvider definitionen på "inkluderende tiltag" i lovens 3a, kommer man automatisk til at udvide målgruppen af elever, der kan søges inklusionstilskud til, hvilket med sikkerhed ikke har været hensigten. Det vil potentielt udvide inklusionstaksten, og dermed muligheden for

at hjælpe de elever med størst behov for støtte, som ikke er specialundervisningselever.

Derfor bør § 24a/§ 3a formuleres på en måde, så det fremgår tydeligt, at inklusionsmidlerne er tiltænkt samme målgruppe som tidligere og ikke en større målgruppe. På den måde kan man fastholde præciseringen af, hvad inklusion handler om, samtidig med gruppen af inklusionselever, der kan søges tilskud til ikke udvides. Vi indgår meget gerne i dialog med ministeriet om bud på en konkret løsning.

Med venlig hilsen

Helene Valgreen

Vicedirektør

+45 33 17 97 64

hv@efterskolerne.dk

Til Undervisningsministeriet
Att.: aarjk@uvm.dk, Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Sagsnr. 24-1456
Vores ref. RLA/lbs
Den 28. juni 2024

Høring vedrørende lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.), samt ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

FH takker for muligheden for at afgive hørings svar til lovforslaget om folkeskolens kvalitetsprogram.

FH bakker op om den politiske aftale, som indeholder mange gode intentioner – blandt andet hjælp til de svageste elever, juniormesterlære og obligatorisk erhvervspraktik. Dog bemærker FH, at det er helt afgørende, at den samlede økonomi i aftalen passer, ellers vil kommunerne og folkeskolerne ikke kunne løfte opgaven og indfri aftalens ambitioner. Det gælder både i forhold til den opgave, folkeskolerne skal løfte, men det gælder også i forhold til fritidsordning og SFO, som skal løfte en større opgave i det omfang, skoledagen bliver kortere og behovet for fritidstilbud større.

Juniormesterlære

FH bakker op om ambitionerne med juniormesterlære-ordningen, men er samtidig bekymret for, at ordningen kan have den konsekvens, at udskolingen af logistiske grunde bliver opdelt og kommer til at bestå af ordinære klasser og juniormesterlæreklasser, hvor dem der vælger juniormesterlæreordningen, risikerer at blive ekskluderet fra deres klassefællesskab. Derfor er det vigtigt, at skolerne ved den konkrete tilrettelæggelse af juniormesterlæreordningen, også har fokus på at støtte elevernes tilknytning til klassefællesskabet, eksempelvis ved at tilrettelægge praktikforløb som halve skoledage.

FH bemærker, at kun "arbejdsgiverorganisationer" og "virksomheder" er nævnt i forhold til ordningen. FH opfordrer til, at disse udtryk erstattes af hhv. "arbejdsmarkedets parter" og "arbejdspladser", dels for at sikre arbejdsmarkedsmæssig ligestilling, dels for ikke at udelukke juniormesterlære på offentlige arbejdspladser. Foruden denne ligestilling er det uklart, hvordan det sikres og hvem der sikrer elevernes vilkår og rettigheder, når de er i juniormesterlære på en arbejdsplads. Der bør fx sikres tydelighed i arbejdsmiljøreglerne ift., hvad eleverne i juniormesterlære må arbejde med. Det kan f.eks. gøres ved at indskrive juniormesterlære i bekendtgørelsen om unges arbejde på en måde, der understøtter elevens mulighed for at prøve kræfter med arbejdet på virksomheden på en forsvarlig måde. Der kan også skeles til vilkårene for 'trainee-ordninger', fx på industriens område, eller de gældende regler for fritidsjob/spire-jobordninger, da aldersgruppen er tilsvarende.

Herudover mener FH at juniormesterlære som udgangspunkt bør bygge på praktikforløb på arbejdspladser. I den forbindelse er det vigtigt, at kommunen etablerer et samarbejde med lokale virksomheder og offentlige arbejdspladser, fx gennem en praktikformidling forankret i den kommunale ungeindsats.

Med den foreslåede ordning lægges der op til at de unge, der benytter sig af juniormesterlæreordningen, skal til eksamen i færre fag og som minimum dansk og matematik, hvilket ikke altid vil være tilstrækkeligt fagligt niveau til at gennemføre alle erhvervsuddannelser eller til at blive optaget på en gymnasial uddannelse, og det kan være problematisk eksempelvis for den unge, der efter et par år på arbejdsmarkedet ombestemmer sig og gerne vil starte på en ungdomsuddannelse. Derfor mener FH, at det er vigtigt, at der er en vej tilbage til uddannelsessystemet for de unge, der vælger juniormesterlærerordningen. Ordningen må ikke ende med at begrænse de unges muligheder.

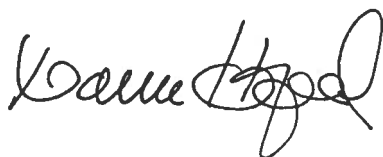
Obligatorisk erhvervspraktik

Som FH forstår den foreslåede ordning, vil skolelederen fremadrettet skulle spille en større rolle i forhold til at hjælpe de elever, der ikke selv har fundet en erhvervspraktikplads, med at finde en plads. Det er en god idé, fordi der i dag er mange elever, der ikke kommer i erhvervspraktik, netop fordi de ikke kan finde en plads selv. Det er samtidig FH's opfattelse, at der ikke lægges op til at ændre den nuværende ordning om retten til erhvervspraktik i 8. og 9. klasse, og derfor vil det være hensigtsmæssigt, hvis skolelederen også vil kunne hjælpe de elever, der gerne vil benytte deres ret til erhvervspraktik, men som ikke kan finde en plads selv.

Mulighed for karakterer på 6. og 7. klassetrin

FH mener, at det kan være problematisk at indføre karakterer allerede på 6. og 7. klassetrin, fordi karakterer kan udfordre det trygge læringsrum og fordi karakterer vil give anledning til sammenligning og konkurrence, og i sidste ende en u hensigtsmæssig præstationskultur. For FH er det vigtigt, at folkeskolen giver børnene ro til at udvikle sig i eget tempo, til at fordybe sig og til at tilegne sig viden. Der skal være rum til at turde fejle og lære af sine fejl i folkeskolen.

Med venlig hilsen

Nanna Højlund

Rosa Navarro Hammer

Fra: Dorte Salomon Fredborg, Fagpolitisk Center <dorte.fredborg@3f.dk>
Sendt: 2. juli 2024 09:20
Til: DEP - AAR JK; Rosa Navarro Hammer
Cc: Anne Katrine Dalsgaard, Center for Organisation; Benedikte Maul Andersen, Industrigruppen; Bettina Vejen Vig, Fagpolitisk Center; Casper Abildstrøm Vildbech, Industrigruppen; Claus Eskesen, Fagpolitisk Center; Dorte Salomon Fredborg, Fagpolitisk Center; Elise Andsager, Industrigruppen; Eva Jahnsen, Fagpolitisk Center; Gry Brinchmann Holm, Fagpolitisk Center; Henriette Ganderup, Fagpolitisk Center; Jens Kirkegaard, Fagpolitisk Center; Jon Lausten Vilsen, Fagpolitisk Center; Kaj Andersen, Fagpolitisk Center; Karin Olsen, Fagpolitisk Center; Kim Them Serup, Formandssekretariatet; Leif Michael Larsen, Transportgruppen; Mette Jensen, Privat Service, Hotel og Restauration; Michael Jørgensen, Privat Service, Hotel og Restauration; Morten Lehmann, Byggegruppen; Nadia Trier, Fagpolitisk Center; Pernille Mørch Christensen, Formandssekretariatet; Pia Maul Andersen, Industrigruppen; Sune Schou Holm, Center for organisation; Susanne Ovesen, Fagpolitisk Center; Thomas Klimek, Fagpolitisk Center
Emne: VS: Høringssvar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram, STAR Id nr.: 4037717
Vedhæftede filer: Høringsliste.pdf; Udkast til lovforslag om kvalitetsprogram for folkeskolen mv._til ekstern høring.pdf; Udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen_karakterer 6 og 7_til ekstern høring.pdf; Høringsbrev.pdf
Kategorier: Blå kategori
AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-185
DocumentIsArchived: -1

3F har ingen bemærkninger til høring til ovennævnte høring (STAR Id nr.: 4037717).

Venlig hilsen

Dorte Salomon Fredborg

Sekretær

3F Fagligt Fælles Forbund
Fagpolitisk Center
Arbejdsmarked og Uddannelse
Kampmannsgade 4
1790 København V

Telefon: 88 92 10 97
E-mail: dorte.fredborg@3f.dk
www.3f.dk

Fra: Theis Moltke Jensen <TMJ@star.dk>

Sendt: 25. juni 2024 15:06

Til: AC <ac@ac.dk>; Allan S. Andersen <asa.of@taarnby.dk>; Anders Daugberg Stryhn <ands@star.dk>; Anne Gatzwiller Wendelboe-Jensen <komsek@taarnby.dk>; Anne Sofie Fogtmann <asf@ac.dk>; Bent Nielsen <bent@bm.dk>; Berit Toft Fihl <btf@lho.dk>; Betina Højreby Johnsen <bho@fho.dk>; Bodil Egelund Christensen <bec@regioner.dk>; Christina Borries <chbo@fho.dk>; Christine Schmitz <ACS@star.dk>; christoffer Lilleholt <lilleholt@odense.dk>; David Hedegaard Andersen <daha@danskmetal.dk>; Dea Donkin <Dea.Donkin@hk.dk>; Dorte Salomon Fredborg, Fagpolitisk Center <dorte.fredborg@3f.dk>; Emma Barslund Fosse <embf@di.dk>; Erik

Danish Agency for Labour Market and Recruitment

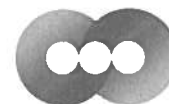
Vermundsgade 38 | 2100 Copenhagen

T +45 72 21 74 00 | star@star.dk | www.star.dk

[Følg os på LinkedIn](#)

[Læs på star.dk om styrelsens håndtering af dine personoplysninger](#)

[Go to star.dk to learn how we process your personal information](#)

Vedrørende høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Børne- og Undervisningsministeriet har ved mail af 31. maj 2024 anmodet FGU Danmark om at afgive bemærkninger til høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

FGU Danmark finder det positivt, at der er fokus på at skabe en bedre sammen mellem teori og praksis i undervisningen i folkeskolen, at der gives større frihedsgrader til at tilrettelægge undervisningen efter lokale forhold, og at der med lovforslaget gives mulighed for tættere samarbejde mellem folkeskolen og Forberedende Grunduddannelse (FGU). Der er mange vigtige og oplagte samarbejdsmuligheder mellem folkeskolen og FGU, som med fordel kan udfoldes og udvides, og som flere af elementerne i lovforslaget taler ind i. Det er afgørende med et tæt samarbejde for at sikre kædeansvaret om børn og unge, så de får de bedste forudsætninger for at klare sig godt i livet.

Herunder er FGU Danmarks bemærkninger til de enkelte elementer i lovforslaget.

Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.

Vedr. fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

FGU Danmark finder det positivt, at der er fokus på at skabe enklere læreplaner i folkeskolens fag, og at der er nedsat en ekspertgruppe, som skal udarbejde et beslutningsgrundlag med anbefalinger til den konkrete tilrettelæggelse af fagfornyelsen og et enkelt format for folkeskolens fagplaner.

Parallelt med nedsættelsen af ekspertgruppen til fagfornyelse i folkeskolen er der nedsat en arbejdsgruppe, som er kommet med anbefalinger til en revision af læreplaner og fagbilag i FGU.

FGU Danmark

26-06-2024

Ny Vestergade 17,
2. sal

1471 København K.

Tlf. 3044 4033

Mail: fgu@fgu.dk

www.fgu.dk

CVR: 40842357

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København
Att: aarjk@uvm.dk og rosa.navarro.hammer@uvm.dk

Arbejdsgruppen har haft tre måneder frem til maj 2024 til at udarbejde sine anbefalinger til børne- og undervisningsministeren.

FGU Danmark opfordrer kraftigt til, at en beslutning om revision af FGU's læreplaner og fagbilag og formuleringen af de faglige mål afventer anbefalingerne fra ekspertgruppen på folkeskoleområdet for at sikre den helt afgørende sammenhæng i tilgangen til mål og læringssyn på tværs af uddannelsesområderne, så områderne taler bedst muligt sammen i arbejdet om at gøre de unge så dygtige som muligt.

Vedr. juniormesterlæreordning til elever på 8. og 9. klassetrin

FGU Danmark finder det generelt positivt, at der indføres juniormesterlære i folkeskolens 8. og 9. klasse, og at der gives mulighed for, at juniormesterlæren kan ske på en FGU-institution. Erfaringerne fra FGU-institutionerne er, ligesom erfaringerne fra rammeforsøget om eud 8/9, at en mere virksomhedsorienteret undervisningstilgang kan give ny motivation for læring for mange elever.

FGU Danmark bemærker, at der via folkeskolelovens § 33, stk. 4, allerede i dag er mulighed for, at en elev efter afslutning af 7. klasse, kan opfylde undervisningspligten ved at deltage i særligt tilrettelagte forløb eller i erhvervs-mæssig uddannelse eller beskæftigelse. FGU Danmark har en opmærksomhed på, at juniormesterlæreordningen skal kunne noget andet end de eksisterende muligheder og i højere grad bliver brugt, så der ikke indføres flere regler og administrative procedurer for det samme. FGU Danmark opfordrer til, at der igangsættes en kommunikationsindsats for at udbrede kendskabet til juniormesterlæreordningen, og at ordningen følges og evalueres med henblik på at samle op på erfaringerne.

FGU Danmark har generelt en opmærksomhed på organiseringen og samarbejdsprocesserne omkring juniormesterlæreordningen mellem folkeskole, kommune og aftagerinstitution. Erfaringerne fra FGU's erhvervsgrunduddannelsesspor, hvor 2/3 af forløbet gennemføres som virksomhedspraktik er, at det er meget ressourcekrævende både hvad angår medarbejderressourcer, vejledningsopgaven, administration og koordinering. Det er vigtigt, at aftagerinstitutionerne har de nødvendige ressourcer til at håndtere juniormesterordningen, så det ikke tager ressourcer fra skolens andre elever.

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København
Att: aarjk@uvm.dk og rosa.navarro.hammer@uvm.dk

Herunder er FGU Danmark opmærksomhedspunkter beskrevet nærmere:

- Det fremgår, at alle elever i folkeskolens 8. og 9. klasse har mulighed for at tilvælge juniormesterlære med samtykke fra forældrene. Det fremgår ikke, hvordan det sikres, at potentielt alle 8. og 9. klasseelever kan komme i juniormesterlære, herunder om de mulige aftagerinstitutioner er forpligtet til at tage folkeskoleelever i juniormesterlære.
- Det fremgår, at folkeskolelederen vil være ansvarlig for tilrettelæggelsen af juniormesterlæreordningen, at aftagerinstitutionen påtager sig at planlægge og gennemføre undervisningen efter folkeskoleloven på vegne af kommunalbestyrelsen og at børne- og undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om indhold mv. af ordningen. Det er afgørende, at de aftagende institutioner får mulighed for at tilrettelægge juniormesterlæren efter lokale forhold og får medbestemmelse på indholdet af ordningen, så det både bliver meningsfuldt for eleverne i juniormesterlære, men også for skolens egne elever. Det er i den forlængelse afgørende, at der skabes et tæt samarbejde mellem folkeskolen, kommunen og aftagerinstitutionen om forløbet, bl.a. for at sikre, at eleven bliver støttet i overgangene mellem skoleforløb og juniormesterlæren, at aftagerinstitutionerne får viden om elevens behov og generelt klædes på til at håndtere opgaven mv.
- Det fremgår, at kommunen skal påse, at de medarbejdere, som skal omgås eleven på praktikstedet, har de fornødne faglige og pædagogiske kompetencer. Det fremgår dog ikke, at der er særlige kompetencekrav til medarbejdere, som skal forestå juniormesterlæren.
- Det fremgår, at kommunalbestyrelsen skal indgå overenskomster med hver af de uddannelsesinstitutioner, som gennemfører de praktiske undervisningsforløb. FGU Danmark er bekymret for ressourcetrækket i forbindelse med indgåelse af overenskomster og tilsyn hermed og opfordrer til, at der arbejdes for så smidige og nemme arbejdsgange forbundet hermed som muligt.

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København
Att: aarjk@uvm.dk og rosa.navarro.hammer@uvm.dk

- Det fremgår, at finansieringen af de praktiske undervisningsforløb er et anliggende mellem kommunalbestyrelsen og den pågældende uddannelsesinstitution. I forbindelse med FGU's egu-spor kan den kommunale ungeindsats (KUI) uddelegere den praktikpladsopsøgende indsats til en FGU-institution på baggrund af en lokal samarbejdsaftale. Erfaringerne fra FGU er, at der indgås meget forskellige samarbejdsaftaler, herunder omkring økonomi, hvilket kan skabe forskellige incitament og muligheder for at etablere praktikpladser og praktiske undervisningsforløb. Der bør være fokus på at understøtte overenskomster på juniormesterlæreområdet, og der bør laves en rettesnor for økonomisk kompensation for at tage elever i juniormesterlære for at understøtte ensretning af tilbuddet på landsplan.
- Det fremgår, at elever og forældre som udgangspunkt selv skal finde en praktikvirksomhed, som godkendes af skolelederen. En undersøgelse af anvendelse af erhvervspraktik i folkeskolen fra 2021 viste, at nogle unge oplever det som en udfordring selv at skulle finde praktikplads pga. manglende ressourcer og netværk. FGU Danmark har i den forbindelse en opmærksomhed på, at bestemmelsen ikke må skævvride de unges muligheder, så det kun er ressourcestærke elever (og forældre), som kan komme i praktik i virksomheder, mens de elever, som ikke finder en praktikplads kun kan komme i et praktisk undervisningsforløb, fx på en FGU-institution via kommunen. Det er vigtigt, at der ikke skabes en stigmatisering af de unge.
- Det fremgår, at der skal indgås en praktikaftale mellem elev, forældre og praktiksted. FGU Danmark opfordrer til, at der udarbejdes en standardskabelon for praktikaftalen, som stilles til rådighed i forbindelse med indgåelse af praktikaftaler.
- Det fremgår, at børne- og undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilmeldingsfrister, framelding mv. til juniormesterlæreordningen. FGU Danmark henviser til en opmærksomhed på overenskomstreglerne for ansatte i FGU, der indeholder regler om varsling om de ansattes opgaver.

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København
Att: aarjk@uvm.dk og rosa.navarro.hammer@uvm.dk

- Det fremgår, at folkeskolelederen kan tilbyde elever, som har været i juniormesterlære brobygning til bl.a. en ungdomsuddannelse i 10. klasse. Elever i folkeskolens 10. klasse får pr. 1. januar 2025 mulighed for at komme i brobygning på FGU i op til 10 dage. Dette bør også være en mulighed for elever, som har været i juniormesterlære.

FGU Danmark finder det positivt, at arbejdsgiverorganisationerne inddrages i arbejdet for at understøtte implementeringen af initiativet. FGU Danmark stiller sig også til rådighed, fx i forhold til at udbrede og dele FGU-institutionernes erfaringer med at skabe individuelt tilrettelagte forløb, der veksler mellem skoleforløb og praktik samt prøveafholdelse.

Endelig opfordrer FGU Danmark til, at der igangsættes forsøgsvirksomhed med ordningen inden ikrafttrædelse, som kan udbredes til folkeskoler, virksomheder og aftagerinstitutioner som inspiration.

Vedr. flere praktiske valgfag og større valgfrihed i udskolingen

Nye og flere valgfag stiller krav til de fysiske rammer på folkeskolerne, da mange praktiske fag kræver værkstedsfaciliteter. FGU-institutionerne udbyder 12 forskellige værkstedstyper på landsplan, som afspejler forskellige erhvervsuddannelsesspor. Der kan med fordel gives mulighed for at etablere lokale samarbejder omkring brug af værkstedsfaciliteter på FGU, erhvervsskoler mv. i forbindelse med valgfagsundervisningen i folkeskolen, så eleverne oplever undervisning i autentiske værkstedsmiljøer.

Vedr. repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen

FGU Danmark finder det positivt, at der med lovforslaget sikres repræsentation af det lokale erhvervsliv, ungdomsuddannelser eller foreningsliv i skolebestyrelserne. Det kan være med til at forbedre samarbejdet på tværs af uddannelses- og beskæftigelsesområdet lokalt og dermed de unges overgang.

FGU Danmark opfordrer til, at FGU indskrives som mulig repræsentant på linje med erhvervsliv, ungdomsuddannelser og foreningsliv i loven, så kommunalbestyrelsen også har mulighed for at udpege en FGU-

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København
Att: aarjk@uvm.dk og rosa.navarro.hammer@uvm.dk

repræsentant til skolebestyrelserne. Det kan være med til at understøtte samarbejde mellem folkeskolen og FGU, fx i forhold til, at FGU kan dele erfaringer med det inkluderende og praksisrettede undervisningsmiljø samt elevgruppen med særlige behov samt understøtte, at kendskabet til FGU udbredes i folkeskolen og blandt forældre og elever.

Generelt om faglig, personlig og social støtte til eleverne

FGU Danmark bakker op om, at skolerne får større frihedsgrader til at tilrettelægge undervisningen efter lokale forhold, herunder i forhold til bevægelse, lektiehjælp, understøttende undervisning, støtte til den enkelte og klasse mv. Det er dog elementer, som kan være med til at understøtte elevens personlige og sociale kompetencer, som også er helt afgørende for elevens overgang til uddannelse og job.

Med fjernelsen af uddannelsesparathedsvurderingen har man fjernet vurderingen af elevens sociale og personlige forudsætninger, så det alene er de gældende karakterkrav, der indgår i vurderingen. Erfaringerne fra FGU-sektoren er, at mange af eleverne netop har behov for at arbejde med personlige og sociale udfordringer for at blive klar til en ungdomsuddannelse eller job, og der er derfor fortsat behov for, at folkeskolen har et stærkt fokus på styrke elevernes sociale og personlige kompetencer.

FGU Danmark bemærker endvidere, at der skal nedsættes en lovforberedende ekspertgruppe om justeringer af de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolens specialundervisning og specialpædagogisk bistand med formålet om at styrke inklusionen, så flere elever kan blive i almenundervisningen, som skal komme med sine anbefalinger i første kvartal 2025. FGU Danmark opfordrer til, at støttemulighederne gennem hele uddannelsessystemet samtænkes, så eleverne ikke oplever brudt støtte undervejs.

Tekniske bemærkninger

FGU Danmark bemærker, at FGU-loven ikke er indskrevet i de særlige bemærkninger i forhold til, at lovforslaget ikke gælder for Færøerne og Grønland (s. 178).

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København
Att: aarjk@uvm.dk og rosa.navarro.hammer@uvm.dk

Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin

FGU-institutionerne oplever et stigende antal elever med skolevægning, psykiske udfordringer og mistrivsel uden for skoletiden. FGU Danmark er bekymrede for, at karaktergivning på 6. og 7. klassetrin kan påvirke elevernes trivsel negativt. Flere forskere peger på, at den øgede mistrivsel blandt børn og unge blandt andet skyldes oplevelse af pres, stress og angst på grund af et øget præsentationspres i ungdomslivet.

Derudover har FGU Danmark ikke nogen bemærkninger.

Tak for muligheden for at afgive høringssvar.

Med venlig hilsen

Lisa Goth

Sekretariatschef i FGU Danmark

Rosa Navarro Hammer

Fra: Lars Djernæs <ldj@fida.dk>
Sendt: 26. juni 2024 14:59
Til: DEP - AAR JK; rosa.navarro.hammer@uvm.dk
Cc: Martin Steen Kabongo
Emne: Høringssvar - Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Udkast til lovforslag om kvalitetsprogram for folkeskolen mv._til ekstern høring.pdf; Udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen_karakterer 6 og 7_til ekstern høring.pdf

Til BUVM

Finans Danmark takker for modtagelsen af nedenstående høring.

Finans Danmark Arbejdsgiver har ingen bemærkninger til udkastet.

Venlig hilsen

Lars Djernæs

Chefkonsulent
Direkte nr: +45 2339 9240
ldj@fida.dk

Fra: Rosa Navarro Hammer <Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk>

Sendt: 31. maj 2024 14:45

Til: info@adhd.dk; Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; ae@ae.dk; ATP <pote@atp.dk>; astra@astra.dk; kontor@autismeforening.dk; Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering <star@star.dk>; bupl@bupl.dk; lederforeningen@bupl.dk; ptm@boernesbureau.dk; bkf@bkchefer.dk; Børnerådet <brd@brd.dk>; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; info@cepos.dk; cevea@cevea.dk; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; dif@dif.dk; dlf@dlf.org; info@privateskoler.dk; dst@dst.dk; formand@danmarksvejlederforening.dk; da@da.dk; info@blind.dk; dcum@dcum.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; drc@drc.ngo; dfs@dfs.dk; dhf@dhf-net.dk; Emballageindustrien <hoering@di.dk>; metal@danskmetal.dk; dp@dp.dk; post@skoleforeningen.org; skoleidraet@skoleidraet.dk; ad@skoleidraet.dk; malene_vs@hotmail.com; ds@socialrdg.dk; ds@socialraadgiverne.dk; duf@duf.dk; Danske Advokater <mail@danskeadvokater.dk>; kontor@dadanet.dk; ddl@ddl.dk; Danske Erhvervsakademier <info@danskeerhvervsakademier.dk>; bestyrelserne@deg.dk; lederne@deg.dk; info@danskeforlag.dk; kontakt@dgsnet.dk; mail@danskegymnasier.dk; info@dgi.dk; dh@handicap.dk; vuc@vuc.dk; bestyrelsesforeningen@vuc.dk; csc@lf.dk; info@dmkskoler.dk; Danske Professionshøjskoler <Uc-dk@uc-dk.dk>; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; fdr@fdr.dk; info@danske-seniorer.dk; dse@skoleelever.dk; lederforeningen@sosu.dk; bestyrelserne@sosu.dk; Datatilsynet <dt@datatilsynet.dk>; formand@deanbragtesvilkar.dk; dea@dea.nu; mail@dukh.dk; dch@dch.dk; Anna Karina Nickelsen | Det Kriminalpræventive Råd <akn@dkr.dk>; dnir@siri.dk; dssv@dssv.dk; info@efterskoleforeningen.dk; info@engineerthefuture.dk; kontakt@eeo.dk; lbh@sde.dk; Danmarks Evalueringsinstitut <eva@eva.dk>; fh@fho.dk; Faglig Fælles Forbund 3F <3f@3f.dk>; fgu@fgu.dk; Central Postkasse <f@fida.dk>; post@finansforbundet.dk; finanstillsynet@ftnet.dk; kontakt@firmaidraet.dk; kontor@ffd.dk; ng@ffd.dk; info@fora.dk; foa@foa.dk; info@fadd.dk; dj@sctib.dk; fkf@kristne-friskoler.dk; jakob.thyker@arriva.dk; info@fffp.dk; hej@friefagskoler.dk; info@fobu.dk; ligevaerd@ligevaerd.dk; post@forhandlingsfaellesskabet.dk; fsl@fsl.dk; kontakt@friskolerne.dk; fsr@fsr.dk; gymbf@gymbf.dk; gl@gl.org; HK Service <hk@hk.dk>; hkstat@hk.dk; post@iffd.dk; info@industriensfond.dk; info@humanrights.dk; info@justitia-int.org; KL <kl@kl.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; info@velfaerdschefer.dk; Henrik Mulvad | Kraka <kontakt@kraka.org>; info@landboudom.dk; Landbrug & Fødevarer <hoering@lf.dk>; mail@landdistrikterne.dk; Formand@la10.dk; heras@slagelse.dk; lu@ungdomsskoleledere.dk; lfs@lfs.dk; los@los.dk; lh@handelselever.dk; chr@syddjurs.dk; jegpe@vejle.dk; post@lilleskolerne.dk; lof@lof.dk; lc@skaf-net.dk; kontakt@laerforlivet.dk; hansa@syddjurs.dk; maab@tradium.dk;

Rosa Navarro Hammer

Fra: Finanstilsynet - Ministerbetjening <ministerbetjening@ftnet.dk>
Sendt: 3. juni 2024 13:24
Til: DEP - AAR JK
Cc: ministerbetjening@ftnet.dk; Rosa Navarro Hammer
Emne: VS: Høring: Lovforslag, som udmønter dele af aftale om folkeskolens kvalitetsprogram mv.
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Høringsliste.pdf; Udkast til lovforslag om kvalitetsprogram for folkeskolen mv._til ekstern høring.pdf; Udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen_karakterer 6 og 7_til ekstern høring.pdf

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Afmærket

AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-101
DocumentIsArchived: -1

Kære Rosa Navarro Hammer

Finanstilsynet har ingen bemærkninger til denne høring.

Mvh Bente I. Johansen

Med venlig hilsen

Bente Irene Johansen

afdelingsleder,

Ledelsessekretariatet/

Kontoret for IT-sikkerhed, cyberrisici og DCIS

 FINANSTILSYNET

Strandgade 29, 1401 København K
Tlf.: +45 33 55 82 82 / Fax: +45 33 55 82 00
Direkte tlf.: +45 33 55 84 27
<mailto:bij@ftnet.dk>
www.finanstilsynet.dk

Finanstilsynet er ansvarlig for behandlingen af de personoplysninger, vi modtager om dig. Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger på vores hjemmeside <https://www.finanstilsynet.dk/Kontakt/Privatlivspolitik>

Finanstilsynet gør opmærksom på, at denne e-mail og eventuelle vedhæftede filer er fortrolige. Hvis du har modtaget denne mail ved en fejl, bedes du straks oplyse Finanstilsynet herom ved at besvare denne e-mail og derefter slette e-mailen. Vi gør opmærksom på, at hvis du har modtaget denne e-mail ved en fejl, kan enhver form for kopiering, offentliggørelse eller distribution af denne e-mail være ulovlig.

Fra: Rosa Navarro Hammer <Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk>

Sendt: 31. maj 2024 14:45

Til: info@adhd.dk; Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; ae@ae.dk; ATP <pote@atp.dk>; astra@astra.dk; kontor@autismeforening.dk; Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering <star@star.dk>; bupl@bupl.dk; lederforeningen@bupl.dk; ptm@boernesbureau.dk; bkf@bkchefer.dk; Børnerådet <brd@brd.dk>; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; info@cepos.dk; cevea@cevea.dk; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; dif@dif.dk; dlf@dlf.org; info@privateskoler.dk; dst@dst.dk; formand@danmarksvejlederforening.dk; da@da.dk; info@blind.dk;

FOAs høringsvar om Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

FOA takker for muligheden for at afgive høringsvar vedr. lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram. FOAs høringsvar tager afsæt i, at:

- 1) **FOA arbejder for børns chancelighed og en folkeskole, der giver alle børn lige muligheder.** Børn af ufaglærte eller faglærte forældre får i gennemsnit lavere karakterer end børn, hvor mindst én forælder har en lang videregående uddannelse, og karaktergabets mellem børn med ufaglærte og akademiker-forældre er vokset de sidste 20 år. Der er også flere børn af ufaglærte, der forlader folkeskolen uden at bestå dansk og matematik. Dette er bl.a. FOAs medlemmers børn.
- 2) **FOA er part i folkeskolen, da halvdelen af det pædagogiske personale i folkeskolen er ansat på FOAs overenskomster.** Herudover organiserer FOA pædagogisk personale på specialskoler, pædagogisk personale ansat i SFO, fritidstilbud og ungdomsskoler samt teknisk personale og køkken- og rengøringspersonale ansat på skoler.
- 3) **FOA som arbejdstagerorganisation bidrager til udviklingen af det danske arbejdsmarked,** herunder rekruttering til FOAs uddannelser og arbejdsområder samt at sikre, at juniormesterlæreordningen udformes på måder, så den både sikrer vilkårene for eleverne og medarbejdere på arbejdspladser med juniormesterlære.

Lovforslagene, der er sendt i høring, er omfattende, FOA kommenterer på følgende dele:

1. Frihed til at afkorte skoledagen – øget åbningstid i SFO
2. Afskaffelse af understøttende undervisning
3. Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp
4. Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse
5. Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen
6. Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik
7. Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives hele klassen
8. Ekspertgruppe om specialundervisning og specialpædagogisk støtte
9. Flere praktiske fag og mere valgfrihed i udskolingen
10. Erhvervspraktik for alle
11. Oprettelse af juniormesterlæreordning i udskolingen
12. Mulighed for at give karakterer på 6.-7. klassetrin

Dato:

26. juni 2024

Politisk ansvarlig:Helena Mikkelsen
Kim Henriksen**Sekretariat:**Cæcilie Saul
Cecilie Frühstück
Kasper Manniche**FOA**Staunings Plads 1-3
1790 København V**Tlf.:**

+45 46 97 26 26

Fax:

+45 46 97 23 00

Kontonr.:

5301-0476807

Mail:foa@foa.dk
a-kassen@foa.dk

www.foa.dk

OBS! OBS! OBS!

1. Frihed til kortere skoledage - øget åbningstid i SFO

- FOA bakker op om forslaget om at gøre de udvidede frihedsgrader til afkortning af skoledagens længde permanente. Og FOA hilser det velkommen, at ressourcer der frigives ved kortere skoledag nu også kan allokeres til øget åbningstid og aktiviteter i SFO via skolens timebank. FOA kan dog være bekymret for, at det i praksis vil betyde langt færre muligheder for skolen til at styrke almenundervisningen med to-lærere, co-teaching mm.
- Skolens timebank har mange formål i folkeskolen, og FOA kan derfor være bekymret for, hvor mange skoler, der vil allokere midler til SFO. Mange kommuner og skoler har desuden allerede afkortet skoleugen som følge af de udvidede frihedsgrader siden skoleåret 2020/21. FOA er bekymret for, hvorvidt der med lovændringen reelt set frigives økonomi til skolens timebank, eller om ressourcerne allerede er allokeret til andre formål.
- For FOA er det centralt, at der sikres tilstrækkelig finansiering af øget åbningstid i SFO, når skoledagen afkortes, så den øgede åbningstid ikke finansieres af en stigning i forældrebetalingen eller kvalitetsforringelser.
- FOA er derfor stærkt bekymret for, at forslaget ikke fastholder, at udgifterne til den øgede åbningstid i SFO som følge af kortere skoledag ikke må pålægges forældrene til de børn, der er indskrevet i fritidstilbuddene. Kommunalbestyrelsen vil således fremover kunne finansiere den øgede åbningstid med en stigning i forældrebetalingen. FOA foreslår, at de hidtidige bestemmelser fastholdes, så afkortning af skoledagen ikke fører til stigning i forældrebetaling i fritidstilbud, der i mange kommuner i forvejen er høj.

2. Afskaffelse af understøttende undervisning

- Indførelse af understøttende undervisning har skabt nye muligheder for tværfagligt samarbejde mellem lærere og pædagogisk personale i skolen. Pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere spiller i dag en langt større rolle i folkeskolen end for 10 år siden. Evalueringer fra bl.a. EVA har vist, at det tværfaglige samarbejde mellem lærere og pædagogisk personale har positive effekter på elevernes trivsel og læring og læringsmiljøet i undervisningenⁱⁱ.
- For FOA er det derfor helt centralt, at intentionerne i understøttende undervisning videreføres. I en tid med stigende mistrivsel og et politisk ønske om inklusion, er der et stort behov for det pædagogiske personales kompetencer som supplement ind i skolen.

- FOA kan dog være bekymret for, i hvilket omfang skolerne vil vælge at prioritere ressourcer fra skolens timebank til tværfagligt samarbejde i undervisningen og til pædagogiske indsatser og aktiviteter, der ligger uden for fagene, set i lyset af de mange andre formål, timebankens ressourcer kan anvendes til.
- FOA er i tvivl om, hvilken betydning afskaffelsen af understøttende undervisning vil få på lovhjemlen til alle pædagogiske faggruppers arbejde i skolen. Praksis i dag er, at både pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere varetager understøttende undervisningsopgaver. For FOA er det helt afgørende, at der fortsat er hjemmel til at alle tre pædagogiske faggrupper kan varetager trivsels- og pædagogiske opgaver i skolen selvstændigt og i samarbejde med lærere efter omlægningen af understøttende undervisning til skolens timebank. Således at det sikres, at ny lovgivning er i overensstemmelse med gældende praksis på området.
- FOA kan bakke op om forslaget om, at understøttende undervisning omlægges og bliver en del af skolens timebank. FOAs opbakning er dog betinget af, at forslaget ikke sigter mod at afskaffe de mange relevante indsatser og metoder fra den understøttende undervisning, men at det alene er et spørgsmål om at omlægge timer og ressourcer fra den understøttende undervisning til skolens timebank. Opbakningen betinges også af, at der fremover fortsat er lovhjemmel til at alle tre pædagogiske faggrupper kan varetager trivsels- og pædagogiske opgaver i skolen selvstændigt og i samarbejde med lærere.
- For FOA er det afgørende, at timerne i skolens timebank både kan anvendes til indsatser, der styrker kvaliteten i undervisningen i fagene og til indsatser og aktiviteter i skolen, som ligger ud over undervisningen i fagene, herunder andre trivselsrettede eller pædagogiske aktiviteter. Også selvom brug af timebankens ressourcer til aktiviteter i skolen der ligger ud over undervisningen i fagene, vil betyde, at de omfattede elever vil få en længere skoledag.

3. Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp

- At alle folkeskoler tilbyder eleverne lektiehjælp, er medvirkende til at modvirke social ulighed og øger børns chancelighed. FOA kan derfor ikke bakke op om forslaget om afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp. FOA mener, at alle børn i den danske folkeskole skal have adgang til lektiehjælp, og at dette skal være en lovbestemt rettighed. Tilbud om lektiehjælp i folkeskolen må ikke være op til den enkelte kommune eller skoles prioritering eller økonomi.

- Familier har forskellige forudsætninger for at kunne hjælpe deres børn med lektier, og det er ikke alle familier, der har råd til at tilkøbe lektiehjælp på det private marked. FOA frygter, at der med afskaffelsen af centralt krav om lektiehjælp vil blive skabt et A og B-hold mellem børn af familier, der selv kan stå for lektiehjælp eller tilkøbe det, og børn af familier, der ikke kan, hvis ikke alle skoler er forpligtet til at tilbyde lektiehjælp. FOA ser også en risiko for, at afskaffelsen af centralt krav om lektiehjælp kan betyde, at det vil være skoler i bestemte områder eller skoler med særlige elevsammensætninger, der hhv. tilbyder og ikke tilbyder lektiehjælp.

4. Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

- FOA deler Danske Skoleelevers synspunkter om, at bevægelse i folkeskolen har flere formål og gevinster: Bevægelse er vigtigt element i folkeskolen i en tid, hvor mange elever keder sig i skolen, og flere elever mistrives. Brugen af motion og bevægelse i undervisningen medvirker til at folkeskolen kan tage hånd om en bredere elevgruppe. Og bevægelse kan medvirke til at skabe trivsel, da bevægelsesaktiviteter bidrager til at styrke fællesskaber og elevernes relationer til hinandenⁱⁱⁱ. Og ifølge artiklen 'Idræt og bevægelse i skolen' på fra EMU, siger forskningen med stor sikkerhed fra tværsnitsstudier, at der er en sammenhæng mellem det at være i god form og læring^{iv}.
- FOA deler ambitionen om, at skolerne får mere frihed til at indrette og tilrettelægge skoledagen efter de lokale behov. Men FOA er betænkelig ved forslaget om at afskaffe krav om bevægelse i skolen. Når bevægelse går fra at være en skal-opgave til en kan opgave, kan vi ikke sikre, at alle elever tilbydes bevægelse i skolen. Eleverne på skoler, der vælger ikke at tilbyde bevægelse i skolen, vil dermed ikke få mulighed for at få de positive effekter af bevægelse for elevernes sundhed, trivsel, læring og fællesskaber. Forslaget indeholder potentielt ulighedsskabende effekter, hvis det er skoler i bestemte områder eller med bestemte elevsammensætninger, der vælger at prioritere tid og ressourcer til bevægelse i skolen.

5. Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen

- FOA ser et stort potentiale i at øge den lokale frihed og fleksibilitet i tilrettelæggelsen af personaleresourcerne, så det fx er muligt at etablere faste voksenteams i indskolingen med gennemgående personale, som det anbefales i formandskabet af Rådet for Børns Læring beretning 2023^v. FOA bakker derfor op om forslaget om at afskaffe fuld kompetencedækning i indskolingen. Det må dog ikke betyde et fald i andelen af uddannede lærere.

6. Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

- FOA bakker op om forslaget om at give en styrket indsats i dansk og matematik til de fagligt mest udfordrede elever i 1.-9. klasse, der modtager undervisning i den almindelige klasse.
- FOA mener dog, at forslaget bør betinges af, at indsatsen som udgangspunkt varetages af uddannede lærere med mulighed for tværfagligt samarbejde med pædagogisk personale. Således at de børn, der har de største faglige udfordringer i dansk og matematik modtager en styrket faglig indsats af uddannede lærere med mulighed for tværfagligt samarbejde med pædagogisk personale.
- FOA opfordrer desuden til at genbesøge principperne for udmøntning af de økonomiske midler til den styrkede indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik. AE-Rådet offentliggjorde i maj 2024 en analyse, der viste, at hvis man målretter ressourcerne til de ca. ti pct. fagligt svageste elever på landsplan i stedet for på hver folkeskole, så ville man kunne hjælpe flere elever, der er i risiko for ikke at bestå dansk og matematik^{vi}.

7. Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

- FOA bakker op om, at reglerne præciseres med henblik på, at støtte ikke kun gives individuelt til den enkelte elev, men at der også kan gives kollektiv støtte til en gruppe af elever. Den foreslåede ordning tager dog fortsat udgangspunkt i, at støtte tildeles til det enkelte barn, og det er dette barns støtte, der kan gives via tiltag rette mod hele klassen. FOA mener, at der også bør gives mulighed for at tildele kollektiv støtte til en gruppe af elever.
- Den kollektive støtte må ikke begrænses til at kun at kunne tildeles klassefællesskaber, den skal også kunne gives i forbindelse med andre organiseringer, fx alternative holddannelse, mellemformer mv.
- Når der tildeles støtte i skolen til et eller flere børn, så bør støtten også følge med over i fritidstilbud, så det sikres, at børnenes støttebehov også bliver imødekommet i fritidstilbuddet.

8. Ekspertgruppe specialundervisning og specialpædagogisk støtte

- Af høringsmaterialet fremgår, at der forventes nedsat en lovforberedende ekspertgruppe, der skal udarbejde forslag til justeringer af de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand med formålet om at styrke inklusionen, så flere elever kan blive i almenundervisningen. Ekspertgruppen skal

komme med sine anbefalinger i første kvartal 2025, hvorefter forligskredsen vil tage stilling til dette.

- FOA deler ambitionen om, at kvaliteten af almenområdet skal styrkes. Det vil være til gavn for alle børn – og særligt børn i udsatte positioner og børn med særlige behov. Og FOA ser det pædagogisk personale i folkeskolen spille en central rolle i at forebygge, at børn og unge får behov for et specialskoletilbud uden for folkeskolen. Det pædagogiske personale kan lave forebyggende indsatser i klassen for elever med særlige behov, ligesom de kan indgå i organiseringer af mellemformer, hvor almen- og specialundervisning flettes sammen på nye måder i folkeskolen.
- FOA organiserer både pædagogisk personale i specialklasser og specialskoler og det pædagogiske personale på almenskoleområdet. FOA ønsker derfor at blive inddraget i og bidrage til arbejdet i forbindelse med ekspertgruppen, selvom FOA for nuværende ikke er en del af Sammen om Skolen.
- I arbejdet med en folkeskole, der kan mere for flere, lægger FOA vægt på, at der skal findes en balance, så almenskolen ikke omdannes til specialskoler (fx med piktogrammer, time timere mv.). FOA mener, at eleverne også har brug for at blive klædt på til en verden, der ikke altid er forudsigelig. Et andet opmærksomhedspunkt går på, hvad de definerer specialpædagogik, og hvordan denne adskiller sig fra almenpædagogik. Og i hvilket omfang de problemstillinger, specialpædagogikken skal løse, også ville kunne løses med almenpædagogik.
- Det er FOAs holdning, at en styrkelse af almenområdet ikke må betyde, at specialskoleområdet lukkes eller nedprioriteres. Der er brug for en to-delt indsats, hvor vi som samfund både sikrer udviklingen af almenområdet samtidig med at vi sikrer, at der fortsat er et udbud og løbende udvikling af gode specialtilbud til de børn, der har brug for det.

9. Erhvervspraktik til alle

- FOA bakker op om forslaget, og ser positivt på, at forslaget ikke erstatter de eksisterende rettigheder for erhvervspraktik.
- FOA ser meget positivt på, at primære formål med erhvervspraktikken ikke nødvendigvis er at afprøve et specifikt erhverv/fag, men at elever under erhvervspraktik kan prøve forskellige funktioner på en arbejdsplads, fx på et ældrecenter både kan følge en social- og sundsassistent, teknisk servicepersonale, være i køkkenet m.v..

10. Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskoling

- FOA bakker op om forslaget, der sigter mod at sikre en bedre sammenhæng mellem det boglige, praktiske og kreative indhold i skolen og større valgfrihed til eleven.
- FOA ser det pædagogiske personale spille en central rolle i flere praktiske fag i folkeskolen. Pædagogiske assistenter har fra uddannelsen fået kompetencerne til at udvikle, tilrettelægge og gennemføre differentierede, fagligt velbegrundede aktiviteter med individet og fællesskabet i centrum. Og flere pædagogmedhjælpere har andre uddannelser, fx erhvervsuddannelser inden for byggeri og håndværk, som kvalificerer dem til at undervise i praktiske fag i folkeskolen.
- For FOA er det centralt, at praksis integreres som et aspekt i fagenes kerne. Praksisfaglighed må ikke udgrænses til kun at være et element i valgfag. Og praksisfaglighed skal ikke komme til at stå i modsætning til boglige færdigheder. Det skal også betones, at praksis har en værdi i sig selv. Praksis må ikke reduceres til "glasur på den boglige pille", forstået som et middel til at få det boglige til at glide lettere ned eller til at sætte sig fast.
- FOA ser formålet med praktiske fag og praksisfaglighed i folkeskolen som værende bredere end at få flere unge til at søge ind på en erhvervsuddannelse. Praksisfaglighed knytter sig også til alle elevers almene dannelse, og det kan være medvirkende til at sikre, at skolens undervisning passer til flere elever.

11. Oprettelse af juniormesterlæreordning

FOA bakker op om oprettelse af juniormesterlæreordning i 8. og 9. klasse, og at det sker samtidig med, at de eksisterende muligheder for, at skolelederen kan give en elev i 8. og 9. klasse et anderledes udskolingsforløb, jf. folkeskolelovens § 9, stk. 4, og § 33, stk. 4, opretholdes uændret. Så det fortsat vil være muligt f.eks. at lave forløb, hvor den enkelte elev kun modtager undervisning i udvalgte fag, og/eller at undervisningen gennemføres som praktiske opgaver på eller uden for skolen.

FOA har dog en række bemærkninger til juniormesterlæreordningen.

Det foreslås, at børne- og undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om juniormesterlæreordningen. FOA mener, at de nedenstående elementer bør indgå i de nærmere regler om juniormesterlæreordningen. Nogle bemærkninger sigter på en ændring af forslag til lovtækst, mens andre er rettet mod bekendtgørelsen, der skal udarbejdes på baggrund af lovændringen. Der er en afvejning af, hvilke elementer, der bør fastsættes i lovtæksten og hvilke dele der bedst fastsættes i bekendtgørelsen til loven.

FOAs bemærkninger og forslag til udformning af juniormesterlæreordningen:

- 1) **Den sociale profil skal følges tæt:** Det skal sikres, at de elever der kommer i juniormesterlæreordning, ikke har en særlig social profil på fx køn, etnicitet, forældrenes uddannelsesniveau, fagligt niveau eller adfærd i skolen (fx urolige elever). Juniormesterlæreordningen må ikke blive folkeskolens løsning på elever, der kan være sværere at rumme i klassen socialt eller fagligt, eller som er skoletrætte. Folkeskolen skal være for alle børn og kontinuert arbejde på, at alle børn trives og lærer i folkeskolen. FOA foreslår, at der kommer en løbende monitorering af hvilke elever, der vælger juniormesterlæreordning, så den sociale profil kan følges tæt.
- 2) **Elever i juniormesterlære skal sikres en reel mulighed for at afbryde juniormesterlæren og vende tilbage til folkeskolen:** Det fremgår af lovforslaget, at hvis eleven ikke ønsker at fortsætte i juniormesterlæreordningen, skal eleven tilbydes undervisning efter de almindelige regler. Denne rettighed er i forslaget ikke begrænset af hvor længe eleven har været i juniormesterlæreordningen. For FOA er det centralt, at eleverne har mulighed for at træde ud af juniormesterlæreordningen og vende tilbage til folkeskolens efter de almindelige regler, og det skal sikres, at det reelt er og opleves som en mulighed for eleven. Det handler både om tilbagevenden til det sociale og faglige fællesskab. FOA er bekymret for, at forslaget i sin nuværende form ikke indeholder præciseringer af, hvordan der sikres en tilstrækkelig opsamling på de fag/timer, som eleven har været fritaget fra under juniormesterlæren, så det sikres, at eleven kan vende tilbage og tage aktiv del af undervisningen og bestå afgangsprøver.
- 3) **Juniormesterlære på offentlige arbejdspladser:** Forslaget beskriver, at praktikken i juniormesterlære bl.a. kan foregå i "en virksomhed". FOA finder det særdeles relevant, at eleverne også kan være i juniormesterlære på offentlige arbejdspladser, herunder på velfærdsområderne. FOA foreslår derfor, at "virksomhed" ændres til "offentlig eller privat arbejdsplads". Der skal også være adgang til, at kommunerne kan oprette juniormesterlærepladser på kommunale arbejdspladser.
- 4) **Uddannelsesveje efter endt juniormesterlære:** For FOA er det afgørende, at elever i juniormesterlære sikres flere muligheder for uddannelsesveje efter endt juniormesterlære. Herunder at det sikres, at juniormesterlæreordningen er adgangsgivende til erhvervsuddannelser og den ny ungdomsuddannelse eller ling. (såfremt denne vedtages). Juniormesterlæreordningen må ikke i væsentlig grad begrænse eleverne i deres uddannelsesmuligheder. Det er FOAs holdning, at 8. klasse er for ung en alder at afgrænse sig uddannelsesmuligheder senere i livet. Og at det ikke vil være alle elever i 8. klasse,

der i tilstrækkeliggrad vil kunne forstå konsekvenserne for et fremtidigt uddannelsesvalg.

- 5) **Elever i juniormesterlære bør undervises i engelsk og evt. fysik/kemi, ligesom de skal sikres ordentlige vilkår for optagelses- og overgangsfag i forbindelse med optag på erhvervsuddannelse:** Det er helt afgørende for FOA, at eleverne i juniormesterlære får de fag, der er adgangsgivende til erhvervsuddannelser og en ny ungdomsuddannelse (såfremt denne vedtages). FOA anbefaler derfor, at elever i juniormesterlære undervises i engelsk og evt. fysik/kemi. Herudover er der behov for at sikre ordentlige vilkår for, at elever fra juniormesterlæreordningen kan tage evt. optagelses- og overgangsfag i forbindelse med deres optag på erhvervsuddannelse – med samme vilkår og forsørgelsesgrundlag.
- 6) **Krav om en fast juniormesterlære-mentor på arbejdspladsen:** FOA mener, der skal være krav om, at elever, der er i praktik på arbejdspladser, tilknyttes en fast medarbejder på arbejdspladsen med ansvar for elevens opgaver, instruktion og vejledning, trivsel og læring. Mentormodellen for juniormesterlære kan bygges op med inspiration fra modellerne med oplæringsvejledere og praktikvejledere. Der bør udarbejdes en beskrivelse af mentorrollen for elever i juniormesterlære. Samt være en opmærksomhed på, at mentoropgaven ikke automatisk kun pålægges eksisterende oplærings- og praktikvejledere, da disse i forvejen er presset på tid og vilkår til opgaven. Der kan med fordel udvikles AMU-kurser til sådanne mentorroller. Juniormesterlære-mentoren vil også kunne fungere som bindeled mellem skolen og arbejdspladsen.
- 7) **Kontrakt med virksomheder:** I udkast til lovforslag skal kommunalbestyrelsen indgå overenskomst med hver af de uddannelsesinstitutioner udenfor den kommunale forvaltning, som er praktiksteder for elever i juniormesterlære. Af lovforslagets bemærkning fremgår det, at ved praktik i virksomheder indgås der aftale med eleven og dennes forældre på den ene side og virksomheden på den anden. Aftalen danner baggrund for skolelederens vurdering af, om praktikforløbet lever op til kravene i loven, herunder også krav til elevens arbejdsmiljø. Skolelederen vil kunne afvise praktikaftaler, der ikke indeholder de nødvendige oplysninger eller som ikke antages at give eleven det krævede udbytte. Arbejdsmarkedsparter eller de faglige udvalg bør desuden inddrages i udarbejdelsen af vilkår og kontrakter.
- 8) **Klar afgrænsning af, hvilke opgaver elever i juniormesterlære kan udføre på arbejdspladsen:** For FOA er det helt centralt at sikre vilkårene for eleverne i juniormesterlære, når de er i praktik, herunder bl.a. arbejdsmiljøregler for alenearbejde, betjening af maskiner, brug af kemikalier mv. Reglerne for hvilke opgaver elever i juniormesterlære kan varetage kan med fordel

følge reglerne for fritidsjob/spire-ordninger, da aldersgruppen er tilsvarende. Der bør være stort fokus på, at juniormesterlæreordningen ikke udvikler sig til at blive ulønnede fritidsjob/spireordninger.

9) Evalueringssamtalen efter 9. klasse bør suppleres med krav om løbende opfølgning mellem skole, elev og praktiksted

10) Arbejdstagerorganisationer skal inddrages på linje med arbejdsgiverorganisationer: Af høringsmaterialet s. 47 står: *"Det fremgår af aftalen, at det er centralt, at initiativet løftes i samarbejde med arbejdsgiverorganisationerne for at understøtte implementeringen af initiativet. Arbejdsgiverorganisationerne vil derfor blive inddraget i arbejdet med at sikre, at de aftaler, der indgås mellem elever og virksomheder, så vidt muligt lever op til lovens krav."*

FOA mener, at arbejdstagerorganisationerne skal inddrages på linje med arbejdsgiverorganisationer. Det bør også overvejes, om de faglige udvalg bør inddrages.

12. Mulighed for at give standpunktskarakterer til elever på 6. og 7. klassetrin

- I en tid med stigende mistrivsel, mener FOA ikke, at standpunktskarakterer i 6. og 7. klasse er vejen at gå. FOA er bekymret for, at det vil bidrage til børnenes oplevelse af et præstationspres og til en usund konkurrence mellem elever. Karaktererne vil give børn endnu et domæne, hvor de i en ung alder kan opleve, at de ikke lykkes eller at de ikke er som de andre. Dette selvom karakterer på disse klassetrin, i følge bemærkninger til lovforslaget, vil skulle ses som et pædagogisk redskab og derfor skal ledsages af anden feedback enten mundtligt eller skriftligt fx i form af en udtalelse.
- Karaktergivningen i 6. 7. klasse kan påvirke elevens resultater på sigt. En dårlig karakter i 6. eller 7. klasse kan føre til, at elever allerede tidligt i deres udvikling mister modet og troen på, at de kan lære og udvikle deres færdigheder. Og forskning på danske data har vist, at læreres forventning til børn har betydning for deres karakterer. Eleverne klarer sig bedre fagligt, hvis deres lærer har høje forventninger til dem^{vii}. Standpunktskaraktererne fra 6. – 7. klasse kan potentielt påvirke elevens nuværende og kommende læreres forventning til dem.
- FOA kan derfor ikke bakke op om forslaget om at give mulighed for at give karakterer i 6. og 7. klasse. Hvis forslaget gennemføres, vil det være centralt for FOA, at standpunktskaraktererne bruges i udviklingsøjemed. Karakterer i 6. og 7. klasse bør derfor altid følges op af både en begrundelse for selve karakteren samt en dialog med eleven og dennes forældre om elevens udviklingsmuligheder, herunder hvilke indsatser skolen, eleven og familien skal iværksætte på baggrund af karakteren.

ⁱ Kilder:

DA, 2022: <https://www.da.dk/politik-og-analyser/uddannelse-og-kompetencer/2022/ulige-muligheder-i-folkeskolen/> & UVM, 2024: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf24/april/240416-statusredegørelse-for-folkeskolens-udvikling-2022-23.pdf>

ⁱⁱ Kilder: EVA 2017: <https://eva.dk/Media/638366726296503708/Laerere%20og%20paedagogers%20samarbejde%20om%20undervisningen.pdf>

& Trygfondens Børneforskningscenter og Rambøll 2014: https://childresearch.au.dk/fileadmin/childresearch/dokumenter/Publikationer/Rapport_om_forsog_med_tolaererordninger_3_.pdf

ⁱⁱⁱ Kilde: <https://www.altinget.dk/uddannelse/artikel/danske-skoleelever-uden-45-minutters-daglig-bevaegelse-risikerer-vi-at-producere-en-epidemi-af-elever-i-mistrivsel>

^{iv} Kilde: <https://emu.dk/grundskole/varieret-undervisning/bevaegelse/idraet-og-bevaegelse-i-skolen>

^v Rådet for Børns Læring, 2023: <https://www.xn--brns-lring-i6a4s.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf23/dec/231204-aarsberetning-2023-for-rbl.pdf>

^{vi} Kilde: AE-rådet, maj 2024: <https://www.ae.dk/analyse/2024-05-folkeskoleaftale-lige-fordeleling-af-intensiv-undervisning-rammer-skaevt>

^{vii} Kilde: Det Økonomiske Råd 2022: Lærerbidrag i folkeskolen: <https://dors.dk/vismandsrapporter/dansk-oekonomi-efteraar-2022/kapitel-iv-laererbidrag-folkeskolen>

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

25. juni 2024

Høringssvar vedrørende forslag til lov om folkeskolens kvalitetsprogram

Foreningen af Frie Fagskoler (FaFF) takker for muligheden for at indgive høringssvar til udkast til forslag til lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.).

Generelle bemærkninger

FaFF hilser overordnet folkeskoleaftalen velkommen og ser mange af de foreslåede tiltag som vigtige skridt i den rigtige retning. FaFF finder det især glædeligt med det øgede fokus på praktiske fag og styrkelsen af faglokaler, flere frihedsgrader for skolerne, slankning af læreplaner, indførelsen af juniormesterlæreordningen og det nye fag teknologiforståelse. Disse elementer er essentielle for at skabe en mere mangfoldig og stærkere folkeskole, der balancerer teori og praksis og anerkender de unges praktiske potentialer.

Aftalen introducerer således teknologiforståelse som et nyt valgfag. FaFF finder det glædeligt, at teknologiforståelse kan komme på skoleskemaet, og vi havde gerne set, at teknologiforståelse var blevet et obligatorisk fag for alle elever.

I forhold til indførelsen af juniormesterlæreordningen undrer det imidlertid foreningen, at Frie Fagskoler ikke er blevet ligestillet med andre institutioner såsom FGU og den kommunale ungdomsskole.

FaFF har tidligere gjort opmærksom på, at de frie fagskoler gerne stiller sig til rådighed som skoler/institutioner, der kan tilbyde juniormesterlære. Frie Fagskoler har i forvejen gode erfaringer med den tiltænkte målgruppe af skoletrætte og praktisk interesserede unge, og skolerne har de nødvendige værksteder og dygtige faglærere.

For mange unge er det netop Frie Fagskolars kombination af et kostskolemiljø og erhvervsrettet praktisk undervisning, der gør forskellen. Som erhvervsrettede "kostskoler" kan Frie Fagskoler tilbyde elever på 8. og 9. klassetrin (som dagelever) praktiske undervisningsforløb med en helhedsorienteret pædagogisk tilgang og et ungemiljø, der udover at styrke de faglige aspekter også har fokus på unges sociale og personlige udfordringer.

Frie Fagskoler tilbyder allerede i dag praktiske og erhvervsrettede camp-forløb til 8. og 9. klasser, hvor eleverne får mulighed for at afprøve forskellige håndværksfag som en del af deres uddannelsesafklaring.

Frie Fagskoler har således gode erfaringer med at åbne elevernes øjne for de praktiske fag og karrieremuligheder på arbejdsmarkedet. Det sker bl.a. via praktiske undervisningsforløb på erhvervsrettede branchelinjer med afsluttende linjefagsprøver, der er inspireret af de traditionelle svendeprøver, der kendes fra erhvervsuddannelserne.

Bemærkninger til de respektive love mv.

Til §9 i lov om folkeskolen:

Indførelse af juniormesterlæreordning

Med tilføjelsen af § 9 a, stk. 4, jf. lovbekendtgørelse nr. 90 af 29. januar 2024, bliver det muligt for elever på 8. og 9. klassestrin at deltage i juniormesterlæreordningen i indtil to femtedele af undervisningstiden på en virksomhed eller på en institution for erhvervsrettet uddannelse, på en FGU-institution eller på en ungdomsskole.

FaFF foreslår, at det i lovforslaget tilføjes, at juniormesterlæreordningen også kan være en mulighed på Frie Fagskoler. Ved at inddrage de frie fagskoler i juniormesterlæreordningen kan elever og forældre og kommuner drage nytte af en bredere vifte af tilbud med praktiske undervisningsforløb, hvilket bl.a. kan understøtte eleverne og deres valg af erhvervsuddannelse og overgang til en læreplads.

FaFF bemærker, at denne udvidelse yderligere vil styrke samarbejdet mellem folkeskoler og de frie fagskoler samt skabe mere varierede læringsmiljøer, hvilket i sidste ende kan understøtte elevernes læring, motivation og trivsel, samt valg af en praktisk orienteret uddannelsesretning.

Med venlig hilsen

Jesper Bienkowski
Formand

Risskov den 28. juni 2024

Høringssvar fra Frie Skolers Lærereforening

Vedr. Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Frie Skolers Lærereforening takker for muligheden for at kommentere på lovforslaget.

Øgede frihedsgrader til folkeskolen bør medføre en tilsvarende frisættelse af de frie skoler, både i forhold til lovgivning og tilsynspraksis.

Ændringer i folkeskolens læreplaner har direkte betydning for de frie skoler, der vælger at følge disse. Her betyder lempelsen, hvor færdigheds- og vidensområderne gøres vejledende i stedet for bindende, at lærerne får et øget fagligt råderum. Og det er positivt.

For de frie skoler, der bruger deres grundlovssikrede ret til at være et reelt alternativ til folkeskolen, og som formulerer egne mål, er der beklageligvis ikke udsigt til øgede frihedsgrader. Hvor kravet om udarbejdning af læseplaner erstattes af en ministeriel vejledning på folkeskoleområdet, skal de frie skoler fortsat bruge enorme ressourcer på at udarbejde undervisningsplaner.

Med lempelsen favoriserer lovgivningen de frie skoler, som vælger at følge folkeskolens mål og læreplaner, og det bliver mere besværligt for de frie skoler, der ønsker at gøre brug af friheden til at vælge alternative fag og planer.

Frisættelsen af folkeskolen og de frie skoler, som følger folkeskolens Fælles Mål, bør følges af en tilsvarende lempelse for de frie skolers arbejde med egne mål og læreplaner.

Lovændringer må ikke begrænse de frie skolars frihed

Lovforslagets ændringer vedrørende lettelse af prøvetrykket og præciseringen af, at støtte kan gives til hele klassen, vedrører også de frie skoler, og der vil være konsekvensændringer i lovekendtgørelserne vedrørende såvel efterskoler som friskole og private grundskoler mv.

I Frie Skolars Lærerforening er vi imidlertid usikre på, i hvilket omfang de ændringer, der alene angår Folkeskoleloven, alligevel vil få afledt betydning for de frie skoler som en konsekvens af stå mål med-kravet og STUK's tilsynspraksis.

Det er afgørende, at de frie skolars frihed respekteres, så krav og obligatoriske elementer i og omkring undervisningen holdes på et absolut minimum. Samtidig er det Frie Skolars Lærerforenings ønske, at de frie skoler ikke afskæres fra de muligheder, som lovforslaget giver folkeskolen. Et konkret eksempel herpå, er muligheden for at tilbyde juniormesterlære og erhvervspraktik i udskoling.

Afslutningsvis ønsker vi at bifalde, at flere elementer, herunder projektopgaven, med aftalen går fra at være obligatorisk til frivillig.

Frie Skolars Lærerforening står gerne til rådighed med yderligere kommentarer eller for evt. spørgsmål.

Monica Lendal Jørgensen
Formand for Frie Skolars Lærerforening

M: 2758 1384

E: mlj@fsl.dk

Folkeskoleudspillet – høringsvar juni 2024 fra Geografforbundet

2.1.1. Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Det hilser vi velkommen, se vores udspil "Om geografi i folkeskoleudspillet".

2.1.5. Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetence-dækning i indskoling

Det er betænkeligt at lærerkræfterne i de år der lægger grunden til elevernes fremtidige uddannelse, fremover ikke behøver at være undervisningskompetente i de fag de underviser i. En metafor: når et hus skal opføres, er det afgørende vigtigt at fundamentet er solidt – jo flere etager, der skal ovenpå, des vigtigere. Derfor er det nødvendigt at lærerne er uddannet i at undervise indskolings elever.

Få-lærer-princippet, som er en del af forligskredsens argumentation for at lempe vilkårene, kan opfyldes ved efteruddannelse i de fag, lærerne sættes til at undervise i, så de på kvalificeret vis kan varetage undervisningen i flere fag.

Særligt i naturfag, der er todelt i n/t 1.-6.klasse efterfulgt af udskolingsfagene biologi, fysik/kemi og geografi, og her kæmper med en mangelfuld overgang fra mellemtrin til udskoling, tillige med en i forvejen lav kompetencedækning i n/t, er det af stor betydning at ikke hvem som helst varetager undervisningen i indskoling.

2.1.6. Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Det ligger efter vores opfattelse dybt i folkeskolens dna at eleverne arbejder med tværgående emner og problemstillinger, jf. §5.1 i folkeskoleloven. Det behøver dog ikke at ske i form af et formaliseret projektarbejde, der i 9.kl. afsluttes som en selvstændig prøve. Vi ser positivt på at det fortsat er muligt for den enkelte skole, at eleverne kan gennemføre en projektopgave. Samtidig vil vi gerne understrege vigtigheden af at det fortsat skal være et krav, at undervisningen tilrettelægges så eleverne har muligheder for at anvende og udbygge deres erhvervede kundskaber og færdigheder gennem arbejdet med tværgående emner og problemstillinger.

2.1.7. Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen

Vi er enige i at afskaffe kravet om læseplaner og noterer os med tilfredshed at Børne- og Undervisningsministeriet fortsat vil stille vejledende læseplaner til rådighed, som skolerne kan vælge at anvende lokalt til arbejdet med at fastlægge rammer for undervisningen.

2.2.3. Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Resultaterne af den treårige afprøvning af teknologiforståelse peger bl.a. på at det pædagogiske personale finder det uhensigtsmæssigt at (...) *synergieffekterne mellem teknologiforståelse og de eksisterende fag i mindre grad kommer i spil, når teknologiforståelse afprøves som selvstændigt fag*. Ligesom det fremhæves at *teknologiforståelse integreret i fag fremmer udviklingen af eksisterende fag (...)* og at *Der opstår et bredt ejerskab for fagligheden på skolen (...)* ved denne måde at indføre den ny faglighed på (BUVM 2021, s.8).

Vi er klar over, at modellen med at integrere teknologiforståelse giver nogle udfordringer for lærerne i de enkelte fag og derfor stiller vi os gerne til rådighed med Ideer til hvordan geografi kan integrere teknologiforståelse med henblik på at kvalificere lærerne til at kunne understøtte eleverne i at anvende, forstå og kritisk vurdere den teknologi, de møder og bruger i faget.

Teknologiforståelse som valgfag finder vi uheldigt i den foreslåede form, idet denne model for det første ikke har været afprøvet i det treårige forsøg og for det andet harmonerer det ikke med ønsket om færre prøver at afslutte det med en sådan.

Indholdet i valgfaget teknologiforståelse er i forhold til forsøgsfaget reduceret til to kompetenceområder, design og programmering, og det retter sig mod arbejdet med digitale produkter (BUVM 2018, s.4 ff.). Derfor foreslår vi at faget ændrer navn til Digital forståelse el.lign., da det i højere grad signalerer hvad faget drejer sig om.

2.2.4. Ny timetalsfordeling

Vi foreslår at naturfagene i udskoling, biologi, fysik/kemi og geografi sidestilles i det vejledende timetal med 60 timer/årgang eller mere, hvilket relaterer til vores forslag om ny prøveform for naturfagene, se vores udspil "Om geografi i folkeskoleudspillet".

Vi vil gerne advare imod at skære i n/t-timetallet på 2. og 4. klassetrin, da det ...

- for det første er der grundlaget for forståelse af bl.a. årstider, vejr (2.kl. og 4. kl.) og klima (4. kl.) lægges, og ...
- det i medfør af lempelse af kravet om kompetencedækning i indskoling, yderligere kan svække de forudsætninger eleverne starter med i geografi.

2.2.5. Justering i antallet af prøver i folkeskolen

Jf. vores udspil "Om geografi i folkeskoleudspillet" foreslår vi, bl.a. i medfør af at de skriftlige monofaglige prøver afskaffes, at den fællesfaglige naturfagsprøve erstattes af monofaglige mundtlige/praktiske prøver i udskolingens tre naturfag biologi, fysik/kemi og geografi. Samtidigt foreslår vi at prøverne gøres til udtræksprøver således at der for den enkelte elev fortsat kun er en prøve i naturfag.

Vi foreslår tillige, at der indføres krav om at der i undervisningen i naturfagene gennemføres et antal forløb med tværgående emner og problemstillinger og at der ved prøven er krav om at inddrage og/eller perspektivere til andre fag. Arbejdet med de tværgående emner og problemstillinger kan i princippet omfatte alle folkeskolens obligatoriske fag. Vi foreslår, at det i medfør af ønsket om mere frihed til skolen og lærerne, at det overlades til dem hvilke fag der indgår i det tværgående samarbejde, som kan indgå i naturfagenes prøver.

Referencer

BUVM (2021): *Forsøg med teknologiforståelse i folkeskolens obligatoriske undervisning*,
https://emu.dk/sites/default/files/2021-09/gsk_teknologiforst%C3%A5else_evalueringsrapport.pdf

BUVM (2018): *Læseplan for valgfaget teknologiforståelse (forsøg)*,
https://www.emu.dk/sites/default/files/2020-09/GSK_L%C3%A6seplan_Teknologiforst%C3%A5else_Valgfag.pdf

Om geografi i Folkeskoleudspillet 2024

I Geografforbundet har vi siden 2019 arbejdet med at gøre beskrivelsen af geografi som undervisningsfag i grundskolen tydeligere. Det mundede, bl.a. ud i en række artikler i Geografisk Orientering som optakt til jubilæumskonferencen i november 2021 og med erfaringerne herfra har vi arbejdet videre med formuleringerne. Da den politiske aftale om "Folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse" blev offentliggjort og vi med oplægget og efterfølgende dialog på de faglige foreningers møde hos DLF 12/4 2024 blev yderligere orienteret om hensigter og forløb af formanden for ekspertgruppen, Lise Tingleff Nielsen, har vi med dette udgangspunkt udarbejdet forslag til en beskrivelse af geografifaget i folkeskolen. Forslaget indeholder overvejelser om fornyelser af...

- Fagets formål s. 2
- Fagets identitet, herunder en skematisk fremstilling af fagets indre sammenhænge s. 3
- Seks geografiske kompetenceområder s. 4
- En udfoldning af begreberne naturlige kredsløb og humane systemer som udgangspunkt for beskrivelse af faglige indholdsområder s. 4
- Prøveformer s. 6

Geografforbundet, juni 2024

Lars Bo Kinnerup, formand.

Geografi - Fagets formål, forslag maj 2024

I løbet af de seneste 10 år har geografi haft enslydende kompetenceområder med de tre andre naturfag i folkeskolen. Siden 2016 har der været et formaliseret samarbejde mellem naturfagene i udskolingen, som har givet udfordringer for geografi, dels fordi det fællesfaglige har taget tid og kræfter fra det monofaglige, dels fordi lærerne har haft svært ved at se geografien i de fællesfaglige temaer. I løbet af de seneste 6-8 år har geopolitik i stigende grad været en del af den politiske agenda og i medierne. Særligt pandemien og ikke mindst begivenhederne i Europa de seneste to år har givet anledning til nye samarbejder og man aner konturerne af ændringer i verdensordenen. Dette sker oven i globale klimaforandringer og grøn omstilling.

Derfor mener vi i Geografforbundet at der er brug for et revideret fagformål for geografi således, at faget tydeliggøres i sig selv og således at det ændrede verdensbillede - natur-, kultur- og samfundsmæssigt - kan tages under behandling i geografiundervisningen så eleverne får mulighed for at forstå baggrunde og mulige scenarier. Fagets spændvidde, dets metoder, indre sammenhænge og dynamik egner sig til analyse og forståelse af komplicerede sammenhænge. Nedenstående skema er et bud på et ændret formål for geografi – det nugældende fra det reviderede faghæfte fra 2019 til venstre og vores forslag til højre.

Nu gældende	Forslag 2024
<p>Eleverne skal i faget geografi udvikle naturfaglige kompetencer og dermed opnå indblik i, hvordan geografi – og geografisk forskning – i samspil med de øvrige naturfag bidrager til vores forståelse af verden. Eleverne skal i geografi tilegne sig færdigheder og viden om grundlæggende naturgivne og kulturskabte forudsætninger for levevilkår i Danmark og den øvrige verden med vægt på forståelse af grundlæggende geografiske begreber, sammenhænge og samfundenes udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.</p>	<p>Eleverne skal tilegne sig geografiske erkendelses- og udtryksformer samt arbejdsmåder og tankegange så de opnår indblik i hvordan geografi bidrager til forståelse af vores verden. Eleverne skal i geografi tilegne sig viden om grundlæggende naturgivne og menneskeskabte forudsætninger for levevilkår i Danmark og den øvrige verden og kunne anvende denne med vægt på forståelse af grundlæggende geografiske begreber, mønstre, sammenhænge og samfundenes udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.</p>
<p>Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser blandt andet ved feltarbejde og brug af geografiske kilder. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur- og kulturgeografi, naturvidenskab og teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.</p>	<p>Stk. 2. Elevernes læring skal baseres på brug af geografiske kilder og varierede arbejdsformer, som i vidt omfang bygger på deres egne iagttagelser og undersøgelser blandt andet ved feltarbejde. Elevernes interesse og nysgerrighed over for natur- og kulturgeografi samt brug af teknologi skal udvikles, så de får lyst til at lære mere.</p>
<p>Stk. 3. Eleverne skal tilegne sig forståelse af fremmede kulturer og opnå erkendelse af natur- og kulturgeografiens bidrag til vores verdensbillede. Elevernes ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi skal videreudvikles, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til en bæredygtig udvikling og menneskets samspil med naturen – lokalt og globalt.</p>	<p>Stk. 3. Eleverne skal tilegne sig forståelse af egen og fremmede kulturer, opnå erkendelse af geografifagets bidrag til vores verdensbillede, samt videreudvikle ansvarlighed over for naturen og brugen af naturressourcer og teknologi, så de får tillid til egne muligheder for stillingtagen og handlen i forhold til menneskenes samspil med naturen og hinanden – lokalt og globalt i et bæredygtighedsperspektiv.</p>

I forlængelse af formålet følger herunder et forslag til faget identitet, som er meget lidt ændret i forhold til det nugældende. Det drejer sig om tilføjes af samfundsgeografiske og ændring af udtrykket (...) natur- og

samfundsfaglige måder (...) til natur-, kultur- og samfundsvidenskabelige måder (...). Desuden er formuleringerne i forhold til det fællesfaglige ændret i medfør af vores forslag om at ophæve det formaliserede fællesfaglige samarbejde mellem naturfagene og erstatte det med et generelt krav om at arbejde med tværgående emner og problemstillinger, jf. forslaget til prøveformer.

Geografi - Fagets identitet, forslag juni 2024

I faget geografi lærer eleverne om natur- og kulturgeografiske fænomener, processer og mønstre samt deres rumlige lokalisering og udbredelse. I folkeskolens fagrække er geografi forankret blandt naturfagene og bidrager med både natur-, kultur- og samfundsvidenskabelige måder at arbejde og tænke på. Dette samspil er centralt for undervisningen, idet det giver afsæt til at forstå, hvordan naturlige kredsløb og humane systemer gensidigt påvirker hinanden og dermed også levevilkårene i Jordens forskellige egne.

Geografi tegner et billede af Jorden og dens mangfoldighed. Faget beskæftiger sig med naturgrundlaget og menneskenes forskellige muligheder og vilkår, hvor de lever. Geografi bidrager til elevernes forståelse af sammenhænge fra det globale til det lokale og fra det lokale til det globale, samt hvordan Jorden og dens samfund har udviklet og stadig udvikler sig. Dermed bidrager geografi til elevernes verdensbillede i rum- og tidsperspektiv.

En del af undervisningens indhold må nødvendigvis tage afsæt og foregå i lokalområdet. Elevernes oplevelser og erfaringer herfra bidrager til deres rumlige forståelse og evne til at orientere sig. Ligeledes giver det mulighed for at afprøve nogle af fagets praktiske og konkrete omverdensorienterede erkendelsesformer og undersøgelsesmetoder. Eleverne stifter bekendtskab med geografiske kilder og fagets forskellige former for bearbejdning, herunder arbejde med forandring over tid, afdække mønstre og modellering.

I geografi stimuleres og udvikles elevernes selvvirksomhed og personlige engagement samt faglige refleksioner og ræsonnementer gennem problembaserede forløb. Eleverne får indblik i, hvordan geografisk viden udvikles, hvilken betydning det har for at kunne forstå deres omverden, og hvordan man kan argumentere for og formidle bæredygtige løsninger på natur-, kulturgeografiske problemstillinger.

Gennem arbejdet med tværgående emner og problemstillinger, herunder i samarbejde med andre fag, understøttes elevernes fordybelse og oplevelse af sammenhænge. Derved udvides deres muligheder for at tage stilling og handle på lokalt, nationalt og globalt plan.

Undervisningen i geografi bidrager således til at udfolde centrale og fagoverskridende dimensioner i folkeskolens formål: demokratisk dannelse, ansvarlighed over for naturen samt forståelse af egen og andre kulturer.

Den indre sammenhæng i faget geografi

I et forsøg på at tydeliggøre geografifagets vidensdomæner, arbejdsmåder og tankegange samt fagets overordnede mål har vi udarbejdet en skematisk fremstilling af indre sammenhænge mellem disse elementer. Den tager udgangspunkt i det udviklingsarbejde Geografforbundet har været i gang med i form af de fem dimensioner i faget: Rumlighed, At afdække mønstre, Arbejde med forandring over tid, Forstå sammenhænge og Levevilkår. Den første dimension er hvad man kan kalde klassisk geografisk viden om fænomener og processer og deres rumlige lokalisering og udbredelse. De tre næste udfolder fagets arbejdsmåder og tankegange, mens den sidste dimension, levevilkår, er fagets overordnede mål, nemlig viden om og forståelse af de faktorer der skaber menneskenes levevilkår i jordens forskellige egne. Dette

med henblik på stillingtagen til og vurdering af handlemuligheder for udvikling af menneskenes levevilkår i et bæredygtighedsperspektiv. Det er sat ind i rammerne af undervisningens hvad, hvordan og hvorfor:

Hvad	Jorden som bosted og virkeplads for mennesker	Rumlighed	Lokalisering (hvor) Hvilket område Hvordan er der dér	Metoder til lokalisering og brug af skala samt kilder til kobling af grundviden om naturlige kredsløb og humane systemer	
Hvordan	Arbejds måder og tankegange	Afdække mønstre	Anvendelse af geografiske metoder til dataproduktion og info-søgning samt til repræsentation af disse	Empriske undersøgelser Statistiske undersøgelser Kort- og modelbaserede undersøgelser Alm. informationssøgning	Repræsentation med tabeller, grafer, kort, modeller og tekst
Forandring over tid					
Sammenhænge		Geografisk analyse	Fortolkning, forståelse og forklaring (modellering) med brug af repræsentationer af data og info samt kobling af grundviden.		
Hvorfor	Forstå og forklare hvordan naturforhold, herunder naturlige kredsløb, og humane systemer interagerer og gensidigt påvirker hinanden	Levevilkår	Beskrivelse af levevilkår og forklaring af de faktorer, der påvirker dem	Stillingtagen og handlemuligheder for udvikling af menneskenes levevilkår i jordens forskellige egne i et bæredygtighedsperspektiv	

Seks geografiske kompetenceområder

Med udgangspunkt i beskrivelsen af fagets identitet samt skemaet med de indre sammenhænge har vi formuleret seks geografiske kompetencer vi mener er centrale i faget. Tilsammen udfolder de fagets fem dimensioner med den tilføjelse at formidling med brug af fagsprog og fagets udtryksformer i øvrigt samles under "Kommunikation". Det første tre er naturligvis stærkt prægede af geografi i bred forstand om en rumlig videnskab, hvilket giver "Rumlige orientering" og "Faglig viden". Det tredje område er "Arbejds måder og tankegange", der omfatter fagets undersøgelses- og bearbejdningsmetoder. De tre sidste kompetenceområder "Vurdering", "Handling" (begge formuleret med et bæredygtighedsperspektiv) og "Kommunikation", er mere almene i deres karakter, selvom de også er præget af de emner og problemstillinger der arbejdes med samt fagets udtryksformer.

Seks geografiske kompetenceområder	
Område	Beskrivelse
Rumlige orientering.	At kunne orientere sig i geografiske rum (kortkompetence, orientering i fysiske omgivelser samt bevidsthed om rumlig opfattelse).
Faglig viden.	På forskellige skalaer, at forstå fysiske rum som naturlige kredsløb og humane systemer.
Arbejds måder og tankegange	At kunne erhverve sig og vurdere geografisk relevant information ved brug af geografiske kilder, herunder feltarbejde og med denne information at kunne afdække mønstre, arbejde med forandring over tid og at analysere faktorer i og spillet mellem naturlige kredsløb og humane systemer samt at forklare hvordan geografisk viden bliver til.
Vurdering	Vurdere rumligt relaterede forhold og udfordringer, information i medier og geografisk viden og indsigt i øvrigt samt at tage stilling til muligheder for udvikling af menneskenes levevilkår i et bæredygtighedsperspektiv.
Handling	Beredskab til at kunne bidrage med problemløsning og handlemuligheder i forhold til udvikling af menneskenes levevilkår i et bæredygtighedsperspektiv.
Kommunikation	Forstå, udtrykke sig om og præsentere geografiske forhold samt at kunne kommunikere om dette i et passende fagsprog og med fagets udtryksformer, herunder med kort og modeller.

Naturlige kredsløb og humane systemer

Den rumlige dimension faget indeholder kan betegnes som klassisk geografisk viden. Det er udtrykt gennem begreberne naturlige kredsløb og humane systemer, som er meget overordnede kategorier. Derfor har vi udarbejdet et forslag til hvad disse to begreber konkret kan indeholde og det ses på næste side. Denne

Naturlige kredsløb

Astronomiske kredsløb

- Dag og nat samt årstider

Atmosfæriske kredsløb

- Globale vindsystem, monsun og vejr
- Klimazoner og plantebælter

Hydrologiske kredsløb

- Havstrømme og tidevand
- Den termohaline cirkulation
- Vandets kredsløb

Geomorfologi

- Glacial-, kyst-, klit- og vandløbsmorfologi

Karboniske kredsløb

- Organisk, atmosfærisk, hydrologisk og geologisk samt indbyrdes udveksling

Geologisk kredsløb

- Bjergarter
- Opløft/indsynkning (isostasi)
- Foldekæder
- Vulkaner
- Forvitring og erosion

Pladetektoniske kredsløb

- Jordens opbygning
- Subduktion, rifting og hotspots
- Magma og lava
- Jordskælv og seismologi

Humane systemer

Befolkning

- Menneskets kolonisering af Jorden
- Befolkningssammensætning og -udvikling
- Migration, push-pull faktorer

Udnyttelsessystemer

Fødevarerproduktion

- Naturlige

- Manipulerede
- Transformede
- Energisubsidierede transformerede
- Digitaliserede/denaturerede

Råstofindvinding

- Åbne- og dybe miner
- Boringer og havbundsindvinding

Arealanvendelse

- Land/by, produktion/rekreation og natur/ikke natur
- Fysisk planlægning

Urbane systemer

- Urbanisering, metropoler og megabyer
- Bymodeller, opland og byudvikling
- Byens rum - planlagte og levede

Erhvervs-, forsynings- og produktionssystemer

- Primære, sekundære og tertiære erhverv
- Energikilder og -forsyning
- Lokaliseringsfaktorer for finans, energi og produktion
- Transportsystemer og infrastruktur
- Forsynings- og værdikæder

Globale nord og -syd

- Fordeling af og deltagelse i den globale økonomi samt udveksling af varer og tjenesteydelser
- Ernæring, sundhed og uddannelse samt adgang til andre velfærdsydelser
- Kultur og levemåder
- Rettigheder – køn, etnicitet og religion
- Udviklingsmuligheder og teorier herom

Geopolitik og internationale organisationer

- Alliancer, interesser og konflikter
- Politiske-, økonomiske-, forsvars- og sikkerhedsorganisationer
- FN-systemet og verdensmålene

oplistning er ganske omfattende og giver et godt indtryk af fagets spændvidde. Centralt i faget er samspillet mellem det naturgivne, de måder menneskene udnytter dette på og hvordan de indretter deres samfund,

samt hvilken betydning det har eller kan have for levevilkårene i Jordens forskellige egne. Når læreren træffer valg om indholdet i undervisningen er det altid med dette samspil bagvedliggende og med bæredygtighed som perspektiv. Dette giver læreren mulighed for at udvælge og kombinere så det giver mening i forhold til undervisningens temaer. Faglig viden er kun en del af de kompetencer eleverne udvikler gennem undervisningen i geografi. Metoder til indsamling af data og information ved brug af geografiske kilder, herunder kort, modeller, statistik og feltgeografiske metoder (fx kartering i byen, undersøgelse af kystprocesser, jordprøvetagning og landmåling mm.) og laboratoriearbejde (fx jordbundsanalyse, nedsvivnings- og sedimentationsundersøgelser mm.) samt måder at bearbejde data og information til meningsfulde sammenhænge mellem fænomener, processer og mønstre (fx ved regionalgeografiske og komparative tilgange, kortanalyser og brug af GIS-tilgange samt modellering) er en uundværlig del af elevernes faglige udvikling. Perspektivet på dette er at forstå og forklare de faktorer, der betyder noget for menneskenes levevilkår i et bæredygtighedsperspektiv samt at kunne kommunikere om det i et passende fagsprog og med brug af fagets udtryksformer. Det er det samlede grundlag, som elevernes udbytte af undervisningen skal bedømmes på.

Udkast til ny prøve for geografi i grundskolen (FAP)

Siden 2016 har der været et formaliseret samarbejde mellem naturfagene i folkeskolen. Dette samarbejde har ledt frem til afholdelse af en fællesfaglig praktisk-/mundtlig prøve – med virkning fra og med eksamensterminen sommer 2017 - med krav om, at alle tre fag skal være repræsenteret, mens det er op til eleven hvor meget de enkelte fag skal vægtes.

I det aktuelle folkeskoleudspil (marts 2024) lægges der op til at de digitale monofaglige prøver, som har været udtræksprøver, nu afskaffes, og der planlægges igangsat et arbejde med at foreslå nye prøveformer.

Ånden i folkeskoleudspillet

Det er vores (Geografforbundets) opfattelse, at naturfaglærerne i folkeskolen oplever, at det fællesfaglige kræver meget tid, reducerer fagligheden i fagene og at især geografisk indhold kan være svært at se i de fællesfaglige forløb. Geografi står med sine ben i natur-, kultur- og samfundsvidenskabelige traditioner og har derfor samarbejdsflader til flere andre fag end de naturfaglige. Derfor mener vi, at det i tråd med folkeskoleudspillet anbefaling om mere autonomi til skolerne, vil være en god ide at afskaffe det formaliserede fællesfaglige samarbejde mellem de tre naturfag i udskolingen og erstatte det med et generelt, og mindre omfattende, krav om tværgående forløb, så lovens §5 stk.1 kan udfoldes på meningsfuld vis på den enkelte skole og for det enkelte lærerteam. Formålet med tværgående forløb er stadig at eleverne får muligheder for at fordybe sig, opleve sammenhænge og udvikler evnen til at identificere og behandle problemstillinger.

Boks 1. § 5. Indholdet i undervisningen vælges og tilrettelægges, så det giver eleverne mulighed for faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhænge. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at tilegne sig de enkelte fags erkendelses- og arbejdsformer. I vekselvirkning hermed skal eleverne have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisningen i tværgående emner og problemstillinger.

Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2024/90>

En passende prøve

Siden skolereformen i 2013 har prøverne eksplicit været normgivende for undervisningen. Det mener vi med fordel kan blødes op så prøven i højere grad kommer til at afspejle hvad eleverne har arbejdet med og

hvordan, samtidigt med at eleverne kan bedømmes ud fra nationalt fastsatte kriterier; de seks geografiske kompetencer. Dette vil give både elever og lærer mere ro til fordybelse, hvilket fremmer mestringsorientering, giver en mindre stresset skolegang og dermed bedre trivsel og derfor mere læring.

Geografforbundet foreslår på baggrund af ovenstående samt som konsekvens af ønsket om at afskaffe de skriftlige monofaglige prøver i naturfag, følgende som fremtidig prøveform:

Summativ bedømmelse med formativ tilføjelse. Den praktisk/mundtlige prøve i naturfagene gøres til en monofaglig praktisk/mundtlig prøve med krav om at skulle inddrage/perspektivere til andre fag, som eleverne i prøveperioden (fra 1. april) og evt. gennem tidligere forløb har samarbejdet med. Prøven foreslås at blive udtræksprøve på klassebasis.

Forudsætningerne for denne prøveform er, at

- De tre naturfag i udskolingen sidestilles i det vejledende timetal, fx 60 timer om året, eller derover, i hvert af de tre naturfag biologi, fysik/kemi og geografi
- Der i løbet af de tre udskolingsår arbejdes med et antal tværgående forløb med andre fag

Bedømmelse af eleven foretages af eksaminator, der er klassens lærer og vejleder, samt af censor. De er begge kvalificerede undervisere i udtræksfaget. Andre fag repræsenteres gennem inddragelse og perspektivering og det vil være eksaminators ansvar at få eleverne til at inddrage disse.

Bedømmelser af tidligere gennemførte tværgående forløb i 8.- og 9.klasse føres med på afgangsbrevet som en samlet bedømmelse. Bedømmelseskriterierne ved de tværgående forløb og den praktisk/mundtlige prøve tager naturligvis udgangspunkt i de seks geografiske kompetenceområder.

Geografforbundet

Folkeskoleudspillet - høringsvar karakterer udkast lbk

Generelt om karakterer

Folkeskolen er for læring, og der er ikke noget der særskilt taler for at karakterer understøtter dette. Et tydeligt fokus på vurdering på baggrund af formativ evaluering er at foretrække da forskning viser, at formativ evaluering af elevernes faglige udvikling er befordrende for deres læring (Lauvås & Bruun 2021, Dolin & Nielsen 2017).

Karakterer som eneste udtryk for elevernes standpunkt og udbytte af undervisningen er fattigt. Derfor skal der lægges vægt på at udvikle andre former for feedback, der udtrykker et bredere billede af hvad eleverne ved og kan.

Overgangen i naturfag

Karaktergivning i naturfagsundervisningen har indtil nu begrænset sig til udskolingens 8. og 9. klasse. Derved har naturfagslærerne haft et helt år til at lære eleverne at kende og til at opbygge et grundlag at bedømme deres standpunkt ud fra. Overgangen fra n/t til udskolingsfagene har siden n/t's indførelse i 1994 ('93-loven) været problematisk, og fungerer stadig ikke tilfredsstillende. Kompetencedækningen hos n/t lærerne er den laveste af de fire naturfag (BUVM 2023) og derfor forudser vi, at det kan give eleverne nogle uheldige oplevelser, hvis der karaktergives i 6. klasse i n/t og 7. klasse i fx geografi. Det vil kræve et meget tæt samarbejde mellem n/t lærerne og udskolingslærerne at skabe et rimeligt grundlag for en glidende overgang mellem 6. og 7. klasse i naturfagsundervisningen. Tid, kræfter og vilje der ikke alle steder er der.

Anbefaling

Med andre ord vil vi i Geografforbundet fraråde indførelse af karakterer i 6. og 7. klasse.

Referencer

BUVM 2023: <https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/20.aspx?dashboard=1689>

Dolin, J. og Nielsen, J. A. (2017): Evaluering af naturfaglige kompetencer, i; *Acta Didactica Norge*, DOI: <http://dx.doi.org/10.5617/adno.4702>

Lauvås, P. & Bruun, J. (2021): *Ren formativ evaluering i skolen*, 1. udgave, Klim, Århus 2021

Til Børne- og Undervisningsministeriet

Høringssvar fra Gymnasieskolernes Lærerforening - Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) organiserer lærere og ledere i de gymnasiale uddannelser (og eux). GL's medlemmer har således ikke deres primære virke i folkeskolen.

GL vil således takke for muligheden for at afgive høringssvar til lovforslagene men også begrænse sig til at kommentere den del af forslagene, der gør det muligt at give karakterer fra 6. og 7. klassetrin.

Det er GL's vurdering, at introduktionen af karakterer på et tidligere tidspunkt i folkeskolen vil have direkte negative konsekvenser i forhold til mange gymnasiers fornuftige igangværende bestræbelser på at flytte noget fokus fra præstation til læring, mestring og dannelse.

En del gymnasier arbejder i øjeblikket med at give så få karakterer så sent i forløbene som muligt, fordi det er erfaringen, at karaktererne sjældent bidrager meget til læreprocesserne men derimod medvirker til det præstationspres, som mange unge oplever i uhensigtsmæssig grad.

Det arbejde bliver vanskeligere at udføre, hvis de kommende gymnasieelever i højere grad er vænnet til karaktergivningen fra et tidligere tidspunkt i deres skolegang.

GL vil på den baggrund opfordre til, at man undlader at gøre det muligt at give karakterer tidligere.

Med venlig hilsen

Gymnasieskolernes Lærerforening

Lektor Henrik Bjørnemose Andersen

Tidligere lærer og billedkunstlærer

Forperson for den faglige forening Læreruddannere i billedkunst LUB

Forperson for netværket af billedkunstundervisere på læreruddannelsen

Medlem af faggruppen i billedkunst BUVM

Medforfatter til bogen: Praksisfaglighed i skolen. Anvendelsesorienteret undervisning. Hans Reitzels forlag

Hørings svar

I det fremlagte forslag til fornyelse af Folkeskolen findes mange gode takter, som jeg ikke vil komme ind på her udover dem, der er i direkte forbindelse med mine indsigelser og i modstrid med andre ændringsforslag.

Fjernelse af billedkunst i 1. kl.

Når et barn bliver til elev ved starten af 1. klasse, så ankommer de med en værktøjskasse. Der er arbejdet målrettet med den billedsproglige udvikling fra første færd i daginstitutioner og op i 0.kl. Børnene har dermed et kvalitativt afsæt til at behandle den verden, de er en del af. Næmlig gennem billeder. Denne kommunikationsform arbejder vi målrettet med i billedkunstoffaget. Det er derfor ubegribeligt, hvorfor så vigtigt et fag sættes på pause indtil 2. kl.

Der er røster, der vil hævde, at det ikke kan betale sig at gå i billedkunstlokalet for 1 time. Kan det betale sig at lade være? Ved at fratage skolerne den dannelse det er at forlade et klasselokale for at gå i et værksted, eller et andet læringsrum er uundværlig. Dette skift af læringsrum er en del af fundamentet for at gå i skole, hvis man gerne vil have en mere praktisk skole, hvor læringsrummet skal udvides til at være et praksisfagligt læringsrum. Billedkunstlokalet rummer et indblik i hvordan materialer skal behandles sikkerhedsmæssig forsvarligt og giver plads til udfoldelser der ikke lader sig gøre i et klasselokale eller andre steder overhovedet. Det er et læringsrum hvor bæredygtigheden er prioriteret netop gennem valg og fravalg, så eleverne styrkes i at træffe beslutninger og overskue konsekvensen af disse. Samtidig er det den spæde start på at lære, hvordan man er som klasse og elev i et hvilket som helst andet læringsrum. Det er et sikkert øvelsesrum i at være lærende i verden. Samtidig er det også et fag, der lægger op til udeskoleundervisning og den åbne skole. I parentes kan det bemærkes, at de fleste skoler, jeg kender til, har en model, hvor der undervises efter et skema, hvor eleverne har to sammenhængende timer i billedkunst, enten halvårligt eller på skift med andre fagligheder. Det er derfor ikke et argument, at man ikke kan bruge 1 time til noget – det kan løses skemateknisk.

Der er røster der vil hævde, at billedkunst også findes i andre fag. I dansk beskæftiger eleverne sig også med billeder. Det er rigtigt, at elever klipper med saks og bruger farver og blyanter, men når det er sagt, så er det på et andet fags grundlag. Dette kan jeg kun bifalde og ser som en uundgåelig måde at bedrive moderne praksisfaglig undervisning på i alle fag. Det kan dog kategoriseres som praktisk matematik, praktisk dansk eller praktisk historie mm. I billedkunstoffaget arbejder vi med materialer og udtryk på grundlaget af det visuelle og det at eleven gennem visualiteter forholder sig til verden. Det er netop denne måde at kommunikere på, som børnene har med fra deres tid før skolen. Det at lære og arbejde med at

producere billeder selv, øger forståelsen for hvordan verdens billeder er blevet skabt, hvis dette sættes i forhold til hinanden gennem billedsamtaler. Det gør vi i billedkunst, hvor billedsamtalesamtalen er den samtale, der foregår i processen med at skabe et visuelt udtryk. Her er rum for at eleven støttes i arbejdet med de helt formelle udtryksmuligheder, men samtidig også støttes i og øver sig på at udtrykke det, som man gerne vil fortælle. Det at sanse verden, opleve verden og analysere verden. Det er den skabende proces og billedkunsthaget båret af.

Børn overlæses med billeder fra især skærme, der signalerer normer for udseende og ageren i verden. Det kan vi ikke ændre på, men det vi kan gøre er, at lade eleverne beskæftige sig med disse præsentationer på en helt jordnær måde. Det handler ikke om at de skal analysere omverden som det eneste. Det handler om at kunne udtrykke sig om hvordan man ser sig selv. Fx gennem et forløb med skildringer af sig selv i form af portrætter eller de nære omgivelser man færdes i. Hvad er den normale familie – den findes ikke, men der findes en mangfoldighed af familieformer, der kan skildres gennem det selv at skabe visuelle udtryk og dermed gøre eleven interkulturelt kompetent i samspillet med andre og sig selv.

Vi vil gerne have en skole, hvor børn dannes gennem at eksperimentere. At kunne eksperimentere kræver øvelse og et udviklende mindset, hvor fejl ikke er fejl, men er vejen til at blive klogere. Det gør vi i billedkunst og det gør vi også i billedkunst i 1. klasse. Hvad kan lade sig gøre med de materialer og redskaber, som man har til rådighed. Hvem udvælger disse materialer og redskaber? Det skal en faguddannet billedkunstlærer, der ved at papir ikke bare er papir, men har forskellige egenskaber. Det kan styrke elevernes egne eksperimenter og bidrage til en øget forståelse af, hvordan verden hænger sammen. At eksperimentere er altså en progression, der ikke skal sættes på pause i et år. Den umiddelbare tilgang til eksperimenter bliver ødelagt ved at stoppe dem. I stedet skal vi sørge for rammer og timer, der understøtter den progression, der er nødvendig for, at eleverne i udskolingen kan stå og blive prøvet i netop at eksperimentere. Det gør vi ved at bevare billedkunst som en ubrudt progression i skoleforløbet.

Folkeskolen er på vej mod en mere praktisk skole - lad os sikre grundlaget for at dette kan lykkes – bevar billedkunst i 1. klasse og i et ubrudt forløb fremadrettet.

KL's Høringssvar vedr. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen m.fl. (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

KL har den 31. maj 2024 modtaget høring vedr. Lovforslag om ændring i lov om folkeskolen m.fl. (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.).

KL takker for muligheden for at afgive høringssvar og har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Generelle bemærkninger

KL vil gerne kvittere for den gode dialog og det konstruktive samarbejde, der har været undervejs i Sammen om skolen og i forbindelse med drøftelserne af initiativerne i lovforslaget.

KL ser frem til fortsat godt samarbejde om at realisere elementerne i folkeskolens kvalitetsprogram og styrke folkeskolen, så endnu flere børn trives, lærer og udvikler sig.

Aftalen om folkeskolens kvalitetsprogram og lovforslaget afspejler, at kommuner og skoler får større frihed til at tilrettelægge den lokale folkeskole, som det giver bedst mening lokalt, og så flere børn og unge trives og lærer i folkeskolen. Den opgave tager KL og kommunerne alvorligt og ser frem til lokale dialoger om, hvordan vi styrker folkeskolen fremover.

KL opfordrer til, at der generelt sikres fleksible rammer for de enkelte elementer i kvalitetsprogrammet, så kommuner og skoler har mulighed for at tilrettelægge indsatser bedst muligt efter lokale behov og forhold. Det gælder bl.a. juniormesterlæreordningen, som bør kunne tilrettelægges med afsæt i lokale forhold som geografi, demografi, erhvervsstruktur mm.

KL tager forbehold for politisk behandling af høringssvaret.

Mere specifikt, men grundlæggende, skal KL bemærke, at det på side 3 under afsnit 19 i lovforslaget fremgår, at det er "Børne- og undervisningsministeren, der fastsætter regler om formålet med undervisningen i folkeskolen. KL bemærker, at det ifølge § 10 i folkeskoleloven altid har været sådan, at børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler om formålet i folkeskolens fag, men ikke formålet med undervisningen i folkeskolen. KL forudsætter, at der er tale om en teknisk fejl i lovforslaget.

Konkrete bemærkninger til lovforslagets enkelte afsnit

2.1.1. Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

KL vil gerne kvittere for, at børne- og undervisningsministeren og forligskredsen har lyttet til skolens parter om behovet for udvikling af nye læreplaner. Det er positivt, at der nu er sat gang i en proces, hvor der skal udvikles nye fagplaner, der skal bidrage til en mere formåls- og indholdsorienteret undervisning i et samarbejde med skolens parter, eksperter og fagpersoner.

KL mener, det er helt afgørende, at der i arbejdet med at få udviklet nye læreplaner afsættes god tid til en åben, inddragende og grundig proces,

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375
Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk
Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 9

bl.a. i form af et udviklingsprogram, hvor skoler får mulighed for at kvalificere fagplanerne i en undersøgende og eksplorativ proces.

Det fremgår af lovforslaget, at de nye fagplaner skal være klar fra skoleåret 2027/2028. KL opfordrer til, at rammerne for ikrafttrædelse i skoleåret 2027/2028 blødes op så, det er en foreløbig ramme, der træder i kraft i skoleåret 2027/2028, og der herefter bliver en længere indfasningsperiode, hvor skolerne får mulighed for at afprøve rammen for fagplanerne, som så efterfølgende evt. kan tilpasses og justeres.

KL mener, at det er afgørende, at det udviklingsprogram, som er planlagt som en del af fagfornyelsen, både får en bredde og en dybde, så alle kommuner og flest mulige skoler får mulighed for at deltage, så der på den måde kan skabes et bredt kendskab og ejerskab.

2.1.2. Frihed til kortere skoledag og afskaffelse af understøttende undervisning

KL bakker op om, at den understøttende undervisning afskaffes, og at timebanken indføres.

KL mener, at timebanken vil give skoler og kommuner frihed til at tilrettelægge skoledagen bedst muligt ud fra lokale forhold og hensyn. Det giver skolerne mulighed for at prioritere, om frigivne ressourcer ved eventuel reducere af undervisningstiden skal bruges til at styrke undervisningen i de enkelte fag, fx ved to-voksenordninger, holddannelse og co-teaching eller andre trivselsrettede eller pædagogiske aktiviteter, herunder klassens tid.

I den forbindelse mener KL, det er vigtigt, at der ikke indføres krav til dokumentation/indberetning af, hvad timebanken bruges til. Det vil påføre skolerne unødigt administration, som er i strid med intentionerne om fri-sættelse og mindre bureaukrati i den politiske aftale om folkeskolens kvalitetsprogram. I stedet kan dialogen om timebanken fx indgå i skoleudviklingssamtalen lokalt.

KL er enig i, at prioriteringen af skolens timebank skal foretages af skolelederen ud fra en pædagogisk vurdering af, hvad der vil bidrage til at understøtte folkeskolens formål.

KL bakker op om, at ressourcerne fra timebanken også skal kunne bruges til kompetenceudvikling og indkøb af materialer.

KL mener desuden, at det er positivt, at ressourcer fra timebanken kan bruges til at styrke kvaliteten i fritidstilbuddene og bakker generelt op om den fleksibilitet, der lægges op til i forhold til, hvordan man lokalt ønsker at prioritere fritidsområdet.

KL bakker op om, at undervisningstiden i timebanken ikke er omfattet af reglerne for holddannelse og kompetencedækning.

KL er enig i, at det fortsat skal være kommunalbestyrelsen, der, efter ansøgning fra skolens leder, kan beslutte at reducere undervisningstiden, og at skolens leder skal indhente udtalelse fra skolebestyrelsen forud for

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375

Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk

Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 2 af 9

ansøgningen. KL støtter desuden, at skolebestyrelsens principper for skolens virksomhed fremover omfatter undervisningstiden i timebanken

KL vil gerne kvittere for, at der lægges op til, at kommunalbestyrelsen ikke skal forholde sig til spørgsmålet årligt, men kan opretholde sin beslutning på baggrund af den oprindelige ansøgning.

KL noterer sig, at kommunalbestyrelsen ikke kan forlænge en beslutning om reduktion i undervisningstiden, hvis skolelederen trækker sin ansøgning tilbage inden for den frist, som kommunalbestyrelsen har fastsat.

KL bakker op om, at midlerne til en styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik bliver en del af skolens timebank. KL er enig i, at det skal være skolens leder, der vurderer hvilke elever, der har størst behov for indsatsen, og at undervisningen tilrettelægges ud fra skoleleders vurdering af lokale behov. KL forstår det sådan, at uddannelseskra- vet i medfør af paragraf 28 fortsat er gældende i det omfang timebanken anvendes til regulær undervisning i folkeskolens fag.

KL vil gerne kvittere for, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil tilbyde at understøtte arbejdet med den styrkede indsats i indfasningsperi- oden, og KL indgår gerne i samarbejde om denne understøttelse.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at der i offentligheden kan være en forventning om, at folkeskolens kvalitetsprogram – herunder særligt time- banken og midlerne til styrket indsats i dansk og matematik til de mest udfordrede elever – vil betyde markant flere lærere og pædagoger i un- dervisningen, end det er tilfældet i dag. Det mener KL ikke er tilfældet, da mange skoler allerede har afkøret skoledagen, og mange af medarbej- derressourcerne derfor er i brug i undervisningen i dag. Desuden vil en del af ressourcerne fra timebanken formentlig blive brugt til at finansiere kompetenceudvikling, materialer og fritidstilbud. Derfor mener KL, at det er vigtigt at kommunikere den forventningsafstemning bredt ud fra både staten og folkeskolens parter side.

2.1.3. Afskaffelse af centralt krav til om motion og bevægelse

KL bakker op om, at lovkravet om, at undervisningstiden skal tilrettelæg- ges, så eleverne får motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter om dagen ophæves, så det fremover er op til lokal beslutning, hvordan motion og bevægelse skal indgå i undervisningen.

KL bakker også op om, at det tilføjes §44, at skolebestyrelsen kan fast- sætte principper for motion og bevægelse i undervisningen.

KL opfordrer til, at parterne omkring folkeskolen involveres i arbejdet med at formulere og realisere bevægelsesstrategien sammen med professi- onshøjskolerne, så skoler og kommuner får inspiration og støtte til det vi- dere arbejde med at inddrage bevægelse i undervisningen, der under- støtter varieret og motiverende undervisning.

2.1.4. Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

KL bakker op om, at lovkravet om, at der skal etableres lektiehjælp og faglig fordybelse inden for undervisningstiden ophæves, så det fremover

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375

Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk

Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 3 af 9

vil være op til lokal beslutning, om der skal etableres lektiehjælp og faglig fordybelse i undervisningstiden på den enkelte skole.

2.1.5. Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskoling

KL støtter, at målsætningen om fuld kompetencedækning ophæves i indskoling, idet det øger skolernes mulighed for at prioritere kompetencer og ressourcer lokalt.

KL mener, at der også er behov for at opbløde kravene til kompetencedækning på mellemtrinnet og udskoling. Det har KL tidligere gjort opmærksom på både alene og sammen med de øvrige parter på folkeskoleområdet. Mere fleksible rammer vil give skoleledelsen mulighed for at prioritere kompetencer og ressourcer lokalt med målet om at lave den bedst mulige undervisning.

2.1.6. Afskaffelse af krav om obligatorisk projektopgave i 9. kl.

KL deler opfattelsen af, at det er vigtigt at reducere i den samlede mængde af krav til folkeskolen, herunder krav der begrænser de lokale muligheder for at tilrettelægge undervisningen efter elevernes behov.

KL gør opmærksom på, at det ved en afskaffelse af krav om projektopgaven er vigtigt, at intentionerne i folkeskolelovens § 5, stk. 1 om, at eleverne skal have mulighed for at anvende og udbygge tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisningen i tværgående emner og problemstillinger – samt fokus på elevernes projektfaglige kompetencer, som fastsat i bekendtgørelse om projektopgaven – afspejles i de nye kommende fagplaner.

2.1.7. Afskaffelse af krav om læseplaner i folkeskolen

KL bakker op om læmpelserne af kravet til læseplanerne og deler antagelsen om, at langt størstedelen af skolerne og kommunerne anvender Børne- og Undervisningsministeriets vejledende læseplaner. Derfor er KL også positiv over for, at ministeriet stadig vil udsende vejledende læseplaner, som skolerne kan vælge at benytte.

KL noterer sig desuden, at ekspertgruppen for fagfornyelsen skal drøfte forholdet mellem læreplaner og læseplaner som en del af deres opgave.

2.1.8. Principper for brug af digital kommunikation

KL ser tilføjeisen af "den digitale kommunikation" som en naturlig modernisering af gældende rammer for skolebestyrelsens arbejde med skolehjemssamarbejdet. KL bemærker, at skolebestyrelserne inden for gældende lov allerede har mulighed for at formulere principper om kommunikationen mellem skolen og hjemmet og anvendelsen af forskellige digitale kommunikationsplatforme.

2.1.9. Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen

KL bakker op om, at kommunalbestyrelsen fremover skal sikre, at indtil pladser i skolebestyrelsen kan tildeles repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger.

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375

Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk

Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 4 af 9

Et godt samarbejde mellem den lokale folkeskole og erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner kan være med til at understøtte bl.a. åben skole og juniormesterlæreordningen.

2.1.10: Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtale

KL anser deltagelse af forældre i skoleudviklingssamtalerne som et godt sted at få skolebestyrelserne konstruktivt i spil i dialogen om skolernes udvikling. Derfor bakker KL op om, at en forældrerepræsentant for skolebestyrelsen fremover har ret til at blive inviteret til at deltage i skoleudviklingssamtalen på vegne af hele skolebestyrelsen. Det forudsættes, at skolelederen fortsat har initiativretten til at beskrive de udviklings- og indsatsområder, samtalen skal fokusere på jf. aftalen om evaluerings- og bedømmelsessystemet.

2.2.1: Juniormesterlære i udskoling

KL er enig i intentionen om at imødekomme flere elevers behov for en mere praksisrettet skole og i at øge mulighederne for at tilbyde særligt tilrettelagte forløb for elever med behov herfor.

Det er KL's opfattelse, at der allerede i dag er gode muligheder i eksisterende lov for at tilrettelægge fleksible forløb for elever med helt eller delvist behov for anden skolegang end folkeskolens almene tilbud.

KL vurderer, at det er u hensigtsmæssigt, at elever får retskrav på juniormesterlæreordningen. I stedet bør juniormesterlæreordningen tilbydes på samme vilkår som i bestemmelserne i § 9, stk. 4 og § 33, 4-7, hvor det er skolelederen i dialog med eleven og elevens forældre, som træffer afgørelsen. KL er af den opfattelse, at tilbud uden for folkeskolens almindelige rammer bør tildeles på grundlag af en pædagogisk vurdering af, hvad der er elevens tarv. KL anerkender, at den vurdering skal ske i samarbejde med eleven og dens forældre.

I forhold til placering af almenundervisningen opfordrer KL til, at rammerne bliver så fleksible for kommunerne og skolerne som muligt. Det vil være hensigtsmæssigt for kommunerne at kunne udbyde juniormesterlæres almenundervisning i regi af ungdomsskolen i lighed med det, der er muligt i dag med § 33. Det vil lette kommunerne væsentligt i oprettelsen af tilbud og have betydning for ordningens attraktivitet, at elever, som modtager den praktiske del af juniormesterlære på en ungdomsskole, også kan modtage almenundervisningen på ungdomsskolen.

KL hilser muligheden for at placere undervisningen i de praktiske forløb på erhvervsskoler, ungdomsskoler og FGU velkommen. Desuden mener KL, at det er afgørende, at skolen får oplysninger og tilbagemeldinger om elever, hvor den praktiske del er på en virksomhed, erhvervsuddannelse mv., så skolen har mulighed for at følge med i elevernes udvikling.

Endelig mener KL, at elevers eventuelle frafald fra juniormesterlære og tilbagevenden til almenskolen bør tilrettelægges ud fra lokale forhold og en konkret pædagogisk vurdering af den enkelte elev og i dialog med eleven og elevens forældre.

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375
Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk
Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 9

2.2.2. Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskoling

I forlængelse af de øgede frihedsgrader til kommuner og skoler havde KL gerne set, at bindingerne på praktisk/musiske valgfag var blevet afskaffet og erstattet af bedre muligheder for den enkelte skole til at tilpasse og tone undervisningen i udskoling med udgangspunkt i lokale behov og muligheder. Bindingerne begrænser skolernes mulighed for at skabe den skole, der bedst møder de lokale behov, muligheder og ønsker, herunder også mulighederne for at skabe mere sammenhængende udskolinger i form af profillinjer og lignende.

KL er optaget af at fremme en skole med en øget praktisk og varieret undervisning. Den praktisk/musiske dimension og den varierede undervisning er væsentlig i alle fag. KL vurderer, at de foreslåede ændringer i de praktisk/musiske fags placering ikke understøtter kontinuiteten i fagene og fagenes mulighed for at indgå i tværfaglige forløb.

Der ligger desuden en opgave i at sikre undervisere til de praktisk-musiske fag, som har de relevante kompetencer, hvilket allerede i dag er en udfordring mange steder. KL ser det blandt andet derfor som positivt, at erfaringer med forsøgsordningen med undervisning i kommunale valgfag uden for almindelig undervisningstid er en del af lovforslaget.

2.2.3. Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

KL er positiv over, at teknologiforståelse indføres som valgfag og integreres i udvalgte fag. KL mener fortsat, at der bør være et selvstændigt obligatorisk fag, så alle børn og unge – uanset baggrund og interesser – får grundlæggende kompetencer inden for teknologiforståelse.

KL gør derudover opmærksom på nødvendigheden af kapacitetsopbygning i forhold til kompetenceudvikling af lærerne, så der ikke kommer store forskelle på tværs af landet. Det forudsætter investeringer i forskning og lærere og undervisere skal uddannes og efteruddannes. Der er ikke afsat midler til denne kapacitetsopbygning og udvikling af en teknologiforståelsesfaglighed i aftalen.

2.2.4: Ny timetalsfordeling

KL noterer, at der med lovforslaget sker en reduktion af skoledagens længde i indskoling og på mellemtrinnet ved at reducere antallet af fagtimer og dermed også antallet af de skift, de yngste elever møder i løbet af deres skoledag.

KL er positive over, at der generelt sker en styrkelse af den praktisk/musiske dimension, men konstaterer, at der i indskoling og på mellemtrinnet sker en reduktion i timetallet i de praktisk/musiske fag.

KL kunne have ønsket, at man med lovforslaget og som led i frisættelsesdagsordenen havde lempet de nuværende timetalsbindinger for de enkelte fag og erstattet dem med vejledende timetal for hver af de tre fagblokke og i stedet indført bindende årlige minimumstimetal samlet set for fagblokken. KL havde ligeledes ønsket, at der med lovforslaget var sket en lempelse af reglerne for indberetning af timetal.

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375
Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk
Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 9

2.2.5. Justering af antallet af prøver i folkeskolen:

KL er positiv over for at reducere prøvetrykket, samtidig er udgangspunktet for KL, at der også i fremtiden er afgangsprøver.

KL er optaget af prøvernes normerende effekt på undervisningen. I den sammenhæng er det vigtigt at fremhæve, at KL opfordrer til sammenhæng mellem arbejdet i ekspertgruppen for fagfornyelsen og ekspertgruppen for prøver. Folkeskolens afsluttende prøver lægger i dag et stort prøvetryk på eleverne, men også lærere og skoleledere. De prøveforberedende aktiviteter, kompetenceudvikling, og materialer forskyder skolerens fokus, og trækker på kommunernes økonomi.

KL anerkender, at man gerne har ville håndtere prøvetrykket samtidig med udfordringer med tilsynet ved de skriftlige prøver forårsaget af risiko for elevers anvendelse af chatbot og lignende. Det er samtidig KL's perspektiv, at kunstig intelligens bør medtænkes i den samlede udvikling af prøverne.

2.2.6. Erhvervspraktik til alle

KL er optaget af at styrke undervisningens og skolens samlede indsats for at fremme praktisk og varieret undervisning og den varierede skoledag. Derfor er det også vigtigt at øge skolernes mulighed for at understøtte dette perspektiv gennem øget adgang til erhvervspraktik. KL ser dog hellere, at adgang til praktik og øget brug heraf rammesættes som lokale muligheder frem for som krav om obligatorisk praktik.

KL bakker op om, at det er eleverne selv, der står for at finde en praktikplads, hvis det er muligt. Derudover er det positivt, at de fem dages erhvervspraktik kan placeres, hvor det giver mening på den enkelte skole og kommune lokalt.

2.3.1. Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik
KL bakker op om formuleringerne om en styrket indsats i dansk og matematik til de fagligt mest udfordrede elever i 1.-9. klasse. Se i øvrigt bemærkningerne under afsnit 2.1.2.

2.3.2. Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

KL støtter, at reglerne med henblik på at støtte kan gives til hele klassen præciseres. Det er vigtigt, at det bliver tydeliggjort i lovgivningen, og KL mener, at intentionerne i lovbemærkningerne går den rigtige vej.

Derudover ser KL frem til, at den lovforberedende ekspertgruppe vil pege på yderligere initiativer, som kan understøtte, at skolen kan mere for flere elever.

2.3.3. Afskaffelse af krav om intelligenstest

KL ser med tilfredshed på, at retskravet for at få en intelligenstest gennem PPR ændres til at være på baggrund af en faglig vurdering på den enkelte skole. KL mener, det er vigtigt at præcisere, hvem der kan anmode om en intelligenstest gennem PPR. Formuleringen kan præciseres,

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375
Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk
Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 9

så den enkelte kommune kan udarbejde en proces for at bruge ressourcerne i PPR på den mest hensigtsmæssige måde. KL opfordrer til, at indstillingen til intelligenstag følger den gængse praksis i kommunerne.

2.4.1 Adgang til ungdomsuddannelserne

KL bemærker, at der etableres en afgangseksamen for elever, der er i juniormesterlære. Det er hensigten, at denne afgangseksamen skal give adgang til erhvervsuddannelserne (ikke eux) ved at ændre adgangskravene til erhvervsuddannelserne for elever i juniormesterlære. KL opfordrer til, at erhvervsuddannelserne forpligtes til at tage et ansvar for at fastholde de elever, som påbegynder en erhvervsuddannelse efter endt juniormesterlære.

2.5.1. Adm. fastsættelse af prøveterminer

Prøvedatoerne fastsættes i dag i en bekendtgørelse med tilhørende krav om høring mv. Det er KL's vurdering, at lovændringen vil fremme, at datoerne hurtigere kan offentliggøres, og at behov for dialog med sektoren om prøveplan (datoer for prøverne) kan ske på anden vis, herunder via inddragelse af KL.

2.5.2. Befordring til særlige dag- og klubtilbud

KL er enig i, at de foreslåede formuleringer i §26, stk. 4 er dækkende i forhold til ordvalg og henvisning til barnets lov.

KL mener desuden, at der med fordel kan ses på en mere fleksibel tilgang til befordring til særlige dag- og klubtilbud, fx hvor der ses på det enkeltes barns behov, forældrenes egne muligheder for kørsel m.v. vurderes, eller der kan ses på en fleksibel kompensation afhængig af afstand til specialtilbuddet. Naturligvis under hensyn til, at reglerne ikke er i strid med kompensationsprincippet, hvor forældre til børn med handicap eller særlige behov ikke skal betale for udgifter, som skyldes barnets handicap, som forældre til børn uden handicap ikke har.

Ikrafttrædelse

Pligten til at gennemføre intelligenstag fjernes først 1. januar 2025. KL gør opmærksom på, at vejledningsmaterialet vedr. screening af elever for særlig intelligens opfordrer til, at skolen laver screeningen i løbet/slutningen af skoleåret. Derfor vil det forventeligt være ret få der vil foretage screeningen og efterfølgende intelligenstag i efteråret 2024.

Endelig bemærker KL, at ikrafttrædelsen af nye fagplaner per 1. august 2027 ikke giver lang tid til udviklingsarbejdet i forbindelse med udarbejdelse af de nye fagplaner, herunder skolernes mulighed for at realisere dem og inddrage dem i planlægningen af skoleåret 2027/28.

Overgang

KL konstaterer, at indfasningen af nye timetal for fag og valgfag er kompleks og opfordrer til god vejledning til skolerne om ikrafttrædelse.

Med venlig hilsen

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375
Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk
Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 9

Peter Pannula Toft
Børn og skolechef
KL's kontor for Børn, Unge & Folkeskole

Dato: 28. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02375
Dok. ID: 3465846

E-mail: CRSJ@kl.dk
Direkte: 3370 3075

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 9

Høringssvar til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

Vi skriver dette høringssvar for at udtrykke vores dybe bekymring over det foreslåede lovforslag, der vil ændre § 5, stk. 2, nr. 1, litra b og nr. 2, litra c. Dette forslag indebærer at fjerne billedkunst på 1. klassetrin i folkeskolen. Vi anerkender dog de mange positive tiltag i det foreslåede kvalitetsprogram, som indebærer mere billedkunst i udskolingen.

1. Betydningen af billedkunst fra skolestart:

Billedkunst spiller en uerstattelig rolle i udviklingen af børns kreative og kritiske tænkeevner fra en tidlig alder. Faget tilbyder en platform for visuel og emotionel udtryksform, hvilket er afgørende for børns samlede udvikling. Ifølge Statens Kunstfond ¹ og andre autoritative kilder fremmer kunstnerisk udfoldelse sociale og emotionelle færdigheder, som er essentielle for børns overordnede udvikling. Som et dannelsesfag bidrager billedkunst til fordybelse og kobler sanser med sind, hvilket styrker elevernes evne til at integrere og reflektere over deres oplevelser og læring. Denne kompetence understreger betydningen af at bevare billedkunst i undervisningen fra 1. klasse ved at fokusere på, hvordan det bidrager til elevernes evne til refleksion og integration af læring.

2. Langsigtede fordele for samfundet:

Den kreative sektor er en væsentlig og voksende del af vores økonomi, der bidrager til innovation og velfærd. Tidlig eksponering for billedkunst sikrer en fremtid med kreative tænkere og problemløsere, der kan bidrage positivt til samfundet. Dette er fundamentalt for at udvikle kompetencer inden for kreativ problemløsning og innovation, som er essentielle i det 21. århundrede. Forskning viser, at billedkunstundervisning har positive indvirkninger på læring i andre fag, hvilket understreger dens vigtighed i balanceret af ens uddannelsesliv.

3. Konsekvenser af at fjerne billedkunst fra 1. klasse:

Fjernelse af billedkunst fra 1. klasse skaber et betydeligt hul i børnenes skoleforløb, der strider imod det grundlæggende arbejde udført i børnehaven og før skolestart, hvor billedsproglige færdigheder allerede begynder at udvikles før det skriftlige sprog. Fratager man 1. klasse-eleverne et års billedkunstundervisning og bryder den kontinuerlige læring i faget, risikerer man at få en negativ indvirkning på både børnenes kreative udvikling og deres generelle engagement i skolen.

4. Nødvendigheden af billedkunst som et selvstændigt fag i 1.klasse:

Billedkunstundervisningen går ud over simpelt håndværk som tegning og papirklip og kræver forståelse samt anvendelse af kunstneriske teknikker og tankeprocesser. Mens fag som dansk og matematik også involverer kreativ tænkning og refleksion, tilbyder billedkunst en særlig dyb og praktisk tilgang. Kreativ

1. [Kortlægning af forskning i effekten af børns møde med kunst](#) Kortlægning af forskning i effekten af børns møde med kunst

2. [PISA 2022 – Kreativ tænkning \(uvm.dk\)](#)

tænkning i billedkunst opmuntrer eleverne til at udforske og eksperimentere med visuelle og fysiske medier, hvilket giver mulighed for ikke-verbalt udtryk af komplekse følelser og tanker. Denne tilgang tillader udforskning af forskellige udtryksformer gennem æstetiske og meningsfulde skabelser, der adskiller sig fra traditionel tekst- og dataanalyse i dansk og matematik.

Refleksion i billedkunst indebærer, at eleverne vurderer deres egne værker og kunstneriske valg, hvilket bidrager til en dybere forståelse af kunstens virkning og betydning. Som selvstændigt fag i 1. klasse giver eleverne mulighed for at udvikle personlig og emotionel intelligens gennem kunstnerisk skabelse. Undervisningen fremmer kognitiv, social og personlig vækst gennem eksperimenter og risikotagning i et trygt miljø. Billedkunstens unikke bidrag til elevernes udvikling af kreative tænkemåder og selvudfoldelse er afgørende.

Billedkunst skaber et rum for eksperimenter og risikotagning, som er essentielt for at udvikle kreative tænkere. Dette kan ikke opnås ved at integrere billedkunst i dansk og matematik. Derfor bør billedkunst bevares som et selvstændigt fag i folkeskolens 1. klasse.

5. PISA-undersøgelse fremhæver behovet for mere billedkunst

Det er afgørende at bevare billedkunst som en fast del af undervisningen i 1. klasse. Den seneste PISA-undersøgelse² om kreativ tænkning viser, at Danmark ligger under gennemsnittet, når det gælder undervisning i kreative fag som billedkunst. Rapporten angiver, at kun 9% af danske elever har modtaget undervisning i billedkunst inden for den seneste uge, sammenlignet med OECD-gennemsnittet på 27%. Selvom der senest har været fokus på at øge kreativiteten i udkolingen, understreger dette behovet for fortsat at prioritere kreative fag fra en tidlig alder. Undervisning i kreative fag er ikke kun vigtig for elevernes kreative udvikling, men også for at styrke deres evne til at tænke innovativt og nyt. Derfor er det nødvendigt at opretholde undervisning i billedkunst og andre kreative fag fra 1. klasse.

Forslag:

Vi foreslår, at lovforslagets formulering ændres, således at billedkunst bevares i skemaet fra 1. til 9. klasse, og at faget fortsat har mindst én lektion om ugen i 1. klasse. Dette vil sikre en kontinuerlig udvikling af elevernes kreative og æstetiske kompetencer fra starten af deres skoleforløb.

Med venlig hilsen

Københavns Tegnælærerforening

Søren Lau Rasmussen

Knud Andersen

Lykke Andersen

Maria Kruse

Jane Pejtersen

Trille Sylvest

Ulla Fog

Gitte Winther

Ulla Fricke

Annette Preisler

1. [Kortlægning af forskning i effekten af børns møde med kunst](#) Kortlægning af forskning i effekten af børns møde med kunst
2. [PISA 2022 – Kreativ tænkning \(uvn.dk\)](#)

**Høringssvar fra landsforeningen Børn, Kunst og Billeder
og Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst til:
Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love.
(Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)
Vedr. Ny timefordelingsplan 2.2.4.3 og fjernelse af billedkunst i 1.klasse.**

I landsforeningen Børn, Kunst og Billeder og Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst ønsker vi at begrunde, hvorfor vi mener, at lovforslaget om at afskaffe faget billedkunst på 1. årgang i Folkeskolen bør forkastes.

Faget billedkunst har sin egen ret. I en verden fuld af billeder, som vi alle dagligt må forholde os til, er det vigtigt at kunne forstå det visuelle sprog, men også selv at kunne udtrykke sig. Børn i 1. klasse er meget åbne for at lære billedsproget, og de tilegner sig allerede i den alder mange færdigheder, som man kan bygge videre på i de få år, faget er obligatorisk.

Vi lever i en visuel verden – og alligevel er billedkunst underprioriteret på alle niveauer i undervisnings- og kulturlivet.

At man foreslår at slette faget netop nu, hvor børns og unges trivsel og mistrivsel er i fokus, er en stor overraskelse for os. For ud over at børnene i dette fag lærer færdigheder, så er det også i disse timer, de har et åndehul, en stund, hvor de kan udfolde sig med egne ideer og løsninger. Det er her, de kan lære at tro på, at de selv kan. Faget lægger op til både individuel fordybelse, men også til samarbejde, som styrker de relationer, der er så vigtige for god trivsel.

Man kunne indvende, at det vigtigste er, at børnene får lært at læse og regne, men det er hele mennesket, vi har med at gøre. Gennem årtier har man talt om betydningen af at styrke de praktisk-musiske fag i folkeskolen, og forskning har underbygget, at disse fag har stor indflydelse på, hvordan børn og unge udvikler sig, og hvordan de trives. Hvert menneske skal finde sin egen vej – derfor skal vi fra barnsben kontinuerligt møde forskellige muligheder og forskellige kunstarter. Børn skal have muligheder for at eksperimentere og for at udtrykke sig – ikke blot verbalt. Både som individ og som samfund har vi brug for at udvikle kreativitet, fantasi og iderigdom.

Vi har brug for både kloge hænder og kloge hoveder. Børn lærer – nok bedre end voksne - gennem alle sanser. Derfor er mere kontinuerlig praksisfaglighed i skoler såvel som i daginstitutioner en nødvendig tilgang til læring. Det er vigtigt, at børn lærer elementære praktiske færdigheder. Børns mange timer på skærmen har fx medført, at mange børn ikke kan bruge en saks. I faget billedkunst får eleverne kendskab til materialitet og bæredygtighed i bred forstand. De møder andet og mere end A4-papir og skærm. Ud over de gængse billedkunsthaglige materialer lægger faget også op til at anvende naturens egne materialer og til at give genbrugsting nyt liv.

Set i forhold til, at børn kan koncentrere sig i ret kort tid ad gangen, når det drejer sig om læring, er det vigtigt, at skoledagen tilrettelægges, så fagene er med til at styrke glæden ved at gå i skole og glæden ved at lære.

En folkeskole, hvor der ikke er plads til faget billedkunst hos de yngste, er efter vores mening en fattig institution. Vi ser dette lovforslag som én stor misforståelse – og derfor håber vi, at vores hørings svar kan være med til at uddybe det grundlag, forslaget bliver behandlet ud fra.

Med venlig hilsen

Karen Marie Demuth, sekretariatsleder for Kompetencecenter for børn, unge og billedkunst
www.KBUB.dk Tlf.: 61999082 info@bornkunstogbilleder.dk

og Eva Lillegaard Hansen, forperson for landsforeningen Børn, Kunst og Billeder
www.bornkunstogbilleder.dk Tlf.: 21628303 bestyrelse@bornkunstogbilleder.dk

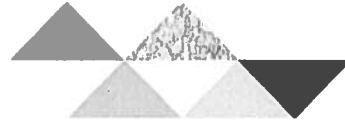
HVORFOR ER BILLEDKUNST FOR BØRN OG UNGE VIGTIG?

Billedkunst har først og fremmest en egenværdi, men derudover er der en række positive virkninger.

- Udsagn fra billedkunstundervisere og formidlere

I en visuel verden skal børn og unge tilegne sig visuelle kompetencer:

- Børn og unge lærer den visuelle kulturarv – vores fælles fortælling – at kende
- Børn og unge oplever billedkunst som et sprog på tværs af grænser
- Børn og unge lærer at opleve verden gennem alle deres sanser
- Børn og unge får åbnet deres sanser og skærpet deres opmærksomhed over for omverdenen på en refleksiv måde – og er dermed åbne for tilegnelse af ny viden
- Børn og unge lærer at se – og at aflæse billeder
- Børn og unge lærer at være skabende, medskabende, kreative og innovative
- Børn og unge lærer at tænke hypotetisk og reflektere gennem kunsten
- Børn lærer at se tingene fra et andet sted, en anden tid og en anden social kontekst
- Børn og unge får taktile oplevelser, får brugt deres hænder og får kendskab til materialer og håndværk
- Børn og unge får mulighed for fordybelse og dygtiggørelse
- Børn og unge møder billedkunsten og kunstnere, der brænder for og kan formidle deres felt
- Børn og unges arbejde med billedkunst styrker den enkeltes personlige udvikling, selvopfattelse og identitet
- Børn og unges arbejde med billedkunst kan styrke trivsel, overskud og samarbejde

Har man blot én gang deltaget i et projekt i billedkunst, arkitektur eller andre musiske fagområder, er man ikke i tvivl om, at deltagelse i disse fag flytter børn og unge ud af vanlige og fastlåste roller.

Børn og unge udfordres til at gå på opdagelse i omgivelserne og i sig selv, de får mulighed for og redskaber til at finde deres egen udtryksform, og de oplever glæde ved at skabe, udtrykke sig og dygtiggøre sig.

Børn og unge kan gennem billedkunsten få ny indsigt i, perspektiver på og fortolkninger af verden, ligesom billedkunsten kan give underviserne anledning til at se på børn, unge og omgivelser på nye måder.

Børn og unge er fremtidens kulturelle aktører, innovatører og forbrugere. De skal have adgang til og mulighed for at gå i dialog med billedkunsten og dens koder – på lige fod med andre kunstarter og på lige fod med andre medborgere. At bruge sine sanser, arbejde med sine hænder og opdage nye materialer og arbejdsmetoder åbner børns og unges øjne for at bruge deres kompetencer på nye måder.

Praksiselementet er vigtigt i arbejdet med børn, unge og billedkunst, fordi processen kan føre til erkendelse, indsigt og kritisk tænkning. Her opøves metoder og færdigheder, der styrker det eksperimenterende og undersøgende, nysgerrigheden, forundringen og sanseligheden.

Børne- og Undervisningsministeriet

København, den 28. juni 2024

Høringssvar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

LU sender hermed sit høringssvar til ovenstående lovforslag.

LU bakker fuldt ud op omkring lovforslagets intentioner i forhold til såvel mere praktisk undervisning for de ældste elever som praktiske perspektiver på de boglige fag.

De kommunale ungdomsskoler har meget stor erfaring med unge, der af den ene eller anden årsag måske ikke lige passer ind i en traditionel skoledag. Vi finder det derfor positivt, at forslaget giver kommunerne mulighed for at lade folkeskolerne arbejde sammen med andre aktører, herunder de kommunale ungdomsskoler. Kommunens folkeskoler og den kommunale ungdomsskole arbejder i forvejen tæt sammen i mange kommuner inden for rammerne af ungdomsskolelovens og folkeskolelovens bestemmelser.

Vi tillader os i øvrigt at henlede opmærksomheden på ungdomsskolernes lange tradition for praktisk/ boglige forløb for unge, der falder fint i tråd med lovforslagets gode tanker bag juniormesterlæren, jf. ungdomsskolelovens § 3, stk. 2, nr. 2) og 3).

Endvidere finder LU det positivt, at forslaget tilgodeser samspillet mellem skole og fritid. Efter foreningens opfattelse er kvalitetsbårne fritidstilbud vigtige for kommunens unge, herunder ikke mindst både de praktiske og boglige tilbud i ungdomsskolernes almene fritidsundervisning.

Med venlig hilsen

Per Nielsen
Formand

Hørings svar vedrørende udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.) og udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

1. Vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

1.1. Generelle bemærkninger

LOS bemærker, at lovforslaget i sit indhold ikke nævner behandlings- og specialundervisningstilbud eller specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, og heller ikke forholder sig til de to undervisningstilbud i bemærkningerne og overvejelserne i udkastet. Behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem er begge undervisningstilbud, som er omfattet af folkeskolelovens regler.

LOS finder ikke, at det er hensigtsmæssigt, at der konsekvent i lovforslaget henvises til den almene folkeskole, da det dermed ikke tydeliggøres, at reglerne også er gældende for de førnævnte typer af skoler. Flere steder i udkastet henvender tekstens ordlyd sig alene til "almene folkeskoler", hvilket er misvisende og problematisk, når gældende ret er, at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem er omfattet af folkeskoleloven.

LOS kan undre sig over den manglende omtale af tilbuddene i lovforslaget, da der på den ene side er et ønske om, at sikre kvaliteten på at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, hvorfor der er indført ny lovgivning på området, som flere steder henviser til folkeskoleloven, herunder til at tilbuddene skal følge folkeskolelovens regler hvad angår blandt andet indhold i undervisningen. På den anden side forholder udkastet til ændring af lov om folkeskolen sig ikke til retstillingen for de to førnævnte skoletyper. For at sikre kvaliteten er det hensigtsmæssigt at sikre, at der er en tydelig ramme for, hvad der er gældende for tilbuddene, hvorfor LOS anbefaler, at der tages stilling til behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem generelt i lovforslaget.

Et eksempel på en udfordring ved ikke at forholde sig til behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem i dette lovforslag er, at det fremgår af skolernes kvalitetsaftaler, at der skal undervises i fuld fagrække, mens det andre steder fremgår, at kvalitetsaftalen følger folkeskoleloven. Dette kan, sammenholdt med lovforslaget, medføre, at der skabes tvivl om, hvad der er gældende ret for tilbuddene. I den forbindelse vil LOS opfordre til, at man tydeliggør i henholdsvis folkeskoleloven samt kvalitetsaftalen, hvad der er gældende ret for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, herunder ændre folkeskoleloven, såfremt der er bestemmelser, som ikke skal være gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

1.1.1. Vedr. den kommende lovforberedende ekspertgruppe

I udkastets indledning står anført, at der forventes nedsat en lovforberedende ekspertgruppe, der skal udarbejde forslag til justeringer af de lovgivningsmæssige rammer for folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand med formålet om at styrke inklusionen, så flere elever kan blive i almenundervisningen. Derudover står der anført, at ekspertgruppen skal komme med sine anbefalinger i første kvartal 2025, hvorefter forligskredsen vil tage stilling dette.

LOS bemærker hertil, at LOS meget gerne vil være en del af denne ekspertgruppe, da LOS, der dækker godt halvdelen af området, kan bidrage med relevant faglig viden, kompetencer og indsigt i behandlings- og specialundervisningstilbud, der kan bidrage konstruktivt til at kvalificere ekspertgruppens arbejde.

1.2. Vedr. juniormesterlærerordningen, jf. § 9 a

LOS er positive over for lovforslagets hensigt om at styrke borgernes rettigheder ved at give elever mulighed for at vælge retning i deres skolegang samt vælge flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen og dermed større mulighed for at påvirke deres eget skoleskema.

Lovforslaget anfører, at alle elever i 8.-9. klasse, herunder elever der modtager specialundervisning, vil kunne vælge ordningen med samtykke fra forældre, jf. den foreslåede bestemmelse i § 9 a, stk. 2, hvorefter det vil være eleven i samråd med forældrene, der træffer beslutning om deltagelse. Det foreslåede vil således betyde, at juniormesterlæreordningen skal være et tilbud til alle elever i 8. og 9. klasse og dermed ikke en visitationsordning.

LOS bemærker hertil, at folkeskoleloven ligeledes er gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, hvorfor man i lovforslaget bør forholde sig til, hvordan juniormesterlærerordningen skal se ud for denne type skoletilbud. Derudover har de to førnævnte skoletilbud indgået kvalitetsaftaler med deres beliggenhedskommune, hvori det fremgår, at ved elevers fritagelse fra fag, skal der indgås aftale med en lokalskoleleder, som kan godkende dette.

LOS ønsker, at det i lovgivningen tydeliggøres, hvorvidt juniormesterlærerordningen trumfer, hvad der er gældende ret for behandlings- og specialundervisningstilbud mht. fritagelse fra fag, eller hvordan juniormesterlærerordningen skal organiseres på disse typer af skoletilbud.

Det står anført i regeringens materiale vedr. "Frihed og fordybelse – et kvalitetsprogram for folkeskolen", at hensigten med ordningen er, at den skal være relevant for de elever *"der er kørt trætte i folkeskolen, og har brug for en ny start"* og dem *"der allerede tidligt ved, at de vil gå en mere erhvervsfaglig vej efter folkeskolen"*.

I forlængelse heraf er LOS bekymrede for, at elever i folkeskolens 8.-9. klasse, som har svært ved at være i rammen af folkeskolen, bliver oplyst om juniormesterlærerordningen fremfor at blive henvist til et skoletilbud, som rummer eleven, og som kunne være det rette for eleven. Elever, som måske ønsker sig en 9. klasses afgangseksamen med mulighed for blandt andet at tage en gymnasial uddannelse efterfølgende, kan hermed potentielt blive frarøvet denne mulighed, hvis eleverne ikke bliver tilbudt det rette skoletilbud, men i stedet for bliver rummet i folkeskolen ved at blive opfordret til at vælge juniormesterlærerordningen. At elevens adgang til en gymnasialuddannelse er begrænset til at blive en konkret vurdering og en optagelsesprøve er u hensigtsmæssigt begrænsende for eleven, hvis eleven alene er i denne situation pga. manglende visitation til det rette skoletilbud. LOS har høje forventninger til alle elever og børn, hvilket lovgivningen ligeledes bør have. LOS ønsker derfor tydeliggjort, hvordan man sikrer sig, at juniormesterlærerordningen ikke frarøver elever muligheden for at blive visiteret til det rette skoletilbud.

Derudover er det væsentligt at nævne, at det er tidligt for en elev i 8.-9. klasse, at skulle træffe beslutninger, som potentielt kan have konsekvenser for deres uddannelsesmæssige muligheder i fremtiden. LOS kan være bekymrede for, at eleverne og forældrene i praksis ikke bliver oplyst tilstrækkeligt om, hvad valget af juniormesterlærerordningen medfører og kan have af potentielle negative konsekvenser, hvis eleven senere ønsker at tage en gymnasial uddannelse, da eleven ikke har retskrav på en gymnasialuddannelse, såfremt eleven vælger juniormesterlærerordningen.

Udgangspunktet er, at studievejledning i folkeskolen starter i 8. klasse, hvor elever bliver gjort bekendt med, samt har mulighed for at besøge forskellige veje at gå efter folkeskolen, hvorfor eleverne først her bliver bekendt med samt klogere på, hvilke valgmuligheder de har, samt forhåbentligt bliver klogere på, hvilket valg de selv ønsker at træffe.

LOS anbefaler derfor, at man med juniormesterlærerordningen nytænker studievejledningen, så den eventuelt starter allerede i mellemtrinnet eller i 7. klasse, hvilket vil sikre, at elever og forældrene rettidigt bliver klædt på til at træffe beslutningen. Det fremgår af forslaget, at *"den kommunale ungeindsats vil dermed få en særlig vejledningsforpligtelse over for elever i 7. klasse, som overvejer at påbegynde juniormesterlæreordningen i 8. klasse."* LOS anbefaler derfor endvidere, at rammerne for vejledningsforpligtelsen for den kommunale ungeindsats tydeliggøres for at sikre elevernes rettigheder.

LOS anbefaler i forlængelse heraf, at man i lovgivningen indsætter formuleringer, som sikrer, at der stilles krav til det oplysningsgrundlag, som eleven og forældrene skal træffe beslutning om juniormesterlæreordning på baggrund af, således man ikke risikerer, at elever for tidligt træffer beslutninger, som kan begrænse deres uddannelsesvalg fremadrettet.

LOS vil afslutningsvis vedrørende juniormesterlærerordningen bemærke, at der vil være skoleledere, lærere og kommunalbestyrelser, som skal sikre kvaliteten af samt organisere juniormesterlærerordningsforløb for 100 elever på én gang, mens andre vil skulle gøre det samme for én elev. Det kan derfor medføre store administrative opgaver, samt en stor arbejdsbyrde for lærere m.fl. LOS anbefaler derfor, at der sikres ressourcer hertil for at sikre, at dette ikke går ud over kvaliteten og dermed børnene.

1.3. Vedr. styrket indsats for de mest udfordrede elever

Lovforslaget indeholder et forslag om en indsats, som skal hjælpe med at styrke de mest udfordrede elever, hvilket LOS generelt er positiv over for.

Lovforslaget indeholder et afsnit vedr. styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik, hvor det står anført under børne- og undervisningsministeriets overvejelser, at *"forligskredsen er enig om, at almene folkeskoler skal have bedre muligheder for at løfte elever med udfordringer med at læse, skrive og/eller regne."* I forlængelse heraf står der anført, at *"Målgruppen for forslaget er de ca. 10 pct. fagligt mest udfordrede elever i den enkelte folkeskoles almenklasser i 1.-9. klasse, når forslaget forventes fuldt indfaset i skoleåret 2028/29."*

LOS under sig dog over målgruppen for denne indsats, samt at man direkte vælger, at denne indsats ikke skal kunne gøre sig gældende i specialundervisning eller specialpædagogisk bistand, da børne- og undervisningsministeriet uddyber, at et eksempel på de mest udfordrede elever her kan være ordblinde elever, hvorfor indsatsen også er relevant for andre elever end elever i almene folkeskoler. LOS er uforstående og undrende overfor, at der her sondres mellem skoletilbud, fremfor at man ser på de enkelte elevers behov, uagtet hvilket skoletilbud eleven går i. LOS mener, at alle elever har ret til at modtage en styrket indsats, hvis eleven vurderes at have

behov for dette. Der er også elever på behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, som har udfordringer med ordblindhed mv., og disse elever bør have lige muligheder for en styrket indsats, hvis der er behov for dette.

Som tidligere nævnt er folkeskoleloven gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, og LOS anbefaler derfor, at det tydeliggøres, at elever på disse tilbud ligeledes er omfattet af indsatsen.

2. Vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

2.1. Generelle bemærkninger

LOS bemærker igen, at behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem er omfattet af folkeskoleloven, hvorfor LOS antager at hensigten med forslaget om nyt § 13, stk. 3, 2. pkt., som indebærer mulighed for, at eleverne kan få karakterer på 6. og 7. klassetrin, ligeledes er gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem.

LOS ønsker i denne forbindelse at betone, at såfremt der gives karakterer i 6. og 7. klasse, skal karakteren gives i kombination med anden feedback til eleverne, således karakteren ikke står alene.

2.2. Skolebestyrelser

Det følger af folkeskolelovens § 20, stk. 5, 3. pkt., at bestemmelserne i kapitel 6 bortset fra § 40, stk. 1, 3 og 7 ikke finder anvendelse på de tilbud, der er nævnt i 1. og 2. pkt., herunder behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem. Folkeskolelovens kapitel 6 §§ 42-44 vedrører skolebestyrelsen og angiver blandt andet, at der på hver skole oprettes en skolebestyrelse, jf. § 42, stk. 1. Ingen af bestemmelserne er gældende for behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, jf. § folkeskolelovens § 20, stk. 5, 3. pkt., hvorfor disse typer af skoler ikke nødvendigvis har en skolebestyrelse, da behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, hvis deres virksomhedsform stiller krav til dette, i stedet har en bestyrelse, som skal varetage de samme funktioner som skolebestyrelserne. Derudover er der indgået kvalitetsaftaler med disse tilbud, hvori den kvalitetssikring, der varetages af skolebestyrelserne på de almene folkeskoler, jf. folkeskoleloven, ligger.

LOS bemærker i forlængelse heraf, at der i lovgivningen skal tages stilling til organiseringen på behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, og LOS anbefaler, bestyrelserne på behandlings- og specialundervisningstilbud og specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem gives mandat til at træffe beslutning om, hvorvidt der skal kunne gives karakterer i 6. og 7. klasse efter henstilling fra skolelederen og eventuelt elevråd.

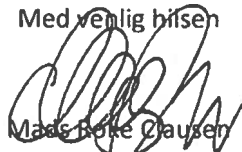
2.3. Elevinddragelse

LOS har tidligere udtrykt ønske om, at der etableres et elevrådsformat på behandlings- og specialundervisnings-tilbud og på specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem, samt at disse i høj grad skal inddrages.

LOS finder fortsat, at der bør etableres et elevrådsformat på behandlings- og specialundervisningstilbud samt specialundervisningstilbud på børne- og ungehjem og bemærker i forlængelse heraf, at der i bestemmelsen bør indføres et krav om, at elevrådet skal inddrages i beslutningen om, hvorvidt der skal gives karakterer i 6. og 7. klasse. Det er en beslutning, som i høj grad vedrører eleverne, hvorfor elevernes perspektiv og medbestemmelse i denne sammenhæng er væsentlig.

Jeg håber, at bemærkningerne giver anledning til ændringer til udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram og udkast til lovforslag om ændring af lov om folkeskolen. Politisk chef Trine Schaldemose, tsc@los.dk eller tlf. 3118 4215 står til rådighed ved eventuelle spørgsmål.

Med venlig hilsen

Mads Boke Clausen
Direktør

Hinnerup d. 28/6 2024

Line Frøslevs høringssvar til:

***Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love.
(Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)***

Vedr. Ny timestfordelingsplan 2.2.4.3 og fjernelse af billedkunst i 1.klasse.

Desværre er der mange børn og unge, som mistrives og er usikre på sig selv. Gennem mit lange virke som kunstformidler og billedkunstunderviser for tusinder af børn, har jeg gang på gang set hvordan både de usikre og udsatte børn og de børn, der er tyngede af høje krav til sig selv, gennem billedkunsten lader sig invitere ind i et rum, et fællesskab, hvor der også er plads til dem. Plads til deres usikkerhed, til deres forsigtige nysgerrighed, til deres famlende eksperimenter og også til deres fiaskoer. Her er plads til at prøve igen og blive ved for til sidst at lykkes.

At lykkes i billedkunstsammenhæng er lig med at turde. Gennem billedkunsten kan vi styrke børnenes tillid til at det er helt i orden ikke at være perfekt. Fx ved at give plads til fiaskoer og fejl, til latter og undren og til det skæve og krøllede, gennem forløb som udelukkende fokuserer på processen. Her kan vi være med til at skabe en tryk, modig og "perfektionsfri" kultur blandt børnene, som kan gavne dem i alle de andre sammenhænge - både socialt og fagligt.

Fordi den brede vifte af kompetencer som børnene tilegner sig gennem billedkunstundervisningen, er grundlæggende for hele deres tilgang til læring og til egen og andres trivsel, handler det selvfølgelig om fortsat at starte billedkunstundervisningen så tidligt som muligt. I mine øjne er der derfor ingen tvivl om at det skal være i første klasse.

Ud over at billedkunstoffaget kan styrke elevernes mod og tillid til sig selv og andre, er endnu et vigtigt argument for at bevare den tidlige billedkunstundervisning hele aspektet omkring fantasi og kreativitet. Som alle ved, lever fantasien i bedste velgående hos de helt små børn.

Jeg hører ofte fra billedkunstlærere under mine kurser og besøg i folkeskolen, at skolebørnene og særligt de ældste har svært ved at bruge deres fantasi. De tyer hurtigt til de sociale medier i stedet for selv at finde på. Derfor er det ekstra vigtigt ikke at slippe arbejdet med fantasien i skolestarten. Fantasien skal vi derimod værne om, for den er en drivkraft, som både børn og voksne har brug for.

Fantasien er forudsætningen for at finde på og tænke nyt. For at kunne forestille sig forandringer og nye måder at gøre tingene på. Det kræver fantasi at forme fremtiden - både i det lille og i det store perspektiv. Kreativiteten fødes af fantasien. Fantasi og kreativitet er vigtige ressourcer som vi har vi stærkt brug for på individ - såvel som på samfundsplan.

Når det handler om fantasi, er der intet, der er givet på forhånd og hverken noget, som er som er rigtigt eller forkert. Her har børnene den suveræne ret til at udvikle noget som aldrig før er set. De hver især en helt personlig stemme, og indenfor de rette rammer, kan den udvikle sig til et sprog. Det er både en stor frihed og en vigtig læringsproces. Ved, kontinuerligt, og fra børnene er helt

små, kan vi gennem procesorienterede, eksperimenterende forløb og forløb, der tager udgangspunkt i børnenes fantasi og forestillingsevne, skabe et rum for refleksion, udvikling samt kulturel og menneskelig dannelse. Et rum, hvor der er plads til ALLE børn.

Ved forsat at styrke den udvikling fra første klasse, viser vi både børnene og resten af verden at denne menneskelige og ikke nødvendigvis direkte målbare læring er både vigtig og værdifuld.

Med venlig hilsen

Line Frøslev
Billedkunstner og kunstformidler
Vestervej 5
8382 Hinnerup
TLF: 28604767
mail@linefroeslev.dk
www.linefroeslev.dk

København, den 28. juni 2024
Til: Børne- og undervisningsministeriet

Hørings svar fra Lærerstuderendes Landskreds over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Lærerstuderendes Landskreds mener, at der skal være en tæt kobling mellem læreruddannelsen og folkeskolen. Vi ønsker at flere lærerstuderende tilvælger folkeskolen som nyuddannede. Det kræver at læreruddannelsen ruster os til det job vi skal ud og varetage. Derfor mener vi, at det er vigtigt altid at overveje, hvordan ændringer i folkeskolen påvirker - eller skal påvirke læreruddannelsen.

I den politiske aftale "En ambitiøs læreruddannelse tæt på folkeskolen og til gavn for folkeskolen" fra 2022 blev aftalepartierne enige om tre overordnede mål for en ny læreruddannelse herunder:

- *"Mere praktik og bedre sammenhæng til hverdagen som lærer i folkeskolen."*

Vi mener derfor at det er afgørende at have blik for læreruddannelsens rolle og udvikling hver eneste gang, der laves ændringer i folkeskolen.

Derfor har vi i Lærerstuderendes Landskreds med interesse læst lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram og har hertil følgende bemærkninger:

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Lærerstuderendes Landskreds finder det rigtigt med en fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner.

Nye og slankede fagplaner stiller større krav til lærerstuderendes og nyuddannedes kompetencer ift. at foretage professionelle skøn.

Vi er derfor opmærksomme på at nyuddannede lærere skal have den rette støtte til at planlægge og gennemføre undervisning samt lede på det professionelle skøn. Dette vil

kræve en god læsevejledning el lign. til fagplanerne samt en styrkelse af rammerne for pædagogiske og didaktiske debatter på de enkelte skoler og i fagteams.

Lærerstuderendes Landskreds vil gerne understrege at nye fagplaner og færre mål ikke kan stå alene, hvis ønskerne for undervisningen i den politiske aftale skal indfries.

Undervisningen særligt i udskoling er enormt styret af prøverne og derfor er der brug for nye prøver, som hænger sammen med fagplanerne og understøtter det fokus der ønskes i undervisningen.

Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskoling

Lærerstuderendes Landskreds anerkender fordelene ved et få-lærerprincip i indskoling og mener det er positivt ud fra et elevperspektiv.

Vi er dog bekymrede over, hvordan det vil påvirke søgningen mod indskolingens fagrække på læreruddannelsen samt om nyuddannede vil opleve at have rammerne til at lykkes, når mange ikke vil have undervisningskompetence i de fag, de skal undervise i. Fjernelsen af kompetencekravet i indskoling gør det endnu mere nødvendigt at skabe gode lærerstartsordninger i hele Danmark, der bl.a. skal give øget forberedelsestid til nyuddannede lærere.

Vi mener, at der bør være en opmærksomhed på, hvilke nye krav det stiller til bredden i undervisningen på læreruddannelsen.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Det er positivt at teknologiforståelse bliver en del af folkeskolen. Vi mener dog at det er for uambitiøst kun at indføre det som valgfag, da det er en afgørende del af dannelsesopgaven i det 21. århundrede og alle elever bør stifte bekendtskab med faget. Derfor appellerer vi til at det indføres som et selvstændigt fag på sigt.

Når det for nu, kun oprettes som valgfag er vi bl.a. bekymrede for en skæv kønsfordeling og opfordrer til en opmærksomhed herpå.

Teknologiforståelse skal være et fag på læreruddannelser i hele Danmark

Et nyt fag og en ny faglighed i fagene kræver de rette kompetencer hos lærerne. For at sikre kompetencerne til at undervise i teknologiforståelse både som fag og integreret i fagene i folkeskolen, mener vi at det bør indføres som et valgfag svarende til 2,5 ECTS-point samt et undervisningsfag svarende til 35 ECTS-point på alle landets læreruddannelser.

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

Alle elever skal i deres folkeskoletid opnå grundlæggende færdigheder i både dansk og matematik. Vi mener at en indsats målrettet de fagligt svageste elever, skal varetages af uddannede lærere. Derfor stiller vi os enormt kritiske overfor, at der ikke længere stilles krav om læreruddannelse, for dem der skal varetage undervisningen i denne indsats.

Med venlig hilsen

Annelise Larsen

Forperson

Tlf.: 30 92 55 15

Mail: ALA@dlf.org

København 26.juni 2024

Maria Sandbjerg Mortensens høringsvar til:

Lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love. (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)

Jeg har nedenstående indvendinger til;

Ny timetalsfordeling under punkt 2.2.4.3.

Under dette punkt foreslås det, at man reducerer billedkunst med 30 timer i 1.klasse, hvilket bevirker, at det vejledende timeantal for billedkunst er 0.

Dette er jeg utrolig uforstående overfor, da der under punkt 2.2.4.2 i Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser står følgende om trivselsmålingerne som viser flg.:

"at mere end hver fjerde elev i 4.-9. klasse ikke synes, at undervisningen giver dem lyst til at lære mere. Udviklingen går den forkerte vej. I 2018/19 var 37 pct. af eleverne helt enige eller enige i, at undervisningen giver dem lyst til at lære mere. I 2022/23 var andelen faldet til 30 pct. Samtidig peger flere undersøgelser, herunder Danmarks Evalueringsinstituts Kortlægning af folkeskolers arbejde med praksisfaglighed fra 2023, på, UDKAST 56 at en mere varieret og anvendelsesorienteret undervisning kan motivere eleverne og give dem lyst til at lære mere. Aktiviteter, der kobler praktisk og teoretisk fordybelse, er nødvendige for nogen og gode for alle. Der skal derfor sikres en bedre sammenhæng mellem det boglige, praktiske og kreative indhold i skolen og større valgfrihed til eleven."

Den eneste begrundelse jeg finder for at reducere timeantallet for billedkunst i 1. klasse er, at kunne afkorte skoledagen. Jeg finder ingen andre begrundelser, men tværtimod en direkte modsigelse i forhold til ovenstående citat. Hvilket fag er bedre til at binde praksis og teori sammen end billedkunst; ydermere at skabe og være kreative, som ud fra undersøgelsen er relevant i forhold til elevers motivation for undervisningen.

Ydermere er samfundet blevet mere og mere visuelt; gennem diverse medier, i gadebilledet, via reklamer etc., hvorfor billedkunst må antages at være yderst relevant for elever at modtage undervisning i, for at forstå, skabe og ikke mindst være kritiske omkring de visuelle udtryksformer, som vi hver dag bombarderes med.

Ved at fjerne billedkunst i 1.klasse, fjernes også en stor del af dannelsen. Børn i dag er mere end nogensinde eksponeret for forskellige visuelle udtryksformer, hvorfor skolen også må følge med.

Lad os nu få gjort op med misforståelserne om at billedkunst blot er tegninger til en historie, julegaver til mor og far eller en skrammelfigur af gamle mælkekartoner og i stedet få sat stort tryk på fagets vigtighed i forhold til kreativitet og dannelse. Ej at forglemme at billedkunsthaget i høj grad udvikler elevernes evner til at turde tænke ud af boksen, hvilket smitter af på resten af folkeskolens fag.

Samtidig kan timerne i billedkunst være med til at løfte de elever, som kan viser andre evner og finde selvtilliden, som de ikke kan finde i andre fag. Det er kun ren win-win at beholde billedkunst i 1.klasse.

To lektioner i billedkunst om ugen i 1.klasse er minimum for et praktisk fag som billedkunst. Vi kan stadig afkorte dagen ved at bruge én lektion fra dansk, som der er sat utrolig mange timer af til; bevares, dansk er et vigtigt fag og grundsten til resten af skolen, men at undvære 1 lektion i dansk til et lige så vigtigt fag som billedkunst, kan der sagtens argumenteres for.

Ligeledes er jeg uforstående over for det vejledende timeantal for kristendomskundskab, som er på 60 timer; altså 2 lektioner ugentligt. Jeg mangler en faglig begrundelse for hvorfor børn i 1. klasse skal have to lektioner i kristendomskundskab, når man i resten af skoleforløbet kun har én lektion.

Opsummering. Det er svært at argumentere imod billedkunstundervisningens vigtighed også i 1. klasse, hvorfor det vil give mere mening at bibeholde faget i 1.klasse, og nedsætte timeantallet med 1 lektion for henholdsvis dansk og kristendomskundskab – hvis ikke, må der altså en mere faglig begrundelse til.

Med venlig hilsen
Maria Sandbjerg Mortensen
Billedkunstlærere, dansklærer, matematiklærer
i folkeskolen

Børne- og Undervisningsministeriet
Sendt til: aarjk@uvm.dk

Medierådet for Børn og
Unge

27. juni 2024

Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram (Teknologiforståelse som ny faglighed)

Børne- og Undervisningsministeriet har den 31. maj 2024 fremsendt høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram (Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen).

Medierådet for Børn og Unge mener, at børn og unge er berettiget til at modtage viden og besidde kompetencer til at handle og reflektere kritisk over digitale teknologiers betydning for deres liv. Ansvar for at sikre grundlæggende børnebeskyttelse på de digitale tjenester er tjenesternes, og der er brug for, at lovgiverne styrker niveauet for børnebeskyttelse og børns rettigheder på nettet. Medierådet for Børn og Unge mener, at børn og unges deltagelse og brug af digitale teknologier, samt læringsindsatser om dette skal ledsages af styrkede rammer for sikker og tryk deltagelse.

Endvidere er det ikke kun vigtigt at etablere teknologiforståelse som faglighed hos børn og unge i folkeskolen, men også hos de voksne i deres liv, så de har den rette viden om digitale teknologier og er klædt på til at forstå dem, indgå i dialog med deres børn og på denne baggrund træffe gode beslutninger for børnenes bedste.

Medierådet for Børn og Unge skal derfor fremkomme med følgende bemærkninger:

Implementering af fagligheden

Medierådet noterer sig, at der i udkastet til lovforslaget om folkeskolens kvalitetsprogram lægges op til at implementeringen af teknologiforståelse som ny faglighed foretages gennem en integrering i eksisterende fag og som valgfag i udskoling.

Medierådet ser positivt på, at teknologiforståelsesfaget får en central rolle i folkeskolens ærinde, hvor børn og unge klædes på til at forstå betydningen af digitale teknologier for hverdagen og samfundet, og at de samtidig får viden og kompetencer til at udvikle og anvende disse.

Grundet fagets store relevans for børn og unges liv og deres deltagelse i samfundet, mener Medierådet, at **alle** børn og unge har ret til at modtage og deltage i undervisning i teknologiforståelse. Det vurderes derfor, at det ikke vil opfylde behovet tilstrækkeligt, hvis fagligheden blot integreres i eksisterende fag på udvalgte klassetrin og udelukkende udbydes som selvstændigt valgfag i udskoling, da dette kun vil uddanne en begrænset andel af danske børn og unge. Det vil i stedet være hensigtsmæssigt, at teknologiforståelse implementeres som et selvstændigt obligatorisk fag på alle klassetrin. Dette vil sikre kontinuerlig viden og læring om digitale teknologier, samt sikre de bedste deltagelsesmuligheder for alle elever.

Fokusområder i fagligheden

Medierådet anbefaler, at man i udviklingen af teknologiforståelse som faglighed, herunder de fire kompetenceområder, har fokus på balancen mellem teoretiske og praktiske elementer i faget, og at der indtænkes et fokus på forskellige facetter af digital dannelse. Medierådet forstår digital dannelse som evnen til at kunne forstå og reflektere kritisk over mødet med det digitale samt handle i relation til sig selv og andre i en verden og et samfund, der i stadig stigende grad påvirkes af digitale teknologier.

Digital dannelse hører naturligt under kompetenceområdet *digital myndiggørelse*, der netop "... omhandler evnen til analytisk og reflektivt at forstå digitale artefakters betydning i hverdags- og arbejdslivet" Jf. "Teknologiforståelse – præsentation af faglighed og pædagogik", tekforsøget.dk/faglig-stoette/, side 2. Ud fra beskrivelsen af kompetenceområdet fra forsøgsfagligheden, er der dog risiko for, at man overser emner som digitale fællesskaber, balance med digitale medier og digitale krænkelse. Disse emner er også vigtige for børn og unges forståelse af digitale teknologier, og bør derfor også indtænkes i fagligheden.

I denne henseende vil Medierådet henvise til projektet On, der er udviklet af konsortiet "Sammen om digital dannelse" bestående af Medierådet for Børn og Unge, Red Barnet, Børns Vilkår og Center for Digital Pædagogik. Der er i projektet udformet syv principper for digital dannelse. Principperne fungerer som et fælles sprog, der beskriver de vigtigste fokuspunkter i det digitale dannelsesarbejde, hvorfor de kan bruges direkte i udformningen af teknologiforståelse som ny faglighed.

Medierådet bidrager gerne med viden og erfaringer til udviklingen af fagligheden, herunder også til en eventuel uddybning af de syv principper for digital dannelse.

Opkvalificering af fagpersoner

Medierådet hæfter sig ved de overordnede resultater af slutevalueringsrapporten fra forsøgsordningen vedrørende teknologiforståelse som ny faglighed, som Børne- og Undervisningsministeriet udgav i 2021. I denne fremhæves det af de adspurgte fagpersoner, at teknologiforståelse som faglighed opleves som vigtig og relevant, men samtidig er svær at omsætte til praksis. Derudover oplever flertallet, at de kun i varierende grad har kompetencerne til at gennemføre undervisningen i teknologiforståelse.

Da fagpersoner spiller en afgørende rolle i at sikre en kvalitetsfuld implementering af teknologiforståelsesfaget i folkeskolens praksis, er det essentielt, at de har de nødvendige kompetencer og rammer for at varetage opgaven. Disse elementer mener Medierådet bedst sikres bedst gennem adgang til kontinuerlig opkvalificering, lettilgængelige undervisningsressourcer og tilstrækkelig forberedelsestid.

Medierådet stiller sig til rådighed for at dele viden og erfaringer angående opkvalificering af fagpersoner og udvikling af didaktiske prototyper, som er formuleret i øjenhøjde med den tænkte bruger.

Medierådet har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Miriam Michaelsen
Forperson, Medierådet for Børn og Unge

Rosa Navarro Hammer

Fra: Mette Eis-Hansen <eishansen@gmail.com>
Sendt: 13. juni 2024 17:52
Til: Rosa Navarro Hammer
Emne: Høringssvar Billedkunst

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Afmærket

AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-96
DocumentIsArchived: -1

Til Undervisningsministeriet

Det er er meget kort og præcist høringssvar om, hvorfor billedkunst skal fortsætte på skemaet i 1. klasse:
- Eleverne i denne aldersgruppe kan generelt godt lide at udtrykke sig kreativt, hvorfor de er meget motiverede for at arbejde med faget.

- Gode tegnekundskaber, farvelære, materialelære og brug af redskaber grundlægges her.
- Billedkunst er praksisfaglighed i grundskolen.
- Billedkunst er arbejde med designprocesser og innovation i grundskolen.
- Billedkunst er arbejde med visuelle udtryksformer og komposition.
- Billedkunst er et oplagt element i projektorienteret arbejde.
- Billedkunst stimulerer alle sanser.
- Billedkunst er både teori og praksis
- I en verden, hvor billedmediet dominerer, så er det vigtigt at kunne afkode dette sprog

Derudover er billedkunst et selvstændigt fag, der kræver faglige kompetencer at undervise i, hvorfor det ikke skal lægges ind som element i dansktimer eller lignende, så det bliver et klippeklistrefag uden mål og retning!

Med venlig hilsen
Mette Eis-Hansen

Lærer med linjefag i matematik og billedkunst

--

Mette Eis-Hansen
Henriettevej 100
5000 Odense C
eishansen@gmail.com

Høringssvar vedr.

Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen m.fl. (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.) og ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin)

Høringssvaret vedrører det fremlagte lovforslag 1's sigte på at øge kvaliteten i Folkeskolen passus: 2.2.4.3. Den foreslåede ordning

"Både engelsk og billedkunst foreslås reduceret med 30 timer i 1. klasse, håndværk og design reduceres med 30 timer i 4. klasse, og natur/teknologi reduceres med 30 timer i henholdsvis 2. og 4. klasse. Den foreslåede timetalsmodel indebærer, at opstart af engelskundervisning og undervisningen i billedkunst udskydes til 2. klasse, og at opstart af undervisningen i tysk/fransk udskydes til 6. klasse. Herudover forskydes nogle af undervisningstimerne i de to fag og i biologi mellem klassetrinnene." (lovforslag 1, s. 56)

I lyset af målsætningen om at øge kvaliteten, omhandler nedenstående høringssvar en anbefaling *mod* at afskaffe billedkunstundervisning i 1. klasse: Begrundelserne er følgende:

'Hullet' mellem bh.k og 2. klasse fratager eleverne det sprog, de bruger til at skabe mening og kommunikere med

I 1. klasse er børn i fuld gang med at skabe mening i deres mange erfaringer som deltagere i hverdagslivet og deres omverden. I billedkunst gør de det ved at give erfaringerne *form* og *udtryk*, der gør dem i stand til at forstå og kommunikere.

Børn i 1. klasse bruger billedfremstilling:

- til at skabe mening i erfaringer med deres nære omgivelser (familieformer, vennerelationer, boforhold),
- til at skabe mening i medieerfaringer fra møder med skærme (i-pad'en med spil i ulvetimen, filmsening med forældre, børneprogrammer enten slow eller stream),
- til at skabe mening som deltagere i en offentlighed, hvor de gør erfaringer med at skulle fungere sammen med andre (i skolen, i SFO'en, i gymnastikforeningen, til fod- og håndbold),
- til at øve sig i at navigere i en mangfoldig visuel kultur (streameren på bussen, bygadens juleudsmykning, forsamlingshusets loppemarked, kunstmuseets udstilling eller turen til vandland).

Når de giver erfaringerne form og udtryk er det en måde at skabe orden i deres omverden på, som hjælper deres 'erkendeapparat' med at bearbejde og kategorisere:

- 'mine familiekonstellationer' i fædre, mødre, søskende, bedsteforældre',
- dyrearter i 'min kat, hund, ko, giraf',
- boformer i 'vores gård, vores hus, vores/mit værelse, min skole, mit supermarked osv.).

På den måde bliver omverdensindtryk håndterbare at navigere i, samtidigt med at billedudtrykkene bidrager til det kulturfællesskab børn deler med voksne.

Børnene finder en form og et udtryk for følelser knyttet til det vigtige i livet - glæden ved at lege, tristheden over at mangle legekammerater, nysgerrighed efter at følge sin usynlige ven, spændingen ved at kravle lidt længere op i træet, stoltheden ved at hjælpe den voksne med rive i haven, selvtilliden ved at mestre en færdighed i at cykle til skole.

I billedkunst lærer eleverne at blive bedre til give erfaringer form og udtryk gennem det sprog de allerede kender: billedets sprog.

Hvis et professionelt arbejde med at udvikle elevernes billedsprog sættes på pause i 1. klasse, fratages de mulighed for skabe mening, udtrykke sig og kommunikere. I 1. klasse er der lang tid til, at man kommer i nærheden af at kunne mestre det skrevne sprog til at skabe mening med.

Udvikling af en billedfaglig værktøjskasse er en forudsætning for at kunne arbejde praksisfagligt i andre fag

For at børn kan skabe mening gennem udtryk og form skal de kunne bruge billedsprogets værktøjskasse. Dette gælder både inden for billedkunsthøjens rammer, og det gælder når faget er på arbejde andre fag. Værktøjsskassen består af kendskab til og mestring af materialer, udtryksmedier og metoder, den består af kompetence i at undres, eksperimentere og turde.

Værktøjsskassen etableres i et billedværksted – med plads til at eksperimentere med materialer, stimulere håndens klogskab med 3D formater som ler, der giver rumlig forståelse, arbejde i store formater, øve hånden i bruge forskellige redskaber, blive udfordret af smartboardets adgang til en bred visuel kultur. Der er læring i at være i et faglokale, som tilbyder andre arbejdsformer end hjemklassen. Værktøjsskassen skal udvikles i faget for at kunne virke som praksisfaglig dimension i andre fag.

Billedværkstedet som fysisk ramme skaber plads til at afprøve og konkretisere:

1. nye forestillinger om verden med fiktive scenarier "hvordan er det at bo i rummet eller på månen – *stimulering af fantasi*,
2. sammenstillinger af kendte fænomener til nye "hvad nu hvis min bamse havde vinger og kunne flyve" - *praktiserer kreativitet*
3. hither-på-noget-aldrig-prøvet-før "kunne jeg mon lave en maskine, der kan hjælpe med at rydde op" – *påbegynder innovation*

De tre eksempler på 1) fantasi, 2) kreativitet og 3) innovation er ikke alene skolens langtidsinvestering i skabelse af et dueligt arbejdsmarked og forberedelse af medborgerlig deltagelse, det er også en her-og-nu-nødvendighed for at kunne trives og mestre sin deltagelse i hverdagslivet.

Kontinuerlig faglig undervisning i billedfremstilling er et værn mod billedmanipulering

En ubrudt undervisning i at lære at blive bedre til at skabe billeder selv, er en forudsætning for at navigere i de massive billedindtryk, børn får via digitale skærme. At få erfaringer med visuelle og æstetiske virkemidler i fremstillingen af for eksempel at male et selvportræt, giver børn førstehåndserfaringer med, hvordan munde, øjne, kinder, hår kan fremstilles på forskellige måder. På sigt vil kontinuerlige erfaringer med at bruge og forstå visuelle virkemidler være et værn mod at tro på manipulerede billeder eller deep fake videoer, fordi man selv har erfaringer med, at visuelle udtryk er noget, der kan ændres i det uendelige. Dette gælder både de virkemidler man magter i 1. klasse og kan tage med sig som erfaring på sin videre færd på kommende klassetrin. Sandsynligheden for at lykkes med kunne håndtere skærme er større, hvis digital myndighed baseres på egen mestring af billedfremstillingens visuelle virkemidler end alene på ydre forbud: der er altid endnu et manipuleret billede, der finder vej til vores skærme...

Jeg anmoder forligspartierne om at genoverveje forslaget og bibeholde billedkunst i 1. klasse.

Venlig hilsen

Mie Buhl, Ph.d., Professor i visuel kultur, it og læringsdesign

Director of Research Center Visual Studies and Learning Design (ViLD). www.vild.aau.dk

Institut for kommunikation og psykologi, Aalborg Universitet

mib@ikp.aau.dk

Tidligere:

folkeskolelærer i billedkunst,

billedskoleleder af kommunal billedskole

lektor på læreruddannelsen i billedkunst

Høringssvar Musiklærerforeningen

Musiklærerforeningen er bekymrede over frafaldet af fuld kompetencedækning i indskolingen. I kraft med flere timer med mulighed for musikvalgfag i udskolingen samt mangel på musiklærere på landets skoler, skaber det en bekymring at afskaffe den fulde kompetencedækning i musik i indskolingen, da det vil medføre flere u-uddannede musiklærere i de vigtige indskolingsår.

Børne og undervisningsministeriet

Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

København, 27. juni 2024

Høring over udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Børne- og Undervisningsministeriet har ved e-mail af 31. maj 2024 anmodet om Red Barnets eventuelle bemærkninger til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram. Høringen vedrører to lovudkast:

1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)
2. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (Mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

Red Barnet har følgende bemærkninger til lovudkastene:

1. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.)**Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner**

Red Barnet ser positivt på intentionerne om at forny og slanke folkeskolens læreplaner med henblik på at give underviserne større fleksibilitet og bedre mulighed for at tilrettelægge undervisning, der understøtter elevernes motivation, skoleglæde og trivsel. I vores trivselsindsatser på landets skoler er det vores generelle oplevelse, at lærerne er pressede ift. at skulle løfte de mange bundne mål. Opgaven løftes til tider på bekostning af tid, der kunne bruges på at understøtte elevernes sociale og emotionelle behov i klasserne.

Red Barnet *anbefaler*, at ekspertgruppen for fagfornyelse har skærpet fokus på at sikre, at de mål, der understøtter elevernes sociale færdigheder, rettighedskendskab og digitale kompetencer, består.

Derudover *anbefaler* vi, at Sundheds- og Seksualundervisnings og Familiekundskab (SSF) bevares, når ekspertgruppen skal vurdere, om og hvordan de obligatoriske emner og tværgående temaer skal indgå i fagplanerne.

Frihed til kortere skoledage og afskaffelse af understøttende undervisning

Red Barnet bifalder den øgede mulighed for at afkorte skoledagen. Det er afgørende for børns alsidige udvikling og trivsel, at der er plads i hverdagen til fritid med mulighed for leg, bevægelse, fordybelse og selvbestemmelse.

Red Barnet kan desuden bakke op om, at skolerne får øget frihed lokalt til at beslutte, om timerne i timebanken skal bruges til initiativer såsom to-voksen-ordninger, holddeling, aktiviteter og kompetenceudvikling af skolens personale. Flere af disse initiativer understøtter børns faglige- og alsidige udvikling og trivsel.

Red Barnet er dog bekymret for, om de mange initiativer kan dækkes af skolernes timebank. Herudover er Red Barnet bekymret for, at afskaffelsen af understøttende undervisning betyder, at der bliver mindre

tid og mulighed for at sætte fokus på klassens trivsel. Endelig er Red Barnet bekymret for, om der lokalt tildeles de fornødne ressourcer til at styrke skolernes fritidstilbud.

Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Red Barnet finder det problematisk at fjerne kravet om projektopgaven.

Den obligatoriske projektopgave i 9. klasse giver eleverne mulighed for fordybelse i en problemstilling, som de selv er med til at vælge. Eleverne har endvidere mulighed for at arbejde sammen i grupper. Det, at eleverne selv er med til at vælge deres problemstilling i projektopgaven, er en central del af læringsprocessen og hjælper til at øge motivation. Den nationale trivselsmåling viser, at elevers trivsel inden for området "støtte og motivation" er markant lavere, end det ses inden for de øvrige trivselsindikatorer. Den fordybelse, som det projektorienterede arbejde lægger op til, styrker både elevernes læring og relationerne i klassen.

Red Barnet *anbefaler* derfor, at man bibeholder kravet om en obligatorisk projektopgave i 9. klasse.

Principper for brug af digital kommunikation

Red Barnet ser særdeles positivt på forslaget om at udvide bestemmelsen i § 44, stk. 2, nr. 4, om at skolebestyrelsen skal fastsætte samarbejdet mellem skole og hjem og digital kommunikation i den forbindelse. I vores indsatser på skoler oplever vi i stigende grad, at skoler efterspørger vejledning til samarbejdet med forældre – herunder også den digitale kommunikation. Skolebestyrelsernes mulighed for at fastsætte retningslinjer herfor bør derfor tydeliggøres.

Red Barnet *anbefaler* samtidigt, at der udvikles vejledende retningslinjer for den digitale kommunikation mellem skole og hjem, som skolebestyrelserne kan læne sig op ad.

Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen

Red Barnet ser positivt på forslaget om at styrke skolebestyrelsens indflydelse, men finder det problematisk, at retten til at deltage i skoleudviklingssamtalen alene gives til forældrerepræsentanten i skolebestyrelsen, fremfor at udvide retten til også at gælde elevrepræsentanten og dermed sikre elevinddragelse og elevernes perspektiver på hvordan skolen kan udvikles og forberedes.

Red Barnet *anbefaler*, at retten til at deltage i skoleudviklingssamtalen udvides til også at gælde elevrepræsentanten.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Red Barnet bakker op om, at teknologiforståelse bliver en ny faglighed i folkeskolen - i lyset af, at man i den politiske aftale valgte ikke at gøre teknologiforståelsesfaget obligatorisk for landets folkeskoleelever, som Red Barnet, Danske Skoleelever m.fl. tidligere har anbefalet.

Det er væsentligt, at det sikres, at alle børn kontinuerligt får viden og handlekompetencer til at begå sig i en digitaliseret hverdag. Red Barnet *anbefaler* derfor, at teknologiforståelse integreres i fagene på alle klassetrin i grundskolen, og at faget integreres i en lang række fag. Udover dansk og matematik kan teknologiforståelse fx integreres i fag som natur/teknologi, kristendomskundskab, historie, samfundsfag, biologi, idræt og billedkunst. Derudover vil det være særdeles relevant at integrere faget i emnet sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

Red Barnet *anbefaler*, at teknologiforståelsesfaget formuleres bredere, end det er tilfældet i formålsbeskrivelsen og kompetencemålene for forsøgsfaget fra 2018-2021. Konkret anbefaler Red Barnet, at der i faget indskrives emner og vinkler, der har betydning for børn og unges trivsel. Det gælder bl.a. emner som digital mobning, demokratisk deltagelse, digitale fællesskaber, selvfremsstillinger, beskyttelse af privatliv, digitale krænkelser, sammenligningskultur, søvn og hensigtsmæssige mobilvaner mv. Red Barnet

vil i den forbindelse henvise til projektet On, hvor Red Barnet, Medierådet for Børn og Unge, Børns Vilkår og Center for Digital Pædagogik sammen har udformet syv principper for digital dannelse. Principperne kan med fordel anvendes i udviklingen af teknologiforståelsesfaget. Red Barnet står til rådighed i udviklingen af fagligheden, herunder også til en eventuel uddybning af de syv principper for digital dannelse.

Red Barnet anser det som helt afgørende, at det sikres, at lærere og andre relevante fagpersoner i folkeskolen uddannes og løbende efteruddannes i at undervise i faget. Red Barnet står til rådighed for at bidrage til udviklingen af opkvalificeringsforløb til fagpersoner.

Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen

Red Barnet ser positivt på, at lovforslaget letter prøvetrykket i folkeskolen. Børn og unge oplever i dag et stort præstationspres. Nedsættelsen af antallet af afgangsprøver kan være med til at lette ydre pres på de unge og dermed have en positiv betydning for deres generelle trivsel.

Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen

Red Barnet bakker op om den foreslåede præcisering af regler med henblik på at muliggøre støtte til hele klassen og ikke kun til det enkelte barn. Vi ved fra vores mangeårige arbejde på trivsels- og mobbeområdet, at indsatser og tiltag der knytter sig til hele klassen og har fokus på, at alle skal have en værdig plads i fællesskabet, er dem, der virker.

Red Barnet *anbefaler*, at støtte tildelt en klasse altid skal omfatte sparring og vejledning.

Derudover *anbefaler* Red Barnet, at støtten kan tildeles, når et klassefællesskab er i mistrivsel, således at det ikke kun er det enkelte barns mistrivsel, der kan udløse støtten.

2. Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen (mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin).

Red Barnet er bekymret for forslaget mulighed for at give elever på 6. og 7. klassetrin karakterer, da det i høj grad kan øge elevernes oplevelse af præstationspres og mistrivsel. Forskning har vist, at effekten af at give karakterer på 6. og 7. klassetrin generelt er dårligere faglige præstationer og forringede chancer for at gennemføre en ungdomsuddannelse.¹ Vores bekymring vedrører især de elever, der klarer sig dårligere fagligt, da lave karakterer kan have betydning for motivationen for at gå i skole. Risikoen er altså, at karaktergivning i 6. og 7. klasse vil stigmatisere og marginalisere eleverne.

I Red Barnet mener vi, at der bør gives så få karakterer som muligt til børn, da det kan være kontraproduktivt at have fokus rettet mod karakterer i stedet for på den enkelte elevs læreproces og læringsudbytte. Vi støtter op om forslaget om, at det undervisende personale skal arbejde med løbende at evaluere elevernes udbytte af undervisningen, og at eleverne skal modtage en skriftlig eller mundtlig feedback og på den måde får en udtalelse vedrørende deres præstation.

Red Barnet står til rådighed ved ønske om uddybelse af ovenstående. Kontakt politisk seniorkonsulent, Tashi Andersen, taan@redbarnet.dk

Med venlig hilsen

Johanne-Schmidt Nielsen, generalsekretær

¹ Alli Kapp, *Does grading affect educational attainment? A longitudinal study*, p. 302-232, 6. januar 2015.

Fra: 19kontor@rigsrevisionen.dk
Sendt: 17. juni 2024 08:20
Til: DEP - AAR JK; Rosa Navarro Hammer
Emne: Høringssvar - Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram mv.

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Afmærket

AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-102
DocumentIsArchived: -1

Børne- og Undervisningsministeriet har den 31. maj 2024 sendt lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram mv. i høring.

Ministeriernes forpligtelse til at høre Rigsrevisionen er fastlagt af rigsrevisorloven, §§ 7 og 10 (Lovbekendtgørelse nr. 101 af 19/01/2012) og angår revisions- og/eller regnskabsforhold, der kan have betydning for Rigsrevisionens opgaver.

Vi har gennemgået lovforslaget og kan konstatere, at det ikke omhandler revisions- eller regnskabsforhold i staten eller andre offentlige virksomheder, der revideres af Rigsrevisionen.

Vi har derfor ikke behandlet henvendelsen yderligere.

Med venlig hilsen

Mette E. Matthiasen
Specialkonsulent

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir. +45 33 92 85 73
mem@rigsrevisionen.dk

www.rigsrevisionen.dk

Læs om Rigsrevisionens behandling af personoplysninger [her](#)

Fra: Rosa Navarro Hammer <Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk>

Sendt: 31. maj 2024 14:45

Til: info@adhd.dk; Advoksamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; ae@ae.dk; ATP <pote@atp.dk>; astra@astra.dk; kontor@autismeforening.dk; Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering <star@star.dk>; bupl@bupl.dk; lederforeningen@bupl.dk; ptm@boernesbureau.dk; bkf@bkchefer.dk; Børnerådet <brd@brd.dk>; bf@boernesagen.dk; bv@bornsvilkar.dk; info@cepos.dk; cevea@cevea.dk; Danmarks Fiskeriforening (mail) <mail@dkfisk.dk>; dif@dif.dk; dlf@dlf.org; info@privateskoler.dk; dst@dst.dk; formand@danmarksvejlederforening.dk; da@da.dk; info@blind.dk; dcm@dcm.dk; Dansk Erhverv (høring) <hoeringssager@danskerhverv.dk>; drc@drc.ngo; dfs@dfs.dk; [1](mailto:dhf@dhf-</p></div><div data-bbox=)

REU

Rådet for de grundlæggende
Erhvervsrettede Uddannelser

Børne- og Undervisningsministeriet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
(Sendt pr. e-mail til: aarjk@uvm.dk)

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelsers (REUs) høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om folkeskolens kvalitetsprogram

Børne- og Undervisningsministeriet har ved brev 31. maj 2024 sendt nævnte lovforslag i høring i REU.

REU behandlede udkastet på rådets møde den 21. juni 2024 og har følgende bemærkninger hertil:

REU bakker op om lovforslagets hensigt ift. at fremme en mere motiverende skoledag gennem praksisfaglighed i folkeskolen, og at ”Aktiviteter, der kobler praktisk og teoretisk fordybelse, er nødvendige for nogen og gode for alle”.

Derfor mener REU også, at praksisfaglighed bør udbredes som et mere grundlæggende element i folkeskolen i stedet for primært at være henvist til udskolingens valgfag. Praksisfaglighed bør integreres som et aspekt i fagenes kerne, og det bør betones, at det har en værdi i sig selv, som ikke står i modsætning til boglige færdigheder. REU ser formålet med praktiske fag og praksisfaglighed i folkeskolen som værende bredere end at få flere unge til at søge ind på en erhvervsuddannelse. Praksisfaglighed knytter sig også til alle elevers almene dannelse, og det kan være medvirkende til at sikre, at skolens undervisning passer til flere elever.

Det er dog positivt, at der i aftalen er fokus på at sikre bedre faglokaler til praktiske valgfag, og hvordan valgfagene kan udvikles i samarbejde med erhvervsskoler. Dertil kommer, at det er centralt, at arbejdet med fagfornyelsen sker med et reelt blik for øget praksisfaglighed i de enkelte fag, ligesom det er vigtigt for en succesfuld implementering af obligatorisk erhvervspraktik og juniormesterlære, at arbejdsmarkedets behov inddrages.

Juniormesterlære

REU mener, at folkeskolen skal være for alle børn og kontinuerligt arbejde for, at alle børn trives og lærer i folkeskolen. Juniormesterlæreordningen må ikke blive folkeskolens løsning for elever, der kan være svære at rumme i klassen socialt eller fagligt, eller som er skoletrætte.

REU bemærker, at det er vigtigt, at rammerne for ordningen ikke bevirker, at der kommer uheldige incitament til, at nogle elever vil blive ekskluderet af klassefællesskabet for i stedet at være i juniormesterlære. Det

Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser (REU)

Rådssekretær
Per Pagh Aarestrup
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
Tlf 3392 7332
e-mail: reu@uvm.dk

28. juni 2024

kan have den konsekvens, at udskolingen kommer til at bestå af ordinære klasser og juniormesterlæreklasser, som kan som kan blive oplevet som "specialklasser". Dette vil ikke tale erhvervsuddannelserne op, som det ellers ønskes.

REU mener, at det er en uhensigtsmæssig italesættelse af erhvervsuddannelserne, som ministeriet formulerer i sin tilgang til juniormesterlære ved at se ordningen som et tilbud til elever, som *"overvejer at påbegynde en erhvervsuddannelse, og som oveni oplever at være skoletrætte"*. Sigtet for en skoletræt elev skal ikke nødvendigvis være en ungdomsuddannelse umiddelbart efter folkeskolen. I det tilfælde kan FGU være et relevant tilbud. EUD er en krævende uddannelse, der ikke alene bør kobles med skoletrætte elever.

REU mener heller ikke, at man skal slække på adgangskravene til erhvervsuddannelserne for elever, der kommer fra juniormesterlære. Det er afgørende for erhvervsuddannelsernes attraktivitet, at der holdes et fagligt højt niveau. Det er ligeledes ikke hensigtsmæssigt, hvis elever kan optages på en erhvervsuddannelse uden at have et tilstrækkeligt grundlag for senere at bestå overgangskravene, herunder fx ift. engelsk og fysik/kemi. Rådet mener derfor, der bør sikres ordentlige vilkår for, at elever fra juniormesterlæreordningen kan tage evt. optagelses- og overgangsfag i forbindelse med deres optag på erhvervsuddannelse

Derudover, bør der sikres tydelighed i arbejdsmiljøreglerne ift., hvad eleverne i juniormesterlære må arbejde med, herunder regler for alenearbejde, betjening af maskiner, brug af kemikalier mv. Det kan f.eks. gøres ved indskrive juniormesterlære i bekendtgørelsen om unges arbejde på en måde, som understøtter elevens mulighed for at prøve kræfter med arbejdet på arbejdspladsen på en forsvarlig måde. Dette er ligeledes relevant at præcisere for elever, der deltager i juniormesterlære på en uddannelsesinstitution.

For REU er det afgørende, at juniormesterlæreordningen ikke i væsentlig grad må begrænse eleverne i deres uddannelsesmuligheder. Juniormesterlæreordningen bør derfor ikke forhindre adgang til erhvervsuddannelser eller til en evt. ny ungdomsuddannelse.

Slutteligt bemærker REU, at det er uklart, om eleverne i juniormesterlære er fritaget fra obligatorisk erhvervspraktik, men dette bør præciseres.

Obligatorisk erhvervspraktik

REU noterer sig, at der med indførslen af obligatorisk erhvervspraktik i løbet af 7.-9. klasse må forventes en markant stigning i antallet af erhvervspraktikanter ift. i dag. REU finder det afgørende for initiativets succes, at der etableres gode samarbejdsrammer ude i de enkelte kommuner og med arbejdspladserne – og at arbejdspladserne selvfølgelig medvirker på frivillig basis.

Teknologiforståelse

Forståelse og anvendelse af moderne teknologi er en grundlæggende del af elevernes fremtid og arbejdsliv. Når teknologiforståelse alene indarbejdes i eksisterende fag samt udbydes som et nyt femte toårigt valgfag i udskolingen, er det derfor også vigtigt at sikre opkvalificering af lærerne, så de er i stand til at undervise eleverne i faget på et højt niveau.

Der henvises derudover til organisationernes selvstændige høringssvar.

Venlig hilsen

Stina Vrang Elias
Formand

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
aarjk@uvm.dk
rosa.navarro.hammer@uvm.dk

Dato: 28. juni 2024

Hørings svar til udkast til lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Skole og Forældre takker for invitationen til at afgive høringssvar.

Vi bakker generelt op om intentionerne og de foreslåede bestemmelser og fokuserer i det følgende på de steder i lovforslagene, som vi har særlige kommentarer til.

Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

I lovforslagets punkt 62 står der, at der skal indføres et nyt pkt. 3 i folkeskolelovens § 44 med ordlyden "Skolebestyrelsen kan endvidere fastsætte principper for motion og bevægelse i undervisningen."

Denne tilføjelse er uheldig, fordi den risikerer at skabe usikkerhed om skolebestyrelsens generelle adgang til at formulere principper for skolens virksomhed. Den almindelige forståelse af gældende lov er, at skolebestyrelsen skal fastsætte principper for skolens virksomhed og herunder som minimum for de principområder, der er oplyst i § 44, stk. 2. At tilføje et stk. 3, som siger, at skolebestyrelsen *kan* formulere principper for motion og bevægelse i undervisningen, tilføjer således ikke noget nyt – udover at det giver næring til den misforståelse, at skolebestyrelsen ikke kan formulere principper for noget, som ikke fremgår eksplicit af folkeskoleloven. Det er meget uheldigt.

Skole og Forældre foreslår derfor, at man enten sletter bestemmelsen, eller at man flytter bestemmelsen til § 44, stk. 2 og gør principområdet obligatorisk, hvilket vil styrke hensigten om at få bestyrelserne til at fastsætte princippet. Og hvis ingen af de forslag kan imødekommes, vil vi opfordre til, at det skrives ind i lovens bemærkninger, at bestemmelsen gør skolebestyrelsen opmærksom på, at man kan fastsætte et princip for bevægelse og kommunikation, ligesom skolebestyrelsen i øvrigt har mulighed for at fastsætte principper for ethvert område af skolens virksomhed, når skolebestyrelsen finder det påkrævet.

Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen

Skole og Forældre bifalder forslaget om at give skolebestyrelsen som en relevant part ret til at deltage i skoleudviklingssamtalen. Formuleringerne i lovforslaget er dog u hensigtsmæssigt stramme, når der konsekvent tales om skolebestyrelsens repræsentant i ental. Med de formuleringer vil bestemmelsen i nogle kommuner indskrænke skolebestyrelsens deltagelse, da man allerede har etableret en praksis for skoleudviklingssamtalerne, hvor flere repræsentanter fra skolebestyrelsen deltager i samtalen.

Skole og Forældre foreslår derfor, at forslaget ændres, så der kommer til at stå "mindst en" i stedet for "en", eller subsidiært at bemærkningerne ændres, så der kommer til at stå, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde *mindst en* forældrevalgt repræsentant for skolebestyrelsen at deltage i de årlige skoleudviklingssamtaler, og at skolebestyrelsen selv vælger *hvilket eller hvilke* af de forældrevalgte medlemmer, den vil lade sig repræsentere af.

Skole og Forældre ser frem til at fortsat at bidrage til udviklingen af ministeriets vejledningsmateriale til skoleudviklingssamtalen, hvor der blandt andet er behov for vejledning til kommunerne i det opfølgende arbejde.

Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Det er oplagt at gøre det til en lokal beslutning, hvorvidt skolen skal tilbyde lektiehjælp og faglig fordybelse. Skole og Forældre bakker derfor op om bestemmelsen.

Afskaffelse af understøttende undervisning

Skole og Forældre støtter intentionen om at give mere frihed til skoler til at afkorte og tilrettelægge skoledagen ud fra lokale forhold og hensyn. Og det er godt, at skolens leder skal indhente en udtalelse fra skolebestyrelsen, inden ansøgning om at reducere undervisningstiden sendes til kommunalbestyrelsen. Men det er modsætningsfyldt på den ene side at sige, at frigivne ressourcer kan anvendes til indsatser, der styrker kvaliteten i undervisningen i fagene, når der på den anden side samtidig åbnes op for, at de samme ressourcer kan bruges til at finansiere øget åbningstid i skolens skolefritidsordning eller endda også fritidstilbud uden for skolen. Den sidste mulighed, som loven her åbner for, risikerer at dræne skolen for ressourcer. Det er derfor vigtigt, at kommunalbestyrelsen sikrer rammer og ressourcer til tilstrækkelig bemanding til bl.a. to-voksen-ordninger.

Skole og Forældre bifalder i øvrigt, at skolebestyrelsen skal fastsætte principper for skolens anvendelse af den tid og de ressourcer, der indgår i skolens timebank.

Ny timetalsfordeling

Skole og Forældre støtter intentionen om at undgå, at skoledagen bliver for lang, men er ikke enig i den prioritering, der ligger bag ændringerne i timetalsmodellen. Vi finder således forslaget om at afskaffe billedkunst på 1. klassetrin meget uheldigt. Vi anser faget for at være vigtigt i betragtning af en stadig stigende brug af visuelle virkemidler i enhver kommunikation, som børnene møder, og ikke mindst fordi, vi finder det vigtigt, at børns fantasi og kreativitet styrkes løbende og har rum til udfoldelse i skolen. Det er således positivt, at lovforslaget vil gøre det muligt for elever i udskolingen at vælge billedkunst som valgfag, men samlet set en dårlig handel at afskaffe faget i 1. klasse, hvor det bryder kontinuiteten i læringen fra børnehave, børnehaveklasse og videre i skolen. Forligskredsen kunne overveje i stedet at tage de 30 timer på 1. klassetrin fra det meget store minimumstimetal i dansk.

Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen

Skole og Forældre bifalder forslaget om flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen, og at teknologiforståelse indføres som en ny faglighed i folkeskolen. Vi finder det dog problematisk, at lovforslaget ikke forholder sig til, hvordan elever er stillet – ikke mindst i forhold til prøven i faget, som er afgørende i forhold til at bestå folkeskolens afgangseksamen – hvis de flytter til en anden skole eller kommune, som ikke kan tilbyde det valgfag, eleven har valgt. Det bør præciseres.

Principper for brug af digital kommunikation

Forslaget om at udvide bestemmelsen i § 44, stk. 2, nr. 4 til, at skolebestyrelsen skal fastsætte principper for samarbejdet mellem skole og hjem og for digital kommunikation i den forbindelse, er godt. Skole og Forældre opfordrer generelt skolebestyrelserne til også at forholde sig til kommunikation i skolens princip for samarbejdet mellem skole og hjem. Vi bakker derfor op om forslaget med de formuleringer, bestemmelserne er givet.

Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen

Det er godt, at ordningen med repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger i skolebestyrelsen med forslaget fastslås som

en mulighed for alle skolebestyrelser, og at det med forslaget bliver op til skolebestyrelserne at beslutte, om man vil rekruttere og udpege sådanne repræsentanter til skolebestyrelsen.

Muligheder for karakterer på 6. og 7. klassetrin

Skole og Forældre har ikke et ønske om at indføre standpunktskarakterer på lavere klassetrin. Men den foreslåede ordning, hvor indførelsen af karaktergivning på 6. og 7. klassetrin kræver enighed mellem skolens leder og skolebestyrelsen, er udmærket. Det er også formildende, at lovtæksten forudsætter, at standpunktskarakteren skal ledsages af anden feedback til eleven.

Juniormesterlære i udskoling

Skole og Forældre bakker op om den nye ordning med juniormesterlære, som vi tror kan være et godt alternativ for elever med meget lav motivation for at gå i skole og tage en uddannelse. Vi bifalder, at ordningen bliver en ret for elev og forældre og altså ikke noget, eleven skal visiteres til. Samtidig noterer vi også med tilfredshed, at skolen skal tilbyde eleven undervisning efter de almindelige regler i folkeskoleloven, i fornødent omfang også give supplerende undervisning og eventuelt med forældrenes samtykke indplaceres på et andet klassetrin, hvis eleven ikke ønsker at fortsætte i juniormesterlæreordningen.

Justering i antallet af prøver i folkeskolen

Skole og Forældre er enig i, at prøvetrykket i folkeskolen skal lettes, og Skole og Forældre ser frem til at bidrage til det videre arbejde med udvikling af folkeskolens prøver.

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Skole og Forældre bakker op om arbejdet med fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner, og at fagenes bindende færdigheds- og vidensområder gøres vejledende, så det alene er fagenes formål og kompetencemål, der er bindende, mens arbejdet med udvikling af de nye læreplaner står på. I forhold til dette arbejde er det i øvrigt vigtigt løbende at formidle formålet med arbejdet med læreplanerne til blandt andre forældre og skolebestyrelser, som ellers risikerer at blive glemt i denne proces. Her står Skole og Forældre til rådighed, og vi bidrager også gerne til arbejdet via samarbejdet i Sammen om skolen.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Skole og Forældre er enig i, at teknologiforståelse skal integreres i udvalgte eksisterende fag og bakker også op om, at det udbydes som et nyt femte praktisk/musisk valgfag i udskoling. I forhold til valgfaget har vi dog stadig en bekymring om situationen for elever, som skal til prøve i valgfaget, men i perioden med valgfaget flytter til en skole eller en kommune, som ikke udbyder det fag, eleven har valgt.

Erhvervspraktik for alle

Skole og Forældre støtter den foreslåede bestemmelse om at gøre erhvervspraktik obligatorisk for alle elever, så eleverne kan få et konkret indtryk af, hvordan en arbejdsplads fungerer. Vi mener også, at det er godt at få bestemmelser med, som siger at folkeskolerne gennem undervisningen skal understøtte erhvervspraktikken før, under og efter praktikken for at bidrage til elevernes udbytte af praktikken. Det er også vigtigt og godt, at der er fleksibilitet i forhold til elever, der måtte have svært ved eller ikke kan have gavn af at deltage i ordinær praktik, og at der i den forbindelse er et krav til kommunen om at etablere et alternativt praktikforløb med et klart erhvervsrettet sigte, og også en ret for elever med behov for specialpædagogisk støtte til at få denne støtte med ud i praktik.

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

Skole og Forældre bakker op om ordningen med en styrket indsats i dansk og matematik til de fagligt mest udfordrede elever i 1.-9. klasse. Bestemmelsen om, at det er skolens leder, som skal vurdere, hvilke elever der har størst behov for et løft i dansk og/eller matematik, er god, men kalder på, at

skolebestyrelsen fastsætter principper for, hvordan der skal vurderes. Det kan således med fordel skrives ind i lovens bemærkninger, at skolebestyrelsen kan fastsætte principper herfor.

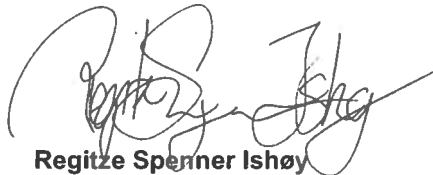
Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse

Skole og Forældre beklager forslaget om, at projektopgaven i 9. klasse ikke længere skal være obligatorisk. Vi noterer os, at det med forslaget stadig er muligt med en lokal beslutning af fastholde projektopgaven som obligatorisk på den enkelte skole, men forudser også, at mange elever, som kunne have stor glæde af det praksis tværfaglige arbejde med projektopgaven, fremover vil gå glip af det, når det ikke længere er obligatorisk. Projektopgaven er et de meget få steder, hvor skolen viser eleverne, at virkeligheden uden for skolen ikke er opdelt i fag, og hvor eleverne i øvrigt skal arbejde praksisfagligt. Det forekommer derfor paradoksalt, at forslaget om at projektopgaven ikke længere skal være obligatorisk, kommer i en lovforslag, som ellers har til hensigt at styrke praksisfagligheden.

Med venlig hilsen

Rasmus Edelberg
Formand for Skole og Forældre
Dir. tf. 2327 0538
rae@skole-foraeldre.dk

Regitze Spenner Ishøj
Næstformand for Skole og Forældre
Dir. tf. 2989 7267
rsi@skole-foraeldre.dk

28. juni 2024

Børne- og Undervisningsministeriet
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Høringssvar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Skolelederforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram, som vi ser mange gode elementer i.

I kvalitetsprogrammet er der lagt op til flere processpor, hvor der bl.a. skal ses på mulighederne for et mindre prøvetryk, et ændret tilsyn og en skole, der kan mere for flere børn og unge. Skolelederforeningen ser frem til at blive inddraget i disse drøftelser, og håber, at der med nærværende to lovforslag ikke spændes ben for de næste skridt i arbejdet med at sikre et styrket almenområde.

Der er med lovforslagene her lagt op til ganske mange ændringer i Folkeskoleloven, og der er taget skridt i retning af større frihed. Der venter dog mange opgaver for skolerne og særligt skolelederne ift. at realisere intentionerne i kvalitetsprogrammet. For Skolelederforeningen er det vigtigt, at afbureaukratisering og øget frihed for lederne og skolerne vægtes højt også i næste fase af arbejdet med Kvalitetsprogrammet.

Høringssvaret afgives punktvis jf. det fremsendte høringsbrev.

Lovforslag nr. 1 om folkeskolens kvalitetsprogrammers initiativer

Vi antager, at der må være tale om en teknisk fejl når det af høringsmaterialet pkt. 19 s. 3 fremgår, at Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler om *formålet med undervisningen i folkeskolen?*

Frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne:

- **Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner**
 - Vi bakker op om, at de nuværende Fælles Mål skal erstattes af slankere og mere enkle læreplaner for folkeskolens fag.
 - Det er samtidig positivt, at der gives øget frihed til skolerne frem mod ikrafttrædelsen af de nye fagplaner.
 - Det er helt afgørende at lempe prøvekravene, da færdigheds- og vidensområderne fortsat er bindende.
 - Arbejdet med de nye læreplaner skal have en tæt kobling til drøftelser om prøver og andre evalueringsformer, da disse skal afspejle læreplanerne.
 - Det er af afgørende betydning, at udviklingsprogrammet får et volumen, så alle kommuner kan deltage med lokalt besluttede indsatser på forskellige niveauer, og der kan opbygges et bredt ejerskab til de kommende fagplaner.

- Vi er kritiske ift. tidsplanen – 3 år er en alt for kort periode ift. at få skabt en bred og inddragende proces.
- **Afskaffelse af understøttende undervisning**
 - Vi bakker op om at afskaffe den understøttende undervisning, forudsat at ressourcerne derfra fastholdes i skolen. Det er vigtigt, at den enkelte skole har mulighed for lokalt at prioritere ressourcerne.
 - Vi ser derfor positivt på timebanken som en model, der skal bidrage til at ressourcer fastholdes i skolen.
 - Vi vil foreslå, at ressourcerne til det sænkede klasseloft i børnehaveklassen og på 1. og 2. klassetrin, også bindes til timebanken.
 - Ressourcerne i timebanken vil for de fleste skolers vedkommende allerede være brugt i lokale meningsgivende indsatser, der styrker kvaliteten i undervisningen og i fritidstilbud såvel som indsatser og aktiviteter, som ligger ud over undervisningen i fagene.
 - På den baggrund giver det ikke mening også at omtale timebanken som indeholdende kompetenceudvikling og indkøb af undervisningsmaterialer – det vil sjældent kunne lade sig gøre i praksis.
 - Vi opfordrer til, at der fastsættes et tidspunkt for evaluering af, hvordan midler i timebanken anvendes.

Vi bakker op om afskaffelse af nedenstående centrale krav og en øget frisættelse af skolen, da vi ønsker mindst muligt bureaukrati, plads til lokal prioritering og fleksibilitet, og mere tid til ledelse.

- **Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse**
- **Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse**
- **Afskaffelse af centralt krav om fuld kompetencedækning i indskolingen**
 - Bør også gælde fra 4. – 9.kl.
- **Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. klasse**
- **Afskaffelse af læseplaner**
- **Principper for brug af digital kommunikation**
 - Vi bakker op om, at skolebestyrelsen inddrager digital kommunikation i princippet vedr. samarbejdet mellem skole og hjem, da det kan være med til at sikre en god digital adfærd og god praksis for kommunikation mellem forældrene og skolen.
- **Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. i skolebestyrelsen**
 - Vi bakker op om, at skolebestyrelsen har mulighed for at rekruttere og udpege 1-2 repræsentanter for det lokale erhvervsliv, lokale ungdomsuddannelsesinstitutioner eller lokale foreninger.

Vi har dog fra praksis erfaret, at skolebestyrelserne har haft svært ved at rekruttere til skolebestyrelsen – dette gældende både forældrerepræsentanter, erhvervsliv, foreninger mv., jf. muligheden som blev givet med skolereformen fra 2013.

- **Ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen**
 - Vi bakker op om, at ét forældrevalgt bestyrelsesmedlem deltager i skoleudviklingssamtalen for at supplere samtalen med de forældrevalgtes perspektiver.
 - Det er dog vigtigt at der skelnes mellem skolebestyrelsens kompetence og skoleledelsens kompetence ift. skolens virksomhed, og at parternes rolle i skoleudviklingssamtalen forlods er forventningsafstemt.

Mere praktisk undervisning og valgfrihed til de ældste elever:

- **Juniormesterlære i udskolingen**
 - Vi anbefaler, at den eksisterende § 33 i folkeskoleloven udvides, i stedet for at oprette juniormesterlæreordning som en selvstændig paragraf og dermed øge antallet af paragraffer i loven.
 - Der bør være en opmærksomhed på, hvorvidt der er lovgivningsmæssige barrierer ift. at eleverne kan få meningsfulde og motiverende opgaver i deres juniormesterlæreforbøb i virksomhederne.
 - Praktisk orienterede forløb udenfor almenskolen beror altid på en faglig vurdering i skolens dialog med hjemmet og med inddragelse af andre faggrupper af relevans for elevens udvikling og læring, fx PPR-psykolog, UU-vejledning, støtte- og kontaktperson m.fl. Vi tager derfor afstand fra, at der med loven nu ses bort fra denne faglige vurdering ved at give alle elever i folkeskolen ret til at tilvælge ordningen med samtykke fra forældrene.
 - Vi finder det uhensigtsmæssigt, at elever i juniormesterlæreordningen kan bede om at gå til prøve i 8. og 9. klasse i andre fag, end dem der indgår i det samlede juniormesterlæreforbøb, da de ikke har modtaget undervisning i disse fag.
 - Med det nuværende prøvetryk vil en elev i 9. klasse, som afbryder juniormesterlæreordningen, skulle gå til prøve i fuldt pensum, til trods for kun at have modtaget undervisning i få fag. Det kan medføre et behov for supplerende undervisning eller specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, hvis muligheden for at indskrive eleven på et lavere klassetrin ikke er mulig grundet tidligere brug af det ekstra år. Tilmed kan mængden af ansøgninger om fritagelse fra prøver øges.
 - Vi anbefaler, at der sikres ressourcer til pædagogisk opsyn med, hvorvidt juniormesterlæreforbøbet for den enkelte elev, lever op til kravene i folkeskoleloven, herunder koordinering mellem skole og praktikvirksomhed.
- **Flere praktiske fag og større valgfrihed i udskolingen**
 - Valgfagene bør afsluttes på andre måder end gennem en prøve, da prøven dels akademiserer de praktisk-musiske fag og dels skaber et undervisningsmiljø blandt undervisere og elever, der fokuserer på prøverne. Afslut i stedet disse fag med en fremvisning eller et produkt, hvor bedømmelsen indgår i standpunktskarakterer, og hvor det især er det praktiske håndværk, som vægtes i bedømmelsen.
 - Hvorvidt der fremover skal gives standpunktskarakterer i alle fag og valgfag med tilknyttet prøve, bør indgå i den kommende drøftelse af prøvetryk.
 - Vi er af den opfattelse, at det bør være op til skolerne selv at sammensætte udbuddet af valgfag i udskolingen. Det vil styrke skolernes mulighed for at udnytte

de lokale muligheder, mindske rekrutteringsudfordringerne og imødekomme elevernes interesser / undgå demotivation. Skolerne kan i den forbindelse forpligtes på, at valgfagene tager afsæt i den eksisterende fagrække og indeholde en praktisk dimension.

- **Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen**
 - Vi bakker op om, at teknologiforståelse skal ind som faglighed i folkeskolen, så vi klæder vores børn og unge på til at begå sig i et digitaliseret samfund – enten som et fag og / eller integration i eksisterende fag.
 - I den forbindelse skal teknologiforståelse udvikles som en grundfaglighed til folkeskolen samt indgå som faglighed på læreruddannelsen.
 - Der er et presserende behov for efteruddannelse og kompetenceudvikling af medarbejdere og ledelse i folkeskolen ift. at kunne gennemføre undervisning i teknologiforståelse.
 - Vi er grundlæggende imod den toårige praktisk / musiske valgfagsordning, da *valgfag* og *obligatorisk* er modsætningsfyldt. På den baggrund mener vi ikke at ordningen skal udvides med yderligere et fag. Tilsvarende mener vi ikke, at eleverne skal gå til en obligatorisk prøve i et valgfag.

- **Ny timetalsfordeling**
 - Vi har forståelse for, at der ændres i den vejledende timefordelingsplan som følge af politiske interesser og mærkesager. I kvalitetsprogrammet er der lagt op til at skabe en mere praktisk og varieret skoledag. Det harmonerer ikke med, at der skæres i de praktiske / musiske fag og natur / teknologi – fag som særligt lægger op til og understøtter en mere praktisk orienteret skole.
Vi håber dog på, at processen ifm. fagfornyelsen vil indeholde dimensionen vedr. praktisk skole i fagene.

- **Lettelse af prøvetrykket i folkeskolen**
 - Vi betragter aftalen som et første skridt på vejen, men med forventninger til at arbejdet med fagfornyelsesproces og ekspertgruppens arbejde vedr. prøver fører til yderligere reduktion, så elever alene skal aflægge prøver i 2-3 fag samt at der udvikles nye prøve- og evalueringsformer.
 - Vi ønsker en drøftelse af formålet med folkeskolens prøver og herunder at drøfte sortering / optag til ungdomsuddannelser.
 - Vi bifalder, at prøveekspertgruppens anbefalinger skal drøftes i Sammen om Skolen, men har også et ønske om løbende at blive inddraget i processen.

- **Erhvervspraktik til alle**
 - Vi bifalder, at alle elever fremover kan komme i erhvervspraktik. Det vil dog ikke være muligt for skolerne at afsætte ressourcer til at sende specialpædagogisk støtte med eleverne ud i praktikken.

Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle:

- **Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik**
 - Vi er positive overfor flere midler til de mest udfordrede elever. Vi har fortsat et ønske om, at midlerne kan anvendes mere fleksibelt bl.a. til styrkelse af de almene fællesskaber.
 - Vi bifalder skolelederens mulighed for at tilrettelægge dansk- og matematikundervisningen efter lokale behov, samt at det påhviler skolelederen at vurdere, hvilke elever der har størst behov for et løft.
 - Vi bemærker, at undervisningstid relateret til timebanken ikke er omfattet af kravet om kompetencedækning og bifalder fleksibilitet og tillid til skolens pædagogiske og faglige vurdering af elevernes behov. Samtidig gør vi opmærksom på, at vi ikke ønsker at stille de mest udfordrede elever dårligere i undervisningssammenhænge end de øvrige elever.
 - Vi ønsker, at Sammen om Skolen inddrages i STUKs arbejde med at udvikle og afprøve metoder målrettet elever med de største udfordringer i dansk og matematik.

- **Præcisering af regler med henblik på at støtte kan gives til hele klassen**
 - Vi ser positivt på præciseringen af, at støtte til enkelte børn også kan gives via tiltag til hele klassen.

- **Afskaffelse af krav om intelligenstest**
 - Vi bifalder ændringen.

Lovforslag nr. 2 om mulighed for at give karakterer på 6. og 7. klassetrin

Vi anerkender intentionen om at fremme en feedbackkultur via karakterer og anden feedback, men vi er kritiske over for forslaget af flere grunde, som vi uddyber nedenfor.

Tilsvarende finder vi mange argumenter imod at indføre karakterer på 6. og 7. klassetrin i *Notat 7: Notat om karakterer, læring og motivation* udarbejdet af Børne- og Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet september 2020.

Øget præstationspres og mistrivsel

Vi er bekymret for, at indførelsen af karakterer på 6. og 7. klassetrin vil øge præstationspresset på eleverne. Børn i denne aldersgruppe er i en sårbar udviklingsfase, hvor de er særligt modtagelige over for stress og pres fra omverdenen. Erfaringer og forskning peger på, at karaktergivning kan bidrage til en øget følelse af utilstrækkelighed og konkurrence blandt eleverne, hvilket i sidste ende kan føre til øget mistrivsel. En sådan udvikling er uønsket og i strid med målet om at skabe et trygt og støttende læringsmiljø for alle elever.

Normering af undervisningen

Vi frygter, at et øget fokus på karakterer vil føre til en normering af undervisningen mod prøver og karaktergivning frem for en varieret og helhedsorienteret tilgang. Vi mener, at undervisningen bør tilrettelægges, så den fremmer elevernes kreativitet, kritiske tænkning og praktiske færdigheder. En ensidig fokusering på karakterer, kan begrænse lærernes brug af at inddrage varierede undervisningsmetoder og praktiske elementer, som er vigtige for en alsidig udvikling af eleverne.

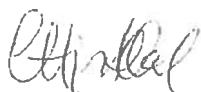
Enighed mellem skolebestyrelse og skoleleder

Det fremgår af lovforslaget, at beslutning om indførelse af karakterer i 6. og 7. klasse skal ske efter en godkendelse af både skolens leder og skolebestyrelsen, og at en beslutning om at indføre karakterer således vil kræve enighed mellem skolens leder og skolebestyrelsen. Vi mener, at denne bestemmelse er uhensigtsmæssig og kan risikere at sætte skolelederen i en klemme ift. bestyrelsessamarbejdet, hvis der ikke er enighed ift. muligheden.

Vi anbefaler, at det udelukkende er skoleledelsen, som i forvejen har ansvaret for den pædagogiske ledelse på skolen, der afgør, om der skal indføres karakterer.

På baggrund af ovenstående er vi skeptiske over for indførelsen af karakterer på 6. og 7. klassetrin. Vi opfordrer til en grundig overvejelse af de potentielle negative konsekvenser for elevernes trivsel og udvikling samt til at bevare fokus på en alsidig og varieret undervisning. Vi ser frem til en konstruktiv dialog om, hvordan vi bedst kan støtte og udvikle vores elever uden unødigt præstationspres.

Med venlig hilsen

Claus Hjortdal
Formand

Sendt til:

aarjk@uvm.dk

Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Høringssvar fra SMVdanmark ift. lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

SMVdanmark kvitterer for muligheden for at afgive høringssvar.

Vi er generelt meget positive overfor aftalens intentioner om mere fokus på kerneopgaven i Folkeskolen og et opgør med unødvendige mål.

I nedenstående er der mere uddybende bemærkninger til de enkelte delte af forslaget.

Indledende bemærkninger

Generelt er der i forslaget fundet en god balance ift. at sikre lokal fleksibilitet og dermed sikre den praktiske afvikling lokalt. Vi ønsker endvidere at kvittere for, at den øgede fleksibilitet giver mulighed for at differentiere undervisning og skoledag, så den passer bedre til den store forskellighed, der er blandt eleverne, herunder eksempelvis elever, der lærer bedre gennem praktisk læring og undervisning. Dette gælder eksempelvis bedre mulighed for afkortning af skoledage, som dels vil imødekomme ovenstående behov for differentiering og udover vil gøre det muligt, at flere unge får et fritidsjob, hvilket giver de unge kompetencer, erfaringer og selvtillid, der styrker dem i fremtidig uddannelse og job¹. Fritidsjob har dermed en selvstændig værdi, også i en uddannelses- og undervisningsmæssig kontekst.

SMVdanmark ønsker desuden at kvittere for, at elevernes teknologiforståelse styrkes som følge af lovforslaget og de foreslåede ændringer.

Erhvervspraktik

SMVdanmark finder det meget positivt, at erhvervspraktik fremover bliver obligatorisk. SMVdanmark foreslår, at skolernes ansvar styrkes i forhold til det foreslåede.

Det fremgår at *"det er skolens leder, der skal sikre tilrettelæggelsen af praktikperioden og herunder også, at alle elever får adgang til en praktikplads i forbindelse med den obligatoriske praktik"*. Her opfordrer vi at skærpe denne forpligtelse, så skolen er forpligtet til at understøtte, at eleverne får udfordret deres nuværende kendskab til arbejdsmarkedet. SMVdanmark opfordrer til at tilføje følgende markeret med understregning, at *"skolens leder skal sikre [...] at alle elever får adgang til en praktikplads i forbindelse med den obligatoriske praktik, herunder at alle elever har ret til og mulighed for at vælge en praktikplads i en virksomhed på det private arbejdsmarked"*. Dette for at imødegå, at elever mod deres vilje vil være henvist til en praktikplads på fx det kommunale bibliotek eller lignende.

Juniormesterlære

¹ https://star.dk/media/15419/inspirationshaefte_fritidsjobs.pdf

Det er meget positivt, at kommunerne fremover skal tilbyde juniormesterlære i 8. og 9. klasse. Det bemærkes i den henseende, at lærere i evalueringen af det rammeforsøg, som ordningen bygger på anbefaler, at ordningen starter tidligere, eksempelvis fra 7. klasse, hvor der er naturlig overgang til udskolingen². På den baggrund opfordrer SMVdanmark til, at det på sigt lokalt bliver muligt for den enkelte kommune eller skole at udbyde juniormesterlære fra 7. klasse.

SMVdanmark bifalder den politiske beslutning om, at juniormesterlære skal kunne afvikles hhv. i en virksomhed, på en erhvervsskole eller på en FGU-institution eller en kombination af disse. Denne bredde i mulighederne er afgørende for, at tilbuddet kan imødekomme de individuelle behov hos den enkelte elev.

Konkret er det også afgørende, at muligheden for at afvikle juniormesterlære på en erhvervsskole eller FGU i udgangspunktet bliver en ret for alle elever og ikke kun de elever, der ikke kan finde en praktikplads i en virksomhed.

Her skaber følgende formulering side 101 tvivl om dette: *" For elever, der ønsker juniormesterlære-ordningen, men som ikke kan finde en virksomhedspraktikplads, vil kommunen skulle sørge for, at eleven kan komme i praktiske undervisningsforløb i form af et forløb på en institution for erhvervsrettet uddannelse, en FGU-institution eller den kommunale ungdomsskole".* Det er uklart, om den lokale skoleledelse skal godkende at juniormesterlære forløb kan afvikles på en erhvervsskole eller FGU lokalt. SMVdanmark opfordrer til, at det tydeligt skal fremgå, at elever altid vil kunne afvikle juniormesterlære på en erhvervsskole eller FGU.

Det er afgørende, at deltagelse i juniormesterlære-ordningen er frivillig og ikke pålægges eleven. Det må ikke blive stigmatiserende at indgå i juniormesterlære-ordningen. Det er derfor afgørende at fastholde formuleringen om, at *"alle elever i folkeskolen kan tilvælge ordningen med samtykke fra forældre"*.

På side 46 bruges formuleringen *" Der er behov for at etablere muligheder for folkeskoleelever, som overvejer at påbegynde en erhvervsuddannelse, og som oveni oplever at være skoletrætte."* Det skal i den sammenhæng bemærkes, at den politiske aftale ikke bruger begrebet skoletrette, og at der ikke er dækning bredt set i aftalekredsen for, at juniormesterlære skal være for skoletrette elever.

Derfor opfordrer SMVdanmark til, at Børne- og Undervisningsministeriet afholder sig fra at bruge betegnelsen "skoletrette" om målgruppen for juniormesterlære. Det er muligvis betegnende for en del af eleverne, men ikke for alle. En del af målgruppen vil også bare være elever, der har et ønske om eller behov for et mere praktisk sigte i folkeskolens udskoling. SMVdanmark opfordrer til, at ministeriet lægger sig op af den mere neutrale sprogbrug i den politiske aftale, hvori det fremgår, at

² <https://eva.dk/udgivelser/2023/mar/rammeforsog-med-udskolingslinjer-eud-89>

"Det er afgørende at sikre mere varierede undervisningsforløb, hvor elever har mulighed for at vælge en alternativ afslutning på folkeskolen med et mere praktisk sigte"³.

Herudover gøres opmærksom på to problemstillinger, det er afgørende at få afklaret.

Dels arbejdsmiljøregler ift. elevernes ophold på virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Hvis ordningen skal blive en succes, er det afgørende, at der er klare rammer for, hvad eleverne må lave, samt at eleverne rent faktisk får mulighed for at prøve kræfter med reelle praksisfaglige opgaver. Dette kræver et tværministerielt arbejde med inddragelse af som minimum Beskæftigelsesministeriet. Det er vigtigt, at dette er på plads i god tid og prioriteres i implementeringen af aftalen. Det skal undersøges, om der kan gives en generel dispensation til juniormesterlæreelever på linje med den dispensation, der gives fra Arbejdstilsynet ift. "den særlige trainee-ordning", der blandt andet eksisterer på industri- og autoområdet.

En anden afgørende problemstilling vedrører overgangen til ungdomsuddannelse og folkeskolens afsluttende prøver. Her bifalder vi den løsningsmodel og de formuleringer, der er valgt for §14 stk. 5 og 6. Det er vigtigt at sikre en videre overgang til ungdomsuddannelser. Elever fra juniormesterlæreordningen bør altid kunne gå til prøve i de fag eleven mangler at bestå med henblik på optagelse på en ungdomsuddannelse. Det er rent kommunikativt vigtigt at understrege overfor elever og forældre, at deltagelse i juniormesterlære ikke på forhånd udelukker elever fra senere at søge om optagelse på en gymnasial uddannelse, men at optagelse kan ske eksempelvis gennem bestået optagelsesprøve.

Deltagelse i juniormesterlære må ikke blive en barriere for, at elever senere kan få undervisning, fx for at eleven kan modtage undervisning i engelsk i 10. klasse. I så fald må der findes et alternativt tilbud om dette, hvis eleven måtte ønske dette. Eksempelvis uden for normal skoletid i samarbejde med HF/VUC institutioner eller lignende.

Der bør etableres følgeforskning af reformens effekter herunder effekten af juniormesterlære og konkret effekten af, at elever i juniormesterlære hhv. samles i dedikerede (nye) klasser jf. side 94 hhv. fortsat går i deres oprindelige klasse.

Der opfordres til, at ministeriet udvikler materiale målrettet virksomheder for at sikre udbredelsen af ordningen herunder oprettelse af tilstrækkeligt antal juniormesterlære-praktikker i virksomheder. I tillæg bør juniormesterlære afvikles med mindst muligt bureaukrati for de deltagende virksomheder. Her er der nævnt en række dokumentationskrav. Det foreslås, at der så vidt muligt anvendes stikprøvekontrol og ikke systematiske dokumentationskrav.

³ Side 6: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf24/mar/240320-aftale-om-folkeskolens-kvalitetsprogram-%E2%80%93-frihed-og-fordybelse.pdf>

Motion

Det er generelt vores opfattelse, at der er væsentlig forskel på, i hvilken grad skolerne har implementeret det centrale krav om, at eleverne skal have motion og bevægelse i gennemsnitligt 45 minutter om dagen. Det kan derfor være fornuftigt med en anden tilgang på området. Det er dog afgørende, at det samlede fokus på motion og bevægelse i skolen ikke mindskes.

Her har vi en bekymring for, hvad der skal træde i stedet for det hidtidige. Denne bekymring skal ses på baggrund af, at 3 ud af 4 skolebørn i dag ikke får den mængde motion, som sundhedsmyndighederne anbefaler⁴. Det er umiddelbart svært at identificere håndgribelige tiltag i lovforslaget, der for alvor vil bidrage til at løse denne problemstilling.

Konkret foreslås det i lovforslaget, at de hidtidige mål ophæves, og at det fremover bliver en lokal beslutning *"om og i hvilket omfang motion og bevægelse skal indgå i undervisningen og i løbet af skoledagen"*. Set i lyset af de store udfordringer Danmark står overfor med stigende andel inaktive, overvægtige og svært overvægtige, så ville det være ønskværdigt med et stærkere fokus på at grundlægge gode motionsvaner i løbet af skoletiden.

Det foreslås i lovforslaget, at de hidtidige centrale mål for bevægelse bliver erstattet af en række tiltag, der blandt andet inkluderer en strategi for bevægelse samt af indførelsen af et lokalt valgfag i 7.-9. klasse. Sidstnævnte skal bl.a. give skolen mulighed for at tilbyde valgfag, der understøtter motion og bevægelse i udskolingen.

I denne forbindelse har vi SMVDanmark en umiddelbart bekymring om, at disse initiativer ikke giver en garanti for, at eleverne i alle dele af landet vil kunne vælge et valgfag med fokus på motion, da det er afhængigt af, hvad man beslutter at oprette lokalt, ligesom lokale mål om motion også er frivillige for skolerne.

På den baggrund anbefales, at alle elever som udgangspunkt skal have mulighed for at vælge et valgfag med fokus på motion og bevægelse, og at dette bør sikres fra centralt hold.

Vi finder det desuden positivt, at der er lagt op til samarbejde med eksterne samarbejdspartnere omkring bevægelse og motion. Det er dog afgørende, at der bliver mulighed for i alle kommuner at samarbejde med private virksomheder og ikke kun foreninger. Relevante private virksomheder kan eksempelvis være motionscentre, danseskoler, personlige trænere, fysioterapeuter mv.

Det er også vigtigt, at de økonomiske rammer for eksterne samarbejder, er på plads. Dels foreslår vi, at der etableres en øremærket pulje, der kan gå til folkeskolers eksterne samarbejde med aktører ift. motionstilbud. Private virksomheder, eksempelvis danseskoler, bør konkret og formelt kunne stå for udbud af valgfag på linje med den mulighed kommunale ungdomsskoler i dag har. På denne måde styrkes den lokale frihed til at vælge de samarbejdspartnere, der er mest relevante i det enkelte lokalsamfund.

⁴ https://www.sdu.dk/da/sif/ugens_tal/ut_35_skoleboern_bevaeger_sig_for_lidt

Vi anbefaler desuden, af hensyn til den lokale fleksibilitet, at der lokalt bliver mulighed for at udbyde 3-årige valgfag i både 7., 8. og 9. klasse og således ikke kun i to af klassetrinene.

Øvrigt i forhold til lokale valgfag

Regeringen og et flertal i Folketinget er den 21. juni 2024 blevet enig om en iværksætterpakke, der skal styrke iværksætteri i Danmark.

Som en del af pakken skal iværksætterundervisningen i Folkeskolen styrkes. Det er oplagt at udnytte potentialet i de nye lokale valgfag.

SMVdanmark opfordrer her til, at Børne- og undervisningsministeriet i samarbejde med relevante parter arbejder for, at iværksætteri bliver udbredt som en lokalt valgfag så mange steder som muligt.

Som med motion kan ministeriet gøre en del ift. at sikre udbredelse af særlige emner som lokale valgfag fx ved at udvikle fagmaterialer og orientere om mulighederne samt facilitere samarbejder.

Involvering af det lokale erhvervsliv i bestyrelser

SMVdanmark bifalder muligheden for at inkludere en repræsentant for det lokale erhvervsliv i de lokale skolebestyrelser.

Det bør være op til den enkelte skole hvordan, og i hvilket omfang muligheden udnyttes. Ligeledes bør det være op til den enkelte skole at afgøre, hvilken repræsentant, der vil være relevant i den specifikke lokale kontekst.

SMVdanmark opfordrer til, at skolerne overvejer, om at rette henvendelse til de lokale håndværks- og industriforeninger eller lignende foreninger for det lokale erhvervsliv med henblik på udpegning af en repræsentant. SMVdanmark opfordrer desuden til, at muligheden formuleres således, at den enkelte skole har mulighed for at udpege 0-1 repræsentant for det lokale erhvervsliv og ikke som i udkastet, hvor to pladser skal deles med lokale uddannelsesinstitutioner og foreningsliv.

Vh.

Kasper Munk Rasmussen
Uddannelseschef, SMVdanmark.

København den 28. juni 2024.

formand: Rita Mogensen, Karsholtevej 22, 4293 Dianalund
+45 30 27 40 91
formand@sproglærerforeningen.dk

Høringssvar fra Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk

Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk udtrykker sin største misbilligelse mod dette lovforslag, hvor man i en tid hvor der bruges mere og mere engelsk i samfundet, vil nedgradere engelsk på den måde, som det gøres i lovforslaget.

Folkeskoleudspillet indeholder følgende vedrørende engelsk:

- En decimering af timetallet på 30 timer
- En udskydelse af tidlig sprogstart fra 1. til 2. kl
- En uforståelig omrokering på timer fra 8.-9. kl til 5.-6. kl
- En degradering af den obligatoriske mundtlige prøve til en udtræksprøve
- En fjernelse af den skriftlige prøve

Engelsk er ikke blot et færdighedsfag, men tværtimod også et fag, der skal skabe international forståelse og globalt udsyn. Engelsk har netop til formål at give eleverne interkulturel kompetence.

Engelsklærere er kede af, at der ifølge forslaget kun skal være to lektioner i engelsk om ugen i 8.-9. kl. Da langt de fleste skoler kører med dobbelttimer, vil det sige, at eleverne kun kommer til at beskæftige sig med faget engelsk en gang om ugen i 90 minutter. Man skal ikke gå mange år tilbage for at se, at engelsk i overbygningen havde fire lektioner om ugen.

Timerne fra 8.-9. kl er blevet flyttet til 5.-6. kl., hvilket ikke giver det samme udbytte, da elever på dette trin ikke lærer sprog lige så hurtigt.

Den skriftlige prøve i engelsk blev indført i 2007 med den begrundelse, at det kunne give en *wash back effect* på undervisningen. Få år efter fulgte den skriftlige prøve i tysk/fransk. Jeg tør godt gætte på, hvordan det vil gå med skriftligheden i undervisningen fremover. Skriftligheden er med til at konsolidere elevernes sprog og gøre det mere korrekt.

Det er fuldstændig uforståeligt, at engelsk skal nedgraderes. Det er et fag, som de fleste elever er glade for, og et af de fag, som har det højeste gennemsnit ved prøverne. Det har desuden været tydeligt, at den tidligere sprogstart og indførelsen af skr. engelsk har øget elevernes kunnen. Hvis vi sammenligner karaktergennemsnittet i engelsk fra 2012/13, hvor det lå på 6,8, med snittet for 2022/23, hvor det lå på 8,3, kan man se en markant forbedring.

SPROGLÆRERFORENINGEN

formand: Rita Mogensen, Karsholtevej 22, 4293 Dianalund
+45 30 27 40 91
formand@sproglærerforeningen.dk

Nogle vil måske sige: Det er ikke nødvendigt med engelsk, for det kan alle. Det er så ikke rigtigt. I alle engelskklaser er der en stor spredning på elevernes kundskaber, som går fra kun at kunne sige få ord til flydende engelsk.

Alle undersøgelser viser, at det har været en succes med tidlig sprogstart, men det bliver ifølge forslaget ændret, således at starten i alle sprog udskydes med et år.

Eleverne skal have mulighed for at vælge et ekstra valgfag, men de kan tilsyneladende kun vælge mellem teknologiforståelse og praktisk-musiske fag. Muligheden for at kunne vælge tysk/fransk eller spansk som tredje fremmedsprog er dermed forsvundet.

Vedrørende andet fremmedsprog, tysk og fransk, er foreningen som helhed tilfreds med lovforslaget. Dog er det uhensigtsmæssigt at flytte begyndertidspunktet fra 5. til 6. klasse. Den legende sprogstart i 5. kl har været givende. Der udføres endog forsøg med tysk/fransk fra 3. kl. Disse forsøg ser lovende ud.

Vedrørende afskaffelse af den obligatoriske projektopgave i 9. kl. er foreningen imod dette, da projektopgaven sammenkobler de forskellige fag og giver en mulighed for at kombinere innovation, kreativitet og faglig fordybelse.

Venlig hilsen

Rita Mogensen

Formand for Sproglærerforeningen for engelsk, tysk og fransk

Rosa Navarro Hammer

Fra: Christina Teller <chte@teamdanmark.dk>
Sendt: 27. juni 2024 11:11
Til: Rosa Navarro Hammer; DEP - AAR JK
Cc: Morten Brammer Olesen; Magnus Wonsyld
Emne: "Hørings svar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram"

Kategorier: Blå kategori
AppServerName: esdh-buvm-pb360
DocumentID: 24/12472-130
DocumentIsArchived: -1

Kære Børne- og Undervisningsministeriet samt departementet,

Vi takker for muligheden for at udarbejde et høringsforslag og sender hermed vores svar på det første lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, Folkeskolens kvalitetsprogram.

I Team Danmark har vi med stor interesse læst den politiske aftale om Folkeskolen. Vi har særligt fokuseret på at identificere mulige konsekvenser og potentialer i relation til de talentidrætsklasser, som er etableret på en lang række skoler i landet. Det er afgørende for talentidrætsklassernes fremtidige eksistens, at der både i bekendtgørelser og i praksis fortsat er det nødvendige rum til dette særlige udskolingstilbud.

Det er vigtigt, at der fremadrettet fortsat er rum for idrætstræning i skoletiden, uden at skoledagene bliver længere. Team Danmark anbefaler, at rammer for brug af skolens timebank til bl.a. idrætstræning bliver en mulighed i den endelige lovgivning og bekendtgørelse. Team Danmark anbefaler også, at bekendtgørelsen danner rum for, at timebanken kan bruges til aktiviteter i samarbejde med lokale foreninger. Dette vil kunne understøtte både idrætstalenter og andre børns deltagelse i idræt samt styrke det lokale samarbejde mellem skoler og foreninger.

For at give eleverne et stærkt fundament for deres videre idrætskarriere, personlige udvikling og trivsel, undervises der i talentidrætsklasserne i det, vi kalder 'atletuddannelse'. Indholdet i denne uddannelse relaterer sig især til sportspsykologi, skadesforebyggelse, ernæring, fysisk træning, foreningslære og træneruddannelse. Undervisningen er ofte forankret i lokale valgfag og/eller understøttende undervisning. Det er vigtigt for idræts elevernes udvikling, at den nye lovgivning indeholder rum til at udvikle lokale valgfag med udgangspunkt i det beskrevne indhold.

En væsentlig del af de atleter, som kæmper om guld til Danmark ved EM, VM og OL, har gået i talentidrætsklasser. Vores erfaring er, at disse klasser i høj grad bidrager til elevernes sportslige, faglige og menneskelige udvikling. Team Danmark har elitekommunesamarbejdsaftaler med 23 kommuner, hvor en væsentlig del af indholdet er talentidrætsklasser på 7.-9. klassetrin. Derudover er der et tilsvarende antal kommuner, som uden samarbejdsaftaler med Team Danmark har et lignende skoletilbud.

Med venlig hilsen

Christina Teller
Afdelingsleder & Dual career konsulent

TEAM DANMARK

M: (+45) 23 26 76 10

E: chte@teamdanmark.dk

VI STÅR BAG DE DANSKE ATLETER I PARIS 2024

www.teamdanmark.dk | [@teamdanmark](https://twitter.com/teamdanmark)

Børne- og Undervisningsministeriet
aarjk@uvm.dk
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Lumbyvej 19 D
5000 Odense C
66 14 91 49
ung@ungdomsskoleforeningen.dk
ungdomsskoleforeningen.dk

Odense 25. juni 2024

Vedr.: Hørings svar – Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Ungdomsskoleforeningen takker for muligheden for at blive hørt i denne høringsrunde om folkeskolens kvalitetsprogram. Overordnet set bakker Ungdomsskoleforeningen op om forslaget intentioner om mulighed for mere praktisk undervisning for de ældste elever - både den erhvervsrettede (praktik/værksted), men også praktiske perspektiver på de boglige fag.

Ungdomsskolerne har stor erfaring med unge, som har brug for noget ekstra og andet for at nå i mål med uddannelse og job. Og vi ved at det ikke er en homogen målgruppe. Der dækker alt fra unge med mere praktisk orienterede læringsstile til unge med faktiske indlæringsvanskeligheder. Fra skoletrætte unge, der bare er så klar til en anderledes hverdag end røv-til-sæde til unge med store sociale og/eller personlige udfordringer, fx mobbeofre eller ligefrem unge i alvorlig mistro og med diagnoser.

Vi er glade for forslaget åbninger for, at kommunerne kan vælge at lade folkeskolerne arbejde sammen med andre aktører - herunder ungdomsskoler; men vi vil opfordre til at gå skridtet videre og i lige så høj grad frisætte kommuner og ikke alene deres folkeskoler. I mange kommuner vil der allerede være tilbud i andet regi - fx ungdomsskoler - der bygger på nogle af de principper, forslaget ønsker at fremme, som det ses fx fra nogle af de eksempler, reformkommissionen fremhævede i sine rapporter. Det vil være kontraproduktivt ikke at lade kommunerne trække på disse erfaringer. Derfor: gør det til en kommunal forpligtelse, men lad det være op til den enkelte kommunalbestyrelse at afgøre, hvordan organiseringen og opgaveløsningen lokalt bedst kan lade sig gøre indenfor skolevæsenets rammer. Især gruppen af unge med massive udfordringer har behov for erfarne brobyggere, som kan oversætte og forstå både den unges og virksomhedens situation.

Vi hilser tankerne bag juniormesterlæren velkommen, og vil fremhæve ungdomsskolernes erfaringer med lignende kombi-tiltag med praktisk og bogligt indhold,

fx heltidsundervisninger for 8.- 9. årgange (§ 33,3 i folkeskoleloven) som kan noget af det samme. Målgruppen her er blevet unge med massive udfordringer. Det nye tiltag bør klart ses som et supplement hertil – ikke som en erstatning eller en mulighed for udskydelse heraf. Der er mange forskellige målgrupper, som har behov for forskellige tilbud - den enkelte unges behov skal i centrum, ikke kasse-tænkning.

Lovforslaget vil også sikre at unge, der har været i juniormesterlæren kan optages på erhvervsuddannelser uden at have aflagt Folkeskolens afgangsprøve i samtlige fag. En vigtig pointe. Vi opfordrer kraftigt til at lave det til en generel mulighed således at unge, der har gået i lignende undervisningstilbud med en kombination af praktik og teori, har tilsvarende mulighed. På ungdomsskoleområdet vil det gælde for Heltidsundervisning efter §33,3.

Vi er også glade for, at forslaget har øje for samspillet mellem skole og fritid og åbner for, at frigivne ressourcer ved den nedsatte undervisningstid vil kunne anvendes til at medfinansiere kommunens fritidstilbud. Vi vil dog opfordre til, at det sker på samlet kommunalt plan, så også andre lokale fritidsaktører tilbud kan komme i spil, ikke mindst for gruppen af ældre unge, der efterspørger fritid med andet indhold. Her kunne ungdomsskolernes almene fritidsundervisning, hvor mange aktiviteter har praktisk rettet indhold, bidrage.

Forslaget indeholder mange gode tiltag, som vi håber vil blive realiseret ud udfoldet til fordel for de mange unge, der i dag slår sig på den ordinære grundskole. I lyset af de kommende års små unge-årgange, der vil lægge yderligere pres på en i forvejen voldsom stram kommunal økonomi, opfordrer vi derfor Regeringen til at sikre optimale rammer for udbygget samarbejde mellem eksisterende aktører lokalt – og ikke udelukkende fokusere på oprettelse af nye tiltag, der risikere at øge den interne "konkurrence" om elever og dermed suboptimering af institutioner fremfor at have fokus på den enkelte unge og dennes behov. For det er jo til syvende og sidst hverken ungdomsskolernes eller folkeskolernes unge, men vores *fælles* unge.

Mange hilsner

Mikkel Holst Villadsen
Kst. formand for bestyrelsen
mivi@kolding.dk

Ejnar Bo Pedersen
Sekretariatschef
ebp@ungdomsskoleforeningen.dk

Høringssvar Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening

Til aarjk@uvm.dk og Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Høringssvar –Lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram

Overordnet støtter vi formålet med kvalitetsprogrammet . Programmet giver større lokal indflydelse på folkeskolens undervisning og folkeskolens sideløbende rolle som ramme for elevernes vigtigste sociale fællesskab

Herunder er vores betragtninger, der bl a.bygger på tilbagemelding fra vores medlemmer

Fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner

Det er vigtigt at der fortsat vil være centralt udviklede læreplaner fra ministeriet, som derefter kan danne baggrund og inspiration for lokalt udviklede læreplaner.

Afskaffelse af understøttende undervisning

Vi er bekymret for denne udvikling ,der konflikter med hele inklusionstankegangen og med at eleverne uanset baggrund evner og potentiale kan støttes efter behov og indenfor klassens skematid og fysiske rammer

Afskaffelse af centralt krav om motion og bevægelse

Dette ser vi med bekymring på. De unge får i forvejen for lidt motion og bevægelse UDENFOR skoletiden. Vi finder ikke at begrundelse for at afskaffe kravet harmonerer med vores overordnede sundhedspolitik. At det er kravet og ikke muligheden der bortfalder giver dog mulighed for lokale løsninger, f. Eks i samarbejde med lokale idrætsforeninger.

Afskaffelse af centralt krav om lektiehjælp og faglig fordybelse

Ved at erstatte det centrale krav det med MULIGHED for skoleledelsens/kommunalbestyrelsens mulighed for at tilbyde lektiehjælp og tid til faglig fordybelse. er vi på vej ind i en postnummer-styret folkeskole hvor elevens mulighed for at modtage disse tilbud kan blive begrænset af skolens/kommunens økonomi

Afskaffelse af krav om den obligatoriske projektopgave i 9. Klasse

DOSOen har været kendt som "den obligatoriske forældreopgave". Men den indeholder mange didaktiske elementer som også vil være nødvendige på den efterfølgende ungdomsuddannelse. Imidlertid vil udvikling indenfor AI og chatbot gøre selve produktet tvivlsomt som evalueringsværktøj.

Principper for brug af digital kommunikation

Der har været masser af forsøg med regulering af digital kommunikation, nogle mere vellykkede nde andre. Lær af de bedste.

Repræsentation af det lokale erhvervsliv mv. I skolebestyrelsen

Denne repræsentation må være en selvfølge, ikke mindst i forhold til etableringen af juniormesterlære

Juniorlærere i uddelingen

Dette vil forudsætte et stærkt udvidet samarbejde med KUI som i forvejen har tætte kontakter til kommunens og de omkringliggende kommuners virksomheder og øvrige uddannelsesinstitutioner.

Deltagelse i juniorlærerepraktikken må ikke medføre udgifter for elever eller forældre i forhold til transport, værnemidler etc.

Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Vi mener afgjort at teknologiforståelse bør være et obligatorisk fag og ikke kun tilbydes som valgfag

Ny timetalsfordeling

Vi er enige i at skoledagen for de yngste klasser er for lang. Men af udskyde undervisning i 2. Og 3.sprog med et skoleår bør alene være med det formål at give tid til at styrke Danskundervisningen

Erhvervspraktik til alle

Som for juniorlæreren forudsætter dette et tæt samarbejde eller endda overdragelse af opgave til Den Kommunale Ungeindsats

Ro og rammer – nødvendigt for nogle, godt for alle:

Der bør for alle klasser trin fra timerammen afsættes ressourcer til "klassens tid". Der bør sikres at elever inddrages i arbejdet med dannelse af didaktiske fællesskaber, også gerne på tværs af klasser.

Styrket indsats for de mest udfordrede elever i dansk og matematik

Vi tror meget på ung-ung læring. De bedste elever i en klasse, og elever fra ældre klasser, kan tildeles roller som med-lærere for de udfordrede elever

For Ungdomsuddannelsernes Vejlederforening

Lotte Klein (formand) og Benny Wielandt (næstformand)

Virum 27.juni 2024

UNICEF Danmark
Rentemestervej 62
2400 København NV
Telefon 35 27 38 00
www.unicef.dk

**Børne- og
Undervisningsministeriet**
Departementet
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
E-mail: aarjk@uvm.dk ;
Rosa.Navarro.Hammer@uvm.dk

Reference: sagsnr.: 24 - 12472

28. juni 2024

Bemærkninger til udkast til lovforslag, der udmønter de dele af folkeskoleforligskredsens aftale af 19. marts 2024 om folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse, som kræver lovændringer.

Børne- og Undervisningsministeriet har den 31. maj 2024 sendt udkast til lovforslag i høring, og anmodet om eventuelle bemærkninger.

Indledningsvist ser UNICEF Danmark flere positive elementer i aftalen og lovforslagene, bl.a. nye fagplaner med færre mål, lettelsen af prøvetrykket og mulighed for en kortere skoledag. UNICEF Danmark finder at det er af stor vigtighed, at børn får de bedst mulige rammer for både undervisning, fritid og leg, hvilket stemmer godt overens med rettighederne som beskrevet og beskyttet i FN's Børnekonventions artikel 28 (ret til uddannelse), 29 (hensigt med uddannelse) og 31 (ret til fritid og leg). Derudover finder UNICEF Danmark det positivt, at det med lovudkastet muliggøres, at støtte til den enkelte elev også kan ske gennem fællesskabsrettede aktiviteter i klassen, og at der skabes mulighed for at adressere mistrivsel også i et mere bredt perspektiv med fokus på trivsel i klassefællesskabet.

UNICEF Danmark har dog også forslag til forbedringer på en række områder. UNICEF Danmark har i nærværende høringssvar valgt at fokusere sine bemærkninger på Lovforslag nr. 1 (Lovforslag om ændring af lov om folkeskolen, lov om erhvervsuddannelser og forskellige andre love (Folkeskolens kvalitetsprogram m.v.), og særligt på følgende elementer i denne: frisættelse af folkeskolen og mere indflydelse til skolebestyrelserne, på fornyelse og slankning af folkeskolens læreplaner, elevinddragelse, herunder særligt på elevkompetencerne i skolebestyrelsen, ret til at skolebestyrelsen deltager i skoleudviklingssamtalen, samt introduktion af faget teknologiforståelse.

Sammenfattende anbefaler UNICEF Danmark, Børne- og Undervisningsministeriet følgende:

Om Elevinddragelse

- At styrke elevrådet, fx ved at allokere flere timer til elevrådskontaktlæreren, og ved at give elevrådskontaktlæreren passende kompetenceudvikling i forhold til opgaven.
- At gøre det obligatorisk for skolerne at udpege og uddanne elever som undervisningsmiljørepræsentanter, så eleverne får samme ret som voksne til at få indflydelse på hverdagsmiljøet i skolen.
- At sætte ind med styrket kompetenceudvikling ift. elevinddragelse på læreruddannelsen, herunder efter- videreuddannelse. Her er det vigtigt, at der også er fokus på kompetencer til inddragelse af de elever, som ikke i de nuværende strukturer (f.eks. elevråd) naturligt ses, høres eller inddrages.
- At der i lovudkastets § 40 a, stk. 1, 2 pkt. tilføjes "og en elevrepræsentant fra skolebestyrelsen", så både forældrerepræsentanter og elevrepræsentanter fra skolebestyrelsen har ret til at deltage i samtalen.
- At det gøres til et krav, at kompetenceudviklingen af skolebestyrelserne skal fokusere specifikt på kompetenceudvikling af elevrepræsentanterne i skolebestyrelsen, og specifikt på, hvordan skoleledelsen og den øvrige skolebestyrelse kan involvere elevernes perspektiver mere og bedre i skolebestyrelsesarbejdet.

Om Rettighedsundervisning

- At forligspartierne genoptager drøftelserne om en rettighedskanon og indarbejder det i nærværende lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.
- At ekspertgruppen for fagfornyelse har skærpet fokus på rettighedsperspektivet og elevernes kendskab til rettigheder, og at dette i langt højere grad forankres med konkrete faglige mål i relevante obligatoriske fag, fx historie og samfundsfag. Dette vil være i overensstemmelse med det politiske besluttede pejlemærke om, at Folkeskolens Fagplaner skal formuleres ud fra folkeskolens formål, da Folkeskolens formålsparagraf § 1, stk. 3 understreger, at "Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.
- At Sundheds- og Seksualundervisnings og Familiekundskab (SSF) bevares, når ekspertgruppen skal vurdere, om og hvordan de obligatoriske emner og tværgående temaer skal indgå i fagplanerne.

Om Teknologiforståelse

- At udviklingen af teknologiforståelsesfagligheden baseres på et rettighedsbaseret børnesyn, hvor der især er fokus på Børnekonventionens grundlæggende principper: Ikke-diskrimination (artikel 2), barnets bedste (artikel 3), barnets udvikling (artikel 6) og inddragelse (artikel 12).
- At formålsbeskrivelsen udvides og omfatter en mere bred og samfunds- og trivselsorienteret tilgang til teknologiforståelsesbegrebet, med særligt fokus på de særlige rettighedsmæssige udfordringer, der især har betydning for børn og unges sundhed.
- At opmærksomheden øges på at involvere børnene selv i identifikation af emner, samt at der sikres løbende efteruddannelse af fagpersoner og undervisere i identifikation og håndtering af presserende digitale udfordringer.
- At måden hvorpå faget teknologiforståelse integreres i fagene, baseres på en bred forståelse af digital dannelse, der vægter digital myndiggørelse højt, samt tager hensyn til alder, modenhed, udvikling og voksende evner og ret til selvbestemmelse og kritisk informations søgning.

Nedenfor begrundes og uddybes UNICEF Danmark de ovennævnte anbefalinger.

1. UNICEF Danmarks uddybende bemærkninger

UNICEF Danmark har kommentarer og anbefalinger til følgende tematikker i lovforslaget:

1) Elevinddragelse, 2) Rettighedsundervisning, og 3) Teknologiforståelse som ny faglighed.

1.1 Elevinddragelse

Generelle bemærkninger og anbefalinger

UNICEF Danmark ønsker at henlede opmærksomheden på artikel 12 i FN's Børnekonvention. Ifølge artikel 12 har børn og unge ret til at blive lyttet til og taget alvorligt af voksne. Indflydelsen skal ske med respekt for børns og unges forskellighed, og skal ske under hensyntagen til det enkelte barn, og den enkelte unges modenhed og alder.

Viden og praksis

Fra både forskning og praksis er det velkendt, at det skaber stor værdi, når elevers inddragelse og medbestemmelse i skolen styrkes, idet:

- Inddragelse og medindflydelse i skolen skaber mere aktive og demokratiske medborgere, som er i stand til at præge deres hverdag og yde et bidrag til fællesskabet.
- Elever, der føler sig inddraget og har medbestemmelse, er mere motiverede og engagerede i skolen – med øget trivsel og læring som resultat.
- Beslutninger i skolen bliver bedre og mere effektive, når elever inddrages, bl.a. fordi elever i højere grad er motiverede til at efterleve de rammer, regler og kulturforandringer, de selv har været med til at udforme.

UNICEF Danmark og en række andre organisationer har inden for de seneste år dokumenteret følgende¹:

- Andelen af elever, der ikke føler sig lyttet til, når der træffes beslutninger i skolen, er stigende fra 2021 til 2023. I 2023 svarer 12 procent af eleverne, at de "aldrig" føler sig lyttet til.
- 80 procent af elever svarer, at de ikke er med til at bestemme, hvilke emner de lærer om i skolen.
- Andelen af elever, der mener, at de voksne ikke lytter til elevrådet, er stigende – fra 11 procent i 2021 til 19 procent i 2023.
- Hver fjerde elevrepræsentant i skolebestyrelsen føler sig ikke klædt ordentlig på til bestyrelsesmøderne, og 1 ud af 3 oplever ikke, at de har indflydelse på skolebestyrelsen beslutninger.
- Danmark ligger – sammenlignet med 23 andre lande/regioner – *under gennemsnittet*, når det kommer til elevers demokratiske deltagelse på skolen. Når det kommer til elevernes oplevelse af faktisk indflydelse i skolen, ligger Danmark *næstsidst* – nummer 23 ud af 24 lande/regioner.

Overordnet anbefaler UNICEF Danmark et langt stærkere fokus på elevernes inddragelse og muligheder for medbestemmelse over deres skolegang. Særligt da medbestemmelse og elevinddragelse er et helt centralt fundament i Folkeskoleloven. Forligskredsens forhandlinger om folkeskolen havde været en oplagt anledning til at fremme elevdemokratiet og elevinddragelsen f.eks. ved at:

- Styrke elevrådet, fx ved at allokere flere timer til elevrådskontaktlæreren, og ved at give elevrådskontaktlæreren passende kompetenceudvikling i forhold til opgaven.
- Gøre det obligatorisk for skolerne at udpege og uddanne elever som undervisningsmiljørepræsentanter, så eleverne får samme ret som voksne til at få indflydelse på hverdagsmiljøet i skolen.
- Sætte ind med styrket kompetenceudvikling ift. elevinddragelse på læreruddannelsen, herunder efter- videreuddannelse. Her er det vigtigt, at der også er fokus på kompetencer til inddragelse af elever, som ikke i de nuværende strukturer (f.eks. elevråd) naturligt ses, høres eller inddrages.

UNICEF Danmark bemærker desuden, at den politiske aftale om folkeskolens kvalitetsprogram indebærer mere delegeret beslutningskompetence til skolebestyrelsen, og at Forligskredsen derfor er enige i, at Skole og Forældre, som allerede understøtter skolebestyrelsens arbejde, får samlet 5 mio. kr. i 2025-27 til at gennemføre aktiviteter inden for organisationens formål.

- UNICEF Danmark anbefaler, at det gøres til et krav, at kompetenceudviklingen af

¹ Skoleelever har begrænset kendskab til deres rettigheder, UNICEF Danmark, 2023; En temperaturmåling af grunskoleelevers drømme og interesser, Forstå. Viden og Epinion, 2022; Elevers rolle og indflydelse i skolebestyrelsen", UNICEF Danmark, 2023; The International Civic and Citizenship Education Study, the International Association for the Evaluation of Educational Achievement, 2022

skolebestyrelserne skal fokusere specifikt på kompetenceudvikling af elevrepræsentanterne i skolebestyrelsen og specifikt på, hvordan skoleledelsen og den øvrige skolebestyrelse kan involvere elevernes perspektiver mere og bedre i skolebestyrelsesarbejdet.

Dette er ikke tilfældet for de kompetenceudviklingsaktiviteter, som udbydes i dag. En undersøgelse af UNICEF Danmark og Danske Skoleelever fra 2023² viser, at mange elevrepræsentanter i skolebestyrelsen ikke bliver klædt tilstrækkeligt på til bestyrelsesmøderne og savner indflydelse på de beslutninger, der træffes i skolebestyrelsen.

1.1.1 Elevinddragelse

Specifikke bemærkninger og anbefalinger om skolebestyrelsens ret til at deltage i skoleudviklingssamtaler

UNICEF Danmark har følgende specifikke bemærkninger og forslag til ændringer til de dele af lovforslaget, som vedrører skolebestyrelsens ret til at deltage i skoleudviklingssamtaler.

Det fremgår af § 40 a, stk. 1, i folkeskoleloven, at kommunalbestyrelsen årligt skal gennemføre en skoleudviklingssamtale med skolens leder. Efter de gældende regler kan kommunalbestyrelsen invitere skolebestyrelsen med til samtalen, men skolebestyrelsen har ikke krav på at blive inviteret med. Skoleudviklingssamtalen skal sikre dialog mellem skolelederen og kommunalbestyrelsen og skabe en fælles refleksion over skolens udviklings- og indsatsområder (s. 39).

Som led i ambitionen om at give skolebestyrelsen mere indflydelse er Forligskredsen enig om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en forældrevalgt repræsentant for skolebestyrelsen at deltage i de årlige skoleudviklingssamtaler. Det skal sikre, at skolebestyrelsen får mulighed for at bidrage med deres perspektiver på skolens udvikling i samtalen.

UNICEF Danmark støtter forslaget om at give skolebestyrelsen mere indflydelse ved bl.a. at tilbyde en repræsentant fra bestyrelsen at deltage i skoleudviklingssamtalen (s. 40 ff.). Men samtidig er UNICEF Danmark uforstående over for, at det blot er en forældrerepræsentant og ikke også en elevrepræsentant, der tilbydes at deltage i skoleudviklingssamtalen. Skoleudviklingssamtalen handler om skolens udviklings- og indsatsområder og påvirker derfor i høj grad også elevernes dagligdag og deres motivation for undervisning og skolegang. Eleverne har unikke perspektiver på deres skolegang, som ofte bliver overset i beslutningerne om, hvordan skolen kan udvikles og forbedres. Derfor vil det være helt oplagt, at en af skolebestyrelsens elevrepræsentanter tilbydes at deltage i skoleudviklingssamtalen på lige fod med en forældrerepræsentant.

I lovudkastet (s. 40 ff.) skriver Børne- og Undervisningsministeriet, at "Det foreslås derfor, at der tilføjes et nyt punktum, som § 40 a, stk. 1, 2. pkt., hvorefter en forældrerepræsentant fra skolebestyrelsen har ret til at deltage i samtalen".

- UNICEF Danmark anbefaler, at der tilføjes "og en elevrepræsentant fra skolebestyrelsen"

²Elevs rolle og indflydelse i skolebestyrelse, UNICEF Danmark & Danske Skoleelever, 2022
<https://www.unicef.dk/wp-content/uploads/2024/01/elevs-rolle-og-indflydelse-i-skolebestyrelsen.pdf>

under det foreslåede stk. 1, 2. pkt. i lovudkastets § 40.

1.2 Rettighedsundervisning

Generelle bemærkninger

UNICEF Danmark ønsker at henlede opmærksomheden på artikel 29 i FN's Børnekonvention, der beskytter børns ret til uddannelse, og b.l.a. har til hensigt at udvikle barnets muligheder i relation til personlighed, evner og psykiske og fysiske formåen fuldt ud. Endvidere er der udarbejdet en Generel Bemærkning om Retten til Uddannelse (General Comment no. 1 (2001)), hvor FN's Børnekomité uddyber omfanget og bidrager til fortolkningen af forpligtelsen. Særligt ønsker UNICEF Danmark at henlede opmærksomhed på forpligtelsen til at undervise børn *om, gennem og til* menneskerettigheder.

Menneskerettighedsuddannelsens primære formål er at styrke viden, selvforståelse og indsigt hos børn selv om egne og andres rettigheder, og anvende rettighederne til at kræve deres rettigheder og respektere andres rettigheder, samt til at løse de udfordringer de møder i overensstemmelse med menneskeretlige værdier og standarder.

UNICEF Danmark ønsker desuden at henlede opmærksomheden på artikel 42 i FN's Børnekonvention, der forpligter Danmark til at gøre principperne og bestemmelserne i konventionen almindeligt bekendt for alle, herunder især børn.

Viden og praksis

Fra både forskning og praksis ved vi, at der er store gevinster for både børn og samfund ved, at børn kender deres rettigheder.

- Børn, der kender deres rettigheder, er bedre i stand til at sige fra og søge hjælp, når de oplever at egne eller andres rettigheder udfordres eller krænkes.
- Børn, der kender deres rettigheder, har mere respekt for de demokratiske værdier. En undersøgelse af UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder³ viser f.eks., at børn, som har lavere kendskab til rettigheder, i højere grad accepterer bl.a. kønsdiskrimination og politiets brug af tortur.
- Fra UNICEFs Rettighedsskoler ved vi, at skoler, der arbejder systematisk med Børnekonventionen og børns rettigheder – herunder retten til inddragelse – kan skabe positive fællesskaber og løfte elevernes skoletrivsel.

På trods af ovenstående går det den forkerte vej med børns kendskab til og respekt for deres rettigheder. En undersøgelse af UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder fra 2023⁴, som tager temperaturen på skoleelevers viden om og holdning til børns rettigheder viser flere bekymrende tendenser, bl.a.:

- At andelen af elever, der ved "noget" eller "meget" om deres rettigheder, er faldet med 15 pct. Fra 2021 til 2023.

³ "Børn kender ikke deres rettigheder", UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder, 2023

⁴ "Børn kender ikke deres rettigheder", UNICEF Danmark og Institut for Menneskerettigheder, 2023

- At 1 ud af 5 elever i 6.-10. accepterer rettighedskrænkelser fx, at politiet bruger tortur i særlige tilfælde. Blandt drenge er det mere end 1 ud af 4.
- At andelen af elever, der svarer, at de i skolen lærer at respektere hinandens rettigheder, er faldet fra med 36 pct. Fra 2021 til 2023.

UNICEF Danmark er ærgerlige over, at lovforslaget ikke indeholder konkrete initiativer, som adresserer udfordringen med elevernes faldende kendskab til og respekt for rettigheder. UNICEF Danmark vil i den forbindelse gøre opmærksomhed på den tidligere S-regerings udspil 'Børnene Først', hvor det under initiativ 19 'Alle børn skal kende deres rettigheder' blev fremhævet følgende: *Et stigende antal børn synes, at det er i orden, at forældre slår og bruger vold som en del af opdragelsen. Børn, der vokser op i hjem med vold, misbrug og omsorgssvigt ved ofte ikke, at det kan være anderledes, og at de har ret til at blive beskyttet mod det.*

På den baggrund foreslog den daværende regering at udarbejde en rettighedskanon i folkeskolen, der skulle sikre, at børn igennem deres skoletid undervises i centrale tekster om børnerettigheder, der understøtter rettighedsundervisningen i folkeskolen. Den politiske aftale om 'Børnene Først' så bort fra dette forslag.

- UNICEF Danmark anbefaler, at forligspartierne genoptager drøftelserne om en rettighedskanon og indarbejder det i nærværende lovforslag om folkeskolens kvalitetsprogram.

1.2.1 Rettighedsundervisning

Specifikke bemærkninger og anbefalinger om forankring af rettighedsundervisning i Folkeskolens Fagplaner.

UNICEF Danmark ser positivt på forligspartiernes ambition om at forny folkeskolens læreplaner (nu Folkeskolens Fagplaner) med henblik på at give underviserne og bedre mulighed for at tilrettelægge undervisning, der understøtter elevernes motivation, skoleglæde og trivsel. UNICEF Danmark noterer sig desuden – og ser positivt på – at arbejde med de nye fagplaner skal tage udgangspunkt i en række politiske pejlemærker, bl.a. at folkeskolens fagplaner skal formuleres ud fra folkeskolens formål (s. 22 i lovforslaget).

UNICEF Danmark vil i den anledning henlede opmærksomheden på, at mål for rettighedsundervisning stort set er fraværende i de obligatoriske fag i dag. Ud over ganske få færdighedsmål i samfundsfag, optræder viden om og handlekompetencer ift. børns rettigheder blot som færdigheds- og vidensområder og -mål i det timeløse fag (obligatoriske emne) Sundheds- og seksual- undervisning og familiekundskab (SSF).

Med lovforslaget lægger forligspartierne op til, at ekspertgruppen for Fagfornyelsen bl.a. skal vurdere, om de nuværende obligatoriske emner – dermed også SSF – fortsat skal indgå i fagplanerne og i givet fald hvordan. UNICEF Danmark er bekymrede for, at de få mål om kendskab til rettigheder, der i dag hovedsageligt findes i SSF, risikerer helt at forsvinde.

På baggrund af ovenstående anbefaler UNICEF Danmark:

- At ekspertgruppen for fagfornyelse har skærpet fokus på rettighedsperspektivet og elevernes kendskab til rettigheder, og at dette i langt højere grad forankres med konkrete faglige mål i relevante obligatoriske fag, fx historie og samfundsfag. Dette vil være i overensstemmelse med det politiske besluttede pejlemærke om, at Folkeskolens Fagplaner skal formuleres ud fra folkeskolens formål, da Folkeskolens formålsparagraf 1, stk. 3 understreger, at "Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.

I tilfælde af, at mål for kendskab til rettigheder ikke integreres i relevante obligatoriske fag i de nye lærerplaner, anbefaler UNICEF Danmark:

- At Sundheds- og Seksualundervisnings og Familiekundskab (SSF) bevares, når ekspertgruppen skal vurdere, om og hvordan de obligatoriske emner og tværgående temaer skal indgå i fagplanerne.

1.3 Teknologiforståelse som ny faglighed i folkeskolen

Specifikke bemærkninger og anbefalinger om faget teknologiforståelse

Lovforslaget indebærer, at der indføres et nyt valgfag i teknologiforståelse, som skolerne kan tilbyde eleverne i 7.-9. klasse (lovens § 9, stk. 1, udvides med faget teknologiforståelse).

Børne- og Undervisningsministeriets gør i lovforslaget rede for de overvejelser forud for introduktion af faget teknologiforståelse (s. 52 ff).

UNICEF Danmark noterer sig, at ambitionen med teknologiforståelse som valgfag er, at børn og unge får de nødvendige, faglige kompetencer og færdigheder, som f.eks. kodning, så de konstruktivt og kritisk kan anvende og deltage i udvikling af digitale teknologier og forstå deres betydning. Dette finder UNICEF Danmark positivt.

- UNICEF Danmarks anbefaler, at udviklingen af teknologiforståelsesfagligheden baseres på et rettighedsbaseret børnesyn, hvor der især er fokus på Børnekonventionens grundlæggende principper: Ikke-diskrimination (artikel 2), barnets bedste (artikel 3), barnets udvikling (artikel 6) og inddragelse (artikel 12).

UNICEF Danmark ønsker at henlede opmærksomheden på *General Comment (2021) No. 25 on children's rights in relation to the digital environment*¹, fra FN's Børnekomité, hvoraf det fremgår, at "Meningsfuld adgang til digitale teknologier kan støtte børn til at realisere hele spektret af deres civile, politiske, kulturelle, økonomiske og sociale rettigheder. Hvis digital inklusion ikke opnås, vil eksisterende uligheder imidlertid sandsynligvis stige og nye vil opstå." (j.f. § 4 G.C 25). UNICEF Danmark vurderer, at introduktionen af teknologiforståelse som valgfag støtter de hensyn, der nævnes i De Generelle Bemærkninger fra FN's Børnekomité.

UNICEF Danmark finder det vigtigt, at man målrettet styrker børn og unges digitale dannelse uanset alder. Fra et rettighedsperspektiv handler dette efter UNICEF Danmarks opfattelse ikke blot om at kunne bruge digitale teknologier (brugsfærdigheder), men også om at kunne forstå og kritisk reflektere over teknologier (refleksive færdigheder).

- UNICEF Danmark anbefaler, at formålsbeskrivelsen udvides og omfatter en mere bred og samfunds- og trivselsorienteret tilgang til teknologiforståelsesbegrebet med særligt fokus på de særlige rettighedsmæssige udfordringer, der især har betydning for børn og unges sundhed.

Konkret bør fagligheden omfatte emner som digitale krænkelser, hadtale og mobning, demokratiske fællesskaber og desinformation, overvejelser om sunde digitale vaner og adfærd, samt diskussion og opmærksomhed om kønsmæssige stereotyper, skønhedsidealiser, afhængighedsskabende og skadelige algoritmer m.v.

- UNICEF Danmark anbefaler, at opmærksomheden øges på at involvere børnene selv i identifikation af emner, samt at der sikres løbende efteruddannelse af fagpersoner og undervisere i identifikation og håndtering af presserende digitale udfordringer.

UNICEF Danmark vurderer, at den mest effektive måde at styrke børns digitale beredskab og værktøjskasse, havde været at introducere faget teknologiforståelse som selvstændigt obligatorisk fag på alle klassetrin målrettet de udfordringer, der er væsentlige i forhold til børnenes alder. UNICEF Danmark noterer, at dette ikke er en del af lovudkastet.

UNICEF Danmark vurderer, at introduktionen af faget teknologiforståelse som valgfag for klassetrinene 7. – 9. klasse, er et væsentligt og positivt første skridt for at øge bevidstheden blandt børn om mulighederne og udfordringerne i det digitale miljø, og ser frem til at teknologiforståelse integreres i udvalgte eksisterende fag på udvalgte klassetrin i 1. til 9. klasse snarest muligt, samt at der foretages en evaluering af ordningen.

- UNICEF Danmark anbefaler, at måden hvorpå faget teknologiforståelse integreres i fagene, baseres på en bred forståelse af digital dannelse, der vægter digital myndiggørelse højt, samt tager hensyn til alder, modenhed, udvikling og voksende evner og ret til selvbestemmelse og kritisk informationssøgning.

Dette vil dels bidrage til, at alle børn og unge får redskaber til at begå og udvikle sig i et tiltagende digitaliseret samfund, og dels bidrage til, at der ikke skabes digitale A- og B-hold afhængigt af, hvem der vælger teknologiforståelse som valgfag eller kan få hjælp derhjemme.

Der henvises til sagsnr.: 24 – 12472.

Med venlig hilsen

Christoffer Badse
Juridisk Seniorrådgiver
UNICEF Danmark
Mobil: +45 25708820
E-mail: cubadse@unicef.dk